

รายงานผลการสัมมนา

ของ

คณะกรรมการการศึกษา สภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๔

เรื่อง “คุณภาพการศึกษาเพื่อเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน พ.ศ. ๒๕๕๘”

เมื่อวันศุกร์ที่ ๒๑ มิถุนายน ๒๕๕๖

ณ ห้องรักตะกนิษฐ ๒ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต กรุงเทพมหานคร

กลุ่มงานคณะกรรมการการศึกษา สำนักกรรมการ ๓ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

รายงานผลการสัมมนา

คณะกรรมการการศึกษา สภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๔

เรื่อง “คุณภาพการศึกษาเพื่อเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน พ.ศ. ๒๕๕๘”

เมื่อวันศุกร์ที่ ๒๑ มิถุนายน ๒๕๕๖

ณ ห้องรักตะกนิษฐ ๒ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต กรุงเทพมหานคร

คำนำ

คณะกรรมการการศึกษา สภาผู้แทนราษฎร เป็นหนึ่งในคณะกรรมการสามัญประจำสภาผู้แทนราษฎร โดยมีอำนาจหน้าที่กระทำการ พิจารณาสอบสวน หรือศึกษาเรื่องใด ๆ ที่เกี่ยวกับการจัดการศึกษา การพัฒนาการศึกษาของชาติ และการส่งเสริมวัฒนธรรมประชาธิปไตย รวมทั้งแนวทางการปรับฐานการเรียนรู้ของประชาชนสู่โลกยุคโลกาภิวัตน์ ซึ่งเป็นไปตามข้อบังคับการประชุม สภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๕๑ ข้อ ๘๒ ภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ในการดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ดังกล่าว คณะกรรมการได้มีมติที่จะกำหนดการสัมมนาร่วมกับสถาบันพระปกเกล้า เรื่อง “คุณภาพการศึกษาเพื่อเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน พ.ศ. ๒๕๕๘” วันศุกร์ที่ ๒๑ มิถุนายน ๒๕๕๖ ณ ห้องรักตะกนิษฐ ๒ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต กรุงเทพมหานคร เพื่อนำผลที่ได้จากการสัมมนาในครั้งนี้มาจัดทำเป็นข้อสังเกตและข้อเสนอแนะต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำมาประกอบการพิจารณาเพื่อหาแนวทางการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพในอนาคตต่อไป

รายงานผลการสัมมนานี้ คณะกรรมการการศึกษา สภาผู้แทนราษฎร ได้รวบรวมขึ้นเพื่อเผยแพร่ไปยังหน่วยงานและบุคคลที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนประชาชนผู้สนใจทั่วไป ซึ่งคณะกรรมการหวังเป็นอย่างยิ่งว่ารายงานฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ตามสมควรแก่ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องกับด้านการศึกษาต่อไป

นายประกอบ รัตนพันธ์
ประธานคณะกรรมการการศึกษา สภาผู้แทนราษฎร
กันยายน ๒๕๕๖

สารบัญ

หน้า

คำนำ

รายนามคณะกรรมการการศึกษา

๑

อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ

๒

กรอบและแนวทางการดำเนินงานของคณะกรรมการ

๔

ภาพการสัมมนา

๕

บทสรุปผู้บริหาร

๑๐

คำกล่าวรายงานเปิดการสัมมนา

โดย นายบัญญัติ เจตนจันทร์

เลขานุการประจำคณะกรรมการการศึกษา

๑๓

คำกล่าวเปิดการสัมมนา

โดย นายประกอบ รัตนพันธ์

ประธานคณะกรรมการการศึกษา

๑๕

การปาฐกถาพิเศษเรื่อง “ความพร้อมของการศึกษาไทยในประชาคมอาเซียน”

โดย นายสุรินทร์ พิศสุวรรณ

อดีตรองเลขาธิการอาเซียน

๑๗

การอภิปรายเรื่อง “ความท้าทายของการศึกษาไทยกับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน”

โดย

๑) นางเบญจลักษณ์ น้ำฟ้า

รองเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

๒๙

๒) นายสมเกียรติ อ่อนวิมล

นักวิชาการอิสระ

๓๓

๓) นางสุวรรณี คำมั่น

รองเลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

๔๐

๔) นางกอบกาญจน์ สุริยสัตย์ วัฒนวรังกูร

รองประธานกรรมการหอการค้าแห่งประเทศไทย

และประธานกรรมการบริหาร บริษัท โตชิบา ไทยแลนด์ จำกัด

๔๕

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

การเปิดเวทีรับฟังความคิดเห็นและตอบข้อซักถาม

๑. ประเด็นถาม – ตอบ	๔๙
๒. สรุปประเด็นปัญหา	๕๓
๓. ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้เข้าร่วมสัมมนา	๕๔

ภาคผนวก

ก. โครงการสัมมนา	๕๕
ข. กำหนดการสัมมนา	๕๘
ค. ข้อมูลเกี่ยวกับอาเซียน	
- รู้จักประชาคมอาเซียน	๖๐
- กฎบัตร ปฏิญญา และแผนต่าง ๆ	๖๗
- กรอบการดำเนินงานด้านการศึกษาในอาเซียน	๗๑
- นโยบาย ๕ ประการของกระทรวงศึกษาธิการในการดำเนินงานตามปฏิญญาอาเซียนด้านการศึกษาเพื่อจัดทำแผนปฏิบัติการอาเซียนด้านการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ	๗๕
- ปัญหาและอุปสรรคที่สำคัญของประชาคมอาเซียน	๗๖
- ข้อมูลทั่วไปและระบบการศึกษาของประเทศอาเซียนที่ควรรู้	๗๗
- คำศัพท์ที่เกี่ยวข้องกับอาเซียน	๘๙
- รายงานพิเศษ/บทความ	๙๕
บรรณานุกรม	๑๐๙
ง. รายงานคณะผู้จัดทำรายงาน	๑๑๑

รายนาม
คณะกรรมการการศึกษา สถาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๔

นายประกอบ รัตนพันธ์
ประธานคณะกรรมการ

นายพงศกร อรรณนพพร
รองประธานคณะกรรมการ
คนที่หนึ่ง

นายกำพล สุภาแพ่ง
รองประธานคณะกรรมการ
คนที่สอง

นางทัศนียา รัตนเศรษฐ
รองประธานคณะกรรมการ
คนที่สาม

ศาสตราจารย์กนก วงษ์ตระหง่าน
รองประธานคณะกรรมการ
คนที่สี่

นายเวียง วรเชษฐ
ที่ปรึกษาคณะกรรมการ

นางอารีญาภรณ์ ชารัมย์
ที่ปรึกษาคณะกรรมการ

นายक्रमานิตย์ สังข์พุ่ม
โฆษกคณะกรรมการธิการ

นายณัฐ บรรทัดฐาน
โฆษกคณะกรรมการธิการ

นายบุญฐิติน ประทุมลี
กรรมการธิการ

นายรณเทพ อนุวัฒน์
กรรมการธิการ

นางบุญรีน ศรีธเรศ
กรรมการธิการ

นายสรชิต สุจิตต์
กรรมการธิการ

นายสุรสาธ ฬาสุข
กรรมการธิการ

นายบัญญัติ เจตนจันทร์
เลขานุการคณะกรรมการธิการ

อำนาจหน้าที่คณะกรรมการธิการ

ตามข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๕๑ สภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๔ ได้มีมติตั้งคณะกรรมการธิการสามัญประจำสภาผู้แทนราษฎรสามสัปดาห์คณะ เพื่อเป็นกลไกในการช่วยเหลือกิจการของสภาผู้แทนราษฎรในการทำงานด้านการตรวจสอบและควบคุมการบริหารราชการของฝ่ายบริหาร โดย ข้อ ๘๒ ให้สภาตั้งคณะกรรมการธิการสามัญขึ้นสามสัปดาห์คณะ แต่ละคณะประกอบด้วยกรรมการมีจำนวนสิบห้าคน โดยให้คณะกรรมการธิการการศึกษามีอำนาจหน้าที่ดังนี้

“มีอำนาจหน้าที่กระทำการ พิจารณาสอบสวน หรือศึกษาเรื่องใดๆ ที่เกี่ยวกับการจัดการศึกษา การพัฒนาการศึกษาของชาติ และการส่งเสริมวัฒนธรรมประชาธิปไตย รวมทั้งแนวทางการปรับฐานการเรียนรู้ของประชาชนสู่โลกโลกาภิวัตน์”

.....

กรอบและแนวทางการดำเนินงานของคณะกรรมการธิการ

ในคราวประชุมคณะกรรมการธิการ ครั้งที่ ๔ เมื่อวันที่ ๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๔ ที่ประชุมได้พิจารณากรอบและแนวทางการดำเนินงานของคณะกรรมการธิการ โดยยึดหลักตามกรอบของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๕๑ และพระราชบัญญัติคำสั่งเรียกของสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๔ ซึ่งที่ประชุมได้มีมติกำหนดกรอบและแนวทางในการดำเนินงานของคณะกรรมการธิการการศึกษา สภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๔ ดังนี้

๑) พิจารณาศึกษาเรื่องใด ๆ ที่เกี่ยวกับการจัดการศึกษา รวมถึงคุณภาพการศึกษาของชาติ ตลอดจนการส่งเสริมวัฒนธรรมประชาธิปไตย และแนวทางการปรับฐานการเรียนรู้ของประชาชน เพื่อเตรียมความพร้อมในการก้าวสู่ประชาคมอาเซียนและโลกโลกาภิวัตน์

๒) พิจารณาศึกษาการบริหารงานของรัฐบาลด้านการบริหารจัดการศึกษาในเชิงนโยบายเป็นหลัก

๓) พิจารณาติดตามการปฏิบัติงานของรัฐ เพื่อให้เกิดผลในการแก้ไขปัญหาและการพัฒนาการศึกษาของชาติ นอกเหนือจากการพิจารณาปัญหาต่าง ๆ ตามสถานการณ์

๔) การดำเนินการเกี่ยวกับเรื่องร้องเรียนด้านการศึกษา เพื่อให้เกิดความรวดเร็วในการทำงาน คณะกรรมการธิการจะสอบถามข้อเท็จจริงไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้องก่อน หากคำชี้แจงมีเหตุผล เป็นไปตามหลักเกณฑ์และเป็นที่กระจ่างชัด คณะกรรมการธิการจะแจ้งให้ผู้ร้องเรียนทราบ แต่ทั้งนี้หากยังไม่เป็นที่ยุติ คณะกรรมการธิการจะพิจารณาดำเนินการตามกระบวนการต่อไป

นอกจากนี้ คณะกรรมการธิการกำหนดลักษณะ/วิธีดำเนินการตามกรอบและแนวทางในการดำเนินงานดังกล่าวข้างต้น ดังต่อไปนี้

๑) การประชุมประจำสัปดาห์

การประชุมจะต้องดำเนินการให้เป็นไปตามบทบัญญัติตามรัฐธรรมนูญและข้อบังคับการประชุมของสภาผู้แทนราษฎรที่ได้กำหนดไว้ โดยกำหนดระเบียบวาระเพื่อพิจารณา เช่น

(๑) ประเด็นการติดตามนโยบายการศึกษาที่สำคัญ และการพิจารณาปัญหาต่าง ๆ ทางการศึกษาตามสถานการณ์เร่งด่วน

(๒) ข้อร้องเรียนทางด้านการศึกษาของบุคคลและหน่วยงานต่าง ๆ

(๓) ข้อเสนอประเด็นทางด้านการศึกษาจากคณะกรรมการธิการ

๒) การดำเนินกิจการอื่น ๆ

การดำเนินกิจการอื่น ๆ ของคณะกรรมการธิการเป็นไปเพื่อประโยชน์ของคณะกรรมการธิการในการดำเนินการตามอำนาจหน้าที่เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูล ข้อเท็จจริงและรายละเอียดอื่น ๆ อันจะใช้เป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาของคณะกรรมการธิการและเป็นส่วนหนึ่งในเหตุผลที่จะนำเสนอในรายงานเพื่อสภาพิจารณาต่อไป การดำเนินกิจการอื่น ๆ ของคณะกรรมการ ิการ ได้แก่ การจัดสัมมนา การเดินทางไปศึกษาดูงาน/ศึกษาข้อเท็จจริงในประเทศและต่างประเทศ

.....

ภาพการสัมมนา

ภาพการสัมมนา (ต่อ)

ภาพการสัมมนา (ต่อ)

นายประกอบ รัตนพันธ์
ประธานคณะกรรมการการศึกษา
ประธานพิธีเปิดการสัมมนา

นายบัญญัติ เจตนจันทร์
เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษา
กล่าวรายงาน

นายสรชิต สัจจิตต์
กรรมการการศึกษา
ร่วมเสวนาให้ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

ภาพการสัมมนา (ต่อ)

นายสุรินทร์ พิศสุวรรณ
อดีตนายกรัฐมนตรี
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ
เรื่อง “ความพร้อมของการศึกษาไทยในประชาคมอาเซียน”

ภาพการสัมมนา (ต่อ)

วิทยากรการอภิปราย

เรื่อง “ความท้าทายของการศึกษาไทยกับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน”

บทสรุปผู้บริหาร

การก้าวเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ในปี พ.ศ. ๒๕๕๘ อาจกล่าวได้ว่ามีทั้งความท้าทาย และโอกาสที่จะเกิดขึ้นกับประเทศไทยในหลายมิติ การเตรียมความพร้อมของประเทศจึงนับได้ว่าเป็นที่สำคัญมากต่อการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นนี้ คณะกรรมการการศึกษา สภาผู้แทนราษฎร และสถาบันพระปกเกล้าจึงได้ร่วมมือในการจัดสัมมนาเรื่อง “คุณภาพการศึกษาเพื่อเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน ปี พ.ศ. ๒๕๕๘” เพื่อเป็นการเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจ และเตรียมความพร้อมต่อการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้น

เนื่องด้วยอาเซียนมีเป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์ด้านการให้ความสำคัญกับการศึกษา โดยเน้นการบูรณาการด้านการศึกษาให้เป็นวาระการพัฒนาของอาเซียน การสร้างสังคมความรู้ โดยส่งเสริมการเข้าถึงการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างทั่วถึง ส่งเสริมการเลี้ยงดูและพัฒนาเด็กปฐมวัย และการสร้างความตระหนักรับรู้เรื่องอาเซียนในกลุ่มเยาวชนผ่านทางการศึกษาและกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อสร้างอัตลักษณ์อาเซียนบนพื้นฐานของมิตรภาพและความร่วมมือซึ่งกันและกัน

สำหรับการจัดสัมมนาในครั้งนี้มีผู้เข้าร่วมสัมมนา จำนวนทั้งสิ้น ๕๐๐ คน ซึ่งมาจากผู้แทนผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาและมัธยมศึกษา ผู้แทนส่วนท้องถิ่น ผู้บริหารระดับสูงของกระทรวงศึกษาธิการ ประธานที่ประชุมอธิการบดีแห่งประเทศไทย ประธานที่ประชุมคณบดี นายกสมาคมครูภาคใต้ นายกสมาคมอาชีวศึกษาทุกจังหวัด นายกสมาคมครูและโรงเรียนเอกชน ผู้บริหารโรงเรียน ผู้แทนอธิการบดีมหาวิทยาลัย สื่อมวลชน ตลอดจนผู้ที่เกี่ยวข้องจากทุกภูมิภาคทั่วประเทศ

การดำเนินการสัมมนาแบ่งออกเป็น ๒ ภาค ได้แก่

ภาคเช้า – การปาฐกถาพิเศษ เรื่อง “ความพร้อมของการศึกษาไทยในประชาคมอาเซียน”

โดย นายสุรินทร์ พิศสุวรรณ อดีตเลขาธิการอาเซียน

ภาคบ่าย – การอภิปรายเรื่อง “ความท้าทายของการศึกษาไทยกับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน”

โดย ๑) นางเบญจลักษณ์ น้ำฟ้า รองเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

๒) นายสมเกียรติ อ่อนวิมล นักวิชาการอิสระ

๓) นางสุวรรณี คำมั่น รองเลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

๔) นางกอบกาญจน์ สุริยสัตย์ วัฒนวรานุกร รองประธานกรรมการหอการค้าแห่งประเทศไทย และประธานกรรมการบริหาร บริษัท โตชิบาไทยแลนด์ จำกัด

จากการสัมมนาในครั้งนี้ผู้เข้าร่วมสัมมนาได้ร่วมแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการเตรียมความพร้อมของภาคส่วนต่าง ๆ รวมทั้งการศึกษาเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน สรุปได้ดังนี้

๑) ประเทศไทยจะเติบโตได้จำเป็นจะต้องนำวิทยาศาสตร์เข้ามาเป็นพื้นฐานของชาติ ถ้ามองการสร้างคนเพื่อแข่งขันให้อยู่รอดในประชาคมอาเซียน อนาคตต้องสร้างคนให้เก่งมีความสามารถ มีความรู้ ระบบการศึกษาจะต้องพยายามสร้างเด็กที่เก่งที่มีความสามารถ มีความรู้ ดังนั้นในเรื่องต่าง ๆ เหล่านี้ กระทรวงศึกษาธิการจะต้องมีการเตรียมพร้อมเพื่อให้รองรับการแข่งขันในอนาคต

๒) การเตรียมความพร้อมด้านการศึกษาสู่ประชาคมอาเซียน โดยกระทรวงศึกษาธิการมีนโยบายการเปิดปิดภาคเรียนของสถานศึกษาตามปฏิทินอาเซียนนั้น อาจเกิดผลกระทบต่อสังคมและวัฒนธรรมสภาพแวดล้อมของประเทศ เนื่องจากสภาพสังคมวัฒนธรรมของแต่ละประเทศในประชาคมอาเซียนมีความแตกต่างกัน ดังนั้น ในการดำเนินการกำหนดนโยบายใด ๆ กระทรวงศึกษาธิการควรให้ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องร่วมหาแนวทางในการปรับตัวของการศึกษาเพื่อให้เกิดประโยชน์และมีประสิทธิภาพมากที่สุด โดยไม่ให้ขัดกับหลักเกณฑ์ของประชาคมอาเซียน ดังนั้น กระทรวงศึกษาธิการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องร่วมมือกันแก้ปัญหาเรื่องการจัดการศึกษาของไทยอย่างจริงจัง เช่น การลดภาระของครูที่จะต้องไปทำงานที่ไม่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนนักเรียนเพื่อให้ครูได้มีโอกาสได้พัฒนาตนเองและทำหน้าที่เต็มตามศักยภาพ หรือในกรณีปัญหาโรงเรียนสอนชนเผ่าชาติพันธุ์และโรงเรียนชายขอบต้องเร่งแก้ปัญหาการจัดการศึกษาเพื่อลดความเหลื่อมล้ำและให้เกิดการพัฒนาเพื่อสอดคล้องกับการเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

๓) การเตรียมพร้อมที่จะให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางการศึกษาของอาเซียน (Education Hub) ได้ จำเป็นต้องพัฒนาเรื่องคุณภาพการศึกษา เปิดหลักสูตรนานาชาติเพิ่มขึ้นเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ระหว่างกัน และสิ่งสำคัญคือการเตรียมความพร้อมด้านภาษาโดยใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษากลางพร้อมกับการเรียนรู้ภาษาของกลุ่มประเทศประชาคมอาเซียน และสร้างสังคมและวัฒนธรรมอันดีงาม เพื่อดึงดูดให้นักเรียน นักศึกษากลุ่มประเทศสมาชิก รวมทั้งประชาคมโลกเข้ามาศึกษาในประเทศไทย โดยอาจเริ่มจากกลุ่มประเทศเพื่อนบ้านที่มีอาณาเขตติดต่อกับไทยก่อน

๔) เนื่องจากความรู้ด้านวิทยาศาสตร์ การวิจัย และเทคโนโลยี เป็นสิ่งสำคัญที่ช่วยขับเคลื่อนในการพัฒนาประเทศ ดังนั้น ประเทศไทยต้องเตรียมสร้างคนในด้านดังกล่าวให้มีคุณภาพในระดับมาตรฐานโลก ให้อยู่ในมาตรฐานที่จะแข่งขันกับประเทศกลุ่มสมาชิกอาเซียนและประชาคมโลกได้ รัฐบาลต้องทำให้นโยบายสำคัญของประเทศโดยต้องจัดสรรงบประมาณในเรื่องการวิจัยพร้อมทั้งจัดสรรงบประมาณในการจัดบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการศึกษาค้นคว้าวิจัยดังกล่าวอย่างเพียงพอ เพื่อเร่งผลิตและพัฒนากำลังคนด้านวิทยาศาสตร์ การวิจัย และเทคโนโลยีเพิ่มขึ้น และพัฒนาแรงงานให้มีทักษะฝีมือสูงขึ้น

๕) ควรสร้างวัฒนธรรมและปลูกฝังให้คนไทยมีความภาคภูมิใจในอาชีพของตน (Professionalism) เพื่อทำหน้าที่ของตนอย่างมีความรับผิดชอบด้วยจิตสำนึกและศรัทธาในอาชีพมีความซื่อสัตย์สุจริต และต้องน้อมนำหลักการเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้เพื่อเป็นการสร้างคุณลักษณะที่ดีพร้อมที่จะแข่งขันกับกลุ่มประเทศประชาคมอาเซียนและประชาคมโลก เพื่อเป็นกำลังแรงงานสำคัญในการพัฒนาประเทศต่อไป

๖) การเตรียมตัวในการก้าวสู่ประชาคมอาเซียน นั้น สังคมและประชาชนไทยต้องปรับตัวและเตรียมความพร้อมในด้านต่างๆ ได้แก่ เปลี่ยนทัศนคติพร้อมจะไปร่วมมือหรืออยู่กับคนอื่นที่แตกต่างจากเรามีความเชี่ยวชาญเป็นเลิศในสาขาวิชานั้น ๆ เปลี่ยนวิธีการเรียนการสอนให้เกิดการคิดวิเคราะห์เป็นไม่ใช่เรียนแบบท่องจำ ต้องมีทักษะในการใช้ภาษาอังกฤษรวมทั้งเรียนรู้ภาษาของประเทศสมาชิกประชาคมอาเซียนเสริมสร้างอุปนิสัยให้ประชาชนมีระเบียบวินัยและปฏิบัติตามกฎหมาย และต้องมีความเสมอภาคในสังคม และความเสมอภาคในระบบเศรษฐกิจ

๗) เนื่องจากการศึกษาเป็นแนวทางที่สำคัญที่จะทำให้สามารถเตรียมความพร้อมให้แก่ประชาชนคนไทยในการเข้าสู่การแข่งขันในประชาคมอาเซียนได้ ดังนั้น จึงจำเป็นต้องปรับรูปแบบการศึกษาของไทย โดยต้องเลิกสอนให้เด็กท่องจำแต่ควรสอนให้เกิดการคิด วิเคราะห์ และสามารถนำไปประยุกต์ใช้รวมถึงสามารถแก้ปัญหาได้ ควรมีการกระจายโอกาสทางการศึกษาให้ทั่วถึงและเสมอภาค สร้างเสริมการใช้ภาษาอังกฤษให้แก่เด็กและเยาวชนและภาคส่วนต่าง ๆ ต้องตระหนักและร่วมผลักดันเรื่องนี้เป็นวาระแห่งชาติ

๘) การกำหนดแนวนโยบายการศึกษาเพื่อรองรับประชาคมอาเซียน กระทรวงศึกษาธิการจะต้องรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากทุกภาคส่วนให้ครอบคลุม เช่น มุมมองของภาคเอกชนต่อการพัฒนาการศึกษาของไทย ได้แสดงความคิดเห็นว่าการศึกษาคือการพัฒนาได้สิ่งสำคัญที่สุดต้องเตรียมเรื่องคุณภาพครูโดยต้องมีคุณลักษณะเป็นคนดี คนเก่ง และมีจิตวิญญาณความเป็นครู และในเรื่องโอกาสของธุรกิจไทยในอาเซียนนั้นจำเป็นต้องศึกษาปัจจัยแวดล้อมและบริบทของประเทศกลุ่มสมาชิกเพื่อให้รู้เราต้องฝึกฝนให้รู้จักความสำเร็จที่ต้องมาจากการทำงานหนักและอดทน สร้างธุรกิจจากจุดเด่นบนความแตกต่างอย่างมีคุณภาพ และการนำแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้พร้อมกับปฏิบัติตามหลักหน้าที่ของพลเมืองทั้งนี้ เพื่อจะได้นำความเห็นเหล่านั้นมาบูรณาการร่วมกันแล้วกำหนดเป็นนโยบายที่สนองตอบต่อภาคส่วนต่างๆ ของสังคมต่อไป

.....

คำกล่าวรายงานเปิดการสัมมนา
โดย
นายบัญญัติ เจตนจันทร์
เลขาธิการประจำคณะกรรมการการศึกษา สภาผู้แทนราษฎร

เรียน ท่านประกอบ รัตนพันธ์ ประธานคณะกรรมการการศึกษา
สภาผู้แทนราษฎร และท่านผู้มีเกียรติที่เคารพทุกท่าน

กระผม นายแพทย์บัญญัติ เจตนจันทร์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
จังหวัดระยอง ในฐานะเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษา สภาผู้แทนราษฎร
ขอกราบขอบพระคุณท่านประธานคณะกรรมการการศึกษา ผู้ได้รับมอบหมาย
จากประธานสภาผู้แทนราษฎร เป็นอย่างสูงยิ่งที่กรุณาให้เกียรติมาเป็นประธาน
เปิดการสัมมนาเรื่องคุณภาพการศึกษาเพื่อเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน
ปีพุทธศักราช ๒๕๕๘ ในวันนี้

ตามข้อบังคับของการประชุมสภาผู้แทนราษฎรปีพุทธศักราช ๒๕๕๑ ข้อ ๘๒ กำหนดให้มี
คณะกรรมการสามัญประจำสภาผู้แทนราษฎร จำนวน ๓๕ คณะด้วยกัน เพื่อเป็นกลไกในการช่วยเหลือ
กิจการของสภาผู้แทนราษฎรในการทำงานด้านการตรวจสอบและควบคุมการบริหารราชการแผ่นดินของฝ่าย
บริหาร และตามข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ข้อที่ ๘๒ (๓๑) ได้กำหนดให้คณะกรรมการ
การศึกษามีอำนาจหน้าที่กระทำการพิจารณาสอบสวนหรือศึกษาเรื่องใด ๆ ที่เกี่ยวกับการจัดการศึกษา
การพัฒนาการศึกษาของชาติ การส่งเสริมวัฒนธรรมประชาธิปไตย รวมทั้งแนวทางการปรับฐานการเรียนรู้ของ
ประเทศและประชาชนสู่โลกโลกาภิวัตน์ ซึ่งที่ผ่านมาคณะกรรมการการศึกษาก็ได้ยึดหลักการดำเนินงาน
ภายใต้กรอบอำนาจหน้าที่ดังกล่าวมาโดยตลอด และเชื่อว่าคุณภาพการศึกษาเป็นสิ่งที่สำคัญที่สุดที่จะทำให้การ
จัดการศึกษาของประเทศมีประสิทธิภาพอันจะส่งผลให้ประเทศมีความเจริญทัดเทียมอารยประเทศ และเกิด
ความสงบสุข แต่ที่ผ่านมาก็พบว่าคุณภาพการศึกษาก็ยังมีปัญหาโดยเฉพาะอย่างยิ่งผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่
ไม่เป็นไปตามที่มุ่งหวัง ที่เป็นภาพสะท้อนถึงการจัดการศึกษาของประเทศและอยู่ในสถานะที่น่าเป็นห่วง ในการ
เข้าสู่ประชาคมอาเซียนอีก ๒ ปีข้างหน้า ในปีพุทธศักราช ๒๕๕๘ จึงควรรหาแนวทางร่วมกันในการพัฒนา
คุณภาพการศึกษา รวมทั้งส่งเสริมการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนให้สามารถก้าวทันและแข่งขันกับนานาชาติได้
ทุกภาคส่วนต้องเร่งแสวงหาความร่วมมือเพื่อเดินหน้าขับเคลื่อนเตรียมความพร้อมในการก้าวสู่ประชาคม
อาเซียนตามเป้าหมาย โดยเฉพาะให้กลไกการศึกษาเป็นตัวนำที่สำคัญในการขับเคลื่อนให้สามารถก้าวไปได้
อย่างมีทิศทางประสานประโยชน์ร่วมกัน องค์การหลักในกระทรวงศึกษาธิการจึงต้องเร่งเครื่องและก้าวเดินอย่าง
ไม่หยุดนิ่ง เช่น การให้ความรู้แก่พลเมือง ส่งเสริมการเรียนรู้ภาษาเพื่อนบ้าน การสร้างอัตลักษณ์ของอาเซียน
และจิตสำนึกของพลเมืองอาเซียน ทุกภาคส่วนในสังคมจึงต้องร่วมกันจัดกิจกรรมด้านการศึกษา สร้างเด็กให้มี

คุณภาพสอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานและสถานประกอบการ การจัดหลักสูตรการศึกษาของอาเซียนด้วยการส่งเสริมการใช้ภาษาอังกฤษและภาษาเพื่อนบ้านเป็นต้น ดังนั้นคณะกรรมการการศึกษาสภาผู้แทนราษฎร จึงได้จัดให้มีการสัมมนาเรื่องคุณภาพการศึกษาเพื่อเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียนปีพุทธศักราช ๒๕๕๘ เพื่อเป็นเวทีในการแลกเปลี่ยนระดมความคิดเห็นจากบุคคลที่เกี่ยวข้องในทุกภาคส่วน และให้ทุกภาคส่วนได้ตระหนักถึงปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับคุณภาพการศึกษาของไทย และหาแนวทางการพัฒนาและยกระดับให้คุณภาพการศึกษามีมาตรฐานเป็นตามที่ตั้งมุ่งหวัง และเป็นการเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียนในปี ๒๕๕๘ อันใกล้นี้ จากนั้นจะได้นำผลการรับฟังความคิดเห็นที่ได้รับนั้นมาประมวลจัดทำเป็นรายงานเสนอไปยังกระทรวงศึกษาธิการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อประกอบการพิจารณากำหนดเป็นแนวทางในการกำหนดนโยบายตลอดจนแนวทางปฏิบัติในเรื่องดังกล่าวต่อไป พร้อมกันนี้คณะกรรมการการศึกษายังได้รับความอนุเคราะห์งบประมาณจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และได้มอบหมายให้โรงเรียนสตรีศรีสุริโยทัยซึ่งเป็นโรงเรียนที่มีความเชี่ยวชาญและมีความพร้อมด้านข้อมูลต่าง ๆ ร่วมจัดนิทรรศการประกอบการสัมมนาอีกด้วย

การสัมมนาในครั้งนี้มีผู้เข้าร่วมสัมมนาประมาณ ๕๐๐ คน ประกอบด้วยผู้บริหารส่วนราชการของกระทรวงศึกษาธิการ ผู้บริหารส่วนราชการต่าง ๆ ผู้แทนผู้บริหารสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา ผู้แทนผู้บริหารสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ผู้แทนผู้บริหารสถานศึกษา ผู้แทนคณะครูและบุคลากรทางการศึกษา ตลอดจนผู้เกี่ยวข้องจากทั่วทุกภูมิภาคของประเทศ บัดนี้ได้เวลาอันสมควรแล้ว กระผมขอกราบเรียนเชิญท่านประธานคณะกรรมการการศึกษาได้กล่าวเปิดการสัมมนาเรื่องคุณภาพการศึกษาเพื่อเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียนปีพุทธศักราช ๒๕๕๘ ในวันนี้เพื่อเป็นเกียรติแก่ผู้เข้าร่วมสัมมนา ขอกราบเรียนเชิญท่านประธาน

.....

คำกล่าวเปิดการสัมมนา
โดย
นายประกอบ รัตนพันธ์
ประธานคณะกรรมการการศึกษา สภาผู้แทนราษฎร

กราบเรียน ท่านสุรินทร์ พิศสุวรรณ อดีตเลขาธิการอาเซียน
ท่านคณะกรรมการการศึกษา สภาผู้แทนราษฎร
ท่านเลขาธิการสถาบันพระปกเกล้า ท่านวิทยากรผู้ทรงคุณวุฒิ
ท่านผู้บริหารส่วนราชการสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ
ท่านผู้บริหารส่วนราชการต่าง ๆ ท่านผู้บริหารสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาและมัธยมศึกษา
ท่านผู้บริหารสถานศึกษา คณะครูและบุคลากรทางการศึกษา
และท่านผู้มีเกียรติที่เคารพทุกท่าน

กระผมได้รับมอบหมายจากท่านประธานรัฐสภาให้มาทำหน้าที่แทนท่าน เนื่องจากท่านติดภารกิจที่มีความสำคัญ ก็ขอกราบเรียนว่าวันนี้แท้จริงแล้วเป็นการสัมมนาร่วมกันระหว่าง ๒ สถาบันหลักของประเทศ ก็คือ สภาผู้แทนราษฎร กับสถาบันพระปกเกล้า ท่านมาไม่ได้ติดภารกิจจริง ๆ ได้ฝากผมมาขอกราบอภัยท่านผู้มีเกียรติ แล้วก็ได้มอบหมายให้ผมในฐานะที่เป็นประธานคณะกรรมการการศึกษาได้มาปฏิบัติหน้าที่แทนท่าน ท่านผู้มีเกียรติกระผมรู้สึกเป็นเกียรติและมีความยินดีเป็นอย่างยิ่งที่ได้มาเป็นประธานและกล่าวเปิดสัมมนาเรื่องคุณภาพการศึกษาเพื่อเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียนปี พ.ศ. ๒๕๕๘ ในวันนี้ ในปีพุทธศักราช ๒๕๕๘ หรืออีก ๒ ปีข้างหน้าประเทศไทยจะก้าวสู่ประชาคมอาเซียนการเปลี่ยนแปลงย่อมเกิดขึ้นในหลาย ๆ ด้าน รวมทั้งด้านการศึกษาที่จะต้องมีการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นอย่างแน่นอน ประเทศไทยเป็นผู้นำการก่อตั้งประชาคมอาเซียนมีศักยภาพในการเป็นแกนนำในการสร้างประชาคมอาเซียนให้เข้มแข็งภายใต้ยุทธศาสตร์วิสัยทัศน์เดียว เอกลักษณ์เดียวและประชาคมเดียวภายใต้การก่อตั้งนี้จะต้องยึดหลักสำคัญคือ ประชาคมการเมืองและความมั่นคง ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน การศึกษานั้นจะอยู่ในประชาคมวัฒนธรรมอาเซียน ซึ่งจะมีบทบาทสำคัญที่จะส่งเสริมให้ประชาคมด้านอื่น ๆ มีความเข้มแข็งเนื่องจากการศึกษาเป็นรากฐานของการพัฒนาในทุก ๆ ด้าน ประเทศไทยจะต้องมีการเตรียมความพร้อมโดยมีจุดมุ่งหมายให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางทางการศึกษาของอาเซียน โดยเป็นศูนย์กลางของการศึกษาในภูมิภาค มีการเตรียมความพร้อมในด้านกรอบความคิดคือแผนการศึกษาชาติที่จะมุ่งสร้างความตระหนักรู้ของคนไทยในการจัดการศึกษาเพื่อสร้างคนไทยให้เป็นประชาคมอาเซียน พัฒนาสมรรถนะให้พร้อมจะอยู่ร่วมกันและส่งเสริมความร่วมมือระหว่างประเทศในด้านการศึกษาโดยให้มีการร่วมมือกัน ๓ ด้าน คือด้านการพัฒนาคุณภาพการศึกษา การขยายโอกาสทางการศึกษา ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการบริหารและจัด

การศึกษา ดังนั้น การที่คณะกรรมการการศึกษา สภาผู้แทนราษฎร ซึ่งเป็นองค์กรหนึ่งของฝ่ายนิติบัญญัติ ได้รับมอบหมายจากสภาผู้แทนราษฎรในการกระทำกิจการพิจารณาสอบสวนหรือศึกษาเรื่องใด ๆ ที่เกี่ยวกับการจัดการศึกษา การพัฒนาการศึกษาของชาติและการส่งเสริมวัฒนธรรมประชาธิปไตย รวมทั้งแนวทางการปรับฐานการเรียนรู้ของประชาชนสู่โลกโลกาภิวัตน์โดยได้จัดให้มีโครงการสัมมนาในวันนี้แสดงให้เห็นว่า คณะกรรมการได้ให้ความสำคัญต่อคุณภาพการศึกษาของประเทศ โดยมุ่งหวังให้ทุกภาคส่วนเกิดความตระหนักตลอดจนให้บุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกภาคส่วนมาร่วมแสดงความคิดเห็นเพื่อที่จะเป็นประโยชน์ โดยเฉพาะเรื่องคุณภาพการศึกษาของไทยเพื่อเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียนรวมถึงร่วมกันคิดหาทางแก้ไขปัญหาดังต่าง ๆ เพื่อให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางอาเซียนศึกษา เป็นศูนย์การเรียนรู้ด้านศาสนาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาสู่ประชาคมอาเซียนและสากลต่อไป

อนึ่ง กระผมขอขอบพระคุณท่านผู้ทรงคุณวุฒิที่ให้เกียรติมาเป็นวิทยากรผู้เข้าร่วมสัมมนาทุกท่าน สถาบันพระปกเกล้า คณะกรรมการการศึกษา สภาผู้แทนราษฎร คณะที่ปรึกษาในคณะกรรมการการศึกษา ตลอดจนผู้เกี่ยวข้องในการจัดการสัมมนาทุกท่านที่มีส่วนช่วยเหลือสนับสนุนให้เกิดการจัดการสัมมนาในครั้งนี้และขอขอบคุณสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานและโรงเรียนสตรีศรีสุริโยทัย ซึ่งเป็นโรงเรียนที่มีความเชี่ยวชาญและมีความพร้อมในด้านข้อมูลต่าง ๆ ร่วมจัดนิทรรศการประกอบการสัมมนาในครั้งนี้ อีกทั้งขอกราบขอบพระคุณและส่งความปรารถนาดีมายังผู้เข้าร่วมสัมมนาและท่านผู้มีเกียรติทุกท่านที่จะเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาการศึกษาให้ก้าวสู่ความสำเร็จต่อไป

บัดนี้ได้เวลาอันสมควรแล้วกระผมขอเปิดการสัมมนาเรื่องคุณภาพการศึกษาเพื่อเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียนปี พ.ศ. ๒๕๕๘ และขออำนวยให้การจัดสัมมนานี้บรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ทุกประการ ขอบพระคุณมาก สวัสดี

.....

การปาฐกถาพิเศษ เรื่อง “ความพร้อมของการศึกษาไทยในประชาคมอาเซียน”

โดย

นายสุรินทร์ พิศสุวรรณ

อดีตนายกรัฐมนตรีอาเซียน

สวัสดี ท่านประกอบ ท่านเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษา

สภาผู้แทนราษฎร ท่านกรรมการธิการ ท่านสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

ท่านสมาชิกวุฒิสภาผู้ทรงเกียรติทุกท่าน ท่านผู้แทนหน่วยงาน

หน่วยราชการต่าง ๆ และข้าราชการครู

ท่านผู้มีเกียรติที่เคารพ ในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนคือ กระบวนการเปลี่ยนแปลงที่ยิ่งใหญ่ของภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เป็น Trim formation ที่สำคัญยิ่ง ที่คน ๑๐ ประเทศ ๖๐๐ ล้านคน ในภูมิภาคนี้ไม่เคยผ่านกระบวนการที่ยิ่งใหญ่เช่นนี้มาก่อน การสิ้นสุด สงครามเวียดนามเมื่อปี ๑๙๗๕ ทำให้แม่น้ำโขงกลายเป็นแม่น้ำแห่งความ สัมพันธ์ ทำให้แม่น้ำโขงเป็นแม่น้ำแห่งมิตรภาพ ทำให้รอยถ่าง รอยร้าวระหว่างภาคซึ่งเป็นสังคมนิยมอาเซียน หรือเอเชียตะวันออกเฉียงใต้กับภาคซึ่งเป็น Market economic คือเศรษฐกิจที่เป็นเศรษฐกิจแบบตลาดมา สมานกัน มาบูรณาการเข้าหากัน อันนั้นถือว่ายิ่งใหญ่ที่สุดอันหนึ่ง จนกระทั่งความใฝ่ฝันของผู้นำอาเซียน ผู้ก่อตั้งอาเซียนคนหนึ่งที่สำคัญที่สุดคือ ท่านถนัด คอมันตร์ ซึ่งเป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ สมัยท่านสฤษดิ์ สมัยท่านพลเอก ถนอม กิตติขจร ปี ๒๕๑๐ ปี ๑๙๖๗ คือปีที่เกิดอาเซียนคุณถนัดคือเจ้าของ ความคิดนี้ เพราะฉะนั้นปีที่ผู้นำของเอเชียตะวันออกเฉียงใต้คิดและใฝ่ฝันและจินตนาการและ Visualize มี วิสัยทัศน์เรื่องอาเซียน คือปีที่เขาใฝ่ฝันกันว่าทุกประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้จะต้องเป็นสมาชิกภายใต้ หลังคาเดียวกันที่เรียกว่าอาเซียน สมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้คืออาเซียนมาอีกครั้งหนึ่ง ปี ๑๙๙๐ เบอร์ลิน วอลล์ ล้มลง โลกเปลี่ยนจากค่ายคอมมิวนิสต์สังคมนิยมกับค่ายเสรีนิยมถูกลบเลือน กลายเป็นพลังแห่งโลกาภิวัตน์ผลักดันทุกสิ่งทุกอย่างที่เกิดขึ้น อันนั้นก็เป็นพลังที่เปลี่ยนแปลงเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ด้วยเหมือนกัน อันนั้นคือจุดที่เราเริ่มรู้สึกตัวว่าต้องแข่งขันกับคนอื่น จีนกำลังเปิดตัวขึ้น อินเดียกำลังเริ่ม ขยับ การพัฒนาเศรษฐกิจของเราตั้งแต่ ๖๐ ๗๐ ๘๐ เป็นต้นมา อย่างเข้าสู่ ๙๐ เราตระหนักว่าเราต้องแข่งขันกับ คนอื่นแล้วในฐานะที่เป็นภูมิภาค จึงเป็นอีกช่วงหนึ่งยุคหนึ่ง ครั้งหนึ่งที่เกิดความเปลี่ยนแปลง ทั้งในเรื่องของ วิสัยทัศน์ เรื่องของความตระหนักรู้ และเรื่องของความกระตือรือร้นที่จะเปลี่ยนแปลงความสัมพันธ์ระหว่างพวก เรา ๑๐ ประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ จึงนำไปสู่วิสัยทัศน์ที่บอกว่าต้องเปลี่ยนจากการเป็นสมาคมของ คุณถนัด ซึ่งรวมกันหลวม ๆ พบกันนาน ๆ ครั้ง นั่นคืออาเซียน แต่พอมาปี ๒๐๐๓ เกิดความตระหนักว่าอยู่

อย่างนี้ไม่ได้อีกแล้ว เพราะจะต้องสู้กับคนอื่นอย่างเป็นขบวน ต้องผนึกกำลังกันเป็นหัวหอกที่จะสู้ที่จะเผชิญกับกระแสโลกาภิวัตน์ ชัดเจนที่เกิดขึ้นโลกาภิวัตน์ง่าย ๆ สำหรับท่านทั้งหลาย โรงงานหอผ้ารอบกรุงเทพมหานคร ย้ายไปอยู่ชายแดนพม่า ชายแดนลาว ชายแดนเขมร ข้ามชายแดนไปอยู่ในลาว ในเขมร กำลังจะข้ามไปพม่า นั่นคือผลพวงของกระแสโลกาภิวัตน์ ไม่มีใครกำหนด ไม่มีใครควบคุมได้ ไม่มีใครห้ามได้ ไปในที่ที่ถ้าจะผลิตแล้วผลิตได้ในราคาที่ต่ำกว่าคนอื่น แรงงานรอบกรุงเทพมหานครไม่พอแล้ว ต้องย้ายไปอยู่ในที่มีแรงงานถูก

ในอดีตประเทศไทยและประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้พัฒนาเศรษฐกิจของตัวเองบนพื้นฐานของลักษณะดังต่อไปนี้ ๑) ทุนมาจากข้างนอก ญี่ปุ่น ได้วันคงจำได้ คนอายุรุ่นเดียวคราวเดียวกับผม เริ่มต้นด้วยไต้หวัน เริ่มต้นโดยญี่ปุ่นแล้วก็ตามหลังมาโดยโรงงานอื่น ๆ ทุนเป็นของเขา เทคโนโลยีเป็นของเขา การบริหารจัดการเขาส่งคนมาจัดการ เราไม่มีทักษะ ผลิตแล้วเริ่มต้นเราขายในบ้านเรา แต่หลังจากนั้นเราก็ต้องพึ่งตลาดต่างประเทศทุกประเทศในอาเซียนขณะนี้คือประเทศที่ส่งออก คือสิ่งที่เกิดขึ้นชัดเจนและในลักษณะ ๓-๔ ประการนั้นในขณะนี้ใช้ไม่ได้แล้ว อาเซียนไม่มีทางที่จะแข่งขันกับคนอื่น ไทยไม่มีการที่จะแข่งขันกับคนอื่นถ้ายังยืนอยู่บน ๑) ทุนจากข้างนอก ๒) เทคโนโลยีจากข้างนอก ๓) การบริหารจัดการจากข้างนอก ๔) ต้องพึ่งตลาดข้างนอก จึงหันหน้าเข้าหากันแล้วบอกว่าจะเปลี่ยนจากสมาคมเป็นประชาคมอยู่กันอย่างใกล้ชิดยิ่งขึ้น อยู่กันอย่างสนิทสนมยิ่งขึ้น อยู่กันอย่างพึ่งพาอาศัยกันมากยิ่งขึ้น และช่วยเหลือเกื้อกูลให้พัฒนาเพื่อเตรียมพร้อมในการที่จะแข่งขันกับภูมิภาคอื่นของโลก ขณะนี้เราแข่งขันกับแอฟริกา เราเคยแข่งขันกับจีนสู้จีนไม่ได้ ทั้งหมดเรา ๖๐๐ ล้าน เราเคยแข่งขันกับอินเดีย อินเดียชักจะไปได้ดีโดยเฉพาะอย่างยิ่งวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ขณะนี้เราแข่งกับแอฟริกา เพราะฉะนั้นผู้นำของอาเซียนถึงใช้คำว่าจากปี ๗๐-๘๐ ถึงต้นปี ๙๐ การลงทุนมาที่อาเซียนเยอะ พอหลังจากนั้นเขาบอกว่าออกซิเจนของการลงทุนถูกดูดไปโดยจีน ถูกดูดไปโดยอินเดีย และถูกดูดไปที่อื่น อเมริกาใต้ แอฟริกา เพราะฉะนั้นการรวมตัวกันเป็นหนึ่งในคน ๖๐๐ ล้านคน ๒.๔ ล้านล้านดอลลาร์ GDP รวมกัน ท่านทั้งหลายได้ยินคูนูเรื่องล้านล้านเพราะใช้กันบ่อย ขอเงิน ๒.๒ ล้านล้านบาท GDP รวมของอาเซียน ๒.๔ ล้านล้านดอลลาร์ เอา ๓๐ คุณเข้าไปก็แล้วกันจะได้เป็นเงินไทย ออสเตเลียกับนิวซีแลนด์รวมกันใหญ่กว่าเกาหลีใต้ใหญ่กว่าอินเดีย ใหญ่กว่ารัสเซีย เพราะฉะนั้นเป็นการรวมตัวเพื่อสร้างอำนาจต่อรองให้กับพวกเราเอง ๑๐ ประเทศ ความคิด Vision idea เรื่อง ASEAN Community ASEAN economic community ASEAN Political and Security community ASEAN socio cultural community ก็คือท่านทั้งหลายที่สนใจเรื่องการศึกษา สาธารณสุข สิ่งแวดล้อม การกีฬา ศิลปวัฒนธรรม นั่นคืออาเซียน ประชาคมอาเซียนด้านสังคมและวัฒนธรรม จึงเป็นวิสัยทัศน์ที่จะนำมาสู่ความเปลี่ยนแปลงปรับตัวปฏิรูปภูมิภาคอย่างใหญ่หลวง และเป็นของคนไทย เป็น Intellectual property สิทธิทรัพย์สินทางปัญญาของไทย เป็น Diplomatic legacy ของคนไทยคือมรดกทางการทูตของไทย ประเทศไทยเมื่อเปรียบเทียบกับอาเซียนในเรื่องการศึกษาน่าเป็นห่วง เมื่อต้นเดือนหนังสือพิมพ์เดอะเนชั่นเขาสำรวจออกมา เขาบอกว่าภาษาอังกฤษประเทศไทยสำหรับประเทศที่ควรที่จะเปรียบเทียบกับ เช่น ฟิลิปปินส์ มาเลเซีย อินโดนีเซีย ประเทศไทยอยู่ที่โหล ด้านการลงทุนเพื่อการค้นคว้า การวิจัยพัฒนาไม่มีเศรษฐกิจใดในยุคโลกาภิวัตน์และในยุคประชาคมอาเซียนที่จะอยู่ได้โดยไม่ต้องยืมจมูกคนอื่นเขาหายใจเรื่องวิทยาศาสตร์ เรื่องเทคโนโลยี เรื่องการพัฒนาไม่ว่าจะเป็นเรื่องของการบริการ Product ของการบริการหรือ Products ที่ออกมาเป็นชิ้น ๆ แบบนี้ สินค้าที่เป็น Goods ผลิตออกมาเป็นชิ้น ๆ อย่างนี้ไม่ว่าด้านการบริการหรือด้านสินค้า ถ้าเราไม่มีวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและการพัฒนาการออกแบบของเราเอง เรายืนอยู่บนลำแข้งลำขาตัวเองไม่ได้ เมื่อไหร่เขาจะถอดท่อออกซิเจนนั้นไปเราก็ไม่มีทางที่จะสู้เขาได้ ประเทศไทยลงทุนตัวเลขของท่านอยู่ในข้างหลัง จุด ๒๐ เปอร์เซ็นต์ของรายได้ประชาชาติไม่ถึง ๑ เปอร์เซ็นต์ ญี่ปุ่น ๓ จีน ๒.๘ แต่จากตัวเลขที่ใหญ่มาก

อเมริกา ยุโรป ออสเตรเลีย นิวซีแลนด์ ฯลฯ ลงทุนเพื่อการค้นคว้า การวิจัย การพัฒนามากกว่าเรา ของเรา จุด ๒๐ เปอร์เซนต์ และ จุด ๒๐ เปอร์เซนต์นี้หมายรวมถึงว่าทำค้นคว้าวิจัยว่าปีที่พระอภัยมณีเป่ายี่หว้ออะไร ใช้ไม่ผิดชนิดใด ไก่ที่อยู่ในเรื่องขุนช้างขุนแผนเป็นไก่พันธุ์อะไรอยู่ในนั้น จุด ๒๐ เปอร์เซนต์หมด ส่วนที่จะเหลือออกมาเป็นผลผลิตที่จะนำไปสู่การผลิตเข้าสู่สายพานโรงงานการผลิตจริง ๆ ออกมาเป็นสินค้าเป็นการบริการจริง ๆ น้อยมาก เราจะเขาบอกว่าติดอยู่ในกับดักของ Middle in come country แปลว่าไม่สามารถที่จะโตเกิน ๑๐,๐๐๐ ดอลลาร์ต่อหัวต่อคนได้ ขณะนี้ประเทศไทยประมาณ ๖,๐๐๐ ดอลลาร์ต่อหัวต่อคน มีอยู่ ๓ ประเทศที่เขาล้ำหน้าเราและกำลังจะพ้น ๒ ประเทศพ้นไปแล้วคือสิงคโปร์กับบรูไน บรูไนนั้นกรณีพิเศษ เป็นเศรษฐกิจที่วางอยู่บนสินค้าชนิดเดียวหรือสินค้าชนิดเดียว Energy แก๊ส น้ำ เพราะฉะนั้นเป็นประเทศเล็กปล่อยเขาไปเขา ๑๐,๐๐๐ ต่อหัวต่อปีแล้ว สิงคโปร์น่าสนใจ เพราะประเทศนี้ไม่มีอะไรยกเว้นคนและคนของเขาไม่มีอะไรยกเว้นคุณภาพ เขาไม่มีเมืองที่จะขุด เขาไม่มีแร่ที่จะสำรวจ เขามีแต่สมองที่จะพัฒนา คนไทย ๔ คน ๕ คน ถึงจะมี Productivity เท่าคนสิงคโปร์ ๑ คน คนของเขาอีก ๕,๐๐๐,๐๐๐ คน ๑ ล้านบาทคือคนต่างชาติที่เขาเลือกเชิญมาเพื่อที่จะค้นคว้า เพื่อที่จะใช้เงิน ๒.๙ เปอร์เซนต์ของ GDP ที่เขาใช้แต่ละปี เพราะฉะนั้นรัสเซียแตกพวกนี้เก่งมาก ๆ เรื่องคณิตศาสตร์ เก่งมาก ๆ เรื่องแสง เก่งมาก ๆ เรื่องฟิสิกส์ทุกชนิดทุกสาขาเก่งมาก ๆ เรื่องไบโอเทคโนโลยี สิงคโปร์ไปกวาดมาหมดเหมือนเขาไปกวาดนักฟุตบอลเข้าทีมชาติ อีกประเทศหนึ่งที่จะพ้นคือมาเลเซียซึ่งเป็นเมืองขึ้นคนอื่นมาก่อน ส่วนหนึ่งเราบอกว่าเคยเป็นของไทย ๔ รัฐข้างบน กลันตัน ตรัง กานู ปะลิส เกดะห์ ไทยไปก่อน ไทยไม่เคยเป็นเมืองขึ้นของใคร ขณะนี้ Vision วิสัยทัศน์ ๒๐๒๐ คือปี ๒๐๒๐ ปีนี้ ๒๐๑๓ อีก ๗ ปี อีก ๖ ปีครึ่ง เขาบอกปี ๒๐๒๐ จะต้องเป็นประเทศที่มีรายได้คือเกิน ๑๐,๐๐๐ ต่อหัวต่อคน ต่อละ ต่อปี ขณะนี้เขาไปจ่ออยู่แล้ว ๙,๐๐๐ กว่า ๙,๘๐๐ ๙,๙๐๐ เขาถึงแน่ ๆ แล้วเขาจะด้วยถ้าสถิติเหล่านี้ไม่ทำให้เรามีความรู้สึกรับรอง ตื่นตระหนกถึงภารกิจข้างหน้าที่ไม่รู้จะเอาสถิติใดมาบอกเราแล้วทั้งประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งกระทรวงอุตสาหกรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่งท่านซึ่งอยู่ในกลุ่มที่สนใจเรื่องการศึกษาของชาติ คืออนาคต คือโชคชะตาข้างหน้า คือกุญแจที่จะไขไปสู่การที่จะอยู่รอด หรือไม่รอดในประชาคมอาเซียนและในโลกยุคโลกาภิวัตน์ ผมพยายามปลุกให้ตื่น ๒-๓ ปีสุดท้ายที่อยู่ในอาเซียน แล้วก็ตื่นกันจริง ๆ ด้วย เพราะทุกคนต้องการฟัง ต้องการรู้เรื่องการเตรียมตัวเข้าอาเซียนไม่มีโรงเรียนใด ไม่ว่าจะเป็นอนุบาล ไม่ว่าจะเป็นระดับตำบล ไม่ว่าจะเป็นระดับอำเภอ หรือระดับจังหวัดหรือมหาวิทยาลัยไปที่ใดทั่วประเทศ ไม่มีรั้วโรงเรียนใดจะไม่มีธงอาเซียน ๑๐ ชาติ บวกกับธงอาเซียนอีกธงหนึ่งประดับไว้ตัวเอง ตื่นกันมาก ๆ แต่ว่าตื่นค่อนข้างตระหนก มากกว่าตื่นอย่างมีสติ แต่อย่างน้อย ๆ ตื่น แล้วผมหวังว่าจะไม่หลับอีกแล้ว และจะร่วมกันคิด ท่านคือองค์กรที่สำคัญที่สุด เพราะท่านคือกลุ่มบุคคลที่จะอยู่ในสภา และกำหนดทิศทางนโยบายของชาติในเรื่องนี้ งบประมาณเพื่อการศึกษาเราสูงสุดเป็นอันดับ ๒ ของโลกรองจากประเทศเยอรมัน คือสถิติขององค์การสหประชาชาติ สำรวจเรื่องคุณภาพชีวิต ๒๘.๓ เปอร์เซนต์ ไปคิดดูก็แล้วกันว่าเขาเอาตัวเลขใดบ้าง ผกด้วย ผมเข้าใจว่าเขาเอาตัวเลขระยะ ๑๐ ปี ๒๐ ปีแล้วเอามาเฉลี่ย อาจจะเป็นตัวเลขที่เราอยู่ในภาวะเศรษฐกิจตกต่ำ ล้มเหลวช่วงนั้น ที่เราหยุดค่าใช้จ่ายด้านอื่น แต่เราไม่หยุดการลงทุนด้านการศึกษา และโครงสร้างพื้นฐาน Infrastructure ถึงปี ๒๘.๓ เปอร์เซนต์สถิติขององค์การสหประชาชาติ แต่ทุก ๆ ๑๐ คนที่เข้ามาในระบบการศึกษา ตั้งแต่ระดับอนุบาลถึงระดับประถมศึกษา เข้าสู่มัธยมศึกษา ฟังให้ตีผิดหรือถูก ถ้าผิดช่วยแก้ผมด้วย ทุก ๆ ๑๐ คน หลุดออกมาเป็นปริญญาตรี ๒ คน นอกนั้นเบี้ยวร้ายทาง หลุด และใน ๒ คนนี้ว่างงาน ๑ คน ได้งาน ๑ คนและในได้งานนั้นต้องไป Train กันต่อ คือภาพสะท้อนมิติเดียวเรื่องการใช้งบประมาณ ถ้าจะก้าวให้ทันคนอื่น ทำตัวให้พร้อม เตรียมคนให้ทัน สิ่งที่ต้องทำ คือสิ่งที่เราพูดกันมาซ้ำ ๆ ซาก ๆ แต่ก็ไม่ได้รับการปฏิบัติอย่างจริงจัง

อันที่ ๑ ที่ต้องทำระบบการศึกษาของเรา จะมีผลเรื่องการพัฒนาเศรษฐกิจ จะสะท้อนเรื่อง การสร้างสังคมที่ปรองดอง จะไปสะท้อนออกมาใน Productivity หรือความสามารถในการผลิตของคน ของ เราเมื่อแข่งขันกับคนอื่น จะไปสะท้อนเรื่องความเหลื่อมล้ำ ถ้าสูงในสังคมจะลดลง ๒๐ ปีที่ผ่านมารายได้ ประชาชาติเพิ่มขึ้น ๕ เท่า รายได้บุคคลเพิ่มขึ้นเฉลี่ย ๔ เท่า แสดงว่า ๑ เท่าไปอยู่ที่อื่น แล้วก็ที่น่าสนใจคือ ช่องว่างระหว่างคนรวยกับคนจนไม่ได้ปิดลง เหมือนประเทศเกาหลี หรือแม้แต่ประเทศเวียดนาม ความเหลื่อมล้ำของ เราสูงกว่าประเทศลาว สูงกว่าประเทศเขมร สูงกว่าประเทศเวียดนาม เราอาจจะบอกว่าแน่นอนละเรารวยกว่า แต่คำว่า เรารวยกว่าของเรา คือ อยู่ในส่วนน้อยของสังคม ทั้งหมดทั้งหลายจะแก้ได้โดยคุณภาพของการศึกษา ใช้เวลาและใช้ความมุ่งมั่น ความอดทน และเป็นการประสานความพยายามพลังทุกด้านของทุกฝ่าย ผมจะพูด ให้คิด เพราะฉะนั้นอาจจะกระทบความรู้สึกบ้าง แต่ผมมีสิทธิที่จะพูดให้คิด เพราะผมเป็นคนบ้านนอก ผมเกิดใน หมู่บ้าน อาจารย์ประกอบรู้ดี ชายภูเขาจังหวัดนครศรีธรรมราช ปันจักรยาน วันละ ๒๐ กิโลเมตร เรียนหนังสือ หน้าฝนก็ต้องเปียกปอน หน้าร้อนก็ต้องเต็มไปด้วยฝุ่นตลบ ผมเข้าใจถึงข้อจำกัดในชีวิตของคนทุกคนทั่วประเทศ และผมเข้าใจถึงความใฝ่ฝันของพ่อแม่ ของเด็กเองว่าจะต้องไปให้ถึงจุดสูงสุดของสมรรถนะที่ตัวเองมีอยู่ เขาเรียกว่า Potentiality มีสมรรถนะ หรือมีความเป็นไปได้อยู่ในตัวมากน้อยเพียงใด ทำอย่างไรไปถึงจุดนั้น Potential สังคมใดก็ตามแต่ที่ยังไม่เปิดโอกาสให้คนทุกคนไปถึงซึ่งจุดสูงสุดของตัวเองที่จะไปได้ Potentiality ของตัวเอง สังคมนั้นยังไม่ประสบความสำเร็จ เพราะหลายคนจะถูกสกัดกั้น โดยเหตุต่าง ๆ ไม่ให้ถึงจุด Potentiality การศึกษาคือกุญแจ เราสนใจกระทรวงศึกษาธิการ ผมใช้คำว่า เราทั่วไป ด้วยเหตุผลที่ผิด เราสนใจกระทรวงศึกษาธิการเพราะมีงบประมาณมาก ถ้าผิดช่วยต่อว่ากลับมา เราสนใจกระทรวงศึกษาธิการ เพราะมีบุคลากรมาก เราสนใจการศึกษาเพราะอาจจะเป็นฐานทางการเมืองได้ เราสนใจด้วยเหตุผลที่ผิด เราไม่สนใจเพราะว่าคืออนาคตของชาติ คือชะตากรรมของชาติ คือที่ที่จะปั้นอนาคต อะไรที่ต้องทำ ๑. ต้องเลิก สอนให้เด็กท่องจำ Fact ข้อเท็จจริง ชื่อ วันที่ เวลา สถานที่ อย่าไปจำให้รกสมอง จำได้หมดแล้ว ใครบ้างที่จำ เบอร์โทรศัพท์เกิน ๓ เบอร์ ขณะนี้ถามลูกว่าจำเบอร์โทรศัพท์ใครบ้าง ของแม่จำได้หรือไม่ ไม่ แล้วจำของใครได้ ของแฟน เพราะต้องจำ แต่ว่าทุกสิ่งทุกอย่างปรึกษา Google ได้ จะเอาอะไร อยู่ในนี้หมด ถ้าไม่อยู่วันนี้ฟุ้งนี้ อยู่ เพราะทุกคนมีสิทธิที่จะใส่เข้าไปเขาเรียก Cloud sourcing เอามาจากคนส่วนใหญ่ที่เคยไปลิ้มรสแล้วทุก เรื่อง แต่สิ่งที่ต้องทำ คือสอนให้คิด สอนให้วิเคราะห์ สอนให้แก้ปัญหา สอนให้พร้อมที่จะไปค้นคว้าและวิจัยให้ พัฒนาต่อไป เรื่องนี้เราพูดกันเยอะแต่เราทำไม่ได้ เพราะงบประมาณส่วนใหญ่ของเราเป็นเรื่องของเงินเดือน อาจจะมิงพัฒนาบ้างก็ไปซื้อ Hardware ไปซื้อ Hardware แล้วก็ไม่ได้ใช้ให้เป็นประโยชน์มากนัก ผมพูดให้คิด เดียวทะเลาะกันตอนอภิปราย บริษัทเอกชนที่เขานำเสนอสิ่งเหล่านี้ให้หน่วยราชการทั้งระบบ องค์กรอิสระ องค์กรมหาชนสำนักนายกรัฐมนตรีทุกกระทรวง ทุกกรม เพราะส่วนหนึ่งของการเตรียมตัวเข้าอาเซียน คือการ ของงบประมาณเพื่อที่จะซื้อสิ่งเหล่านี้ ท่านนั่งอยู่ในสภาท่านรู้ มูตัสซาบอกว่าขาดทุน ๒๖๐,๐๐๐ ล้านบาท เราโกลาหลกันทั้งระบบ เรากล่าวหาว่าเขามั่ว เรากล่าวหาว่าเขาใช้ตัวเลขที่ยังไม่เรียบร้อย เรากล่าวหาว่าเขา ด่วนสรุปพอเขาถามว่าแล้วตัวเลขที่จริงเป็นอย่างไร ยังไม่มี ทั้ง ๆ ที่ทุกหน่วยงานมีตัวเลขเหล่านี้อยู่ แต่เราไม่ใช่ เพื่อการสังเคราะห์ เราไม่ใช่เพื่อการวิเคราะห์ เราไม่ใช่เพื่อการที่จะมาดูว่าแล้วเรากำลังไปในทิศทางใดถูกผิด เรื่องนโยบายไม่ได้เกี่ยวกับผม ประเด็นที่ผมต้องการจะยกให้ท่านทราบก็คือ เรามีเครื่องมือแต่เราไม่ใช่ให้เต็ม ศักยภาพ และเราจะสู้ และกล่าวหา กับคนอื่นว่าเขามั่ว แต่เราเองยังไม่มีตัวเลขฟังไม่ขึ้น ทำให้เขาเกิดตกใจมาก ยิ่งขึ้นว่าแล้วเศรษฐกิจไทยจะเป็นอย่างไรกันแน่ จะอยู่ได้หรือไม่ เพราะฉะนั้นคิดเป็น วิเคราะห์เป็น แก้ปัญหาเป็น นำไปสู่การค้นคว้าและวิจัยให้เจริญก้าวหน้ายิ่งขึ้น เรามีโรงเรียนนานาชาติเกิดขึ้นเป็นดอกเห็ดทั่วประเทศ โรงเรียน ใช้ภาษาอังกฤษเกิดขึ้นเป็นดอกเห็ดทั่วประเทศ วิธีการเรียนการสอนของเรา เมื่อสักครู่คุยกับอาจารย์สรชดัยยัง ทำไม่ได้เต็มที่ ของเราถ้าจะถามว่า กุ้ง ปู ปลา หอย มีวิถีชีวิตของอย่างไร กินอาหารอะไร อยู่ตรงที่ใดของระบบ

นิเวศวิทยา เราก็ถามตรง ๆ สอนตรง ๆ กับเด็ก เด็กก็ท่องทีละตัว กุ้ง หอย ปลา ปู อาหารของคืออย่างนี้ แสงอาทิตย์ต้องเท่านี้ ดินต้องเป็นโคลนตมขนาดนี้ ชอบอยู่ในชอกในมุมอย่างนี้ ทีละตัว ๆ แล้วเราก็ถามว่าให้เด็กอธิบาย ๑ ๒ ๓ ๔ วิธีที่ให้เด็กคิด บูรณาการ สังเคราะห์ และสามารถที่จะอธิบายปรากฏการณ์ได้อย่าง Politic ก็จะมีถามว่า ก็จะสมมุติว่าเด็กลงไปเขียนโปสเตอร์โฆษณา สมมุติตัวเองเป็นบริษัท Real estate สร้างที่อยู่อาศัยให้สัตว์ ๔ ชนิดนี้ ปลา ปู กุ้ง หอย อยู่ในอ่าง อยู่ในหลุมอยู่ในบ่อ อยู่ในสระ แล้วในแต่ละชนิดที่ตัวเองสมมุติเขียนชวนเพื่อนที่เป็นปูด้วยกัน ที่เป็นปลาด้วยกัน ที่เป็นหอยด้วยกัน ที่เป็นกุ้งด้วยกัน ให้มาอยู่ที่ตรงนี้ของ You เพราะฉะนั้นเด็กก็ต้องไปทำวิเคราะห์ วิจัยว่ากุ้งชอบแบบใด ถ้าฉันสมมุติตัวเป็นกุ้ง ฉันต้องเขียนให้กุ้งตัวอื่น ๆ เห็นว่า Real estate นี้ บ้านหลังนี้ คอนโดนี้ ห้องแถวนี้มีอะไรเหมาะเจาะสำหรับชีวิตสำหรับชีวิตกุ้ง เด็กต้องไปคิด เด็กต้องไปค้นคว้า เด็กต้องไปวิเคราะห์ เด็กต้องไปสังเคราะห์ เด็กต้องมาเขียนประมวล ประมวลออกมาเป็นรายงาน เขาไม่ถามท้อ ๆ เพราะถามท้อ ๆ สอนให้เด็กจำ แต่ถ้าถามแบบนี้เด็กต้องไปคิด

อีกเรื่องหนึ่งปีที่แล้ว ๑๐๐ ปีไททานิค เรื่องไททานิคเกิดขึ้นเยอะ เหมือนกับเรื่องอาเชียนในปัจจุบันทุกคนสนใจ โรงเรียนนานาชาติเขาจะตั้งคำถามและเอามาเป็น Case study ต่างจากโรงเรียนที่เรารู้จักกัน ใกล้ตัวเรา โรงเรียนใกล้ตัวเราจะบอกว่าเกิดในมหาสมุทรแอตแลนติก เกิดวันอะไร เดือนอะไรเรือจะออกจากท่าใด จะไปทางทิศใด เขาแทบดับดับไปยังนิวยอร์ก ตอนเหนือของมหาสมุทรแอตแลนติกชนเอาภูเขา น้ำแข็ง คือ Fact ให้เด็กจำ แล้วเวลาที่เราจะถามเราก็ถามแบบนี้ ถาม Fact แล้วเป็นปรนัยเสียอีกไม่ต้องไปจำอะไรมาก โยนเหรียญ โยนหัว โยนก้อย ก็จะได้คำตอบ เพราะฉะนั้นเขาจะถามอย่างนี้ของเราเกิดขึ้นในมหาสมุทรใด ๑) แอตแลนติก ๒) แปซิฟิก ๓) อินเดีย ทั้ง ๓ ข้างบน แล้วจะมีเด็กตอบว่าทั้ง ๓ ข้างบน เพราะเด็กไม่คิด แต่ Inter จริง ๆ เขาจะบอกว่าอาจารย์ ๔ คน ให้เด็กเขียน ๑๐ หน้า เป็นรายงาน อาจารย์ภาษาอังกฤษจะตรวจเฉพาะภาษาอังกฤษ You เขียนให้สั้น You เขียนให้เพราะ You เขียนให้น่าอ่าน You เขียนให้ถูกไวยากรณ์วรรคตอนต้องถูก ฉันตรวจแค่นั้นฉันไม่ดูเรื่องอื่นของเธอ คณิตศาสตร์หวังว่าจะเห็นเด็กใช้สูตรมาอธิบายว่าทำไมภูเขาน้ำแข็ง เรื่องกลศาสตร์ เรื่อง Mass เรื่องมูล ทำไมน้ำแข็งถึงไหลแค่นั้นทำไมจมอยู่ใญ่ใต้มหาสมุทร เพราะน้ำที่เป็นน้ำแข็งลอย แล้วจะเหลือไหลอยู่นิดเดียว เอาสูตรอะไรมาคำนวณเพื่ออธิบายปรากฏการณ์อย่างนี้ วิทยาศาสตร์ก็จะบอกว่า ในฤดูใบไม้ผลิ ฤดูร้อน เกลเจอร์ธารน้ำแข็งแตก ละลาย ลอยล่องไปตามกระแสน้ำทำไมต้องฤดูนั้น โลกอยู่ตรงที่ใด ฤดูเป็นอย่างไร ทิศทางของน้ำเป็นอย่างไร วิทยาศาสตร์ สังคมศาสตร์ คนมีอยู่ ๓ ชั้นเรือ ชั้น ๑ Background เป็นอย่างไรส่วนใหญ่เป็นพวกฮันนิมูน คู่ที่ทานเห็นในหนัง พวกนั้นไปจับกันบนเรือ เพราะเป็นคนรวย เป็นคนปกติท้องเที่ยวพาลูกไปชมยุโรป พาลูกกลับจากยุโรป ชั้น ๒ คือพวก Sale หาดลาด ชั้น ๓ คือพวกกรรมการ คนอพยพไปหาชีวิตใหม่ เพราะฉะนั้นอาจารย์ ๔ คน จะตรวจ ๔ เรื่อง ๔ มิติของ Paper เดียว เด็กต้องรู้ทั้งหมด Politic รวมสอนให้คิด สอนให้วิเคราะห์ สอนให้สังเคราะห์ สอนให้นำไปสู่การอธิบาย ตัดสินใจ และรับเขาเพื่อการค้นคว้าวิเคราะห์ วิจัยต่อไปในอนาคต ของเราจะถามเป็นปรนัยจะถามเป็น Fact จะถามเพราะต้องการรู้ว่าเด็กจำหรือเปล่า คือความแตกต่าง เราจะเตรียมคนเพื่อที่จะนำไปสู่การค้นคว้า วิจัย เพื่อที่จะให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดในอาเซียน เพื่อที่จะผลิตวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีของเราเอง เราสอนให้จำไม่ได้ เพราะสิ่งที่จำนั้นคือสิ่งที่จะไม่มีความสำคัญในการที่จะไปวิเคราะห์ วิจัยเข้าป็นั้น ถ้าต้องการได้ข้อมูลเหล่านั้นเปิดดูในสิ่งนี้ หาสูตรใหม่ เขียนสูตรใหม่ พิสูจน์ใหม่ วิเคราะห์ใหม่จะได้บทสรุปใหม่ คนคว้าวิจัย ประเทศไทย และประเทศที่กำลังพัฒนาเกือบทุกประเทศผลิตนักวิทยาศาสตร์ทุก ๆ ๒๕ ปี ทุก ๆ ๒๕ ปี คืออายุที่เรามีพลังในการทำงานมากที่สุดระหว่างอายุ ๒๕-๖๐ ปี ทุก ๆ ๒๕ ปี ๓๐ ปี เราต้องส่งนักวิทยาศาสตร์ไปเรียนในสถาบันสุดยอดของโลก และเรานำกลับมาเพื่อสอนที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เพื่อสอนที่ Engineering มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เพื่อสอนมหาวิทยาลัยขอนแก่น เพื่อสอน

มหาวิทยาลัยมหิดล เพื่อที่จะสอนครุวิทยาศาสตร์ เพื่อที่จะออกไปสอนวิทยาศาสตร์ สิ่งที่เราขาดและประเทศกำลังพัฒนา และโลกที่สามขาด คือการค้นคว้า การวิจัยในห้องทดลอง ในห้อง Lab ในหลอดทดลองของเราเอง และนำผลของการค้นคว้าวิจัยออกสู่ตลาด ออกสู่ภาคอุตสาหกรรม ออกสู่ภาคการผลิต Manu factory ฉะนั้นไม่ว่าทางตอนใต้ ตะวันออกอเมริกาที่มหาวิทยาลัยออกซฟอร์ด ประเทศอังกฤษ หรือมหาวิทยาลัยเคมบริดจ์ หรือแม้แต่ลอนดอน หรือที่มหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ด MIT จะมีกลุ่มบริษัทรวมตัวกันอยู่ระหว่าง ๒ มหาวิทยาลัย ๓ มหาวิทยาลัย ทำหน้าที่เป็น Mature ทำหน้าที่เป็น Connector ระหว่างห้องทดลองกับภาคการผลิต พวกนี้ขายผลผลิตของวิทยาศาสตร์ พวกนี้ขายผลพวงของการวิจัย พวกนี้ขายผลของการทดสอบ ทดลองออกมาสามารถที่จะนำไปผลิตสิ่งเหล่านี้ได้ทุก ๕ ปี ทุก ๑๐ ปี ทุก ๗ ปี ไม่ว่าจะเป็นยา สิทธิบัตร ไม่ว่าจะเป็นลิขสิทธิ์ ไม่ว่าจะเป็น Brand เครื่องหมายการค้า เราคงต้องคิดถึงสิ่งเหล่านั้นว่า การศึกษาของเรา วิทยาศาสตร์จะต้องเป็นวิทยาศาสตร์ที่นำไปสู่การค้นคว้า วิจัย และพัฒนา และนำไปสู่ภาคการผลิต ออกมาเป็น Serviced และ Good สิ่งซึ่งจับได้ ต้องได้ ขายได้ ขนส่งไปขายเป็นรูปธรรมอย่างนี้ หรือไม่ก็ Intelligent ซึ่งอยู่ในนี้ ความฉลาด ของที่อยู่ในนี้ ทำไม่ปรับเปลี่ยน เห็นเขาบอกว่าในขณะนี้ นิ่งดู ๆ อยู่ ถ้ามองไปทางอื่นหยุดหยุด Automatic เพราะรู้ว่าเราไม่ดู เก่งขนาดนั้น แบบนี้เอามาจากที่ใด คนคว้า วิจัย นั้นข้อ ๑

ข้อ ๒ สำคัญมากที่ผมพูดในตอนต้น กระจายโอกาสให้ทั่วถึง ให้เสมอภาค เขามีการวัด Genie efficiency คือ มีดัชนีวัดว่าภาคการศึกษาโดยเฉพาะมีความเสมอภาคเพียงใด ของเราทั้ง ๆ ที่ ๑๕ ปีฟรีทั้ง ๆ ที่ทุกอย่างฟรี ทั้ง ๆ ที่ขยายทั่วประเทศยังมีความเหลื่อมล้ำ ไม่ใช่พูดเรื่องคุณภาพ พูดเรื่องว่าจะอยู่กันอย่างใดในระบบการศึกษาเพื่อไม่ให้แค่ ๒ คน หลุดจากกระบวนการศึกษาระดับปริญญาตรี ท่านมาได้สัก ๘ ท่านมาได้สัก ๑๐ ตรานั้นของเรายังมีปัญหา เพราะว่ามีเด็กที่อยู่นอกระบบการศึกษาขณะนี้ ๕,๐๐๐,๐๐๐ กว่าคน พิจารณาทุกพลภาพ ยากจนแบบพิเศษจริง ๆ หลุดออกไปเพราะว่าพ่อแม่เห็นว่าไม่คุ้มกับการที่จะปล่อยให้ไปทำนาดีกว่า หรือยังมีบางมุม บางแห่งคิดว่าการศึกษาจะทำให้เด็กเปลี่ยนไปจากวัฒนธรรม ค่านิยมเดิมของสังคมไม่ให้เรียนก็มี ๕,๐๐๐,๐๐๐ กว่าคนอยู่นอกระบบ ทำอย่างไรถึงจะให้เข้ามาในระบบ คือระดับรากหญ้าที่ไม่เท่าที่ไม่เสมอภาค ที่ไม่กระจาย มาดูระดับนี้ ระดับสูง เมื่อ ๔๐ ปีที่แล้วผมมาจากจังหวัดนครราชสีมา สอบเข้ารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ สอบผ่านข้อเขียน แต่ในการสัมภาษณ์จะจริงหรือจะเล่นก็ไม่รู้ แต่ผมถือว่าสะท้อนถึง Mentality ของการคัดสรรคนเข้าสู่กระบวนการศึกษา มาอยู่กรุงเทพมหานครก็วัน ผมเพิ่งมาเมื่ออาทิตย์ที่แล้ว สอบเสร็จรอสัมภาษณ์ ได้เห็น ได้ดู สิ่งสำคัญในกรุงเทพมหานครมากมายแล้วสิ ก็ไม่มากนักหรอก ขอลาหน่อย พระบรมมหาราชวังอยู่ฝั่งตะวันตกหรือฝั่งตะวันออกของแม่น้ำเจ้าพระยา ผมมาจากบ้านนอก สู้มาตลอดชีวิต ผมรู้ว่าคำถามนี้ไม่แฟร์ ผมมองหน้ากรรมการ ผมบอกว่าทำไมท่านอาจารย์ไม่ถามผมว่าวัดพระบรมมหาราชวัดที่จังหวัดนครราชสีมาอยู่ฝั่งตะวันตก หรือฝั่งตะวันออกของถนนราชดำเนิน แล้วผมจะบอก ท่านถามอย่างนี้ผมเสียเปรียบคนกรุงเทพมหานครได้เปรียบ หลังจากเข้าไปสอนที่มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ยกเรื่องนี้ขึ้นมาพูดกับหน่วยงานหลายหน่วยงาน พูดแล้วพูดอีก พูดซ้ำพูดซาก จนกระทั่งเขาอาจจะเบื่อ รำคาญ อย่างน้อย ๆ ขณะนี้คิดถึงเรื่องการออกไปหาช้างเผือกต่างจังหวัดกัน อาจจะไม่ใช่เพราะผมคนเดียว แต่ผมประจักษ์ด้วยตัวเองว่าเรื่องโอกาสของการศึกษาไม่เสมอภาค และไม่เท่าเทียม เพิ่งไปงานรับปริญญาลูกที่ประเทศสหรัฐอเมริกา ที่มหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ด เขาได้ทุนของเขาเอง ไม่ได้เกี่ยวกับผม แต่เขาคือ Generation ที่ ๒ ที่มีโอกาส ผมเดินไป ได้ทุนของฝรั่ง เขาได้ทุนของมหาวิทยาลัย ก็ฝรั่ง แต่คือข้อสังเกตของเขาสอนประกอบ บอกพ่อเด็กนักเรียนทุนเล่าเรียนหลวง เด็กนักเรียนทุน ก.พ. เด็กนักเรียนทุนสภาวิจัย Profile เหมือนกันหมด ถามว่าเป็นอย่างไร นักเรียนเตรียมอุดมพ่อ นักเรียนสาธิตพ่อ นักเรียนปทุมวัน นักเรียนจุฬา เกษตรไผ่เข้ามาบ้าง แต่ว่า Type เดียวกันหมด ที่น่าเศร้าเจ้าของเหมือง เจ้าของร้านเพชรดีใจที่

ลูกเรียนดี ยากจน ได้ทุนเล่าเรียนหลวง ลูกผมอยู่มหาวิทยาลัยออกซฟอร์ดคนหนึ่ง ไม่ได้มาคุย แต่ถามว่าต้องการจะไปทำงานสถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์หรือไม่ เขาอาจจะให้ทุนให้ เพราะแพง เขาตอบผมว่าคนอื่นมีสิทธิได้ก่อนเขา เพราะเขาพ่อ แม่ ส่งได้ แต่ก็ยังมีอีก Extreme หนึ่งที่บอกว่าร้านเพชร เจ้าของเหมืองดีใจที่ลูกได้ทุนเรียนดี ยากจน ทำอย่างไรเราจะหาจุด Balance สมดุลตรงกลางมาให้สังคมนี้คิดให้อื้ออาหาร ให้เสมอภาค ให้กระจาย ผมได้ทุน AFS ที่เขาแนะนำเมื่อสักครู่นี้เมื่อปี ๑๙๖๗ ได้ทุนเพราะฝรั่งเขาไม่หวั่นคะแนนสูงสุด ถ้าเขาวัดสูงสุด ผมสู้เด็กกรุงเทพมหานครไม่ได้ แต่เขามี Concept หนึ่งเขาบอกว่า Geographical distribution ถ้าดีนรขนาดนี้ขัดสนขนาดนี้ ต่อสู้มาขนาดนี้ คิดถึงเด็กผู้หญิงคนหนึ่งในอดีตตอนเที่ยงต้องวิ่งกลับไปเลี้ยงยาย ใครเคยจำได้บ้าง วิ่งกลับมาเรียนหนังสืออีก ไม่ได้ทานอะไรหรอก แต่วิ่งกลับไปดูแลยาย อุดสำหรับสอบได้เป็นนักเรียนดี ฝรั่งเขาคิดอย่างนั้น ถ้าอยู่จังหวัดหนองคาย ถ้าอยู่จังหวัดนครราชสีมา ถ้าอยู่จังหวัดแม่ฮ่องสอนได้ ๗๕ เปอร์เซ็นต์ แต่พ่อแม่อยากจน ดีนรเข้าเย็น เรียนหนังสือกับน้ำมันก๊าด ทิวไม่เคยเห็น เพราะไฟฟ้าไม่ถึง อาจจะได้ Laptop มา แต่ใช้ไม่ได้เพราะไม่มีไฟฟ้า ชาร์จไม่ได้ แต่ยังอุดสำหรับดีนรได้มาถึงขนาดนี้ ถ้าเขาอยู่กรุงเทพมหานคร เขาจะได้อะไรถ้าพ่อเขาเป็นหมอ ถ้าแม่เขาเป็นอาจารย์มหาวิทยาลัย ถ้าครอบครัวเขาเป็นร้านเพชร ถ้าครอบครัวเขาเป็นเจ้าของเหมือง เขาจะได้ดีขนาดใด ลูกหลานเหล่านั้นขณะนี้ส่วนใหญ่ได้ทุนรัฐบาลทุกชนิด คณะกรรมการการศึกษาของท่านทั้ง ๒ สภา ตั้งคำถามนี้ได้หรือไม่ กลับไปที่ ก.พ. บอกว่าขอ ๑๐ ปี ดู Profile ของเด็กที่ได้รับทุนของ You ทุกคน ดูถึงความเหลื่อมล้ำอยู่อย่างไร ความเสมอภาคอยู่อย่างไร ความเหมาะสมอยู่อย่างไร ใช้อะไรเป็นเครื่องวัด ถ้าไม่เสมอภาค สังคมนี้อะไรแยกกันอยู่ ถ้าไม่มีโอกาสทางการศึกษาเท่าเทียมกัน พลังที่จะออกมาเป็นพลังการผลิตเพื่อระบบการผลิตนี้ ไปแข่งขันกับคนอื่นให้ ๑ เท่ากับ ๑ เขา ไม่ใช่ ๔ ไม่ใช่ ๕ เท่ากับ ๑ เขา เกิดขึ้นไม่ได้ เพราะยังไม่ได้เอา The fullest potential ของทุกคนออกมา เพราะถูกสกัดกั้นโดยระบบ โดยค่านิยม โดยวิธีคิด โดยทุกสิ่งทุกอย่าง ตรงนี้ละ คือสิ่งที่บั่นทอนสมรรถนะของสังคมของเราเองของดีมีอยู่ทั่วถ้าเรามีโอกาส คณะกรรมการ ๒ คณะกรรมการ ๒ สภา การันตีได้ว่าสิ่งนี้คือสิ่งที่ต้องเกิดขึ้น ก.พ. เขาได้เงินจากท่าน หน่วยราชการทุกหน่วยท่านพิจารณาของเขากล่าวว่าคุณคัดสรรคนอย่างไรคัดสรรด้วยนามสกุล คัดสรรด้วยคะแนน คัดสรรด้วยความพร้อม แน่นนอนเรื่องวิทยาศาสตร์ถ้าไม่พร้อมไปเรียนไม่ได้ แน่นนอนหมอไม่พร้อมไปเรียนไม่ได้ แต่ทุกคนที่ได้ทุนไปต้องไปเรียนปีสุดท้ายของโรงเรียน Privet school แพง ๆ เพื่อที่จะเตรียมตัวเข้ามหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ด MIG คอแนล โคลัมเบีย ก็ต้องไปเรียนซ้ำเพราะนอกจากยังไม่ทันเขา นอกจากนี้ยังเข้าโรงเรียน มหาวิทยาลัยเหล่านั้นไม่ได้ แล้วลูกผมถึงบอกว่า Profile เหมือนกันหมด

สรุปก็คือโอกาสมีแล้วในสังคมยังได้รับการสนับสนุนให้มีโอกาสเพิ่มขึ้น เพราะฉะนั้น Elite ของเราก็ออยู่ตรงนี้ Elite อยู่ Cream ก็อยู่ตรงนี้ ไม่สามารถให้เกิด Mobility ในสังคมจากข้างล่างขึ้นมาข้างบน เขาเขาใช้หรือไม่ อยู่ที่สูง แต่ว่าทางสังคมเขาเขาใช้หรือไม่ เอามาสักคนหนึ่ง เขาจะเปลี่ยนทั้งกลุ่มทั้งเผ่าของเขา เพราะเขาจะเป็น Agent of change ในสังคมเขา จะเกิด Integration ขึ้นในสังคม จะเกิดความปรองดองขึ้นในสังคม จะเกิด Mobility ในสังคม จะทำให้ทุกคนเกิดกำลังใจว่าสังคมนี้ ประเทศนี้ให้โอกาสพวกเราเท่าเทียมกันจริง ไม่มีอะไรดีกว่าการศึกษา

อันที่ ๓ เด็กของเราต้อง Open mind ต้องใจกว้าง เพราะอาเซียน ๑๐ ประเทศนี้มีทุกพันธุ์ชนิต จากทั่วโลกอยู่ตรงนี้ ประเทศคริสต์ทางคาทอลิกประเทศเดียวในเอเชีย ฟิเลปปีนส์อยู่ที่ ประเทศมุสลิมที่ใหญ่ที่สุดในโลก ไม่ใช่ฮิปปี้ ไม่ใช่ชาวดิอาระเบีย ไม่ใช่ปากีสถาน อินโดนีเซีย พุทธเถรวาทต่อเนื่องกัน พม่า ไทย ลาว เขมร อยู่ที่ ในประเทศอินเดียไม่มีแล้ว มาอยู่ที่ ประชากรรวมกัน คือพุทธเถรวาท ขงจื้อก็มี พราหมณ์ก็มี เกาะบาหลี่ทั้งเกาะยังเป็นพราหมณ์ อีกหลาย ๆ ส่วนของประเทศอินโดนีเซียเป็นพราหมณ์อยู่ เพราะเป็นพราหมณ์มาก่อน พุทธมหายานก็อยู่ที่ เพราะฉะนั้นความหลากหลายตรงนี้ Citizen ของอาเซียน พลเมืองของ

อาเซียน พลเมืองของโลกต้องเรียนรู้ที่จะอยู่กับเขาให้ได้ ต้องมีขันติธรรม คือภาษาพระ คือมีความยอมรับในสิ่งที่แตกต่าง ผมชอบเล่า คำพูดของคุณอนันต์ ปัญญาชน ประชุมครั้งแรก คณะกรรมการสมานฉันท์ที่ห้องวิเทศ สโมสรกระทรวงการต่างประเทศ ๕๙ คน คุณอนันต์นั่งหัวโต๊ะ หมอประเวศน์ อาจารย์โคทม ดอกเตอร์ชัยวัฒน์ พระวิศาล วิสาโล ศรีสักร วัลลิโภดม มีพระอีก ๒ องค์ มีคณาจารย์ มีความหลากหลายในห้องนั้น คุณอนันต์บอกว่าผมพอมอญ แม่เจ๊ก คำพูดแถมเอง พวกท่านทั้งหลายอีก ๕๐ กว่าคนใครบ้างไทยแท้ ๑๐๐ เปอร์เซนต์ยกมือขึ้น ทุกคนหลบตาคุณอนันต์หมด หมอประเวศน์ก็หลบ คุณโคทมก็หลบ ดอกเตอร์ชัยวัฒน์หน้าตาเหมือนแขกอินเดีย เพราะเชื้อสายแขกอินเดีย พระวิศาล วิสาโล ทุกคน ยอมรับว่าตัวเองมีเชื้อสายอื่นอยู่ในตัว พูดกันถึงเรื่องจังหวัดปัตตานี จังหวัดยะลา จังหวัดนราธิวาส กำลังร้อนรน คุณอนันต์ สรุปบอกว่าเราในกลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยามาจากที่อื่นกันทั้งนั้น ไม่เกิน ๔ ชั่วโมงคนถอยหลัง และแกสรุปอย่างนี้ หนักมาก แล้วผมคิดว่ายังเป็นคำถามที่คนไทยต้องเข้าใจ พวกเราคือใครที่จะไปยึดเหนี่ยวค่านิยมความรู้สึกให้คนเหล่านั้น ซึ่งเขาอยู่ก่อนหน้าเราเป็นร้อย เป็นพันปี สังคมของสังคมไทยคือ เป็นสังคมที่มีความหลากหลาย ถ้าเราไม่เคารพในความหลากหลาย ถ้าเด็กของเราต้องมีความรู้สึกแบ่งแยก ภาคนั้น ภาคนี่ สำเนียงนั้น สำเนียงนี้ เราก็จะไม่ได้ The best The Fullest ของคน ในทรัพยากรมนุษย์ของเราออกมาใช้เพื่อพัฒนาประเทศชาติและสังคม กรณีเด็กพม่าคนหนึ่งชื่อหม่อง ลูกของแรงงานก่อสร้างมีความฉกาจในการพับจรวดกระดาษเขาจะแข่งขันกันที่ประเทศญี่ปุ่นแก็ไปไม่ได้ เพราะแก็ไม่มีสัญชาติ แก็ไม่มีบัตรอะไรใด ๆ ทั้งสิ้น สังคมไทยก็ตื่นตัวช่วยให้เขาไป ปรากฏว่ากระทรวงมหาดไทยออกบัตรอะไรพิเศษให้แก็ไป แก็กลับมาแก็ได้ที่ ๑ คำถามของผมคือ มีอีกกี่หม่องที่อยู่ในขอบขันธสีมาของประเทศไทย ถ้านโยบายของเราถูกต้อง โอบอ้อม เอื้ออาทร เราจะได้ The best The excellence The potential มาใช้ภายใต้ธงไตรรงค์ เราไม่ทำ หรือยังไม่ทำ หรือยังไม่ถึงจุดนั้น หรือยังไม่ตระหนัก เพราะฉะนั้นความหลากหลาย ความแตกต่าง ความเป็นพหุสังคม คือสิ่งที่เด็กของเราต้องเรียนรู้ รับผิดชอบ และใช้ประโยชน์ในประชาคมอาเซียน และในประชาคมโลก ต้องเรียนรู้ที่จะอยู่ด้วยกับคนอื่น เข้าใจเขา นับถือเขา เคารพเขา ให้เกียรติเขา ในความแตกต่างที่มีอยู่นั้นละ คือสิ่งที่จะต้องทำให้เกิดขึ้นในเยาวชนรุ่นใหม่ของเรา มีเรื่องเยอะที่จะพูด แต่ว่าเวลาให้ผม ๒ ชั่วโมงยังไม่พอ

อันสุดท้าย ต้องมีความสามารถในการสื่อสารกับคนอื่น ในภาษาที่คนอื่นเขาเข้าใจ ถ้าเขาเข้าใจภาษาไทยดี พูดไทยกับเขา แต่ในอาเซียนครั้งหนึ่งเขาจะพูดภาษามาลายู เป็น Fact ที่เราปฏิเสธไม่ได้ ครั้งหนึ่งหรือเกินครึ่งจะพูดภาษามาลายู เพราะฉะนั้นวิธีที่มองว่าคน ๓-๔ จังหวัดภาคใต้ เคยเป็นปัจจัยอาจจะกระทบกระเทือนกับความเอกภาพ และความมั่นคง ยุคอาเซียนต้องมองใหม่แล้ว ยุคประชาคมอาเซียน คนกลุ่มนี้คือหัวหอก พัฒนาชาติ ๆ คนกลุ่มนี้คือ คนนี้คือคนที่จะต้องดึงเขามาเที่ยว คนกลุ่มนี้คือเอาสินค้าและบริการไทยออกไปขาย ขายบริการในสิ่งที่ถูกต้อง สถานการณ์เปลี่ยนไป บริบทเปลี่ยนไป Mental attitude ต้องดี เพราะฉะนั้นประชาคมใด ตรงใด แถวปทุมธานี แถวพระนครศรีอยุธยา แถวนนทบุรีที่เขายังพูดมาเลย์อยู่ เขาควรจะรักษาสິงเหล่านั้น เพราะจะกลายเป็นทุนทางสังคมและวัฒนธรรมในการที่จะเข้าไปอยู่ในอาเซียน คนที่มีอยู่แล้วอย่าลืม คนที่ยังไม่ได้เรียน เท่าที่สนใจจะเรียน ไม่บังคับให้เรียน แต่อย่าคิดว่าเป็นปัจจัยที่นำไปสู่ความแตกแยก และปัจจัยที่นำไปสู่การบั่นทอนความมั่นคงของชาติ เปลี่ยนไปแล้วเอกสารชิ้นนี้บอกว่าภาษาอังกฤษคือ Working league of Asian คือภาษาที่ใช้ทำธุระของอาเซียน ไม่มีการแปลเอกสารเหมือน EU ไม่มีการจัดล่ามไว้ให้เหมือนที่อื่น ใครต้องการพาล่ามมาเชิญพามาเอง และต้องเป็นล่ามกระซิบ กระซิบใส่หูอย่าให้เขาคนอื่นรำคาญ เพราะฉะนั้นหลักไม่ได้ถ้าจะ Communicate กับเขาอย่างมีประสิทธิภาพภาษาอังกฤษต้องเป็น ผมต้องการจะพูดว่าวาระแห่งชาติตั้งนี้เป็นต้นไป เอากันอย่างจริงจัง ประเทศเกาหลีเขาจัดหมู่บ้านใกล้ ๆ กับพินจุง ใกล้ ๆ กับเขตแดนกับเกาหลีเหนือ กลายเป็นหมู่บ้านท่องเที่ยว ทุกคนที่นั่นต้องพูดภาษาอังกฤษ เข้าไปต้องผ่านด่าน ตม. เข้าไปต้องตรวจสอบศุลกากร เข้าไปต้องเจอฝรั่งให้บริการคนที่จะบริการในนั้นต้องพูด

คนที่เขาไปในนั้นต้องพูด เป็นหมู่บ้านที่เขาต้องการ Train ให้คนของเขา ข้าราชการของเขา นักธุรกิจของเขา ต้องไปเรียนรู้ภาษาอังกฤษ ๗ วัน Weekend ต่อเนื่องกัน เข้าไปในนั้นทุกอย่างเป็นภาษาอังกฤษ คงต้องเลิกคิดความคิดแบบเดิม ที่บอกว่าภาษาต่างประเทศ พูดภาษาต่างประเทศได้ชัด ได้เพราะ ได้ครบ รักชาติน้อยลง ต้องเลิกคิด เพราะว่าต่อไปนี่ผลประโยชน์ของประเทศชาติต้องสู้กันเวทีข้างนอก พระพุทธเจ้าหลวงรักษาอิสราภาพของประเทศเอาไว้ได้ ท่านเรียนภาษาอังกฤษกับหม่อมแอนนา ท่านเสด็จประพาสยุโรป ๒ ครั้ง ท่านไปสู่นอกประเทศเพื่อที่จะไปพบกับอำนาจใหญ่ ๆ เหล่านั้น ที่ไม่ใช่ฝรั่งเศส ที่ไม่ใช่อังกฤษ ที่ท่านต้องสู้ด้วยว่าประเทศไทยเป็นตัวของตัวเอง และต้องการจะรักษาเอกราชนี้เอาไว้จะ Appreciate ถ้าท่านเหล่านั้นช่วยด้วยแล้วท่านไปเชิญเอานักกฎหมายของประเทศเบลเยียม ประเทศเล็ก ๆ ไม่ใช่ประเทศอังกฤษ ไม่ใช่ประเทศฝรั่งเศส มาเป็นที่ปรึกษากฎหมาย แต่ของเราหยุดเฉพาะว่าผลพวงของความพยายามของรัชกาลที่ ๕ คือการรักษาอิสราภาพไว้ได้ แล้วเราหยุดแค่นั้น เราภูมิใจในอดีต แล้วเราบอกว่าภาษาอังกฤษเราไม่ดี เพราะเราไม่เคยเป็นเมืองขึ้นของใคร ไม่พอแล้ว เพราะฉะนั้นภาษาอังกฤษต้องเป็นวาระแห่งชาติ จะเป็นบุญแก่ที่หลายสิ่งหลายอย่างที่ผมพูดถึง เพราะเด็กจะคำ Google ภาษาอังกฤษเด็กจะดูเรื่องวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีภาษาอังกฤษ เด็กจะค้นเรื่องประวัติศาสตร์ภาษาอังกฤษ เด็กจะค้นเรื่องสังคมวิทยาภาษาอังกฤษ เด็กจะดูเรื่องภาษาการค้า ภาษาการทูต ภาษาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ทุกสิ่งทุกอย่าง อังกฤษ ๆ ไปหมดแล้ว ในอดีตเข้าไปในปารีส ถ้าไม่พูดภาษาอังกฤษเขาไม่พูดกับเรา เดียวนี้เข้าไปเขายอมที่จะพูดภาษาอังกฤษ เพราะทุกคนพูดภาษาอังกฤษ แต่เมื่อวัดแล้วเราต่ำสุด จะบอกตัวเลขนี้ให้ตระหนกเล่น เด็กไทยสอบ TOEFL ได้น้อยกว่าเด็กลาว เด็กเขมร เด็กเวียดนาม ๓ ประเทศนั้นไม่เคยเป็นเมืองขึ้นของประเทศอังกฤษ เขาควรจะสอบฝรั่งเศสได้ดีกว่าเรา อันนั้นพอเข้าใจได้ แต่เดี๋ยวนี้เขาสอบภาษาอังกฤษดีกว่าเรา ประเทศอินโดนีเซียเมืองขึ้นของดัตช์ เด็กเขาสอบภาษาอังกฤษดีกว่าเรา แล้วที่จะทำให้ท่านตระหนกยิ่งขึ้นพรรคพวกผมไปประมวลขอ Train ภาษาอังกฤษให้ครูภาษาอังกฤษ กทม. ก่อนที่จะ Train เขาต้องรู้ก่อนว่าครูอยู่ในระดับใด ให้เขาสอบภาษาอังกฤษ คะแนนครูภาษาอังกฤษโรงเรียน กทม. ต่ำกว่าคะแนนเด็กไทย ซึ่งต่ำกว่าลาว ต่ำกว่าเขมร ต่ำกว่าเวียดนาม จะตอบเขาอย่างไรว่าภาษาอังกฤษเราไม่ดีเพราะเราไม่เคยเป็นเมืองขึ้นของใครตลอดไปไม่ได้ เพราะคนอื่นขณะนี้เขา Communicate และเขามีประสิทธิภาพกว่าเรา จะไปเจรจาต่อรอง จะทำให้วาระของประเทศไทยเป็นวาระของอาเซียน จะทำให้วาระของอาเซียนที่เราสนับสนุนกลายเป็นวาระของประชาคมโลก ต้องใช้ภาษาไป Debate กับเขา ไปโต้วาทีกับเขาไปทะเลาะกับเขา ไปโต้เถียงกับเขา ไปอธิบาย แต่ถ้าเราไม่มีเครื่องมือนี้ เราสู้เขาไม่ได้ การทูตก็เหมือนกัน ๔ ประเทศที่มาร่วมกับเราตั้งอาเซียน ประเทศอินโดนีเซีย ประเทศฟิลิปปินส์ ประเทศมาเลเซีย ประเทศสิงคโปร์ เพราะเขาเป็นเมืองขึ้นของคนอื่นมาก่อน เขาหลุดออกมาจากการเป็นเมืองขึ้น เขาสูญเสียเลือดเนื้อในการต่อสู้เพื่อรักษา เพื่อได้มาซึ่งอิสราภาพ พอหลุดออกมาเขาวิ่งต่อบนเวทีโลกเพื่อพิสูจน์ว่าคัมภีร์ที่โลกให้อิสราภาพนั้นออกหรือไม่ ในโลกที่ ๓ ในเวที ๗๗ บวกจีนในเวที Non-aligned movement ไม่ฝักใฝ่ฝ่ายใด พวกนี้ออกไปเต้น เสนอความคิด ปราดเปรื่อง ใช้ภาษา เราไม่ต้องพิสูจน์อะไรกับใคร เพราะเราไม่เคยเป็นเมืองขึ้นใคร เราไม่ดั้นรน เรายังอยู่ในอดีต ขณะนี้เรื่องของทักษะการทูต ไม่ใช่ภาษาอย่างเดียว เรื่องของทักษะการทูตเราก็พูดให้เพราะ ๆ ยังพัฒนาได้อีก เพราะว่าเขารับทุกวัน เพราะเขาต้องออกมาจาก เขาเรียกฝัก ดาบ ซองดาบ ซองมิด เพราะเขาต้องมาสู้ทุกวันเพื่อพิสูจน์ตัวเองเราไม่ต้อง คือปัญหาของเราเพราะฉะนั้น Effective communication ความสำคัญเรื่องภาษาต่างประเทศท่านจะเลือกจีน ท่านจะเลือกญี่ปุ่น ท่านจะเลือกมาเลเซีย ท่านจะเลือกอาหรับ ท่านจะเลือกพม่า ท่านจะเลือกเวียดนาม รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการต่างประเทศ ซึ่งเคยเป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการบอกผมว่าในประเทศพม่าระดับปริญญาโท นักศึกษาเรียนภาษาไทยมากกว่านักศึกษาปริญญาตรี ปริญญาโทในประเทศไทยเรียนภาษาพม่าคือโลกความหลากหลาย คือเวทีของความแตกต่าง ถ้าเราไม่มีอาวุธครบมือแล้วจะเล่นกับใคร ทุกด้าน ทุกทิศ ๓๖๐ องศา

เราสู้เขาไม่ได้ เพราะฉะนั้นใน ๓-๔ ประการนี้ ๑. คิวิเคราะห์ แล้วก็บูรณาการแก้ปัญหาเพื่อไปสู่การค้นคว้าวิจัยในอนาคต กระจายโอกาสให้เสมอภาคมากกว่านี้ ไปดูคนที่ตกหล่นระหว่างทางเกิดอะไรขึ้น พ่อแม่ที่บอกว่าอยู่ทำนาดีกว่า เพราะสูญเสียแรงงานก็ยังมีอยู่ในประเทศนี้ ทุกพลภาพ พิกาก็ยังไม่สามารถที่จะเข้าสู่กระบวนการศึกษาได้ เราสูญเสียไปเท่าไร เพราะเขาไม่มีแซน ไม่มีชา แต่เขามีสมองสมองนั้นใช้ทำอะไรบ้าง คุณนักวิทยาศาสตร์ นักฟิสิกส์ของอังกฤษคนหนึ่งนั่งอยู่บนนี้ พูดก็ไม่รู้เรื่อง ต้องคิดวิธีใหม่มาให้แกพูด เพื่อแกกต ๆ แล้วออกมาเป็นเสียง The best Nobel physic แต่ว่าเป็นโรคกล้ามเนื้อไม่ทำงาน เพราะฉะนั้นต้องดูคนเหล่านั้น ดึงเขาขึ้นมา ให้โอกาส Open mine เป็นโลกความแตกต่างหลากหลาย Effective communication ภาษาต่างประเทศ โดยเฉพาะภาษาอังกฤษ ทำเล่นไม่ได้เพราะคือกุญแจ แล้วจะแก้หลายสิ่งหลายอย่างที่เกิดขึ้น ถ้าเด็กได้ภาษาอังกฤษ เด็กจะเรียนรู้ได้เองถ้าเด็กได้ภาษาอังกฤษเด็กจะบังคับให้ครูเตรียมตัวมากกว่านี้ก่อนเข้าห้องเรียน เพราะเด็กไปปรึกษาอังกี้ล กูล มาแล้ว ไปปรึกษาลุง Google มาแล้ว เพราะเด็กมีข้อมูลแล้ว ห้องเรียนจะกลายเป็นห้องเรียน Inter active ถาม ตอบ อาจารย์ต้องยอมรับว่าผมยังไม่รู้ ผมยังไม่เห็น ผมยังไม่ทราบ ไม่ใช่เรื่องแปลก เพราะเด็กต้องค้นคว้ามากกว่าอาจารย์ ควรจะ Welcome ควรจะยินดี การมุ่งเรื่อง IQ เพียงอย่างเดียว เก่งคณิตศาสตร์เก่งวิทยาศาสตร์ IQ ไม่พอสำหรับสังคมอาเซียน และสังคมในประชาคมโลกยุคปัจจุบัน ต้องมีสภาพอารมณ์ที่สมดุล ไม่ใช่เมียดินโล่ออกไปหานายจ้าง จริงเท็จไม่รู้ แต่นั่นคือข้อมูลที่ออกมาบอกว่าโกรธเพราะเมียดินโล่ออก แต่เมียดินไม่ได้ออกมาพูดสักคำ คุณเอกยุทธ์ละ เมียดินโล่ออก เจ้านายโดนฆ่า ความสมดุลของอารมณ์คุมไว้ให้ได้ ความผิดหวังไม่ควรจะนำไปสู่ความรุนแรง หันกลับมาสำรวจตัวเองมากกว่าที่จะไปเปลี่ยนคนอื่นต้องมี Emotion อยู่กับคนอื่นในสังคม ทั้งในประเทศไทยและในเวทีอาเซียนและเวทีโลก ต้องมี Social Potency ต้องมีความสามารถในการที่จะอยู่แลกเปลี่ยน Inter act ปฏิสัมพันธ์กับคนอื่นเขาได้ รักษาศักดิ์ศรีตัวเองไว้ได้ไม่เสียรู้ และไม่เสียเปรียบคนอื่น หรือรักษาความเป็นผู้มีศีล Civility ของตัวเองเอาไว้ได้ ต้องรู้ผิดรู้ถูก ที่ผมห่วงตอนนี้คือ Flow ต่ำสุดในสังคมของเราขณะนี้ชักจะห้วนไหว Flow ต่ำสุดของผมก็คือต่ำกว่านี้ผมไม่ลง ถึงแม้ว่าผมต้องการชนะในการประมูลขึ้นนี้ต่ำกว่านี้ ถ้าต้องชนะประมูลแล้วต้องฆ่าคนอื่น ผมไม่ทำถ้าต้องการประมูลแล้วต้องคอร์ปชั่นผมไม่ทำ ถ้าต้องการประมูลอันนั้นแล้วต้องโกหกผมไม่ทำ ต้องปลอมแปลงเอกสารผมไม่ทำ Flow ชักจะรั่ว ชักจะยวบยาบ ไม่มีมาตรฐานต่ำสุดที่ต่ำกว่านั้น คนส่วนใหญ่ในสังคมไม่ลงแล้วไม่ตี ละสังคมจะอยู่ไม่ได้ เพราะต่างคนต่างก็แย่งกันไปอยู่ เพราะว่าจุดประสงค์ที่จะได้คือสิ่งซึ่งจะสร้างความชอบธรรมให้กับทุกสิ่งที่คุณทำเพื่อให้ได้มากับสิ่งนั้น เขาเรียก The end justify แปลว่า เป้าประสงค์ทำให้ทุกสิ่งทุกอย่างชอบธรรมหมด ถ้าหลบกฎหมายได้ เลี่ยงกฎหมายได้ ไม่ถูกจับ ไม่ถูกทำโทษ ถือว่าสุดยอดชนะ แล้วลอยหน้าลอยตาอยู่ในสังคม มีคนกราบไหว้บูชา คุณอุทัย พิมพ์ใจชน บอกว่า จะจัดการกับบรรดาอิทธิพลทั้งหลายเคยได้ยินหรือไม่ ท่านที่อยู่ในสภาแวดวงนี้มานาน เชิญไม่ไป ไหว้ไม่รับ เพราะคุณอุทัยต้องการให้มีมาตรฐาน เพราะถ้าคุณฆ่าคน ถ้าคุณอุ้มคน ถ้าคุณโกงคน ถ้าคุณคอร์ปชั่น ผมไม่เอาด้วย เชิญผมไม่ไป ไหว้ผมไม่รับ แต่แกก็สู้อยู่คนเดียว ท้ายที่สุดแกก็สู้อยู่คนเดียว ผมไม่ทราบว่าสถานการณ์ชายทะเลฝั่งตะวันออกเปลี่ยนไปบ้างหรือยัง ก็เพราะ Moral quotient ของเรา เราไม่ให้ความสำคัญบาป บุญชักจะไม่มี คำว่า บาป คำว่า บุญ ชักจะไม่มี เอาชนะให้ได้ก็แล้วกัน ให้อยู่ก็แล้วกัน ให้ได้เลือกตั้งก็แล้วแต่ ให้ได้เลือกตั้งก็แล้วกัน แล้วอะไรคือพื้นฐานของความถูกต้อง ถ้าเราผลิตเด็กบนพื้นฐานว่าไม่มี Flow ลูก เอาตัวรอดเป็นยอดเยี่ยมที่สุด ให้ชนะไว้ก่อนลูก ให้อยู่ไว้ก่อนลูก สังคมนี้ ประเทศนี้จะสู้กับคนอื่นเขาไม่ได้ ไม่ได้หมายความว่าเรา Perfect ไม่ได้หมายความว่าเราไม่มีคอร์ปชั่น ไม่ได้หมายความว่าเราไม่มีโกงไม่ได้หมายความว่าเราไม่มีอาชญากรรม แต่แน่นอนเรามีน้อยกว่าเรา พูดเรื่องการลงทุนจากต่างประเทศเขาบอกประเทศไทยเตรียมไว้ ๓๐ เปอร์เซ็นต์ เพื่อคอร์ปชั่น พอเริ่มต้นแพ้คนอื่นเขาแล้ว ๓๐ เปอร์เซ็นต์ The cost of doing business is Thailand is to is expensive เพราะ

Flow นี้เริ่มยวบยาบ อันสุดท้ายที่ต้องมี แนนอน สุขภาพของคนทุกคนในสังคม Health quotient อโรคยา ปรมาลาภา มีสุขภาพดีก่อนมีทุกอย่าง มีทุกอย่างถ้าไม่มีสุขภาพดีไร้ประโยชน์ พระพุทธเจ้าบอกว่า อโรคยา ปรมาลาภา ไร้โรคคือลาภอันประเสริฐ ท่านทั้งหลายในฐานะที่เป็นผู้กุมบังเหียนของการศึกษาไทยทั้งปัจจุบัน และอนาคต ดูทั้งเรื่องงบประมาณและนโยบาย ท่านต้องถามคำถามหนัก ๆ จากคนที่มีส่วนในการศึกษา วางทิศทางการศึกษาปฏิรูปปฏิบัติการศึกษา และเป็นผู้ดูแลเรื่องการใช้จ่ายงบประมาณ ๒๘.๓ เปอร์เซนต์ คຸ່ມหรือไม่ ผมเชื่อใน Concept ที่ว่า The supremacy of the legislature แปลว่าอำนาจสูงสุดของฝ่าย นิติบัญญัติ เพราะท่านคือจุดศูนย์รวมของจินตนาการ ความคาดหวังของประชาชน ท่านไม่ชอบสิ่งใดท่านออก กฎหมาย ท่านไม่ชอบการปฏิบัติงานในลักษณะใดท่านดัดงบประมาณ ท่านต้องการส่งเสริมให้ไปทางใด ท่านให้ งบประมาณ เรียกเขามาซัก เรียกเขามาช้อน ไม่ใช่ซ้อมเขานะ รับความคิดที่หลากหลายของเขา เพื่อผลประโยชน์ของประเทศชาติ ขณะนี้ทุกคนกำลังรื่นรมย์ รื่นเริง ทุกอย่างดูสวยงาม ให้ผมนึกถึงแฮนรี่ คิสซิงเจอร์ หลังจากเราล้มเมื่อปี ๑๙๙๗ ที่เขาบอกว่าลูกโป่งแตก ที่เขาประกาศตั้มย៉ากัง เพราะเกิดที่เราก่อน คนอื่นแล้วลามไปทั่ว แล้วเกิดความรู้สึกว่าต้องตั้ง Community แล้วละ เพราะว่าเราเกาะเกี่ยวกันมากกว่าที่เรา คิด กว่าที่เราตระหนัก ประเทศมาเลเซียล้ม อินโดนีเซียล้ม ฟิลิปปินส์ล้ม ล้มไปถึงเกาหลี ตอนนั้นคิสซิงเจอร์ มาหลังจากที่เราล้มกันไปแล้ว ที่บอกว่า You over drunk ท่านทั้งหลายในอาเซียนเมากันไปหมด เมาเรื่องการ เจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ เมาเรื่องตลาดหุ้น เมาเรื่องตลาดอสังหาริมทรัพย์ จำได้หรือไม่สมัยนั้นธนาคารขอยืม เงิน ๑๐ ล้านบาท เสมียธนาคารตามมาบอกว่า พี่ยืม ๑๐๐ สิ ผมมีเยอะเหลือเกิน สมัยนี้คุณต้องไปต่อรองขอ ๑๐ ต่อรองเหลือ ๘ สมัยนั้นขอยืม ๑๐๐ เขาบอกพี่เอาสัก ๒๐๐ เพราะมีเยอะ เขา Liquidity มีเยอะอยู่ใน ระบบ ความคล่อง สภาพคล่องมีอยู่เยอะในระบบ เงินสดมีอยู่เยอะในระบบ คิสซิงเจอร์บอก You Over drunk กับสิ่งเหล่านี้ แล้วถามทั้งท้ายว่าลองทายดูใครเป็นคนแอลกอฮอล์มาให้พวก You Get who supply the with alcohol ก็คือบริษัทธุรกิจใหญ่ ๆ ข้างนอกที่ต้องการมอมเมาเราให้รู้สึกสนุกสนาน ตื่นตัว ตื่นเต้น ถึงที่สุดไม่จริง เป็นภาพลวงตา เป็นมายา ลูกโป่งแตก ล้มกันไปทั้งระบบ You Over drunk but get who supply the with alcohol ใครเป็นคนเอาเหล้า เอาเปียร์มาให้พวก You ก็คือพวกฉันทันละ แก็ก ยอมรับ

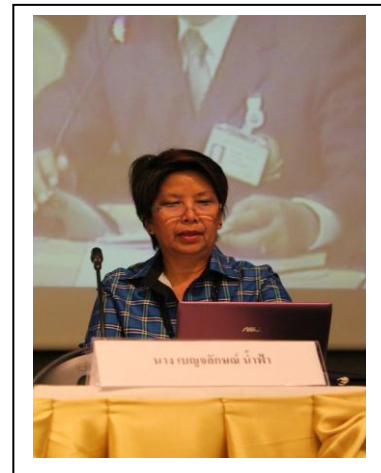
ประเทศไทยในขณะนี้ ก็พูดให้คิดอีกละ ถ้ากระทบใครบ้างก็ขอโทษ ผมกลัวว่าจะเหมือนรถ ฉิ่งฉาบทัวร์ วิ่งขึ้นดอยผาตั้ง สนุกสนาน ตีฉาบ ตีฉิ่ง มีปี มีอะไรก็ว่ากันไป สนุกสนาน คิดว่าเรากำลังจะขึ้นดอย ตลอดไป แต่เป็นดอยผาตั้ง ข้างหน้ามีหน้าผาอยู่เยอะ ท่านคงเห็นด้วยกับผม เรามีหน้าผาทางการเมืองอยู่ ข้างหน้า ไม่รู้จะตกเมื่อไร เรามีหน้าผาทางเศรษฐกิจอยู่ข้างหน้าไม่รู้จะล้มเมื่อไร เรามีหน้าผาทางด้าน Final อยู่ ข้างหน้าไม่รู้จะล้มเมื่อไรเหมือนกัน เรามีหน้าผาด้านสังคม วัฒนธรรม เรื่องนี้ เรื่อง Flow ยวบยาบ ระวัง ประเทศไทยจะเป็นรถฉิ่งฉาบทัวร์ขึ้นดอยผาตั้ง ทุกคนในรถรวมทั้งคนขับด้วย คิดว่าจะขึ้น โดยไม่ตระหนักว่า ข้างหน้าคือผาตั้ง คือเหว ในประเทศสหรัฐอเมริกาเขาบอกว่ามี Physical clip อยู่ข้างหน้าคำพูดของประธาน ธนาคารกลาง ถ้าตกลงกันไม่ได้ระหว่างฝ่ายบริหารกับฝ่ายรัฐสภา You จะไปถึงจุด ๆ หนึ่งที่พ้นไม่ได้แล้ว จะต้องเป็นหนี้ตลอดไป จะต้องตกหลุมหนี้ จะพ้นไม่ได้ จะคืนไม่ไหว เขาบอกว่า Physical Clip อยู่ข้างหน้า เตือนนี้เขาเลิกใช้แล้ว รถฉิ่งฉาบทัวร์ของเขาเริ่มชะลอ แล้วเริ่มหาทางวกกลับ ของเราผมเกรงว่ายังเป็นฉิ่งฉาบ ทัวร์ ยังไม่ตระหนัก ยังไม่รู้ แล้วทุกคน ๖๕ ล้านคน ไม่ต้องแข่งขันกับคนในอาเซียนหรอกตรงนี้จะเจอปัญหา เสียก่อน ถ้าเบรกไม่แตก ยางก็แตก ถ้ายางไม่แตกน้ำหมด ถ้าน้ำไม่หมดก็คันส่ง ปีกนก Something what happened

มาคิดเรื่องอาเซียน แลกคาที่เรื่องอาเซียน Interglacial property เรื่องอาเซียน ของไทยหมด แต่เราไม่พร้อมที่จะเข้าไปตักตวงผลประโยชน์ เพราะหลายสิ่งหลายอย่างข้างในยังไม่พร้อม สิ่งหนึ่งที่ท่านทั้งหลายจะทำได้ คือเตรียมความพร้อมเรื่องการศึกษา เพราะจะเป็นกุญแจแก้ปัญหามากมายอย่าง ที่เราพูดถึงกันในวันนี้ และท่านจะพูดถึงกันต่อไป ขอให้ประสบความสำเร็จในการเสวนา และได้ Idea ได้ความคิด ได้คำถามหนัก ๆ ออกไปทำหน้าที่ของท่านต่อไปในสภา ซึ่งมีอำนาจสูงสุด The supremacy of the Legislator อย่าลืมนำอำนาจอยู่ที่ท่านขอบพระคุณ สวัสดี

การอภิปรายเรื่อง “ความท้าทายของการศึกษาไทยกับ
การเข้าสู่ประชาคมอาเซียน” โดย
โดย
นางเบญจลักษณ์ น้ำฟ้า
รองเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ในเรื่องของการศึกษาขั้นพื้นฐาน หลาย ๆ ครั้ง เวลาที่เราจะพูดถึงว่าอนาคตเป็นอย่างไร มักจะรอนจนกระทั่งถึงเด็กจบการศึกษาขั้นพื้นฐานแล้ว แล้วก็ไปเข้าจะเข้าอาชีพหรือจะเข้ามหาวิทยาลัย สอบได้คณะอะไรก็เหมือนกับจะมองอาชีพออก แต่ขณะนี้ในส่วนที่ฉายภาพมาตั้งแต่ท่านรองฯ สุวรรณิ จนถึงท่านรองประธานหอการค้าจะได้เห็นว่าหลาย ๆ เรื่องไม่ใช่อย่างนั้น แต่ต้องถูกเตรียมมาจากการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งในแผนที่จะแชร์ต่อไปก็คือว่าในมิติของทักษะพื้นฐานอันเป็นเครื่องมือการเรียนรู้ที่เราต้องหันกลับมาดู เราทำตรงนี้อย่างไร แล้วในขณะเดียวกันพอเป็นประชาคมอาเซียนแล้ว

อันที่ ๑ ขณะนี้เราใช้หลักสูตร เราเรียกว่า หลักสูตรอิงมาตรฐาน ในเมื่อเรากระจายอำนาจทางการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการเอง สพฐ. เองก็ลดบริบทของการสั่งการในเรื่องของ ควรจะทำอะไรบ้างในเรื่องของการเรียนการสอนมาเป็นการให้กรอบทิศทาง อันนั้นก็เป็นการปรับจากการที่เราเปลี่ยนจาก Content Based Curriculum มาเป็น Standard Based และขณะเดียวกันพอเราจะเป็นประชาคมอาเซียนในสมัยท่านดอกเตอร์สุรินทร์ละท่านก็คิดว่าการศึกษาอาเซียนจะเป็นหนึ่ง ประชาคมอาเซียนซึ่งต่อไปเราอาจจะมีบัตรประจำตัวประชาชนอาเซียนด้วยกันใน ๑๐ ประเทศ ก็คงจะต้องมี Call Content ซึ่งตรงนี้ก็มีการพัฒนากันขึ้นมาโดยผู้เชี่ยวชาญ แล้วก็มีส่วนร่วมทั้งผู้ที่เป็น Curriculum Developer ของทั้ง ๑๐ ประเทศ มาทำรวมกัน แล้วเราใช้คำว่า ASEAN Curriculum Sourcebook ซึ่งก็ได้ไปสู่การประชุมรัฐมนตรี แล้วก็เห็นชอบว่าแต่ละประเทศก็จะนำไป ก็เป็นรูปร่างหน้าตาของตัว ASEAN Curriculum Sourcebook ที่ได้รับการเห็นชอบในคราวประชุมรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการที่ประเทศอินโดนีเซีย คราวนี้ในตรงนั้นก็ขออนุญาตบอกนิดหนึ่งว่าอาเซียนเขาก็จะเอาประเด็นที่จะทำให้คนอาเซียนอยู่ร่วมกันได้ เขาออกมาเป็น ๕ Theme แล้วก็ใช้เรียนใน ๓ ช่วงชั้น เขามองว่าน่าจะเริ่มในเรื่องของ Call Curriculum ตั้งแต่ช่วงชั้นที่ ๒ ประถมปลายที่เราเรียก ม. ต้น แล้วก็ ม. ปลาย ซึ่งในการ Review ทั้งหมดเขาว่าจะเป็นบูรณาการเนื้อหาประมาณ ๗ รายวิชาด้วยกัน คราวนี้ใน ๕ Them ตรงนั้นก็จะเป็นเรื่องเกี่ยวกับ ๑. ความรู้เกี่ยวกับอาเซียน ๒. ในเรื่องของการเห็นคุณค่าของความเป็นหนึ่งและความหลากหลาย เพราะหลายเรื่องจะต้องมี เราคงจะต้องมาภาคภูมิใจในความเป็นอาเซียนร่วมกัน แต่ขณะเดียวกันทุกคน ทุกประเทศก็มีอัตลักษณ์ของตัวเองที่จะนำไปสู่การแลกเปลี่ยนวัฒนธรรม แล้วในส่วนที่ ๓ ก็เป็นเรื่องของเชื่อมโยงโลกและท้องถิ่น และในเรื่องของส่งเสริมความเสมอภาคและความยุติธรรม ท้ายที่สุดก็คงจะเป็นหน่วยที่พูดถึงเรื่องของการทำงานร่วมกันเพื่ออนาคตที่ยั่งยืน ก็จะเป็นตัวคลี่ว่าแต่ละเรื่อง

แต่ละ Them มีรายละเอียดเพิ่มเติมว่าอย่างไร คราวนี้ใน ๕ Them เราก็จะมาพูดถึงว่าแล้วเราจะเรียงเรื่องอะไรบ้าง ก็จะมาพูดถึงเรื่องว่าลงไปที่ประชาชนซึ่งขณะนี้ที่เราบอกว่าเราเป็นอาเซียนร่วมกัน เด็ก ๆ ของเราควรจะต้องรู้ว่าถ้าเพื่อนเรามาจากประเทศอินโดนีเซีย มาจากประเทศมาเลเซีย มาจากประเทศบรูไนส่วนใหญ่ นับถือศาสนาอิสลามต้องไม่ชวนเขากินข้าวกลางวันในช่วงที่เขารอมฎอนอะไรอย่างนี้ คือเรียนรู้ที่จะอยู่ด้วยกันเสียตั้งแต่เด็ก วัฒนธรรมอะไรที่เราไม่ถือแต่เขาถือ แล้วก็ควรที่จะบอกที่เราถือและเขาไม่ถือเพราะหลาย ๆ เรื่องตรงนี้เป็นเรื่องของ การให้เกียรติบอกกับมิตรประเทศของเราว่าเราให้ความสำคัญและเราก็รู้จักเขาในเรื่องของมิติการอยู่ร่วมกัน ซึ่งตรงนี้ควรจะต้องเกิดตั้งแต่ในการศึกษาขั้นพื้นฐาน เรื่องของทางสถานที่ เรื่องของแนวคิดความเชื่อ ซึ่งหลาย ๆ เรื่อง แล้วก็เป็นเรื่องของเรื่องพวกวัฒนธรรมการเป็นอยู่ เครื่องมือเครื่องใช้ เครื่องอุปโภคอะไรต่าง ๆ เราก็จะมีการเดินเรื่องใน ๔ เรื่องหลัก ๆ และขณะนี้ในเล่มกลางเขาก็จะบอกว่าจะนำบูรณาการไปตรงที่ได้บ้าง

ขณะนี้ สพฐ. ก็ได้ทีมงานมี ทั้งคุณครู นักวิชาการ กระทรวงพาณิชย์ แล้วก็ผู้มีส่วนร่วมทั้งหลาย ที่มานั่งคุยกัน แล้วก็มาคลี่จากตัว Curriculum Sourcebook ให้มาเข้ากับตัวหลักสูตรกลางของ สพฐ. หลาย ๆ เรื่องไปเป็นบูรณาการเข้าไปในรายวิชาในเรื่องของสิ่งประดิษฐ์ ในเรื่องของเทคโนโลยีก็จะเข้าไปอยู่ในทั้งวิทยาศาสตร์แล้วก็เทคโนโลยีที่ทำอยู่แล้ว ซึ่งตรงนี้ที่ทางสำนักวิชาการทำก็คือว่า ๑. แพล เพราะโรงเรียนบางโรงเรียนบอกว่าไม่ทำตาม สพฐ. ได้หรือไม่ บอกได้ เพราะว่าบริบทก็ไม่เหมือนกัน แล้วหลาย ๆ โรงเรียนซึ่งมีบุคลากรที่เขามีความเข้มแข็งทางด้านวิชาการ เขาเริ่มทำ แล้วก็ไปหลักสูตรสถานศึกษาไปเรียบร้อยแล้วก็มีเยอะ คราวนี้สำนักวิชาการเองก็มีหน้าที่ที่จะรวบรวมมิติที่หลากหลายของโรงเรียนต่าง ๆ เอาเข้ามาเพื่อให้โรงเรียนที่ไม่เข้มแข็งพอ บุคลากรขาด แล้วก็เขตพื้นที่นำสู่การเลือกเอาไปใช้ว่าตรงที่ใดใกล้เคียงกับของเรา คราวนี้ตรงนั้นก็เป็นเรื่องของตัว Call Curriculum ซึ่งเราก็จะพูดกับคุณครู พูดกับเขตว่าต่อไปในอนาคตเวลาที่เราไปสอบเข้างาน ตัว ๕ Them ตัวนี้ก็จะอาจจะเป็นข้อสอบกลางถ้าเราเป็นประเทศสมาชิกอาเซียนตรงนี้และอีกหน่อยเขาก็อาจจะมีข้อสอบนี้มาบอกเหมือนอย่างที่ท่านผู้ดำเนินการรายการพูดถึงว่าเขาก็จะมีการเช็กว่าความตระหนักรู้หรือความเข้าใจในการเคลื่อนไหวของประชาคมอาเซียนเป็นอย่างไรบ้าง ตรงนี้เอง สพฐ. ในปีนี้และเข้าใจว่าเราอยู่ในกระบวนการที่เรามีคณะกรรมการที่จะมาปรับหลักสูตรให้ทันสมัยให้เข้าสู่การพัฒนาคนในศตวรรษที่ ๒๑ เป็นสิ่งที่เตรียมเข้าไปจะใส่ ก็จะต้องนำไปสู่ตกลงว่าจะเป็นวิชาหรือเปล่าแต่เรื่องของอาเซียนจะเป็นหนึ่งในกลุ่มใหม่ที่คณะปฏิรูปหลักสูตรต้องการจะเอามาใส่เป็นกลุ่มวิชาหลักเป็นอาเซียน แล้วก็ไปส่งคนโลกอย่างนี้ เป็นต้น ดังนั้นตรงนี้เราก็เหมือนกับที่ทุกท่านว่าความรู้ด้านภาษา แต่เราจะพูดเสมอว่าถ้าภาษาไทยไม่เข้มแข็ง ภาษาที่ ๒ ก็จะไม่เข้มแข็ง ดังนั้นก่อนจะคิดไปถึงเรื่องภาษาอะไรภาษาตัวเองวกกลับมา แล้วถามว่าหลาย ๆ คนก็บอกว่าดีแล้ว แต่ก็ขอให้ดูภาพรวมของประเทศ ก็พยายามจะพูดว่าเรายังมีเด็ก ๆ ที่จะโตไปในภายภาคหน้ายังอ่อนในภาษา ดังนั้นสิ่งที่ สพฐ. ทำในครั้งนี้นี้ ในปัจจุบันนี้ ก็ถือว่าลดโฟกัสหลาย ๆ วิชาลงไปในช่วงชั้นที่ ๑ เราจะประเมินหรือจะให้ความสำคัญ ๓ ความสามารถหลักในช่วงชั้นที่ ๑ ก็คือด้านภาษา ด้านคำนวณ แล้วก็ด้านให้เหตุผลเท่านั้น เด็กจะขึ้น ป. ๓ ได้ถ้าไม่ผ่านตรงนี้ ก็เชื่อว่าเขาน่าจะมีเครื่องมือการเรียนรู้ไม่เข้มแข็ง ก็จะเป็นมิติของการเตรียมทั้งหลาย แล้วก็ในส่วนได้มาทำว่าเด็กพลเมืองอาเซียนน่าจะมีความรู้อะไร ทำอะไรได้ และมีเจตคติอย่างไร นำไปสู่การทำในระดับของโรงเรียน ได้ออกแบบกระบวนการเรียนรู้ที่จะทำให้เพิ่มระดับความคิดให้สูงขึ้น ในเรื่องของภาษาอังกฤษก็จะมีโรงเรียนที่เริ่มสอน ๒ ภาษา ในวิชาหลัก มีเริ่มแล้วในลักษณะโรงเรียนที่มีครูไม่จบ ที่เราเรียกว่า English by Gringo education ไปทำในโรงเรียนประเภทนี้ถ้าเรามีเครื่องมือ มีอะไรแล้วคุณครูจะสามารถสอนแบบภาษาอังกฤษได้หรือไม่ เพราะว่าถ้าเรียนเฉพาะภาษาอังกฤษในวิชาภาษาอังกฤษโอกาสที่จะใช้ภาษาอังกฤษยาก ตอนนี้มีเริ่มทำมีหลักสูตร Minute English Program English อะไรอย่างนี้ ตรงนี้ทุกท่านก็คงทราบ หลาย ๆ ท่านก็ประสบความสำเร็จในเรื่องนี้ ก็เป็นมิติของการใช้ภาษาอังกฤษ ภาษาต่างประเทศที่ ๒ ตอนนี้อย่างนี้เรื่องของ การขับเคลื่อน

ทั้งภาษาพื้นบ้านและภาษาต่างประเทศ สพฐ. เองก็ขอนแก่น ภูมิ ธรรม. ที่จะมีครู คือเราก็อาศัยเพื่อนบ้านอย่างเดียวยังไม่ได้ เราต้องเตรียมครูคนไทย เคยพูดในหลาย ๆ เวทีว่าทางฟากตะวันออกติดชายแดนแม่น้ำโขง คนเวียดนาม คนลาว คนกัมพูชามาจบมหาวิทยาลัยราชภัฏเราไปประมาณ ๕๐,๐๐๐ คน เรียนเป็นภาษาไทย หมายความว่าอย่างไร ว่าเขาพูดไทยอ่านออกเขียนได้ตลอดแนวถามว่าเราเป็นอย่างไร เมื่อก่อนนี้เรารู้สึกว่าไม่สำคัญ เพราะว่าทุกคนเขาจะต้องมา แต่ว่าขณะนี้เรามีวิชาเพิ่มเติมในเรื่องของภาษาอาเซียนทำและขณะนี้ก็อาจเอื้อมไปช่วยกองทุนสตรีเรียน ช่วยสตรีสอนจะได้เรียนภาษาที่เขาใช้ในการค้าขายกับชายแดนด้วย ตรงนี้ก็เป็นส่วนที่ภาษาต่างประเทศที่ ๒ และในการจัดการเรียนรู้ทั่ว ๆ ไปคืออาเซียนไม่ใช่เรียนเพื่อเป็นวิชา แต่เรียนเพื่อเป็นพลเมืองเหมือนกับคนไทย ดังนั้น ที่เรากล่าวว่าเวลาเราเรียนพระราชบัญญัติรัฐธรรมนูญไทยเราก็อ่านกฎบัตรอาเซียนไปด้วยให้ได้วิเคราะห์ความแตกต่าง เป็นนโยบายที่ทำส่งลงไป เรียนประวัติศาสตร์ก็ไปถึงประวัติศาสตร์เพื่อนบ้าน เรียนการทำอาหารก็ไปเรียน เพราะว่าตอนนี้เราก็อ่านพลเมืองอาเซียน ดังนั้นมิติของการทำของรูปแบบต่าง ๆ โรงเรียนที่ทำแผนร่วมกันกับประเทศอาเซียน โรงเรียนที่อยู่ใน Buffer zone ว่าเราน่าจะรู้เรื่องราวของประเทศที่อยู่ฝั่งตรงข้ามกับเราเพื่อวันหนึ่งเปิดประเทศไปมาหาสู่เราจะเริ่มรู้จักกับเขา และตรงนี้เราก็จะมีโรงเรียนชายขอบว่ากระบวนการจัดการศึกษาเป็นอย่างไร แล้วก็โรงเรียนการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ถ้าลูกหลานอาเซียนจะลองเข้ามาจะต้องเรียนเป็นภาษาอังกฤษ เราก็อ่านทำใน ๑๔ โรงเรียนในแหล่งอุตสาหกรรมด้วย คิดว่าจะมีเรื่องของเคลื่อนย้ายประชากร คนที่เขามีสตางค์เขาก็จะไปโรงเรียนนานาชาติ แต่ก็จะมีลูกหลานของภาคประชาชนส่วนกลางที่อาจจะมาเข้าโรงเรียนของ สพฐ. เอง และท้ายที่สุดเพื่อให้กระบวนการการเรียนรู้เกี่ยวกับประชาคมอาเซียนมีความเป็นปัจจุบัน มีความหลากหลายก็ให้เขตพื้นที่จัดทำศูนย์อาเซียนในโรงเรียน แล้วก็เพื่อเป็นตัวแทนแต่ละโรงเรียนก็จะมีศูนย์ ในห้องเรียนก็มีมุม อย่างน้อยที่สุดตั้งแต่เริ่มรู้จักถึง รู้จักอาหาร อันนั้นก็ Step ที่ ๑ แต่ว่าพอรู้รู้เพื่ออะไร เราก็อ่านทำให้เข้มข้นขึ้น ก็จะเป็นมิติของศูนย์อาเซียนเข้าใจว่าก็จะมียุติในโรงเรียนของท่านผู้อำนวยการที่นั่นอยู่ในที่นี้

ขณะนี้เราก็อ่านจาก ๕๕๘ วัน เป็น ๙๒๒ วัน หลังจากการเปลี่ยนจากวันที่ ๑ มกราคม มาเป็นวันที่ ๓๑ ถ้าเป็นทางการศึกษาก็ ๒ ปีการศึกษา คือเราจะบอกเสมอว่าประชาคมอาเซียนเหมือนเราจดทะเบียนสมรสไปอีก ๙ ประเทศ คือเราอยู่กันทางกฎหมาย มีกฎหมายบังคับเราเวลาเราไปอยู่อีก ๙ ประเทศ บังคับคุ้มครอง ๙ ประเทศ เข้ามาอยู่ในของเราคราวนี้ก็จะเรียน ท่านจะสังเกตว่า

อันที่ ๑ พอเรามีแผนเรื่องอาเซียนเราจะมีคู่มือ คือเราจัดทำคู่มือการเรียนการสอนอาเซียนในระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา ทำก่อนมาแล้ว ทำให้กับทุกโรงเรียน ให้เริ่มจัดกระบวนการ แล้วพอครั้งที่ ๒ เราจะมี core curriculum คือต้องการจะเรียนอย่างนี้ว่า ประเทศไทยเป็นหนึ่งในที่เราเชิญประชุม Curriculum Developer ของทั้ง ๙ ประเทศ มาทำร่วมกัน เราชวนเขาเขาก็ต้องการให้กระบวนการ อย่างเช่น อันที่ ๑ Knowing AsianYou ก็เขียนของประเทศ You มา เราก็อ่านของประเทศเรา มา เรามารวมกัน คือใช้กระบวนการของการเรียนรู้ทำด้วยกัน ขณะเดียวกันแปล Curriculum Sort book อันนั้นก็ค่อนข้างสำเร็จรูปสำหรับโรงเรียนนำไปใช้ได้ด้วย คราวนี้ต้องการใช้ตรงนี้นิดหนึ่งว่าบางเรื่อง ต้องการจะบอกว่าคือเมื่อก่อนตอนที่เรามีโรงเรียน ทุกสิ่งทุกอย่างอยู่ในบริบทของโรงเรียนหมด แล้วก็เราก็อ่านอย่างครอบครัวอบอุ่น ชุมชนเข้มแข็ง เรื่องหลาย ๆ เรื่องถูกส่งสมมาจากครอบครัว มาจากชุมชน แล้วมาโรงเรียนก็เรียนวิชาการ คือเมื่อก่อนในสมัยนั้น คราวนี้เวลาที่ Pattern ของชีวิตเปลี่ยนไป มาถึงศตวรรษที่ ๒๑ ครอบครัวก็ไม่อบอุ่น ชุมชนก็ไม่เข้มแข็ง เด็กของเรา อย่างเช่นในโรงเรียนมัธยมศึกษาอยู่หอพัก ๔๐ กว่าเปอร์เซ็นต์ ใน ๒-๓ ส่วน แล้วก็พอมาถึงวิธีเรียนของเขาก็จะมีสื่อมีอะไรหลากหลาย หน้าที่ของ สพฐ. ก็คือว่าทำอย่างไร จะใช้ประโยชน์ของนโยบายให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับนักเรียน เป็นหน้าที่ แล้วก็เชื่อมโยงให้เขาได้เติบโตเป็นพลเมืองที่มีความเข้มแข็ง เราก็อ่านจะบอกว่าอย่าลืม Function ที่แท้จริงของโรงเรียนแต่ขณะเดียวกันในวิธีเรียน เราอยู่ในยุค เขาเรียกอะไรของการ

เปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีที่ค่อนข้างไว้งบอก เมื่อ ๑๐ ปีที่แล้ว อุปกรณ์ประมาณ ๕ อย่าง เวลาเราจะเข้าไปที่ใด เราต้องการทำอะไร ณ ปีนี้ใช้หรือไม่ iPhone อันเดียวทำได้หมดทุกอย่าง หมายถึงว่าชีวิต เวลาที่เราจะสอนเด็กยากมาก หลาย ๆ หนสำหรับคุณครูที่ถ้าเรานึกถึงสมัยที่เราเรียนมาตอนเด็ก ๆ กับขณะนี้เราจะสอนเด็กอย่างไร มี ๒-๓ เรื่อง ที่ไม่ใช่เรื่องง่ายมากนัก แต่ขณะเดียวกันคุณครูก็ปรับตัว มีคนบอกว่า วันนั้นที่ประสานเขาบอกว่าขณะนี้เราอยู่ในสังคมก้มหน้า เงยหน้ามาจาก I pad ของตัวเองนั้น พอขึ้นมาดูใน Airport link คือสิ่งที่เห็น เห็นยาวว่าคนกำลังก้มหน้าอยู่กับสิ่งที่อยู่ในมือของตัวเอง ดังนั้นพูดถึงเรื่องของการเรียนรู้หลาย ๆ เรื่อง จะสื่อผ่านอะไรได้บ้าง ยุคสมัยหนึ่งการเปลี่ยนแปลงของปี สมัยเราเด็ก ๆ เรียนเป็นเรียน เล่นเป็นเล่น เด็กของเราขณะนี้ถึงแม้จะนั่งอยู่ด้วยกันก็เป็นแบบนี้ ก็เป็นมิติ การให้การศึกษาขณะนี้โรงเรียนอย่างเดียวไม่พอ วันละ ๖ ชั่วโมงไม่พอ เพราะว่าก่อนเด็กจะมาโรงเรียนไม่รู้ช่อง ๓ ไม่รู้ทุกช่องให้ข้อมูลอะไรกันบ้าง คือหลาย ๆ บริบทยากไม่ใช่บริบทง่าย เมื่อก่อนนี้ถ้าเราบอกว่านักเรียนจดบันทึกลงสมุด Note เดียวนี้เป็นอย่างไร You may take note ไม่ต้องเสียเวลา คือตรงนี้ก็เพียงบอกว่าในมิติของการศึกษาขั้นพื้นฐานซึ่งเราต้องดูแลเด็ก แต่เด็กของเราเขาเกิดในยุคดิจิทัลในขณะที่เรา Analog แล้วอีกอย่างหนึ่งก็คือต้องการความร่วมมือจากข้างนอก ซึ่งตรงนี้จริง ๆ แล้ว เข้ามาร่วมเยอะมาก แม้กระทั่งคณะกรรมการที่ปฏิรูปหลักสูตรก็มาจากภายนอกที่กำลังจะทำ คิดว่าในจุดนี้ ก็คงต้องเรียนว่าต้องช่วยกันกระตุกในหลาย ๆ มิติ

ท้ายที่สุด ในเรื่องของประชาคมอาเซียน กระทรวงศึกษาธิการเองโดยภาพทั้งกระทรวงก็มีแผนที่พยายามที่จะให้ทั้ง ๕ แห่ง ทำไปอย่างร้อยรัดกัน แล้วก็นำเข้ามา รู้สึกสภาพมันเขาให้เราดึงเอาเรื่องของกระบวนการอาเซียนเข้ามาอยู่ในแผนหนึ่งต่างหากที่จะทำงาน ก็คงฝากข้อมูลตรงนี้ไว้เท่านี้ ขอขอบคุณมาก

การอภิปรายเรื่อง “ความท้าทายของการศึกษาไทยกับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน”

โดย

นายสมเกียรติ อ่อนวิมล

นักวิชาการอิสระ

การเดินทางอย่างเชื่องช้าของอาเซียนในเรื่องการศึกษา ไม่ได้โทษ สพฐ. สกอ. หรือรัฐบาลไทย รัฐบาลใดรัฐบาลหนึ่ง แต่ที่ต้องโทษอาเซียนซ้ำเรื่องการศึกษา เพราะฉะนั้นเวลาไปประชุมสัมมนาบรรยายอภิปรายคนเขาชอบเชิญผมไปเวลาผมว่างๆ อย่างนี้ ผมก็จะบ่นว่าไม่เสร็จสักที แพ้อยู่แล้วไม่ต้องห่วง ทำไม่ต้องรอ ไม่ต้องรอก็ได้ ทำเอง อะไอย่างนี้ ซึ่งผมก็เจออาจารย์เบี่ยงลักษณะ อยู่วันนั้นครั้งสุดท้ายปีที่แล้วอาจารย์ใช่หรือไม่ พอถามว่ามาหรือยัง คืออาเซียนเขาเรียก Common Content หรือว่า Call หรือแกนกลาง ของหลักสูตร

อาเซียนได้พูดเรื่องการศึกษาไว้เมื่อ ๔๕ ปีที่แล้ว ในปฏิญญา ๑ ใน ๗ ข้อเรียกว่าปฏิญญาอาเซียนหรือปฏิญญากรุงเทพฯ ที่ก่อตั้งอาเซียนที่ลงนามกันที่วังสราญรมย์ ประชุมกันที่บ้านแหลมแท่นเดือน สิงหาคม ปี ๒๕๕๐ ๑ ใน ๗ ข้อ บอกว่าให้มีความร่วมมือทางการศึกษา แล้วก็ให้ใส่ใจเรื่องเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ศึกษา เฉย ๆ ไม่มีอาเซียนศึกษาคือ Southeast Asian Studies ดังนั้นจะอยู่ในปฏิญญา ต่อมาผมก็เฝ้าตามดูว่าจะอย่างไรกัน ต่อมาพบว่าเอางานชิ้นใหญ่ ๆ ก็คือว่าอาเซียนโดยรัฐมนตรีจุรินทร์ ลักษณะวิศิษฐ์ พรรคประชาธิปัตย์ของท่านผู้ดำเนินรายการก็เรียกว่าแข่งขันมากในปีแข่งขันมากในตอนประชุมรัฐมนตรีศึกษาอาเซียน ครั้งที่ ๔ ที่จังหวัดภูเก็ต ผมได้สัมภาษณ์รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการเกือบทุกประเทศ แล้วเขาก็ชมว่าเมืองไทยเร็วมากก็คือว่าการศึกษาพื้นฐานเรียนฟรี ๑๒ ปี กลายเป็น ๑๕ ปี ก็กลายเป็นตัวชูโรงว่ารัฐบาลไทยในสมัยนั้นเป็นผู้ที่ขงเรื่องเข้าที่ประชุมชะอำ-หัวหิน ให้เกิดปฏิญญาอาเซียน เขาเรียกปฏิญญาชะอำ-หัวหิน Cha-am Hua Hin Declaration ว่าด้วยเรื่องความร่วมมือทางการศึกษาของอาเซียนเพื่อสร้างสังคมที่เอื้ออาทรและแบ่งปันกันก็คือ Caring and Sharing Society ข้อใหญ่ของใจความก็คือว่า ๑. สร้าง Network ไปมาหาสู่กันแลกเปลี่ยนเรียนรู้ อะไรที่ทำได้ก็แลกกัน หมายถึง ครู อาจารย์ เด็กนักเรียน ผู้บริหาร การศึกษาทุกระดับสร้าง Network ระหว่างกัน แล้วก็อันที่ ๒ สรุปเพื่อความเข้าใจง่าย ๆ ก็คือว่าพัฒนาทักษะของผู้คน พลเมืองให้ได้มาตรฐาน และไปอ่านเอกสารอื่น ๆ ของอาเซียนจะพบว่าการสร้างพลเมืองไม่ใช่สร้างเพื่ออาเซียน แต่สร้างเพื่อให้เราอยู่ในมาตรฐานโลกเพื่อจะได้ไปแข่งกับชาวโลก อาเซียนไม่เคยบอกว่าไทยจะแข่งกับเขมร เขมรแข่งกับลาว อาเซียนบอกว่ายกระดับพวกเราทั้ง ๑๐ ชาติให้ได้มาตรฐานจะได้ออกจากภูมิภาคนี้ไปแข่งกับโลก เพราะฉะนั้นที่สภาพัฒน์ สพฐ. หรือกระทรวงศึกษาธิการ พูดถึงคุณภาพพลเมืองคือมาตรฐานโลกถูกต้องแล้ว ซึ่งอันนั้นเหนือกว่า การสร้างคนก็คือหน้าที่ของโรงเรียนแล้วก็มหาวิทยาลัย

มีมากกว่าหลักสูตรอาเซียนศึกษา แล้วก็หลักสูตรเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ศึกษา พอมาถึงปริญญาจะอำ-หัวหิน คือการสร้างพลเมืองอาเซียนให้ได้เป็นพลเมืองโลก ส่วนที่ขาดหายไป ๔๕ ปีก็คือหลักสูตรอาเซียนศึกษา ๔๕ ปี ที่แล้วคือการมีการศึกษาว่าด้วยเรื่อง Southeast Asian Studies หรือว่าอุษาคเนย์ ส่วนคำว่า Asian Studies หรืออาเซียนศึกษามาเกิดเอาตอนที่พูดถึงว่าเป็นทางการ ปริญญาจะอำ-หัวหิน ปี ๒๐๐๙ ปี ๒๕๕๒ คนที่เขียน ก็คือพวกท่านที่อยู่ในกระทรวงศึกษาธิการ แล้วก็รัฐมนตรีที่เกี่ยวข้อง แล้วก็รีบเขียนจนกระทั่งได้หน้า ได้ชื่อเสียง เขียนเก่ง เขียนสวยด้วย ๓ หน้าเอง แล้วก็ดีมาก ๆ เสร็จแล้วก็บอกว่าให้รัฐมนตรีว่าการ กระทรวงศึกษาธิการประชุมกันเสียให้เสร็จ เสร็จแล้วใช่หรือไม่ อาจารย์ เสร็จปีใด ที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวง ศึกษาประชุมแล้วก็ได้แกนวิชาอาเซียนศึกษาปีใด ปีนี้ใช่หรือไม่ ปีนี้ที่ประชุมที่ใด ที่บาหลี ประเทศอินโดนีเซีย ก็ถือว่าผมจะได้หมดภาระว่าโอเคเขาทำแล้ว ผมโทษอาเซียน โทษกระทรวง แล้วก็โทษสารพัดอย่างว่าซ้ำ ตอนที่ผมโทษว่าซ้ำหลักสูตรคือหลักสูตรอาเซียนศึกษา ที่ว่าพวกเราซ้ำแล้วก็ชมประเทศลาว เพราะว่าผมไปสัมภาษณ์ รัฐมนตรีแสงเดือน หล้าจันทะบูน รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาประเทศลาวเมื่อปี ๒๕๕๑ ท่าน Xerox Copy หลักสูตรวิชาวัฒนธรรมลาวกับอาเซียนมัธยมต้นให้ผมดู ท่านบอกว่าเสร็จแล้วคุณสมเกียรติ คืออาเซียน ยังไม่เสร็จหรอกแต่ประเทศลาวเสร็จแล้ว เพราะฉะนั้นประเทศลาวเขาไม่บูรณาการ เขาแยกเป็นหลักสูตร แต่ว่าหลักสูตรวิชาวัฒนธรรมลาวกับอาเซียน ทำอย่างไรอาเซียนกับวัฒนธรรมลาวจึงจะอยู่ด้วยกัน เป็นวิชา ไม่บูรณาการ เพราะฉะนั้นตอนนี้สิ่งที่รัฐมนตรีอาเซียนทางด้านการศึกษากำหนดสำเร็จครั้งหนึ่งก็คือว่าผลักดันให้มี Call Content อาเซียนเขาเรียกว่า Common Content ก็คือเนื้อหาหลัก ๆ เกี่ยวกับอาเซียนศึกษาเรียบร้อย แล้วดีมาก เดียวผมจะเข้าไปดูในเว็บไซด์แล้วเอาใช้เป็นเครื่องมือบรรยาย แต่ที่รัฐมนตรีอาเซียนยังไม่ได้ทำ ถ้าทำแล้วอาจารย์เบญจลักษณ์ คือแผนการศึกษา ๕ ปี ASEAN Five Year Education Plan ยัง ก็คือเรา จะต้องกำหนดว่า ๕ ปีข้างหน้าทำอะไรกัน ทางด้านการศึกษา ไม่ใช่แค่เรื่อง Call Content หรือ Common Content ตรงนี้ก็ซ้ำเราจะโทษใครอาเซียนข้ามมาตลอดชีวิตของการเป็นอาเซียน อาเซียนเกิดเมื่อ ๔๕ ปี เข้าปีที่ ๔๖ ปี ปีนี้เกิดปี ๒๕๑๐ คนที่คิดให้เกิดคือนายถนัด คอมันตร์ กว่าจะเข้าที่เข้าทางก็ชะอำ-หัวหิน ปี ๒๕๕๑ ปี ๒๕๕๒ ก็คือ ๔๕ ปี ๙ ปีแรกที่เกิดมาไม่มีประชุม Summit อะไร หลังจากนั้นนาน ๆ ประชุมทีหนึ่ง แล้วมา ประชุมถี่ทุกปีตั้งแต่สมัยนายกฯ บรรหารเป็นนายกฯ เรื่อยมา ก็ประชุมทุกปี ๆ แล้วมาประชุมกันปีละ ๒ Summit ก็คือตั้งแต่ชะอำ-หัวหิน อาเซียนทำงานซ้ำมากด้วยเหตุที่ว่ามีความหลากหลาย ไม่ได้โทษ ให้เห็น ธรรมชาติของอาเซียน เพราะฉะนั้นก็ซ้ำ ประเทศที่เขาไม่ค่อยอาเซียน เช่น ประเทศลาวก็คือพุ่งไปข้างหน้า อย่างรวดเร็ว ประเทศสิงคโปร์คือว่าไม่ต้องคอย ทำ ทำให้ดีที่สุด พอ Common Content มาก็ค่อยมาจัด เพราะฉะนั้นก็เคลียร์ไปได้เรื่องหลักสูตร หลักสูตรเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ศึกษาไม่ต้องพูดถึงมีมานานแล้ว บูรณาการหรือแยกเป็นวิชาเพื่อนบ้านของเราอะไรก็แล้วแต่ แต่ถ้าหลักสูตรอาเซียนศึกษาขณะนี้ กระทรวงศึกษาธิการถ้าฟังจาก สพฐ. ก็คือว่าอยู่ในระหว่างบอกว่าให้บูรณาการหรือยังตัดสินใจไม่ถูกว่าจะแยก เป็นหลักสูตรเหมือนประเทศลาวซึ่งแยกเป็นเล่ม เป็นตำรา ๑ เล่มว่าด้วยเรื่องอาเซียน ก็แล้วแต่จะตกลงกัน ผมคิด ว่าเป็นปัญหาที่ ๑ ในเรื่องการศึกษาอาเซียนของก็คือหลักสูตรอาเซียนศึกษา ของประเทศไทยก็ต้องพิจารณา ปัญหาว่าจะทำเป็นวิชาแยกหรือว่าจะบูรณาการ บูรณาการนี้ก็ต้องใช้ฝีมือของครูพวกท่าน บูรณาการตรงไหน เมื่อสักครู่ออาจารย์เบญจลักษณ์ก็บอกว่าทำอะไรก็ได้ใช่หรือไม่ คือให้เสรีภาพ ซึ่งก็ถือว่าถ้าเราแข็งแกร่งเติบโต เรามีเสรีภาพทางวิชาการ คิดเอง ทำเอง แล้วก็ดูบริบทท้องถิ่นก็ Happy เพียงแต่กลัวว่าจะไม่ไหวเท่านั้นเอง เพราะฉะนั้นถ้าเกิดสำหรับผมผมคิดว่าบังคับไว้ให้ชัด ๆ ว่าต้องมีสิ่งเหล่านี้ ก็คือต้องมี Call Content หรือ Common Content ก็โอเค นั่นคือปัญหาขั้นต้นการเรียนรู้หรือการตระหนักรู้เรื่องอาเซียน แล้วปัญหาขั้นที่ ๒ สำหรับเมืองไทยก็คือน่าจะทำเป็นแยกวิชาหรือว่าจะบูรณาการ แล้วแต่ท่านผู้เชี่ยวชาญ เรื่องใหญ่เรื่องที่ ๓ เรื่องที่ สพฐ. พูดถึงแล้ว แล้วผมก็ชอบและเห็นด้วย เรื่องที่คณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ พูด

อาจารย์สุวรรณีพูดแล้วก็ถือว่าสร้างคนคุณภาพในระดับมาตรฐานโลกอย่างไร ก็แปลว่าไม่มีอาเซียนก็ต้องทำตามแผน ๑๑ แผนพัฒนาฉบับที่ ๑๑ นั้นละ ลองไปอ่านดูที่เมื่อสักครู່ท่านให้หิ้วข้อมาแล้ว แล้วทำตามที สพฐ. กำหนดนั้นละ คือพัฒนาลูกหลานเราให้อยู่ในมาตรฐานที่จะแข่งขันกับคนอื่นเขาได้ ประเด็นก็คือว่า ขณะนี้ก็ตรวจดูว่าเด็กไทยอยู่ตรงไหน แพ้ แพ้แน่ ๆ ดูจากมาตรฐานเกณฑ์วัดอะไรต่าง ๆ ต่ำ ไม่ทันเขา แล้วก็ยังมีมั่งมั่งงาหาราอยู่ไม่รู่ว่าจะเกิดขึ้นอย่างไร เป้าหมายมีสภาพเห็นแผนที่ ๑๑ สพฐ. วางว่าคนเราจะเป็นอย่างไร ปัญหาถือว่ารัฐบาล วันนี้คนฟังน่าจะเป็นรัฐมนตรีว่าการศึกษามานั่งคนเดียวก็ได้ คุณพงศ์เทพ หรือรัฐบาลก็ได้ พวกท่านนะผมพูดไปบอกใช้ ๆ แล้วอย่างไรอาจารย์ เพราะพวกครูตามต่างจังหวัดบอกอาจารย์หนูจะทำทุกวันหนูจะต้องพิมพ์เรื่องส่งกระทรวงเป็นประจำไหนจะต้องรายงาน ไหนจะต้องประเมิน ไหนจะต้องมาสั่งให้บูรณาการ ครูทางใต้ที่เขาไม่ค่อยชอบพรรคเพื่อไทยเขาบอกว่าแปลว่าให้หนูมัวไปก่อนใช้หรือไม่ ถ้าครูทางภาคกลางหรือพรรคเพื่อไทยเขาจะสุภาพหนูไม่วางตัวเองก็จะเอาไม่รอดอยู่แล้ว เพราะฉะนั้นรัฐบาลเห็นหรือไม่ สพฐ. เขียนอย่างไร แผนที่ ๑๑ เขียนอย่างไร เอาตรงนี้ไปแปลให้เป็นรูปธรรมจะได้ไม่แพ้อย่างไร รัฐมนตรีพงศ์เทพพูด ผมดูในรายการ Money Chanel ของแกรมมี่เมื่อวานชื่นผมก็ Happy มาก คุณพงศ์เทพเขาพูดถึง PISA ๒๐๐๙ เพียงแต่ว่าท่านนึกไม่ว่าหมายถึง PISA ๒๐๐๙ ใช้หรือไม่ PISA Program International Student Assessment ของ OECD ซึ่งเป็นคัมภีร์สำหรับพวกเราละ เพราะว่าถ้าเด็กไทยทำอยู่ในมาตรฐานการ Test นักเรียนประมาณสัก ๕๐-๖๐ ประเทศทั่วโลก ส่วนใหญ่เป็นสมาชิก OECD ส่วนย่อยเช่นประเทศอินโดนีเซียกับประเทศซึ่งในอาเซียนมี ๒ ประเทศ ที่ถือว่าเป็น Partner ประเทศอินโดนีเซียน่าจะเป็น Partner ที่เข้มข้นกว่าประเทศไทย แต่ว่าส่งเด็กไป Test ตลอด แล้วเราก็แพ้ตลอด เพราะฉะนั้นดูเกณฑ์ของ OECD ก็พบว่าเราแพ้ ความแพ้ของเด็กไทยเหมือนความแพ้ของเด็กไทยเหมือนความแพ้ของเด็กอเมริกันตอนที สตีฟ จอบส์ยังมีชีวิต สตีฟจอบส์เอา PISA ๒๐๐๙ ขึ้นบนกระดานบอร์ดตอนที่เขา Present ไอแพด ๒ ผมจำได้ เขาพูดว่า Apple for Education คือจะต้องใช้อิเล็กทรอนิกส์ ใช้เทคโนโลยีมาช่วยเสริม เพราะว่าเด็กอเมริกันอยู่อันดับที่ ๓๓ ของ PISA ๒๐๐๙ อันดับที่ ๓๒ ของโลก แล้ว Test กันแค่ ๖๕ ประเทศ ประเทศแบบเข้มข้นจริง ๆ อเมริกาอยู่กลางของโลก เด็กไม่เรียนคณิตศาสตร์ ไม่เรียนวิทยาศาสตร์ เด็กเอาแต่ดูหนังฟังเพลง แล้วก็ฟังเพลงไร้สาระคิดอะไรกันก็ไม่ค่อยออก เด็กอเมริกันอยู่กลางของโลก เด็กที่เชียงใหม่ ประเทศจีน วัดหลายเมือง เชียงไฮ่ อันดับ ๑ ของโลกตามที่ประเมิน PISA ๒๐๐๙ ประเทศสิงคโปร์อันดับที่ ๒ แล้วก็ฮ่องกงที่ ๓ ประเทศเกาหลีใต้ที่ ๔ ประเทศฟินแลนด์ที่ ๕ ประเทศไทเปที่ ๖ ประเทศญี่ปุ่นอันดับที่ ๙ ไทยอันดับที่ ๕๐ ในบรรดา ๖๔ ประเทศ พวกครูเคยเห็นแล้ว PISA ๒๐๐๙ PISA ๒๐๑๒ ยังไม่ออก ผมเฝ้าดูตลอดเวลา แต่ว่ามีการศึกษาประเมินอยู่ตลอดเวลา พวกท่านก็ส่งเด็กไปสอบที่ OECD อยู่แต่ถ้าจะวัดเกณฑ์มาจริง ๆ ยังไม่ออกมาเป็นตัวเลขแบบสรุปเป็นเขาเรียก Executive Summary ชัดเจนที่เราจะมาพูดให้เข้าใจง่าย ประเทศอินโดนีเซียอันดับที่ ๖๔ ของ PISA ๒๐๐๙ ในบรรดา ๖๕ ประเทศ ประเทศไทยอันดับที่ ๕๐ คุณกอบกาญจน์คือผมยืนยันว่าประเทศไทยที่ดูดีอยู่ได้ทุกวันนี้เพราะภาคเอกชน ไม่ใช่มานั่งชมเพราะว่าเจ้าของ หรือเจ้าของ Toshiba นั่งอยู่ข้าง ๆ คือผมเป็นนักข่าวมาแล้วก็ตระเวนทำข่าวอาเซียนตั้งแต่ออกจากมหาวิทยาลัยมาเมื่อ ๒๕ ปีที่แล้ว อดีตเราเป็นผู้นำอาเซียน ผมทำวิทยานิพนธ์ปริญญาเอกที่มหาวิทยาลัย Pennsylvania ก็เรื่องอาเซียนกับอินเดียเมื่อปี ๑๙๘๑ ที่ผมได้ปริญญาเอกมาผมก็ทำเรื่องอาเซียน แล้วก็ไปเป็นนักข่าวตระเวนดูแล้วพบว่าไทยเป็นผู้นำเราก็ภูมิใจ ขณะนี้เราอยู่ในขาลงจริง ๆ ยืนยันไม่ว่าท่านจะอยู่สักระยะ คือเราอยู่ในขาลง เราไม่ค่อยมั่นใจในตัวเรา เราไม่ใช่ผู้นำอีกต่อไป เราไม่รู้ด้วยซ้ำว่าเราเป็นคนที่สร้างและให้กำเนิดอาเซียน เราไม่รู้ด้วยซ้ำว่าผู้ที่ยิ่งใหญ่ที่สุดมาลงนามก่อตั้งอาเซียนกันก็ตายไปหมดแล้ว ๔ คน รัฐมนตรีของสิงคโปร์ มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ อินโดนีเซีย คนที่เป็นผู้ก่อตั้งอาเซียนแท้ ๆ คือคุณถนัด คอมันตร์ วันนี้อายุ ๑๐๐ ปี ๙๙ ปีกว่า เกิดเดือน

กุมภาพันธ์ท่านยังอยู่ ชีวิตท่านปีนี้ เป็นปีที่ ๑๐๐ ประเทศไทยนำอาเซียนมาแต่พอเราอยู่ในขาลงมีความขัดแย้งทางการเมืองและการศึกษาไม่ปรับตัว ปฏิรูปการศึกษาโดย พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติ สมัยผมเป็น สสร. สุพรรณบุรี ผมก็ไปตระเวนรับฟังความเห็นอยู่ทั่วไปยังไม่ได้ปฏิรูป ปฏิรูปโครงสร้างการบริหารจัดการอยู่ แต่ตัวเนื้อ ๆ ยังเขาเรียกว่ายุค ๒ ของการปฏิรูป เพราะฉะนั้นต้องเข้มข้นมากขึ้นทุกที เพราะฉะนั้นประเทศไทยอยู่ในอันดับที่ ๕๐ ใน ๖๔ ประเทศ ก็แย่มาก ๆ แล้วพอแยกไป แยกคะแนนดู PISA ๒๐๐๙ เขาวัด ๓ วิชา มีรายละเอียดเยอะมาก วิชาที่ ๑ ก็คือ Reading Skill ทักษะการอ่าน ประเทศไทยได้ ๔๒๑ คะแนน จากมาตรฐาน OECD ๔๙๓ คะแนน ต่ำเป็นที่ ๕๐ นั่นละ เป็นอยู่ในระดับที่น่าห่วงใย ๔๒๑ คะแนน ประเทศสิงคโปร์ ๕๖๖ คะแนน ประเทศสิงคโปร์เกินมาตรฐาน OECD ประเทศจีนก็เกิน หลายประเทศในยุโรปก็เกิน เพียงแต่ว่ามาตรฐานกลาง ๔๙๓ คะแนน วิชาที่ ๑ คือทักษะการอ่าน วิชาที่ ๒ ก็คือวิชาคณิตศาสตร์ ประเทศไทยได้ ๔๑๙ มาตรฐาน OECD ๔๙๖ คะแนน แล้วก็ประเทศสิงคโปร์ ๕๖๒ คะแนน ก็เกินมาตรฐาน OECD แล้วก็วิชาที่ ๓ คือวิชาวิทยาศาสตร์ ประเทศไทยได้ ๔๒๕ คะแนน มาตรฐาน OECD ๕๐๑ คะแนน ประเทศสิงคโปร์ ๕๔๒ คะแนน ประเทศอินโดนีเซียต่ำกว่าเรา ต่ำกว่าทุกคะแนน เพราะว่าประเทศอินโดนีเซียอยู่ที่ ๕๗ ประเทศไทยอยู่ที่ ๕๐ ประเทศอินโดนีเซียต่ำ เมื่อวานรัฐมนตรีพงศ์เทพพูด แล้วก็ห่วง ห่วงอย่างที่คุณกอบกาญจน์ห่วง คือท่านสรุป ผมดูท่านจากทีวี ท่านบอกว่าต้องสอนให้เด็กคิด ท่านก็เข้าใจแล้วว่าเราต่ำกว่าหลาย ๆ ชาติในโลกนี้ ตอนนีัพัฒนารายการของ Money Chanel ก็ถาม บอกว่าประเทศสิงคโปร์กับประเทศมาเลเซียเป็นที่ ๑ ที่ ๒ ของอาเซียนแล้วเขาก็ทิ้งเรามากใช้หรือไม่ ท่านรัฐมนตรีเคอะเขินแล้วก็บอกว่าเราจะไปเปรียบเทียบกับกันอย่างนั้นไม่ได้ เราต้องดูตัวของเราเอง ซึ่งก็พูดง่าย ๆ คือเสียหน้า อย่างไรก็ตาม ประเทศไทยอินโดนีเซียทำอะไรผมสรุปในช่วงนี้ ประเทศอินโดนีเซียทำอะไร เมื่อปีที่แล้วที่จริง ๓ ปี เข้าปีที่ ๔ ประเทศอินโดนีเซียออกรัฐธรรมนูญและออกกฎหมาย เขาไม่ได้เป็นราชอาณาจักรเรียกออกรัฐธรรมนูญ คือออกกฎหมายฉบับหนึ่งปฏิรูปการศึกษาให้ทุกโรงเรียนในประเทศอินโดนีเซีย ทุกอำเภอพูดง่าย ๆ โรงเรียนแบ่งเป็นประถม มัธยมต้น มัธยมปลายและอาชีวศึกษา พ.ร.บ. ปฏิรูปการศึกษาของเขา ให้ทุกโรงเรียนเป็นโรงเรียนมาตรฐาน OECD เพราะประเทศอินโดนีเซียแพ้ประเทศไทยอยู่ใช้หรือไม่ ก็คือให้เป็นเขาเรียกว่า Indonesian International Standard School ไม่ใช่โรงเรียนนานาชาติ แต่มาตรฐานนานาชาติทุกโรงเรียนในประเทศเขา ทุกโรงเรียนไม่ใช่รวยแล้วก็ได้ไปเข้าโรงเรียนอินเตอร์ร่วมฤดี หรือว่าพัฒนาการ หรือว่าหมู่บ้านนิชดาธานี ไม่ใช่อันนั้นเป็นเรื่องของชาวต่างชาติแล้วก็คนรวย ทุกโรงเรียนในประเทศอินโดนีเซีย ประถม มัธยมต้น มัธยมปลายและอาชีวศึกษาต้องใช้มาตรฐานนานาชาติ เขาเรียกว่า Indonesian International Standard School ทำอย่างไร

ข้อที่ ๑ ครูใหญ่ทุกโรงเรียนพูดภาษาอังกฤษได้ทุกคน

ข้อที่ ๒ วิชาที่ต้องสอนเป็นภาษาอังกฤษที่โลกเขาเห็นเป็นมาตรฐาน และประเทศอินโดนีเซียเห็นว่าสำคัญมาก ๆ ต้องเรียนและสอนเป็นภาษาอังกฤษหมด คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์และอาชีวศึกษา โรงเรียนนั้นจะเรียนวิชาภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ สอนภาษาอินโดนีเซียหรืออะไรไม่ต่างกันแต่ถ้าเข้าชั้นคณิตวิทย์ English ต้องพูดตลอดชั่วโมง แล้วก็มาตรฐานอาชีวศึกษาไม่ใช่มาตรฐาน OECD นะ เด็กอาชีวศึกษาอินโดนีเซียคงไม่ติดกันหรอกเพราะเราพูดภาษาอังกฤษได้หมด วิชาอาชีวศึกษาทุกวิชาต้องเรียนและสอนเป็นภาษาอังกฤษหมด แปลว่าคุณกอบกาญจน์จะต้องรับเด็กอินโดนีเซียมาทำงานที่ Toshiba เพราะว่า Communicate ภาษาอังกฤษได้ เพราะอะไร เพราะเดี๋ยวคุณจะต้องส่งอะไรให้คุณจะต้องไปดูโรงงาน คุณจะต้องเดินทาง ๑๐ ประเทศ อาเซียนเหมือนเขต เป็นเขตการค้าเดียวกันนะ ถึง ๑๐ ประเทศ ก็เหมือนประเทศเดียวกัน เพราะฉะนั้นประเทศอินโดนีเซียทำอย่างนั้น แต่ก็เป็นเคราะห์กรรมประเทศอินโดนีเซียทำผิดรัฐธรรมนูญ รัฐบาลอินโดนีเซียทำผิดรัฐธรรมนูญ คือพ่อแม่ ผู้ปกครอง ครูทุกคน NGO ทุกคนมีความรู้สึกว้าดี ประเทศอินโดนีเซียชนะแน่ เพราะว่าเข้ามาตรฐานแบบ OECD เกณฑ์วัดอาจารย์คือการประเมินเอาผู้ประเมินมาจาก

ประเทศสมาชิก OECD มาประเมินหลักสูตร ซึ่งเป็นหลักสูตร OECD หลักสูตรโลกพูดกันง่าย ๆ พูดแบบเหย้ย หยั่นหลักสูตรที่ไม่ใช่ OECD เพราะฉะนั้นพวก NGO พวกครู พวกนักเรียน พวกผู้ประกอบการก็ประท้วงรัฐบาล อินโดนีเซียบอกกฎหมายฉบับนี้ไม่เป็นธรรม ผิดรัฐธรรมนูญ รัฐธรรมนูญว่าการศึกษาของคนอินโดนีเซียต้องทั่วถึง เท่าเทียมและได้มาตรฐานทุกโรงเรียน เพียงแต่ว่ารัฐบาลอินโดนีเซียทำได้แค่ Pilot Project ประมาณสัก ๑,๐๐๐ โรงเรียน พอเป็น Pilot Project ก็ผิดรัฐธรรมนูญ ได้มาตรฐานแต่ไม่ทั่วถึง ไม่เท่าเทียม ลูกฉันเข้าไม่ได้ ไม่ได้แพงค่าเทอมปกติแต่เข้าไม่ได้เพราะไม่ใช่โรงเรียนนาร่อง เพราะฉะนั้นศาลรัฐธรรมนูญสั่งเมื่อปลายปีที่แล้วว่าทุกอย่างต้องปิดเป็นโมฆะพูดง่าย ๆ ผิดรัฐธรรมนูญต้องปิดหมด แล้วต้องปิดภายในเดือนตุลาคมปีที่แล้ว ตอนรัฐบาลอินโดนีเซียบอกว่าไม่ปิดจะทำให้เร็วที่สุด เป้าหมายคือให้ทุกคนได้เข้าเรียนแบบนี้อยู่แล้วที่ซ้ำ เพราะว่าต้อง Pilot กันอยู่ ผมก็สรุปอย่างนี้ว่าเราไม่ทันนะ ถ้ามา Pilot กันอยู่ ถ้าจะเถียงให้ชัดว่าเราจะเอาเป็น Indication บูรณาการหลักสูตร เฉพาะอาเซียนศึกษา หรือว่าจะเป็นแยกวิชาที่ทำเสีย อย่างไรก็ได้ แต่ทำให้เสียอย่าให้พวกครูเขาไปคิดกันเองผมว่าเขาไม่ไหว ไม่ใช่เขาไม่เก่ง เขาไม่มีเวลาคิด ให้เขามาอ่านเอกสารต่าง ๆ ก็ไม่ทัน เพราะฉะนั้นต้องเร็วที่สุด ต้องเลิกนาร่อง โรงเรียนที่นาร่องประมาณสัก ๔๐-๕๐ โรงเรียนไม่พอเพราะมีตั้ง ๓๐,๐๐๐ โรงเรียน แล้วเวลาก็เหลือไม่ถึง ๓ ปี ว่าจริง ๆ พูดอย่างนี้ก็ผิด ประชาคมอาเซียนไม่ได้เหลืออีก ๒-๓ ปี เปิดมา ๔๕ ปี เข้าปีที่ ๔๖ ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนเสร็จมา ๓ ปีแล้ว ๒ ปีครึ่งแล้วในเรื่องลดภาษีศุลกากรข้ามพรมแดน ๖ ประเทศ ไม่นับบรูไน อันนั้นก็เกือบ ๐ เปอร์เซนต์เกือบทุกรายการ เพราะฉะนั้น AEC เหยย ๆ ทำจนได้ประมาณขณะนี้วันนี้ประมาณเกือบ ๗๘ เปอร์เซนต์หรือเกือบ ๘๐ เปอร์เซนต์ ไปดูเขาเรียก AEC Score card ถ้าพูดว่า AEC จะเปิดปี ๒๕๕๘ ผิด เปิดมานานแล้ว แล้วก็ได้ผล ๖ ประเทศลดภาษีศุลกากรเหลือ ๐ เปอร์เซนต์ วันที่ ๓ มกราคมแล้ว ไปเช็กดูได้ คนเสนอให้เปิดคือท่านอานันท์ ปันยารชุน ท่านอมเรศ ศิลาอ่อน ท่านณรงค์ชัย อัครเศรณี ยุคผมมีความมั่นใจจึงเสนออย่างไร ยุครุ่นหลังขาดความมั่นใจจึงไม่รู้ด้วยซ้ำว่าเราเก่ง คิดว่าไม่เก่ง ซึ่งก็ไม่เก่งจริง ๆ เพราะว่าเราเหลียวหลังแลหน้า คือดูไม่เก่งก็คือดูจาก OECD แล้ว PISA ๒๐๐๙ เพราะฉะนั้นต้องทำเร็ว ต้องเลิกนาร่อง แล้วที่จริงเรื่องอาเซียนกับการศึกษามีหลายประเด็น เรื่อง Connectivity เรื่อง ICT ซึ่งอาเซียนก็บอกว่าภายในปี ๒๐๑๕ หรือปี ๒๕๕๘ นี้ทุกโรงเรียนต้องเข้าถึง Broadband Internet มีคอมพิวเตอร์ใช้คนละเครื่องเรียนร้อยทุกชั้น ทุกปี ไม่ได้แปลว่าสุดยอดของการศึกษา แต่ว่าเป็นส่วนเล็ก ๆ ที่จะต้องมีในการศึกษา ของเราก็กางมอยู่แถว ๆ ป. ๑ บ้าง บางโรงเรียนบ้าง ตอนนี้จะมีมัธยมต้นบ้าง อะไรบ้าง ต้องทุกคน ทุกโรงเรียน ผมปิดท้ายจริง ๆ เมื่อไม่นานมานี้ศูนย์วิจัยหรือสถาบันวิจัยของกลุ่มนักลงทุนใหญ่ระดับโลกเขาเรียกว่า Legatum Prosperity Index สถาบัน Legatum Institute อยู่ที่อังกฤษ ผู้ที่ก่อตั้งคือนักลงทุนระดับโลกทั้งหมดแกนกลางอยู่ที่ดูไป ไม่เกี่ยวกับคุณทักษิณ หมายถึงว่านักลงทุนทั่วโลกเขาต้องการรู้ว่าประเทศต่าง ๆ ในโลกเป็นอย่างไรบ้าง เขาก็ไปประเมินศึกษาวิจัยข้อมูลจริง ๆ แล้วก็ออกมาทุกปีเขาเรียก Legatum Prosperity Index ล่าสุดก็ปี ๒๐๑๒ มีหลาย Index แต่ว่าเฉพาะ Index ทางการศึกษาผมเอาเฉพาะอาเซียนเข้ามาดู ประเทศมาเลเซียที่ ๑ ประเทศสิงคโปร์ที่ ๒ ประเทศไทยที่ ๓ ประเทศฟิลิปปินส์ที่ ๔ ประเทศเวียดนามที่ ๕ ประเทศอินโดนีเซียที่ ๖ ประเทศเขมรที่ ๗ ประเทศลาวที่ ๘ ในอาเซียนนะ แต่ว่าในโลกประเทศมาเลเซียที่ ๔๐ ของโลก ประเทศสิงคโปร์ที่ ๔๑ ประเทศไทยที่ ๗๐ ของโลก ประเทศฟิลิปปินส์ที่ ๗๒ ประเทศเวียดนามที่ ๘๐ ประเทศอินโดนีเซียที่ ๘๔ แต่ถ้าเอามาขยี้รวมกันแล้วดูเรื่องภาพรวมทางเศรษฐกิจ ประเทศเวียดนามที่ ๓ ของอาเซียน ประเทศไทยที่ ๔ ประเทศไทยแพ้ประเทศเวียดนามไปเรียบร้อยแล้วเมื่อปีที่แล้วเรื่องภาพรวมเศรษฐกิจ วันนี้ผมได้มาพูดเฉพาะเรื่องการศึกษาเพื่อให้รู้ว่าเรากำลังแพ้อยู่ เพราะว่าโลกของการศึกษากลายเป็นโลกของการแข่งขัน ซึ่งผมก็ไม่ต้องการเห็นว่าเด็กเราต้องแข่งขันและตรึงเครียดกัน ไม่รู้อย่างไรเป็นดัชนีการแข่งขันไปหมด ก็ให้รู้เสียว่าแพ้ อยู่ในระหว่างแพ้ แต่ว่าชีวิตนี้ไม่เป็นไร ถ้าผมแพ้ ลูกไม่แพ้ ลูกแพ้ หลานแพ้อะไรก็ไม่ว่า คือถ้าทำเร็วก็จะไม่แพ้

ที่แพ้คือมีการจัดลำดับ มีการให้คะแนน พูดว่าแพ้หรือชนะได้ตามหลักวิชาสถิติ ผมจะปิดท้ายด้วยเรื่องอาจจะตรงกันข้ามกับที่เราพูดมา คือเมื่อ ๒ ปีที่แล้ว ผมได้อ่านบทความในนิตยสาร Science magazine เป็นนิตยสารที่ลงพิมพ์งานวิจัยของนักวิทยาศาสตร์ทั่วโลก ลงพิมพ์เมื่อวันที่ ๒๔ มิถุนายน ๒๐๑๑ อ่านเสร็จผมก็ใช้แนวคิดไปบรรยายตามที่คนจะเชิญ แล้วก็ได้พูดกับรองผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษาในที่สัมมนาที่ มสธ. จัดครบทุกคนแล้วที่มา คือว่าประมาณสัก ๑ เดือน เขาจะทยอยกันมาทุกอาทิตย์ ๆ ผมก็พูดถึงบทความ บทความนี้เขียนโดยคณบดีคณะศึกษาศาสตร์ของมหาวิทยาลัยสแตนฟอร์ด ชื่ออาจารย์เดฟเบอร์รา สตีเพก แกบ่นเมื่อ ๒ ปีที่แล้ว เป็นบทความหน้าเดียว แล้วผมก็แปลเป็นไทย แล้วก็ e-mail ไปขออนุญาตแกบอกว่าขอใส่ลงไปใน Facebook ผมได้หรือไม่ แต่ที่จริงผมลงแล้ว ผมก็บอกว่าขออนุญาตย้อนหลัง แกก็เข้าไปดู Facebook ผม แกก็บอก โอเค อนุญาต ภาษาไทยก็น่ารักดี แกก็อ่านไม่ออก แต่เข้าใจว่ามีเด็กคนไทยเรียนอยู่ที่มหาวิทยาลัยสแตนฟอร์ดเหมือนกัน คือหัวใจของบทความนี้ ก็คือความห่วงใยว่าการศึกษาคือการแข่งขัน ชื่อบทความนี้ก็คือว่า Education is not rated การศึกษาไม่ใช่การแข่งขันนะ แกก็จะเขียนแสดงความห่วงใยเรื่องการศึกษาก็บอกว่า ผมจะเอาย่อ ๆ บางส่วนเท่านั้นที่จริงผมก็แปลไว้แล้วเป็นภาษาไทยอยู่ใน Facebook ประมาณหน้ากว่า ๆ ผมเอาเฉพาะบางย่อหน้ามาแล้วกัน บอกว่า ในอเมริกาและที่อื่นแรงกดดันเยาวชนให้แข่งขันกันในโรงเรียนกำลังทำลายหลาย ๆ ชีวิตที่ควรจะมีอนาคตอันสดใส นอกจากการแข่งขันในโรงเรียนอย่างที่ว่านี้จะก่อให้เกิดความเครียด ความรู้สึกว่าหุ่นหัวนวก และสร้างวัฒนธรรมการทุจริตคดโกงในหมู่นักเรียนแล้ว การแย่งแข่งขันนี้ การแก่งแย่งแข่งขันกันนี้ยังทำให้การเรียนในโรงเรียนหมดสนุก ความสำเร็จในชีวิตไม่จำเป็นจะต้องได้รับปริญญาจากมหาวิทยาลัยชั้นนำ หนึ่งในสิบแห่งของอเมริกา พวก Top ten เราต้องประเมินนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเรื่องที่ว่าโรงเรียนทำได้ดีเพียงใดในการช่วยหาวิทยาลัยที่เหมาะสม สอดคล้องกับความสนใจ และเป้าหมายชีวิตของเด็ก ไม่ใช่ไปวัดกันที่ว่าส่งไปเข้าเรียนที่สถาบันที่มีชื่อเสียงกันไ้มากกว่ากันเท่าไร แล้วมหาวิทยาลัยจะต้องเอาใจใส่เด็กที่เข้าไปเรียนด้วยว่าเขามาทำไม ไม่ใช่เพราะว่าเราเป็นมหาวิทยาลัยดัง ครูในอเมริกาจำนวนมากต้องเปลี่ยนวิธีสอนด้วยงานวิจัยต่าง ๆ ชี้ว่านักเรียนจะมีอารมณ์ร่วมมากขึ้น จนกระทั่งมีความรักเรียนอย่างลึกซึ้งถ้าทำในต่อไปนี้ ถ้าสาระวิชาความรู้เชื่อมโยงกับชีวิตและความสนใจส่วนตัวของนักเรียนถ้านักเรียนมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา หรือออกแบบการแก้ปัญหา ทั้งปัญหาที่มีความสำคัญ ปัญหาที่มีความซับซ้อนหลากหลายมิติ ให้นักเรียนทดลอง ถกเถียง อภิปรายกันในเรื่องผลที่ได้จากการทดลอง ให้มีการประสานการทำงานร่วมกัน ถ้านักเรียนได้มีโอกาสเลือกที่หลากหลายในการทำเกรด หรือคะแนนได้ดี เช่น ทำรายงานส่งครู ถ้าคะแนนไม่ดีก็ทำรายงานเพิ่ม ถ้าสอบไม่ดีก็สอบใหม่ ให้คะแนนให้ดีให้ได้ แล้วพุงความสนใจไปที่ความรู้และทักษะของนักเรียนไม่ใช่เกรด หรือคะแนน แล้วถ้าการพัฒนาการเรียนและทักษะได้รับการชื่นชมยกย่อง ไม่ว่าจะเป็นการพัฒนาในระดับใด โรงเรียนจะต้องสร้างนโยบายการให้ที่บ้านที่จะไม่ทำให้เด็กขยันต้องทำการบ้านจนดิ้นรน จัดการสอบครั้งสำคัญ ๆ ให้ห่างกัน ให้นักเรียนมีโอกาสได้รับความช่วยเหลือพิเศษจากครูมากขึ้น ให้แน่ใจว่ามีผู้ใหญ่อย่างน้อย ๑ คน คอยใส่ใจดูแลเรื่องอารมณ์ เรื่องความรู้สึกนึกคิดของนักเรียนแต่ละคน และทุกคน ให้การศึกษาแก่พ่อแม่ผู้ปกครองในเรื่องจุดเด่น ข้อดีของมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ที่มีอยู่มาก หลากหลาย ควรจะเป็นที่สนใจของนักเรียนในการเข้าเรียนต่อสำรวจเด็กอย่างสม่ำเสมอในเรื่องต้นเหตุของความเครียด ให้ผลการสำรวจสะท้อนถึงนโยบายของโรงเรียนให้โอกาสนักเรียนได้ศึกษาหาความรู้ในวิชาตามความสนใจเฉพาะตน โดยไม่ให้เรื่องผลคะแนนการเรียนมาเป็นอุปสรรคขัดขวางการแสวงหาความรู้เช่น จัดให้มีชั้นเรียนอิสระ จัดตั้งกลุ่มชมรมนักเรียน ย่อหน้าสุดท้าย โลกกำลังเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทักษะการแก้ปัญหาและวิธีคิดวิเคราะห์เชิงลึกได้กลายมามีความสำคัญอย่างยิ่งยวดมากกว่าการเพียงมีความสามารถในการตอบคำถามธรรมดา ๆ ในข้อสอบมาตรฐานต่าง ๆ พวก Standardize test ทั้งหลาย จะรวมทั้ง OECD ปี ๒๐๐๙ ด้วย ไม่ใช่สิ่งที่อาจารย์คณบดีศึกษาศาสตร์

มหาวิทยาลัยสแตนฟอร์ดเขาต้องการเห็น เพราะเครียด พี่ข้า ๒๐๐๘ เครียดทั้งพวกเราที่จะต้อง Train เด็กเข้าไป Test ได้ผลไม่ดีก็โดนดุอีก เด็กก็เครียดกลับมากโดนดุ เพราะฉะนั้นก็ต้องปรับตามโลกที่กำลังเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว วิทยาศาสตร์การสอนและการเรียนอันทรงคุณค่ามีอยู่ แล้วควรจะเอามาใช้นำทางเพื่อการพัฒนาความสนใจของนักเรียน พัฒนาให้นักเรียนเข้ามามีส่วนร่วมมากขึ้น พัฒนาทักษะแห่งสติปัญญาตลอดจนเพื่อลดความเครียด อันเป็นเสมือนโรคระบาดที่เป็นพลังกัดกร่อนเยาวชนอเมริกันทุกวันนี้ เป็นแนวคิดใหม่ คนอเมริกันไม่ยอมรับส่วนใหญ่พ่อแม่ผู้ปกครองก็ต้องให้ลูกเรียนดี เข้ามหาวิทยาลัยดัง ๆ เยล ฮาร์เวิร์ด ออกฟอร์ดเคมบริดจ์อะไรแบบนี้ บ้านเราก็จะต้องเหมือนกัน จุฬา ธรรมศาสตร์ มสธ. อะไรอย่างนี้ ผมเป็นกรรมการสภามหาวิทยาลัย มสธ. ก็ไม่ค่อยมีใครต้องการเข้า เข้า มสธ. แล้วร้องยี้ ลูกน้องผมที่เก่ง ๆ ทำทีวี ทำสารคดี รามคำแหงกันเยอะ เพราะฉะนั้นก็ฝากไว้อย่างนี้ว่า ที่ผมพูดตอนหลังเป็นสิ่งที่ผมชอบ ที่ผมพูดตอนแรกเป็นบริบทอาเซียน ผมคิดว่าอย่างไรทุกคนเวลาอาจารย์ไปประชุมกัน ๑๐ ชาติ ก็จะต้องอยู่ในบริบทการแข่งขัน Michael porter Competitivenessเด็กอาเซียนจะต้องไปแข่งกับเด็กโลก ผมไม่รู้จะหาทางออกอย่างไร

เรื่องเศรษฐกิจพอเพียง คือไม่ใช่แค่พูดตามที่ในหลวงพูดแล้วเราก็ไม่ทำ แต่ก็ต้องเข้าใจว่าหมายถึงว่าใช้ชีวิตอย่างพอเพียง รวยจนไม่ได้ว่ากันที่จริงผมก็ใช้เงินหอบการค่าไปบรรยายเรื่องเศรษฐกิจพอเพียง เพราะว่าเรามี Project พิเศษ ผมไปอยู่ ๒ ปีแล้วที่ประเทศสเปน มาดริด บาร์เซโลนา แล้วก็ที่ลอนดอน ไปบรรยายให้พวกฝรั่งฟัง เรื่องในหลวงกับเศรษฐกิจพอเพียง ฝรั่งงง ๆ อยู่ แต่ฝรั่งที่ลำบาก อย่างเช่น สเปน เขาก็สนใจว่าในหลวง You ทำอะไร กาแฟอยู่ตุงอะไรอย่างนี้ เอาไปเล่าให้เขาฟัง เขารู้สึกตื่นเต้นมากกว่าคนไทยเสียอีก ฝรั่งเขาเรียกว่า Paying lift service แต่ไม่ทำ เศรษฐกิจพอเพียงเป็นปรัชญาเศรษฐศาสตร์เชิงพุทธที่ในหลวงสืบสานต่อจากพระพุทธเจ้า พูดกันตามหลักวิจัย แล้วก็ยังมีฝรั่งคนหนึ่งที่เป็นชาวเยอรมัน เป็นนักวิชาการ ทำงานให้กับประเทศอังกฤษ แล้วก็อังกฤษส่งไปเป็นที่ปรึกษาเศรษฐกิจให้กับรัฐบาลพม่า ในปี ๑๙๖๐ กว่า ๆ ไปอยู่ที่นั่นหลายปีแทนที่จะให้คำปรึกษากับรัฐบาลพม่า เพราะว่าอังกฤษจ้างให้ แก่เข้าวัดประจำ ชอบเข้าวัดที่พม่า กลับมาเขียนหนังสือเรื่อง Small is beautiful เป็นเศรษฐศาสตร์เชิงพุทธล้วน ๆ ทุกวันนี้หนังสือเล่มนี้อาจจะไม่โด่งดังแล้วนะ ยังมีขายตลอดเวลา ก็คือว่ากลับไปหาปรัชญาชีวิตซึ่งเก่าแก่โบราณ แล้วในหลวงบังเอิญทันสมัย ก็เอามาปัดฝุ่นใช้ภาษาใหม่ ผมก็ลำบาก คืออย่างไรเราก็ต้องอยู่ในโลกของการแข่งขัน แต่ว่าถ้าย้อนกลับมาดูวิถีชีวิตที่มีความสุข ก็คือที่คนบดเคี้ยวศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสแตนฟอร์ดตั้งคำถามเด็กต้องมีความสุข แข่งขันกันตัวเอง แล้วเลือกทางชีวิตให้ชัดเจน แต่ถ้าถูกกดดันให้แข่งในโลก บางคนเขาก็มีทางสายกลางตรงใดตรงหนึ่งที่มาเจอกัน ก็ไปนั่งคิดเอาแล้วกัน แต่ว่าวันนี้ผมก็ Happy มากที่พบว่าทางฝ่ายข้าราชการ ไม่ว่าจะเป็นสภาพัฒน์ หรือว่าทางกระทรวงศึกษาธิการเป็นไปในแนวทางที่เป็นปัญญาของอาเซียน ขาดอย่างเดียวที่รัฐบาลจะต้องเอามาจัดการทำให้เกิดเป็นรูปธรรม ก็คือว่าต้องอัดฉีดงบประมาณจัดโครงสร้างการทำงาน แล้วรูปธรรมนี้ต้องเร็ว เร็วแล้วไม่ต้องไปเอาปี ๒๕๕๘ หรือ ๒๐๑๕ ของอาเซียนเป็นปีเป้าหมาย ประชาคมอาเซียนมาเป็นเส้นชัย ไม่ใช่ ๒๐๑๕ คือปีที่อาเซียนกำหนดว่าจะจะเป็นเหมือนเข้าสู่หลักชัยที่ ๑ ของการสร้างประชาคมอาเซียนมา ตอนนี้ ๔๖ ปี ก็ตีเสียว่า ๔๘ ปี ๔๙ ปีข้างหน้า หลักชัยที่ ๑ ไม่ใช่เส้นชัยแล้วก็จบ แปลว่าอาเซียนมีมาตรวัดไว้อยู่แค่นั้นเองว่า ถึงปี ๒๕๕๘ เอาเท่านี้ก่อนนี้นะ เราเรียกว่าประชาคมอาเซียนเป็นรูปเป็นร่าง หลังจากนั้นอย่างที่ผมบอกย้าแล้วย้าอีก ประเทศอินโดนีเซียเคยใช้คำขวัญว่า ASEAN Community in to the global community of nation ตอนที่ประเทศอินโดนีเซียเป็นประธานอาเซียนต่อจากประเทศไทย และประเทศเวียดนามเป็นประธาน ก็เป็นคำขวัญอาเซียนนั่นแหละว่า ASEAN Community พูดง่าย ๆ เสร็จปี ๒๕๕๘ แล้ว แปลว่าแค่หลักกิโลเมตรที่ ๑ Phase ๑ ก็ได้ จะเรียกอย่างไรก็ได้ หลังจากนั้นเราน่าจะเป็น ASEAN Community in to the global community of nation คือจะได้กอดคอกัน สนับสนุนกัน ๑๐ ประเทศ ไปแข่งกับชาวโลกจริงๆ แต่ประเทศที่ฉลาดเขาไม่ได้คอยอาเซียนเขาไปแล้ว ไปแล้วก็ไปขอบคุณ .©

การอภิปรายเรื่อง “ความท้าทายของการศึกษาไทยกับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน”

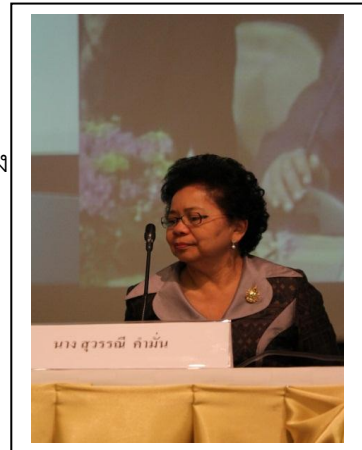
โดย

นางสุวรรณี คำมั่น

รองเลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

สวัสดีท่านผู้มีเกียรติทุกท่าน อาจจะตอบไปตามหน้าที่
การงานที่ได้รับมอบหมาย

ประเด็นแรกที่ได้ถามก็คือว่าแผนชาติที่มีมาเกี่ยวข้อง
กับการศึกษา บริบทการศึกษา และไปเชื่อมโยงกับการขับเคลื่อนสู่
ประชาคมอาเซียนอย่างไร จริง ๆ แล้ว แผนพัฒนาประเทศของเรา
ก็อยู่บนพื้นฐานที่ว่ารู้เขารู้เราก็จะทำให้เรารบชนะได้ อันนั้นเป็น
ศาสตร์ทางด้านกลยุทธ์ที่เราใช้อยู่เป็นประจำทุกแผน แต่แผนถ้า
จะจับต้องได้ก็คือตั้งแต่แผน ๘ เป็นต้นมาที่เราให้คนเป็นศูนย์กลาง

กลับมาถึงประเด็นของแผนพัฒนาฉบับปัจจุบันคือ ฉบับที่ ๑๑ ซึ่งครอบคลุมตั้งแต่ปี ๒๕๕๕-๒๕๕๙ ซึ่งแน่นอนเป้าหมายที่เราจะเข้าสู่อาเซียนก็คือปี ๒๕๕๘ แม้ว่าจะเปลี่ยนไปเป็น ๓๑ ธันวาคม ๒๕๕๘ ก็
เลื่อนไป ก็ไม่เป็นไร ประเด็นอยู่ที่ว่าเราคงหลีกเลี่ยงไม่ได้ที่จะเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ไม่ว่าจะชอบไม่ชอบก็ตาม
ถามว่าแล้วเราพร้อมหรือยัง เราเข้าสู่อย่างมีศักยภาพมากน้อยเพียงใด แผนพัฒนา ฉบับที่ ๑๑ เน้นอนเป็น
กรอบใหญ่ ซึ่งเราก็ได้วิเคราะห์เขาวิเคราะห์ตัวเราเองว่าเราจะเข้าสู่ประชาคมอาเซียนในข้างหน้าเราต้องใช้
ศักยภาพตรงไหนอย่างไร ก็มีคำตอบออกมาในแผนพัฒนา ฉบับที่ ๑๑ ที่เรามี ๓ กลุ่มยุทธศาสตร์ กลุ่มแรก เป็น
กลุ่มของการพัฒนาคนและการลดความเหลื่อมล้ำ ซึ่งตรงนี้เป็นยุทธศาสตร์ที่มีความสำคัญมาก เพราะเรา
มองเห็นว่าถ้าเราเป็นประเทศที่เป็นสังคมผู้สูงอายุแล้ว การพัฒนาคนต้องพัฒนาตลอดชีวิต และต้องสร้างสังคม
แห่งการเรียนรู้ที่มีคุณภาพไปพร้อม ๆ กัน เช่นเดียวกับทุกคนในสังคมไม่ได้ว่ามีโอกาสเท่าเทียมกัน เพราะฉะนั้น
ก็ต้องมองว่าอะไรคือการที่จะสร้างความเป็นธรรมหรือว่าลดความเหลื่อมล้ำ โดยเฉพาะการให้โอกาส โอกาส
ทางการศึกษา โอกาสทางการพัฒนาทักษะฝีมือน่าจะเป็นโอกาสที่มั่นคงและยั่งยืนสำหรับคนที่บอบช้ำมากกว่า
ที่จะให้เป็นตัวเงินแต่ไม่มีความคิด ท้ายที่สุดก็คือใช้เงินไปโดยที่ไม่ได้สร้างความยั่งยืนให้กับตัวเอง อันนั้นก็เป็นที่มาว่าเมื่อแผนพัฒนา ฉบับที่ ๑๑ พูดอย่างนั้นแล้วเราก็มองว่าการเตรียมคน การเลื่อนไหลคนในกระแส
โลกาภิวัตน์ไม่มีพรหมดันอยู่แล้ว ฉะนั้นเราก็มองว่าการเตรียมคนให้เข้าสู่ประชาคมโลกก็น่าจะเข้าสู่ประชาคม
อาเซียนได้ด้วย เราก็ต้องมองไปทั้ง ๒ ส่วนด้วยกัน เรามองว่าคุณลักษณะของคนในอนาคตแน่นอนเขาจะต้อง
เป็นคนที่มีความรู้ รู้จักคิด คิดให้เป็น แล้วก็รู้จักวิเคราะห์ คิดสร้างสรรค์ มีนิสัยใฝ่เรียนรู้ตลอดชีวิต สำคัญมาก
เพราะว่าโลกแข่งขันกันด้วยความรู้ ไม่ได้แข่งขันกันด้วยจำนวนคนมากแล้วจะชนะ โดยเฉพาะประเทศไทยของ
เราต้องใช้ความรู้ ใช้ความสามารถ ใช้การบูรณาการในการที่จะไปแข่งขัน แต่ว่าเป็นการแข่งขันที่ต้องมีคุณธรรม
จริยธรรมด้วย แล้วก็สำนึกในวัฒนธรรมที่ดีงาม ใน ๕ บริบทถือว่าเป็นคุณลักษณะสำคัญของสังคมโลก

เพราะโลกข้างหน้าเป็นโลกที่อยู่ในโลกเสมือนจริงก็มีการติดต่อสื่อสารกันเยอะ คำว่า โลกเสมือนจริง ก็คือพวก Social mediaทั้งหลาย เพราะฉะนั้นเราจะต้องมีคุณธรรมในลักษณะนั้นเช่นเดียวกัน ไม่ใช่คุณธรรมแบบที่ปกติเราก็จับต้องไม่ได้อยู่แล้ว ยิ่งไปอยู่ในโลกเสมือนจริงยิ่งจะต้องรักษาวินัย สร้าง Social capital ให้มากยิ่งขึ้นไปด้วยซ้ำ คือคุณลักษณะของคนไทยเราต้องการเห็น แล้วก็เป็คุณลักษณะของประชาชนโลกด้วย พลเมืองโลกด้วย แน่แน่นอนถ้าจะเป็นเช่นนี้แล้วเรื่องภาษาก็น่าจะเป็นเรื่องสำคัญที่สุด ไม่ว่าจะเป็นภาษาอังกฤษ ซึ่งก็ยอมรับกันว่าเป็นภาษากลางของประเทศทั้ง ๑๐ ประเทศที่มาตกลงกันเป็นประชาคมเดียวกัน และยังต้องรู้ภาษาประเทศเพื่อนบ้านด้วย ไม่อย่างนั้นแล้วเราก็คงจะไม่สามารถสื่อสารหรือว่าพูดคุยกันอย่างเข้าอกเข้าใจ หรือว่าฟังแล้วก็ตีความผิด ๆ ไปหรือกลายเป็นการหัวเราะขบขันว่าทำไมเธอพูดอย่างนี้ แปลอย่างนี้ ซึ่งจริง ๆ สิ่งเหล่านี้เป็นเรื่องละเอียดอ่อนที่เราจะต้องเข้าใจซึ่งกันและกัน นั่นก็เป็นภาพแรกที่แผนพัฒนาประเทศมองว่า เราจะต้องเร่งปฏิรูปการศึกษาแล้วกระมัง ไม่ใช่ว่าการปฏิรูปมาแล้วพอแล้ว อาจจะต้องทำมากขึ้น เพราะที่ผ่านมามีการประเมินแล้วว่าการปฏิรูปการศึกษาเราได้แต่โครงสร้างในแง่ของสารัตถะยังไม่ขยายตัวเท่าที่ควร หรือในแง่ของคุณภาพยังไม่เป็นไปตามเป้าหมายเมื่อเราเทียบตัวชี้วัดหลาย ๆ ตัวกับ ๑๐ ประเทศที่อยู่ในประชาคมอาเซียน ไม่ว่าจะเป็นเรื่องภาษาก็ดี เรื่องคณิตศาสตร์ เรื่องวิทยาศาสตร์ก็ดี เรายังอ่อนกว่าประเทศอื่น ๆ แผนชาติถึงได้มองว่าเราจะต้องรื้อการศึกษาเราจะรื้อไปในทางใด เราจะปฏิรูปทางใดหลาย ๆ ประเทศ เขาก็มุ่งไปหา Twenty first century skill กันทั้งนั้น ถ้ามองว่า Twenty first century skill กับคุณลักษณะของคนใน ๕ ด้าน ที่พูดถึงเหมือนกันหรือไม่ แทบจะเหมือนกันว่าคนไม่ใช่มีแค่ทักษะความรู้ ต้องมีทักษะชีวิต ต้องมีทักษะในการเข้าไปปฏิสัมพันธ์หรือว่าอยู่ในท่ามกลางวัฒนธรรมที่หลากหลายได้ด้วยความสุข อันนั้นก็คือการเตรียมความพร้อมที่เราจะเป็นทั้งพลเมืองโลกและพลเมืองอาเซียนไปพร้อม ๆ กัน

ถามว่าแล้วอาเซียนมีโจทย์อะไร ถ้าโจทย์ในเชิงของ Agenda หรือว่าในเชิงของข้อตกลงร่วมกันใน ๑๐ ประเทศก็จะมีอยู่ ๓ เรื่องที่สำคัญ เรื่องการเมืองความมั่นคงเป็นเรื่องแรก เรื่องของสังคมและวัฒนธรรมเป็นเรื่องที่ ๒ เรื่องที่ ๓ คือเรื่องประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ใน ๓ เรื่องนี้ จะขับเคลื่อนไปด้วยกันแต่คนมักจะรู้จักแต่ AEC ASEAN Economic Community อาจจะเป็นเพราะว่าพวกผู้ประกอบการทั้งหลาย เขาจะตื่นตัวแล้วเขาจะพูดมากกว่าถ้าถึงปี ๒๕๕๘ แล้วเขาจะปรับเปลี่ยนอะไรต้องเตรียมตัวอย่างไร คำว่าเป็นตลอดเดียว เป็นฐานการผลิตร่วมกันทั้ง ๑๐ ประเทศ เหล่านี้มีกฎกติกาอะไรที่จะต้องทำร่วมกัน เขาต้องศึกษาหาความรู้ ลืมไปว่าจริง ๆ อีก ๒ สาขาก็มีความสำคัญเหมือนกัน และทั้ง ๓ สาขานี้การศึกษาเป็นพื้นฐานของการสร้างความรู้ความเข้าใจและการขับเคลื่อนประเทศไทยไปสู่ประชาคมอาเซียนอย่างมีประสิทธิภาพทั้งสิ้น ถึงเรียนว่าหน้าที่ของเราจะต้องเข้าไปดูว่าในแต่ละเรื่องมีขอบเขตหรือว่าข้อปฏิบัติอย่างไรที่เราจะต้องทำ เรื่องภาษาก็เรื่องหนึ่ง เรื่องวัฒนธรรมที่เราจะต้องอยู่กับคนหลากหลาย แล้วเรื่องของการแลกเปลี่ยน เรื่องของการเอื้อเฟื้อตามที่เรเคยมีอยู่ ตรงนี้ก็จะเป็นตัวเชื่อม ตอนที่เรทำข้อตกลงใน ๓ เสาหลักนั้นแล้วก็มีแผนมาเชื่อมโยง ซึ่งเรียกว่าแผน Activity action plan ซึ่งตรงนี้จะบอกอยู่ ๓ เรื่องด้วยกันว่าโครงสร้างพื้นฐานควรจะเป็นอย่างไร ในเรื่องของกฎระเบียบเป็นอย่างไร ในเรื่องของประชาชนที่จะเดินทางไปมาหาสู่กันควรจะเป็นอย่างไร ตรงนั้นแหละก็เป็นกรอบที่เราจะมาทำแผนพัฒนา ฉบับที่ ๘ ไปพร้อมกับยุทธศาสตร์ของประเทศ นัยตรงนี้ก็ถือว่าเราได้เชื่อมโยงระหว่างแผนชาติกับนโยบายของรัฐบาลเพื่อให้เกิดลำดับความสำคัญที่นำไปสู่การปฏิบัติได้ ก็เป็นเบื้องต้นที่น่าเรียนว่าต้องการจะให้รายละเอียดสักนิดหนึ่งว่ายุทธศาสตร์ของประเทศที่เน้น แล้วก็ได้เชื่อมโยงยุทธศาสตร์ของอาเซียนเข้าไปด้วยกันแล้วก็จะมีความสำคัญอยู่ ๔ เรื่องด้วยกัน

เรื่องแรกก็คือเราจะต้องสร้างขีดความสามารถในการแข่งขัน การสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันแน่นอนในแผนชาติ ในยุทธศาสตร์ชาติเราต้องกำหนดว่าอุตสาหกรรมอะไร ภาคเกษตรอะไร ภาคบริการอะไรที่เราจะมีขีดความสามารถในการแข่งขันหรือว่ามีศักยภาพเมื่อเทียบกับประเทศอาเซียนหรือเทียบกับตลาดโลก ซึ่งเวลานี้เราก็ได้กำหนดมาแล้ว ยกตัวอย่างเช่น การผลิตอาหารเป็นครัวไทยสู่ครัวโลกก็ดี หรือว่า

การเป็นแหล่งท่องเที่ยวและบริการ ก็ยังถือว่าเป็นจุดแข็งของเราหลังจากที่เราทำวิเคราะห์เรื่องขีดความสามารถซ้ำใหม่ โดยดูจาก Demand เป็นหลัก

ในขณะเดียวกันถ้ามองในแง่ของทิศทางของโลก ก็คือเราจะไปถนนเส้นสีเขียวไปสู่ทุก ๆ มุมโลก ก็เป็นอีกจุดหนึ่งที่เราจะต้องสร้างคนให้มี Concept ของการเป็นผู้ที่ไม่เบียดเบียนสิ่งแวดล้อม และเป็นผู้ที่อยู่ในกระบวนการผลิตที่ลดการสูญเสียพลังงานหรือว่าการสูญเสียวัตถุดิบให้น้อยที่สุด ก็เป็นเรื่อง Green industry ที่ต้องเป็น Concept ในการสร้างคน ผลิตคนไปด้วยเช่นกัน อีกอันหนึ่งที่เป็นยุทธศาสตร์สำคัญนอกจาก Competitiveness แล้วก็ Green industry Green economy อย่างที่พูดไปเมื่อสักครู่

อันที่ ๓ ก็สำคัญมากก็คือเรื่อง Inclusive growth ก็คือการลดความเหลื่อมล้ำที่เรามองว่าเมื่อการเคลื่อนย้ายแรงงานไปมาแน่นอนเราก็ต้องการได้แรงงานที่มีคุณภาพ เราก็ไม่ต้องการได้แรงงานที่นำอาชญากรรมเข้ามา นำเชื้อโรคเข้ามา แต่ทำอย่างไรเราถึงจะทำให้เราสามารถสร้างผลิตภาพ เพิ่มคุณภาพของแรงงานเราได้ ทั้งเรื่องการศึกษาที่เป็นพื้นฐานสำคัญของทั้ง ๓ สาขาหลัก แต่ว่าคุณภาพของกำลังแรงงานที่จะไปผลิตสินค้าแข่งกับประเทศอื่น ๆ หรือกับประเทศคู่ค้าของเรา ก็มีความสำคัญมากกว่าเราจะมาเรียนอย่างเดียวเราไม่สนใจว่าเรียนแล้วไปทำงานได้อย่างไรคงจะหมดเวลาที่จะทำอย่างนั้นแล้ว อย่างที่ได้เรียนว่าโลกเขาต้องการคนที่มีความทักษะชีวิต ทักษะความรู้ แล้วก็สามารถที่จะทำงานร่วมกับคนอื่นได้ตลอดเวลา หมายความว่าปรับตัวได้ไม่ว่าจะเป็นชาติใด วัฒนธรรมใด ตรงนี้ก็คือยุทธศาสตร์ของประเทศที่รัฐบาลปัจจุบันได้ประกาศเมื่อตุลาคม ๒๕๕๕ แล้วเราก็ใช้ยุทธศาสตร์ตรงนี้เป็นกรอบในการจัดสรรงบประมาณปี ๒๕๕๖ ปี ๒๕๕๗ ปี ๒๕๕๘ ก็คงจะเป็นจุดเริ่มต้นที่สำคัญว่าเราจะขับเคลื่อนแบบใด นอกจากในยุทธศาสตร์นี้จะบอกว่าสาขาใดที่เราจะมีศักยภาพสูงอยู่ แล้วเรายังบอกด้วยว่าแล้วในภูมิภาคในกลุ่มจังหวัดมีอะไรที่เป็นกรอบบอกว่าความต้องการกำลังคนเป็นแบบใด ซึ่งตรงนี้เราต้องมองความเชื่อมโยงตั้งแต่พื้นฐานขึ้นมาจนถึงระดับอุดมศึกษา คงจะไม่ใช่ว่าต่างคนต่างทำ หรือว่าต่างคนต่างแย่งลูกค้า เพราะว่าลูกค้าเราไม่เยอะแล้ว เพราะว่าประชากรไทยก็มีแค่ ๖๓.๘ ล้านคนเท่านั้นเอง ซึ่งเป็นตัวเลข Census เมื่อปี ๒๕๕๓ ไปอีก ๑๐ ปีข้างหน้าประชากรในวัยแรงงานของเราก็จะลดลงไปเรื่อย ๆ และประชากรวัยสูงอายุจะมีสัดส่วนไปถึง ๓๐ กว่าเปอร์เซ็นต์ใน ๓๐ ปีข้างหน้า ตรงนี้คือข้อจำกัดที่สำคัญเมื่อเราไปเทียบกับประชากรในกลุ่มประชาคมอาเซียนมีตั้ง ๖๐๐ ล้านคน ของเรามีแค่ ๖๓ ล้านคน อย่างมาก ๖๕ ล้านคน สมมุติว่าถ้าเราเข้าไปอยู่ในปี ๒๕๕๘ ในจำนวนนี้เป็นกำลังแรงงานเพียงแค่ ๓๐ กว่าล้านคน ถ้ากำลังแรงงานของเราไม่มีความเก่งหรือไม่มีความสามารถเพียงพอโอกาสที่เราจะอยู่อย่างเคียงป่าเคียงไพรหรือว่าเป็นภาคีการพัฒนาพร้อมกับประเทศอื่น ๆ ก็คงเป็นไปได้ไม่สมศักดิ์ศรีนัก เพราะว่าหลายคนก็มองว่าประเทศนั้นไกลไปกว่าเราแล้ว ประเทศนี้ไกลไปอย่างเราแล้ว ตรงนี้ก็มีความสำคัญ แต่ที่สำคัญไปกว่านั้นคือเราจะต้องไม่ได้มองตัวเองว่าเหนือกว่าคนอื่น โดยเฉพาะในประเทศที่เขาเพิ่งเปิดประเทศใหม่ ๆ ตรงนี้ต้องบ่มเพาะกันตั้งแต่วัยเด็กเล็กด้วยซ้ำว่าคนทุกคนก็มีศักดิ์ศรี มีศักยภาพเหมือนกัน ไม่ว่าจะอยู่ในประเทศอยู่ต่างประเทศ เราต้องสอนให้เขารู้ว่าคือครอบครัวอาเซียน ไม่ใช่เป็นครอบครัวไทย หรือบ้านเราเท่านั้น ครอบครัวเราใหญ่ขึ้น หลายเรื่องเหมือนกับว่าจะไปลงที่ระบบการศึกษาทั้งสิ้นที่จะเป็นผู้ทำให้มีความเข้าใจแล้วก็ตระหนักถึงการเป็นประชาคม เป็นพลเมืองอาเซียนด้วยกัน ก็คงจะเป็นโจทย์สำคัญซึ่งทางออกอย่างที่ท่านผู้ดำเนินรายการบอกว่าจะเสนอรอบต่อไป ก็คงจะเป็นอีกส่วนหนึ่งต้องการจะนำเสนอว่าเรามีข้อตกลงร่วมเมื่อพูดถึงเรื่องยุทธศาสตร์การเพิ่มขีดความสามารถ เราก็จะมองกลุ่มวิชาชีพขั้นสูงที่เราไปตกลงร่วมกับในประเทศอาเซียนใน ๗ สาขา เป็นกลุ่มที่เราจะต้องเข้ามาสร้างความชัดเจนในการผลิตและพัฒนาคุณภาพแน่นอนคงไม่ใช่ม้าตัดตอนแค่ผลิตหมอ พยาบาล หรือสถาปนิกเท่านั้น แต่เราก็ต้องมองตั้งแต่ฐานเข้ามาจากการศึกษาขั้นพื้นฐานที่จะมาต่อยอดไปด้วย แล้วก็การผลิตนักวิจัยเพื่อไปสร้างสินค้าที่โดดเด่น ก็เป็นกลุ่มหนึ่งที่เราชัดเจนว่าการทำงานหรือว่าการนำไปสู่การปฏิบัติตามยุทธศาสตร์ชาติในปีงบประมาณต่าง ๆ ก็คงจะต้องทำ

ในลักษณะที่เป็นบูรณาการแล้วก็เชื่อมโยงกัน สาขาที่เรามีความเข้มแข็งเราก็ต้องมองตลอด Supply chain ไม่ใช่มองเฉพาะเป็นภัตตาคารร้านอาหารไทยเท่านั้น ต้องมองตั้งแต่ภาคเกษตรไปจนถึงโต๊ะอาหาร ก็เป็นหลักที่เราจะถือว่าเป็นทางออก ในรอบต่อไปพูดในรายละเอียดให้ได้ว่าที่ Supply chain เรามีวิธีการทำอย่างไรขอบคุณ

อีกประเด็นหนึ่งที่เราก็เป็นกังวลกันก็คือการนำแผนไปสู่การปฏิบัติ เพราะว่าต่างคนต่างก็มีคืออ่านแผนสวยหรู อ่านเข้าใจ แต่เวลาปฏิบัติก็ทำตามที่ตัวเองต้องการทำ ก็เป็นข้อที่คงจะต้องหันมาทบทวนว่าเมื่อฐานประชากรของเราเปลี่ยนไปแล้วองค์ประกอบบ้านเราก็เปลี่ยนไปแล้วเรายังจะมี My set แบบเดิมในการพัฒนาคนคงใช้ไม่ได้แล้ว การที่เราจะต่างคนต่างอยู่ สฟฐ. อยู่ทาง อาชีวะอยู่ทาง อุดมศึกษาอยู่ทางถ้าไม่คิดว่าเชื่อมต่อกันตลอดวงจรชีวิต เป็นจุดแรกที่เราจะต้องให้ความสำคัญ เพราะเมื่อเราบอกว่าประเทศไทยอยู่ตรงไหน ประเทศไทยก็อยู่ตรงกลางของกลุ่มประเทศ CLMV กับประเทศที่พัฒนาร่วมกับเรามาก่อน CLMV ก็คือพวกกัมพูชา เมียนมา ลาว เวียดนาม แต่ทั้งหมดเราต้องเข้าใจสไตล์การทำงานของเรเหมือนที่คุณกอบกาญจน์พูดชัดเจนว่าผู้ประกอบการทั้งหลายเวลาเขาจะเอาไปลงทุนประเทศใดเขาจะไปศึกษาว่าคนชาตินั้นมีสไตล์การทำงานแบบใด มีความอดทนหรือไม่ มีความก้าวร้าวหรือไม่ เคยเอางานวิจัยของ SCG ที่เขาเคยไปทำทรัพยากรมนุษย์เพราะเขาได้รางวัลเป็นประจำอยู่แล้วเรื่องการพัฒนทรัพยากรมนุษย์ เขาก็ไปศึกษาคนทุกชาติใน ๑๐ ชาติ เราก็ไปเล่าให้ผู้บริหารอาชีวะศึกษาฟัง สุดท้ายเราก็ไม่ได้เล่าเรื่องคนไทยท่านถามว่าแล้วคนไทยเป็นอย่างไร สไตล์การทำงานบอกให้ถามตัวเอง ก็คงไม่ต้องมาถาม ซึ่งตรงนี้จะก็คือ ประเด็นที่รู้เขารู้เราไม่ใช่ว่ารู้แค่วัฒนธรรมประเพณี ต้องรู้ชีวิตความเป็นอยู่อะไรของเขาด้วย ฉะนั้นเมื่อเราอยู่ตรงกลางเราถึงต้องย้ำว่าความเท่าเทียม การที่เราจะมาจับคู่กัน ๑๐ ประเทศ เนื่องจากประเทศทั่วโลกเขาก็จับคู่กันเป็นกลุ่มเพื่อเสริมอำนาจการต่อรองในการจะบอกว่าการทำมาค้าขายอย่างเดียวก็ไม่ใช่ หรือว่าการที่เราอยู่ในเวทีโลกอย่างมีศักดิ์ศรี น่าจะเป็นประเด็นที่เสริมกันไปด้วย ไม่ใช่เราอยู่คนเดียวโดดเดี่ยวในโลก ใคร ๆ ก็มองว่าเราแค่ ๑ เปอร์เซ็นต์ของ GDP โลกอย่างนี้ไม่น่าสนใจอะไรอย่างนี้ แต่จริง ๆ แล้วการที่เรามารวมกลุ่มกัน ก็เพื่อที่จะพากันไปด้วยกัน แต่ต้องไปแบบไม่ดูถูกกัน ไปแบบที่เราจะต้องเข้าใจซึ่งกันและกัน แล้วก็มีความไว้วางใจกัน ซึ่งตรงนี้ก็คือที่บอกว่าถ้าเราบอกว่าการเรียนรู้ต่อไปนี้อยู่ใน Open source ที่เราจะต้องมีคุณธรรม มีความไว้วางใจว่าเขาคงไม่ได้ไปทำเราเสียหายอะไรเหล่านี้เราก็ไม่ต้องทำให้เขาเสียหายต่างคนต่างไม่เบียดเบียนกัน อันนั้นคือการที่เราจะสร้างคนมาตั้งแต่เล็กขึ้นมาตั้งแต่เด็กเล็กขึ้นมาก็เป็นส่วนหนึ่ง แต่ส่วนที่เราจะไปแข่งขันต้องย้ำว่าการแข่งขันยังจำเป็นอยู่ แต่ว่าการแข่งขันในที่นี้เราต้องรู้ว่าเราเก่งเรื่องอะไรด้วย สิ่งที่เราไปวิเคราะห์มาถ้าเราบอกว่าเรายังมีความเก่งในเรื่องการเป็นศูนย์กลางการผลิตอาหารของโลก หรือว่าการผลิตอาหารอย่างมีคุณภาพเราก็ต้องเข้าใจว่าหมายถึงตลอด Supply Chain หมายถึงตลอดตั้งแต่วัตถุดิบสินค้าเกษตรไปจนถึงการแปรรูป ไปจนถึงการกระจาย ไปจนถึงการบริโภค การบริการในร้านค้า ทั้งหมดจะมีอุตสาหกรรมเชื่อมโยงกันหมด ถ้าเราต้องการจะเก่งในเรื่องนี้จริงในภูมิภาคนี้เราจะต้องผลิตกำลังคนให้มีสมรรถนะในแต่ละ Chain ในแต่ละจุดการประกอบการให้ได้ นั่นคือคุณภาพของประชากรโลก ไม่ใช่คุณภาพแค่ประชากรไทย ประชากรอาเซียนเท่านั้น เพราะว่าเราก็ส่งสินค้าไปขายทั่วโลกเหมือนกัน เหมือนกับสินค้าอิเล็กทรอนิกส์ สินค้ารถยนต์ที่เราบอกว่าเมื่อช่วงปลายปีที่แล้วเริ่มมีการจ้างงานแล้ว เราจ้างคนงานจากประเทศอินโดนีเซียมาทำงานในแหลมฉบังแล้ว ซึ่งตรงนั้นเนื่องจากอุตสาหกรรมยานยนต์ ก็รู้สึกจะบูมมาก อุตสาหกรรมอื่น ๆ พลาสติกอะไรก็แล้วแต่ตรงนั้นก็ประเด็นที่ไม่ใช่ว่าเขายังไม่มา เขามา เริ่มมากขึ้นหมดแล้ว เพียงแต่เรายังไปเป็นโลกไหลตายอยู่ ไปแบบแรงงานไม่ค่อยมีคุณภาพไม่ได้รับการดูแล ซึ่งตรงนี้ก็คือศักดิ์ศรี คือคุณภาพใน Send Work ที่เราต้องการเห็นเกิดขึ้นในทุกประเทศ ไม่ใช่ที่เราเป็นแรงงานชั้นล่าง แต่เราต้องการคนที่มีคุณภาพมาที่เราเหมือนกัน โดยเฉพาะคนที่อยู่ที่เราคนเก่งเราก็ไม่ต้องการให้ออกไปข้างนอก มองว่าการแข่งขันต้องแข่งขันอย่างมีคุณภาพและรู้ว่าตัวเองทำอะไร เพราะฉะนั้น

การผลิตกำลังคนก็ต้องดูทุก ๆ ช่วงอย่างต่อเนื่อง มีสะพานเชื่อมกันให้ได้ไม่ใช่ต่างคนต่างไป บางที่กระทรวงศึกษาธิการก็พยายามที่จะแนะนำเรื่อง STEM Education ว่าถ้าการเรียนการสอนทั้ง คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ วิศวกรรมศาสตร์เอาเทคโนโลยีเข้ามาด้วยจะทำให้เด็กทุกคนรู้ว่าตัวเองจะถนัดอะไร แล้วก็เชื่อมต่อกันได้ทุกระดับการศึกษา ถ้าตรงนี้เป็นทางออกก็จะทำความเข้าใจ แล้วก็ดูขับเคลื่อนกันคงไม่ใช่ เฉพาะในบ้านนักวิทยาศาสตร์หรือว่าในโรงเรียนจุฬาภรณ์เท่านั้น โรงเรียนทุกโรงเรียนก็น่าจะใช้ Concept นี้ได้

สุดท้ายก็คือเรื่องของประเทศไทยอย่างที่น่าเรียนว่าเรามีประชากร ๖๕ ล้านคน ผู้หญิงมีมากกว่าผู้ชาย ในขณะที่วัยผู้สูงอายุก็มีมากขึ้น คนพิการก็มีเหมือนกันทุกช่วงวัย ประเด็นที่เรามองเห็นการสร้างคุณภาพคนหรือว่าการเตรียมคนเพื่ออนาคตก็คือว่าคนทุกคนที่เกิดมาจะต้องมีคุณภาพ การคัดกรองหรือการเฝ้าระวังพัฒนาการต้องทำอย่างเข้มข้นเพราะเรามีประชากรวัยเด็กลดลง แต่วัยสูงขึ้นเราก็ไปมองว่า Gap ที่เรายังมีอยู่คือโอกาสการมีงานทำของผู้สูงอายุที่ยังมีศักยภาพเหมือนดอกเตอร์สมเกียรติ ไม่ทราบท่านสูงอายุหรือยัง แต่เห็นสัฟม์แล้วก็เดาเอาอีกเป็นอีกท่านหนึ่งซึ่งท่านสามารถช่วยสังคมได้ช่วยตัวเองได้แล้วก็ช่วยสังคมได้ เราจะแบ่งผู้สูงอายุเป็น ๓ กลุ่ม เพื่อที่จะมีการพัฒนาที่สอดคล้องกับศักยภาพของแต่ละท่านก็คือว่ากลุ่มที่ยังมีศักยภาพอยู่อาจจะไม่ใช่ ๖๖ ปี อายุ ๘๐ ปี ๙๐ ปี เหมือนคุณหมอบรรลุก็ได้ หรือว่ากลุ่มที่ไม่ช่วยคนอื่นหรือแม้แต่ว่าก็ไม่ได้เป็นภาระของคนอื่น เราจะ Enrichment หรือว่าให้โปรแกรมอะไรที่ทำให้ท่านมีชีวิตชีวามากขึ้น หรือกลุ่มที่ติดเตียงเราจะสร้าง Care giver เข้ามาช่วยอย่างไร ก็คือประเด็นเดียวกับคนพิการ เราก็ต้องมองคนพิการแบบมีคุณค่าเหมือนกันกับมองผู้สูงอายุไม่ใช่ไปมองว่าคนพิการอย่าออกนอกบ้านนะ ก็เป็นนโยบายที่รัฐบาลต้องทำ Universal Design ทั้งในแง่ของผู้สูงอายุ แล้วก็คนพิการไปพร้อม ๆ กัน ทั้งนี้ทั้งนั้นก็เพื่อให้เขาสามารถออกมาเรียนรู้ได้ตลอดชีวิต แล้วก็มหาวิทยาลัยก็ต้องไปทบทวนตัวเองด้วยไม่ใช่ไปเปิดสถานศึกษา นอกที่ตั้งแข่งกัน ขณะที่ประชากรในวัยเรียนลดลงไม่รู้จะสอนใครแย่งกันเป็นธุรกิจการศึกษา คุณภาพก็ไม่ได้อีกอย่างว่าแต่พลเมืองอาเซียนเราจะได้หรือเปล่าพลเมืองโลก เพราะก็ต้องการเห็นอาจารย์ใหญ่ทุกโรงเรียนในประเทศไทยพูดภาษาอังกฤษ Communicate ได้เป็นภาษาอังกฤษที่สื่อสาร ไม่ใช่ภาษาอังกฤษที่ต้องเป็นไวยากรณ์จำ บางที่ยังพูดไม่เคยมีประธานด้วยซ้ำฝรั่งยังเข้าใจ เพราะฉะนั้นเราอย่ากลัวเราต้องกล้าที่จะพูดไปก็ จะทำให้เรา Communicate หรือว่าสื่อสารได้มากกว่า ตรงนี้ละคือประเด็นสำคัญ เพราะภาษากายก็ไม่ได้เสียหาย เพียงแต่ว่าเราต้องพูดออกไป นั่นก็คือเรื่องสุดท้ายที่ต้องการจะฝากไว้ว่าทุกเรื่องต้องกลับมารู้ว่าเรามีประชากรตั้งต้นแค่นี้ เราจะทำอย่างไรที่จะสร้างให้เกิด Productivity ทุกช่วงวัย แล้วก็ทุกเพศด้วย ก็ฝากความหวังไว้กับกระทรวงศึกษาธิการด้วย ขอขอบคุณ

การอภิปรายเรื่อง “ความท้าทายของการศึกษาไทยกับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน”

โดย

นางกอบกาญจน์ สूरียสัตย์ วัฒนวรารังกูร
รองประธานกรรมการหอการค้าแห่งประเทศไทย

และ

ประธานกรรมการบริหาร บริษัท โตชิบา ไทยแลนด์ จำกัด

ก็ไม่ใช่ผู้เชี่ยวชาญแต่คงมาสะท้อนภาพให้เห็นว่า ณ วันนี้เป็นอย่างไร เป็นคนที่ไม่ค่อยมีตำรา อาจจะถามอันแรก ก็ได้ว่าเราเคยไปพม่าจนสุดท้ายเมื่อไร เราเคยไปลาวจนสุดท้ายเมื่อไร เราเคยไปกัมพูชาจนสุดท้ายเมื่อไร พนักงานโตชิบา เมื่อก่อนโรงงานของเราเน้นเราใช้คนงานไทยร้อยเปอร์เซ็นต์ แต่พอถึงจุดหนึ่งคนงานเริ่มขาดแคลน เราเริ่มมีคนงานกัมพูชา มีวันหนึ่งไปตรวจโกดังมีคนงานกัมพูชาอยู่ เดินผ่านเขาก็ถามว่า Hello Miss may I have your name please. ตกใจหันกลับไปมองเขา ถามใคร เขาพูดหรือ เขาถามว่าชื่ออะไร คนงานกัมพูชา พาลูกค้าไปเยี่ยม เพราะเรารู้ว่าตกลงเราจะรู้เขารู้เราหรือเปล่าพาลูกค้าไปพม่าเมื่อปีที่แล้ว ไปเมืองเล็ก ๆ ไม่ใช่ไปอย่างกุ่ม ไม่ใช่ไปเมืองมณฑลเลย เรามาจากเครื่องใช้ไฟฟ้าเราต้องไปตรวจตลาด มี iPhone5 เมืองไทยเพิ่งออก เป็นร้านเล็ก ๆ ข้างถนนเขาวาง ลูกค้านำมาจากใต้ฟ้าก็โคราช ก็บอกว่าคุณน้อง ของปลอมซัวร์ เราก็เดินเข้าไปสำรวจตกลงจะปลอมหรือไม่ปลอม เปิดขึ้นมาของจริงมาจากสิงคโปร์ เดินไปอีกร้านหนึ่งขาย LED ที่วี ๓ มิติไม่ใช่แฉ่วรันเดียวกับกรุงเทพฯ เข้าอย่างกุ่มหอการค้าเขาก็เชิญนักธุรกิจพมามานั่งกินข้าวกับเรา เราก็กินไปกับเขา เราก็แบบเป็นมารยาทต้องคุยกับเขาหน่อยคนหนึ่งเป็นผู้หญิง ก็ถามว่าไปกรุงเทพฯ บ้างหรือไม่ เขาบอกว่าออฟฟิศเขาอยู่เออ มัย เป็นเอเยนต์เอกรัตน์ ทรานส์ฟอร์เมอร์ เราก็คิดว่าอาจจะเฟลิดู อีกคนหนึ่งผู้ชาย มาเมืองไทยบ้างหรือไม่ ออฟฟิศอยู่สาทร เป็นเอเยนต์โรงพยาบาลพญาไท คือพม่า เมื่อเดือนที่แล้วไปเยี่ยมโรงงานโตชิบาที่จากรัตนา นัง รถไปเราเคยคิดว่าพม่าก่อนเราใหญ่ที่สุดในภาคพื้น คือเขาก็ว่ากันอย่างนั้น เราใหญ่ที่สุดใน Region ขับผ่านไป ตกใจเขาใหญ่กว่าเรา เรานอนหลับไปตั้งแต่เมื่อไร เมื่อปีที่แล้วไปประชุมที่มาเลเซีย เรื่อง UN ก็จะมีภาครัฐของ มาเลเซียเขามา Present เขาก็พูดถึงแผน ๒๐๒๐ ซึ่งดีมาก แล้วเขาก็พูดถึงอันหนึ่งซึ่งดูแล้วต้องตกใจคือแผน โลจิสติกส์ แผนการ Connectivity โดยเฉพาะอย่างยิ่งเรื่องเกี่ยวกับเรื่องเส้นทางคมนาคม ประเทศไทยเรา ท่องได้แบบหอการค้า North-South Corridor East-West Corridor ผ่านพิษณุโลก ผ่านขอนแก่น ผ่านตัด กันไปหมด ทำไม่แผนเขากับแผนเราแผนที่ไม่เหมือนกัน ของเรามีตัดบนตัดล่าง เชื่อหรือไม่ว่าแผนมาเลเซียไม่มี สักเส้นที่ผ่านประเทศไทย ไม่มี เขาผ่านทางน้ำหมด สินค้าที่เขาจะเอาจากจีนตอนใต้เขามาออกท่าเรือ แวะแค่ที่เดียวคือที่เวียดนามแล้วลงเขาแล้วขึ้นพม่า ไม่พึ่งประเทศไทย อันสุดท้ายหอการค้ามีการจัดประชุมอาเซียน เชิญนักธุรกิจจากหลาย ๆ ที่มา ตอนนี้อุตสาหกรรมที่สุดก็คือพม่า เราก็ฟังใหญ่ยกมือถามเรามีความรู้สึกว่าเราจะต้อง

แสดงความสามารถน้อย ยกมือถามบอกว่าคุณคิดอย่างไรกับท่าเรือทวาย เราได้ยินบ่อยมากท่าเรือทวาย ท่าเรือทวาย เป็นพระเอกของเรามาก ให้ทายว่าเขาตอบว่าอย่างไร ไม่เกิดหรือ คนละเรื่องกับที่เราได้ยินนะ ผังไทยบอกว่าต้องซัวร์ ของเขาบอกไม่เกิดหรือ ขึ้นอยู่กับประเทศไทย เพราะคนไทยจะเป็นคนที่ได้ Benefit ขึ้นอยู่กับญี่ปุ่นจะลงทุนหรือไม่ เป็นนายกสมาคมไทย-ญี่ปุ่น วันรุ่งขึ้นไปถามสมาชิกเรา เขาบอกว่าขึ้นอยู่กับ ญี่ปุ่นนะ แล้วคุณจะลงทุนหรือไม่ ก็ให้ทายว่าญี่ปุ่นตอบว่าอะไร กอบกาญจน์เราลงทุนที่ติลาวา ซึ่งอยู่ใกล้ ๆ กับ พม่า เราลงทุนไปเยอะแล้วนะอันนั้นซัวร์กว่า ทวายเดี๋ยวก่อนว่ากัน หมายความว่าอะไร Question mark ไม่รู้ ขึ้นไม่ขึ้น

ฉะนั้น ณ วันนี้ถามว่าภาคธุรกิจมองอย่างไรในแง่ของการเปิดประชาคมอาเซียน เราต้องถาม ตัวเราเองว่าเรารู้เขาแล้วก็หันกลับมาดูเราหรือเปล่า หรือเรายังนั่งอยู่บนหอคอยงาช้าง อื้อ ทุกอย่างต้องผ่านเรา เราเก่ง เราเป็น Center ณ วันนี้ไม่ใช่ แล้วต้องไม่โทษใครต้องโทษตัวเองถ้าเผื่อถามอย่างนี้ เราในฐานะคนทำ ธุรกิจเราไปหลักตั้งแต่เมื่อไร เราเคยคิดว่าเขาล้าหลัง ยกตัวอย่าง คำนี้ห้ามพูดเด็ดขาด มีลูกค้าคนหนึ่งของเรา ขายเครื่องใช้ไฟฟ้าให้เราที่ลาวแต่เขาเป็นเอเยนต์วุฒิสกัคดีคลินิก คุณผู้หญิงจะรู้ดี วุฒิสกัคดีคลินิกที่ลาว ที่กัมพูชา แล้วก็พม่าเป็นเอเยนต์คนเดียวกัน เขาบอกว่า Package แสนกว่าบาทชายที่ลาว ชายที่กัมพูชา แล้วชายที่ พม่าขายง่ายกว่าชายในประเทศไทย วุฒิสกัคดีคลินิกเขาเข้าไป ๓ ปีแล้ว เพราะฉะนั้นถ้าเรายังคิดว่าเรายังมีเวลา Infrastructure เขายังช้ากว่าเรา เราเก่งกว่าเพราะเรามานานแล้วเรாதกขอบ ณ วันนี้ก็ต้องบอกตัวเองว่าไม่ได้ แล้ว ขนาดคนมาขนตุ้ยยื่นให้เราฟังภาษาอังกฤษได้ ไม่ต้องถามว่าคนอื่น ๆ ของพูดได้หรือเปล่า ยังไม่ได้ แน่นนอน แล้วเรา ณ วันนี้เราจะทำอะไร แต่ประเดี๋ยวภาค ๒ เดียวจะเล่าให้ฟังว่า ณ วันนี้ใครไม่ได้ต้อง ช่วยตัวเองแล้วว่าเราจะต้องอย่างไร ฉะนั้นแต่สิ่งที่สำคัญที่สุด ณ วันนี้ก็คือถ้าเผื่อเราพูดถึงอาเซียน อาเซียน ไม่ได้หมายความว่ามีความหมายอะไร อาเซียนไม่ได้หมายความว่าประชาชาติหน้าตาเป็นอย่างไร อาเซียนไม่ได้ หมายความว่าความคุณทองจำว่าประวัติศาสตร์เขาเป็นอย่างไร แต่ ณ วันนี้ In actual เขาอยู่ตรงที่ใดแล้ว แล้วเขา คิดอะไร แล้วบอกได้จากประสบการณ์ที่เราได้เริ่ม พยายามเปิดตัวเองเข้าไปคนเขามีไฟ มีใจ ๒ คำนี้มีไฟ เขารู้ ณ วันนี้เขาขาดอะไรอยู่แล้วเขามีใจที่จะทุ่มเท แล้วเขามีความใฝ่รู้สูงมากที่จะทำ เราหันกลับมาว่าจาก วันนี้ต่อให้จุดสตาร์ทไม่เท่ากัน แต่เขาเรียก Pace การวิ่ง จาก ณ วันนี้เขาวิ่งแบบนี้ว่าไม่นาน ถ้าเผื่อเรายังวิ่ง Pace เดิมเราจะหันไปแล้วไม่เหลือใคร เมื่อก่อนยังบอกเรายังเหลือลาว เรายังเหลือพม่าเรายังเหลือกัมพูชา เดียวนี้อาจจะไม่เหลือแล้วภายในเวลาอันสั้น ได้เรียนรู้สั้น ๆ ว่าเด็กของไม่ชอบคำว่า เขมร เรารู้หรือเปล่า เวลา พูดเดี๋ยวนี้อย่างกัมพูชา ก็ไม่รู้เหมือนกันว่าทำไมเขาไม่ชอบ แต่เราต้องพูดว่ากัมพูชา ไปลาวห้ามพูดว่าบ้านพี่เมือง น้อง เขาถามว่าใครคือพี่ เขาคิดว่าเขาเก่ากว่าเรา เขาไม่มีทางเป็นน้อง ฉะนั้นของต่าง ๆ เหล่านี้เรารู้หรือไม่ แล้ว ณ ตอนนี้อยู่แล้ว แล้วเมื่อไหร่ที่ท่านสุวรรณภูมิตั้ง คุณกานต์ ตระกูลฮุน พูด ของ SCG เพราะ SCG เขาส่ง คนไปค้าขายทางแถบนี้มาเยอะมาก เขาบอกว่าอีกอันหนึ่งที่สำคัญคือของการเปิดอาเซียนคือความเสมอภาค ซึ่ง ณ วันนี้เราต้อง Sensitive พอแล้ว อย่างที่บอกว่าบ้านพี่เมืองน้องห้ามพูดเด็ดขาด เขมรก็ห้ามพูด คุณจะไป ว่าใคร ลาว พูดไม่ได้ เวลาคุณไปทำอะไรเวลาเขาพูดอะไรแล้วไปจิก ไปล้อเขาไม่ได้แล้ว หมดสิทธิแล้ว ณ วันนี้ ต้องถือว่ามาตั้งอยู่ที่เดียวกันหมด แล้วเราต้อง Sensitive พอที่จะสร้างคนของเรา สร้างเด็กของเราให้รู้แล้วว่า ณ วันนี้ต้องเท่าเทียมกัน และนั่นคือจุดที่ ณ วันนี้เราจะต้องเดินต่อไป วันนี้คงสะท้อนให้เห็นภาพในช่วงแรก ก่อนว่า ณ วันนี้เราต้องรู้ว่าเรายังไม่รู้เยอะ สิ่งที่สำคัญหลังจากนี้ไปคือไม่ได้อยู่ที่ตำรา การเรียนที่ดีที่สุด อาจจะประสบการณ์ของเราเองคือการออกตลาด Management by walking คุณต้องออกไปเจอจริง ๆ ว่า เป็นอย่างไร แล้วเวลาไปต้องมองให้เห็นไม่ใช่มองแบบไปเที่ยว มองให้เห็นว่าทุก ๆ อย่าง Detail ที่นั่นเป็น อย่่างไรแล้วก็กลับมา ของพวกนี้ตำราเขียนไม่ได้ไม่มีทาง Document ได้หมด

อันสุดท้ายที่ต้องการจะฝากไว้ก่อนส่งให้ท่านอื่น สมัยเด็ก ๆ ตอนที่เรียนหนังสือคุณแม่ตอนที่ไปเรียนมหาวิทยาลัยบอกว่าต้องการเรียนอะไรก็เรียนไปเพราะการศึกษาที่ดีที่สุดคือสอนให้คิดให้เป็น อะไรก็ตามที่อยู่ในตำราพຽນนี้ Obsolete ได้ เพราะฉะนั้นสิ่งที่ดีที่สุดคือสอนให้คิด นั่นคือจริง ๆ ไปเรียนสถาปัตย์ไม่ได้เรียนเรื่องการค้า คุณแม่เรียนเคมีแต่กลับมามีการบริหาร เพราะฉะนั้นถ้าเผื่อจะมาแต่เรื่องเกี่ยวกับเรื่องการศึกษาสิ่งที่สำคัญที่สุดคิดว่าถ้าเผื่อรวบรวมเป็นคำเดียวคือสอนให้คิด และอันที่ ๒ ที่ต้องการจะฝากไว้คือสอนใจ ใจที่สู้ ขอบคุณมาก

ไม่แน่ใจว่าเห็นด้วยหรือเห็นแตกต่าง แต่คิดว่าในแง่ของภาคเอกชนเก่งไม่มากไม่เป็นไร แต่ของให้เก่งชีวิต ขอให้มีความสุขอย่างที่ทำงาน เก่งมาแล้วอยู่บ้านเลือกงาน ต้องการจะทำงานสบาย ต้องการรวยเร็ว อย่างนั้นไม่มีประโยชน์ ประเทศชาติต้องการคนทำงานหนัก ต้องการคนที่ทุ่มเทเพื่อส่วนรวม คือเราต้องการคนที่มีแนวคิด คิดว่า Skill ถึงจุดหนึ่งสอนได้แต่แนวคิดจิตสำนึกถ้าดีที่สุดต้องสร้างมาตั้งแต่เด็กให้เขาเป็นคนที่มีรักชาติ รักแผ่นดิน คิดถึงผู้อื่น สิ่งที่จะได้มาต้องได้มาจากหยาดเหงื่อและแรงกายไม่ใช่เอามาได้ง่าย ๆ ลัดคิวคนอื่นเป็นสิ่งที่สำคัญ ไม่จำเป็นต้องจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ไม่ต้องเป็นอะไรดีกรีสวยหรู แต่ถ้าเผื่อคุณเป็นคนวันนี้ที่พร้อมที่จะมาทำงานกับเรา พร้อมที่จะเรียนรู้ทั้งหมด อย่างเมื่อสักครู่นี้เห็นหลักสูตรที่ดีใจมากที่คุณเบญจลักษณ์เอาให้ดู แต่บอกได้จริง ๆ หลาย ๆ อย่างข้อมูลในนั้นอาจจะเปลี่ยนไปแล้ว เพราะฉะนั้นขอให้พร้อมที่จะเรียนรู้ใหม่อยู่เสมอเปิดใจกว้าง ณ วันนี้คุณสมเกียรติพูด แล้วก็ที่คุณสุวรรณีพูดใช่ อาเซียนเป็นเพียงแค่หนึ่งในปัญหาของประเทศไทย ๓๐๐ บาท ค่าเงิน เมืองจีน Global Warming สารพัดอย่าง ปัญหาเรื่องพลังงานมีอีกเยอะมาก เราต้องสร้างคนของเราให้เก่ง แล้วก็แกร่ง ณ วันนี้ประเทศไทยมาจากภาคอุตสาหกรรม บอกได้ว่าผลิตให้ตายก็แพ้ เพราะ Scale เราเล็ก โรงงานเครื่องใช้ไฟฟ้าในประเทศไทยทั้งหมดรวมกันหมดยังเล็กกว่าโรงงาน ๑ โรงงานในประเทศจีน ผลิตอย่างไรก็แพ่งเพราะ Scale เขาใหญ่กว่า เพราะฉะนั้นมีอยู่ ๒ อย่างที่ต้องการจะฝากเอาไว้ในแง่ของการศึกษาเป็นสิ่งที่สำคัญมาก คนไทยมีอะไรดีเยอะ คือจะพูดอย่างไรก็แล้วแต่คือข้อไม่ดีก็เยอะ แต่ข้อดีก็มี เอาข้อดีนี้ละมาสร้างเป็นจุดเด่นของเรา ทำอย่างไรก็ตามให้สร้างธุรกิจ จะเป็นบริการ เป็นผลิตภัณฑ์ หรืออะไรก็แล้วแต่ แต่บนคุณภาพของความแตกต่าง เราต้องการตรงนั้น แล้วเราก็จะชนะได้

อันที่ ๒ ที่ต้องการจะฝากไว้ก็คือ Sufficiency economy ของในหลวง ที่พูดทั้งนี้ทั้งนั้นไม่ใช่ว่ารักในหลวง เราก็ต้องรักในหลวง แต่คิดว่าสิ่งที่ท่านให้เป็นการเตือนสติอย่างมากว่า ถ้าเผื่อจะแข่งขันซึ่งแน่นอนก็ต้องแข่งขัน แต่แข่งขันโดยลิ้มวันหนึ่งก็ต้องสะดุดขาตัวเองแล้วก็ล้มลง น่องเป็นบริษัทซึ่งเมื่อ ๒ ปีที่แล้วโดนน้ำท่วม ๑๐ โรงงาน ๑๐ โรงงานน้ำท่วมอยู่ ๓ เมตร อยู่ ๔๕ วัน คือเกือบเกลี้ยง จะตระหนักอย่างยิ่งมากกว่า คือเรียกว่ามองด้านเดียวอย่างไรก็ไม่รอด เพราะฉะนั้นท่านสอนให้เรา เวลาสร้างคนคนต้องตระหนักอยู่ตลอดเวลาว่าคุณเกิดมาคุณต้องดูแลตัวเอง คุณต้องดูแลชาวบ้าน แล้วคุณต้องดูแลประเทศชาติ คือสิ่งแวดล้อม เป็นหน้าที่พลเมือง ก็คือฝากเรื่องหน้าที่พลเมืองไว้ ทุกคนต้องทำ แล้วทุกคนต้องเชื่อมั่นว่าคนเล็ก ๆ ๑ คน คุณจะอยู่จังหวัดใดก็แล้วแต่ อำเภอใดก็แล้วแต่ คุณมีความหมาย แล้วคุณก็มีพลัง แล้วคุณมีหน้าที่ที่ไม่ต้องรอให้ใครบอก คุณทำได้ แล้วคุณต้องทำ เป็นอันที่ ๒ ที่ต้องการฝากไว้

อันสุดท้าย คิดว่าที่พูดมาทั้งหมด เขียนให้สวยให้ตาย คิดว่าการศึกษาที่ดีที่สุดอยู่ที่คุณภาพของครู คุณภาพของครูไม่ได้หมายความว่าครูจบปริญญาอะไร แต่หมายถึงครูที่มีใจในความเป็นครูที่แท้จริง ครูที่รักเด็ก แล้วก็ที่ต้องการที่จะให้เด็กค้นพบตัวเอง แล้วก็ครูที่สอนชีวิต เมื่อสักครู่นี้ทราบที่ท่าน ผอ. มาจากที่ใด นื่องว่านื่องไม่เชื่อเรื่อง Tablet ไม่ค่อยเชื่อเรื่อง Hardware ทั้ง ๆ ที่เราก็อายุเอง คิดว่าการศึกษาที่ดีที่สุดมาจากครู ต้องการให้พวกเราให้ความสำคัญกับครูมากที่สุด ให้โอกาสเขามากที่สุด ถ้าเผื่อเราต้องการจะรู้เรื่องอาเซียนต้องทำอะไรให้ครูได้มีโอกาส อาจจะต้องได้ไปดู หรืออะไรก็แล้วแต่ ทุกอย่างจะเกิดขึ้นได้ อยู่ที่ตรงนี้ก็คงเป็นแผนที่ต้องการฝากเอาไว้

สรุปสั้น ๆ อย่างนี้ ณ วันนี้ที่ยังอยู่กันได้เพราะว่าเราสร้างสรรค์ แล้วถามว่าสร้างสรรค์มาจากไหน ก็คือคนไทยละ พนักงานคนไทยของเราละ ก็ไม่ใช่ว่าจะจบจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ธรรมศาสตร์ แต่เราพยายามเปิดโอกาสให้พนักงานของเราได้มาคิดกัน แล้วได้ Brainstorm กัน เพราะฉะนั้น ณ วันนี้สิ่งที่ภาคเอกชนทำก็คือ เราต้องทำให้ตัวเราเองเป็นโรงเรียนด้วย ไม่หยุดที่จะต้องสอน เพราะว่าจริง ๆ ไม่ถูกที่จะผลักดันเรื่องการศึกษาทั้งหมดไปอยู่ในโรงเรียนเท่านั้น คือเอกชนเองก็ต้องทำด้วย เพราะฉะนั้น ณ ตอนนี้เราก็พยายามทำอยู่ว่าเราก็ต้องเป็นโรงเรียนแห่งที่ ๒ แห่งที่ ๓ ที่รับไป แล้วเราก็ต้องสร้างต่อ เพียงแต่ว่าถ้าเราจับมือกันได้หมด เราสามารถทำทุก ๆ ส่วนมาเกี่ยวโยงกันได้ก็จะดีที่สุด

**การเปิดเวทีรับฟังความคิดเห็นและตอบข้อซักถาม
รวมทั้งข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้เข้าร่วมสัมมนา**

.....

๑) ประเด็นถาม – ตอบ

๑.๑ ภาคเช้า - การปาฐกถาพิเศษเรื่อง “ความพร้อมของการศึกษาไทยในประชาคมอาเซียน”

นายประกอบ รัตนพันธ์ : คำถามแรก ขอนิดเดียว ผมคิดว่าเป็นหัวใจที่สำคัญมาก จริง ๆ ในอาเซียนประเทศไทยเรา เราตั้งใจที่จะเป็นศูนย์กลางทางการศึกษาของอาเซียน นั่นคือความหวังของเรา ในฐานะที่ท่านเป็นเลขาธิการอาเซียน และรู้จักอาเซียนเป็นอย่างดี ท่านคิดว่ามีสิทธิหรือไม่ถ้าเราตั้งใจจะเป็นศูนย์กลางการศึกษาของอาเซียนจริง ๆ เราควรจะทำอย่างไร เหลือ ๒ ปีแล้ว ปี ๒๕๕๘อาเซียนเต็มรูปแบบ ผมกังวลเรื่องนี้มาก เพราะว่าทางสิงคโปร์เองเขาก็มี Blue print เรื่องของการจัดการศึกษา ทางมาเลเซียเองเขาก็มี Blue print เรื่องการศึกษา แต่ของเรายังสะเปะสะปะอยู่

เรื่องที่ ๒ แนวความคิดในการจัด เปิดเรียนของอาเซียน ๑๐ ประเทศตรงกัน แล้วก็บังเอิญว่า โชคร้ายหรือโชคดีไม่แน่ใจ ประเทศไทยตรงซัมเมอร์ที่จะเปิดเดือนเมษายนด้วย ผู้ปกครองหลายคน สถานศึกษา ผอ. หลายคนก็ได้หารือผ่านมาทางคณะกรรมการการศึกษาว่าเรื่องนี้เป็นอย่างไรมาก่อน เพราะเขากังวล ที่ผมกราบเรียนว่ากังวล เดือนเมษายน กรุงเทพมหานครพอทำเนา แต่ถ้าบ้านเราหนักหนาสาหัส อากาศก็ร้อนน้ำก็ไม่มี น้ำก็ขจัดสน อบต. ต้องแจกน้ำให้ชาวบ้าน ถ้าโรงเรียนเปิดจะทำอย่างไร ผมคิดว่าเรื่องนี้เป็นเรื่องใหญ่ที่ต้องมีการจะกราบเรียนถามท่านในฐานะที่เป็นกูรูของอาเซียนว่าควรจะทำอย่างไร

นายเจริญ : ประเด็นที่ผมจะถามก็คือว่าการศึกษาที่ยูเนสโกได้รวบรวมมหาเศรษฐีโลก บอกว่าการศึกษาที่เราทำอยู่ทำร้ายโลก สิ่งที่ยูเนสโกทำก็คือการสร้างคามยั่งยืนในเรื่องการศึกษา ความยั่งยืนเรื่องการพัฒนาเข้าไปสู่การศึกษา ผมคิดว่าถ้าเราจะวิ่งไล่กวด เราก็ต้องดู Dark site ของมัน มันง่ายเกินไปที่เรา Modern ทุกสิ่งทุกอย่าง แล้วเราจะนำประเทศไป โดยที่เราไม่เข้าใจสิ่งที่เรากำลังจะไป คิดว่าเราจะต้องเข้าใจสิ่งที่ยูเนสโกเตือนเรา คือว่าเราจะต้อง Insert เรื่อง Suitable เข้าสู่การศึกษาให้ได้ ถ้าไม่มีสิ่งนี้ ไม่มีใครไปลิมิตตัวเทคโนโลยีที่เราจะวิ่งไล่กวด เพราะฉะนั้นประเด็นนี้ต้องการจะเป็นComment ว่าเราจะต้องเข้าสู่อาเซียนด้วยความเข้าใจ ความมีสติ และรู้เท่าทัน หลายเรื่องที่จุดยืนของอาเซียนก่อนที่จะเกิด เราเป็นคนไปรวมอาเซียนที่ไปยืนจุดเดียวกันของ WTO แต่ก็รวมกันไม่ได้ เพราะฉะนั้นเหตุผลสำคัญที่ผมสนับสนุนท่านอาจารย์สุรินทร์ก็คือความเป็นอาเซียนคุณจะต้องมีจุดยืนที่ดีในเรื่องเวทีการค้าด้วย แต่จะมีอย่างนั้นได้ ความเข้าใจ Dark site ของวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีต้องรู้มาให้อจริง ต้องรู้โครงสร้างของโลกที่ลัดประเทศ และแนะนำให้เราเดินตามว่าเราจะต้องใช้ความยั่งยืนที่แท้จริงเข้าไปสู่การศึกษา เราถึงจะอยู่รอด

นายสุรกิจ : การวิจัย ประเทศเราจะเติบโตได้ จะไปได้จำเป็นอย่างมาก จะต้องเอาวิทยาศาสตร์เข้ามาเป็นพื้นฐานของชาติR&D ก็ต้องมาเป็นฐานที่แข็งแกร่งขึ้น คราวนี้ถ้ามองการสร้างคนเพื่อแข่งขันให้อยู่รอดประชาคมอาเซียนในอนาคต ผมเชื่อเหลือเกินว่าหลักสูตรการศึกษาก็ดี หลาย ๆ หน่วยก็ดี มองเรื่องการสร้าง

คนให้เก่งมีความสามารถ มีความรู้ ระบบการศึกษาพยายามคัดเลือกเด็กที่เก่ง เด็กที่มีความสามารถ มีความรู้
 ผมต้องการเรียนถามท่านว่าท่านมีความเห็นอย่างไรบ้าง ถ้าเราผลักดันตัวนี้ประสบความสำเร็จแล้ว
 ประเทศชาติของเราจะสู่เป้าหมายที่ควรจะไปหรือเปล่า เรื่องการวิจัย มาตรฐานของการศึกษาจะวัดกับการ
 คำนคว้า และการวิจัย ถ้าหากเราไม่มีการลงทุนเรื่องนี้ และไม่มีกิจกรรมเรื่องนี้ และไม่มีการจัดทะเบียน
 Interlaced property ให้เหมาะสมกับจำนวนประชากรและการลงทุน และขนาดเศรษฐกิจ ประเทศไทยคือ
 เศรษฐกิจอันดับ ๒ ของอาเซียน ใหญ่ที่สุดคืออินโดนีเซีย แต่คนอินโดนีเซียจนกว่าเรา เพราะคนเขาเยอะทั้ง ๆ
 ที่เศรษฐกิจเขาใหญ่ ๘๐๐,๐๐๐ กว่าล้านดอลลาร์ ของเรา ๓๐๐,๐๐๐-๔๐๐,๐๐๐ ล้านดอลลาร์ อันดับ ๒ แต่ของ
 เรา Diversify แปลว่าหลากหลายที่สุดในแง่ของระบบเศรษฐกิจ มีทุกอย่าง สิงคโปร์มีแต่เรื่องของ Service
 Banking final logistic ขนส่ง Shipping แต่ของเราภาคเกษตรมี ภาครถยนต์มี ภาคอุตสาหกรรมมี ภาคการ
 แปรรูปอาหารมี ท่องเที่ยวมี การรักษาพยาบาลมี เรามีความหลากหลาย อะไรที่เหมาะสม การคำนคว้า การวิจัย
 ที่เหมาะสมกับเศรษฐกิจขนาดนี้ โตขนาดนี้ ใหญ่ขนาดนี้ พัฒนามาถึงขนาดนี้ สิ่งเหล่านี้จะเป็นดัชนีที่จะทำให้
 ต่างชาติเขาเข้ามาเรียนกับเรา มาศึกษาจากเรา เพราะฉะนั้นในการเป็น Hub ทางการศึกษา สิ่งที่จะมุ่งคือ
 Hub ทางการศึกษาให้กับประเทศรอบ ๆ เรา ตะวันตก ทางเหนือ ทางตะวันออก เอาพม่า ลาว เขมร เวียดนาม
 ไม่ต้องคิดดึงมาจากไกลก่อน แล้วก็พัฒนาเรื่องของคุณภาพของการศึกษา การเรียนการสอนให้สูงกว่าที่เป็นอยู่
 และภาษาที่ใช้ และความสะดวกสบายที่จะอยู่ แต่พวกที่จะมาเพื่อการศึกษา เขาต้องการมาอยู่เพื่อที่จะ
 Interact กับคนในสังคม

เรื่องที่ ๒ การปรับเวลา ถ้าเราต้องการที่จะเข้ากับคนอื่นเขาได้ ต้องการให้เขามาเรียนที่เรา
 และเราไปเรียนที่เขา เขาเรียก Mutual recognition arrangement MRA แปลว่ายอมรับในหลักสูตรของกัน
 และกัน เรียนที่นั่นรับให้มาทำงานที่นี้เรียนที่นี้รับให้มาทำงานที่โน่น ให้นักเรียน ให้เยาวชนแลกเปลี่ยนกันได้ ถ้า
 เราต้องการที่จะสู้กับเขาถ้าต้องการเตรียมคนเพื่ออาเซียน ถ้าต้องการเตรียมคนเพื่อแข่งขันกับชาวโลก เรา
 ต้องการให้คนของเรามีประสบการณ์หลากหลาย ได้อย่างเสียอย่าง เพราะฉะนั้นจุดใดที่ Balance เราต้องการ
 เราสร้าง Flexibility ให้กับเด็กที่ต้องการจะไปเรียนในอาเซียนหรือไม่ หออะไรคิดขึ้นมาหรือไม่ว่าสำหรับเด็ก
 เหล่านี้ที่ต้องการจะไปเรียนที่ประเทศสิงคโปร์ มี Flexibility ให้ ช่วงร้อนที่สุดที่นี้ You ไปเรียนที่โน่น No
 problem พวกสิงคโปร์พวกอินโดนีเซียจะมาเรียนที่นี้ ขอโทษช่วงที่ You เปิดเราปิด แต่ You สามารถที่จะมา
 เรียนตอนที่เราเปิดทั้งระบบ อันนี้คือหน้าที่ของ AUN ASEAN University network ที่จะต้องคิด Flexibility
 เหล่านี้ และที่จะประคับประคองให้ทุกฝ่ายได้ประโยชน์ เพราะฉะนั้นปัญหาไม่ได้เปลี่ยนทั้งระบบ เพื่อให้เข้ากัน
 ได้เป็นหนึ่งในอาจจะไม่จำเป็น แต่อาจจะปรับบางส่วนของบางระบบให้ส่วนใหญ่ได้ประโยชน์ และส่วนน้อยที่
 ต้องการจะได้โอกาสเต็มที่ก็ยังมีโอกาส

เรื่องที่ ๓ แนวความคิดเรื่องSuccess ability เศรษฐกิจพอเพียง เป็น Agenda ที่ประเทศไทย
 น่าจะภูมิใจที่สุด แล้วก็ออกไปเป็น Agenda ของอาเซียน แล้วให้อาเซียนเอาไปเป็น Agenda ของโลก ประเทศ
 ใดที่เขาปรับตัวเรื่อง Success ability ได้ดีที่สุด คือประเทศที่มีวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี เพราะเขาปรับเป็น
 Green technology เพราะเขาปรับเป็น Alternative energy เพราะเขาปรับเป็น Sustainable technology
 ถามว่าถ้าเราไม่ลงทุนด้านเทคโนโลยี และมี Base มีฐานด้านวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี ถึงที่สุดเราก็ต้องไปซื้อ
 เทคโนโลยีคนอื่นมาสร้าง Success ability ในบ้านเรา เพราะฉะนั้นสังคมที่จะปรับตัวเพื่อที่จะให้ได้มาซึ่งความ
 ยั่งยืนของตนเอง คือสังคมที่เรียนรู้ สังคมปรับตัว และใช้สิ่งซึ่งรู้นั้นมาให้เป็นประโยชน์ Green technology ถึง
 เกิดที่ประเทศที่เขาลงทุนด้านการค้นคว้าวิจัยมาก

เรื่องที่ ๔ เรื่องความภูมิใจในอาชีพที่ตนทำอยู่ ไม่ว่าอาชีพอะไร อันนี้เป็นเรื่องสำคัญมาก ทุกอาชีพจะต้องมี Assent of professional มีความเป็นมืออาชีพ ซึ่งมีความหมายสูง เป็นอะไร เป็นให้ดีที่สุด มี Code of conduct ของอาชีพนั่น รักษามาตรฐานของอาชีพนั่นมีความภูมิใจในอาชีพนั่น ทำให้ดีที่สุดเมื่ออยู่ในฐานะนั้น แล้วทุกสิ่งทุกอย่าง กลไกอื่น ๆ ก็จะเป็นไปด้วย บอกจริง ๆ ผมห่วงขณะนี้คือระบบราชการ เพราะ Professionalism น้อยลง เพราะการเลื่อน การย้ายการ Promote การให้ตำแหน่งไม่ขึ้นกับความสามารถ ความพร้อม ทักษะ ประสิทธิภาพของคน ขึ้นอยู่กับว่าคุณรู้จักใคร มีจดหมายน้อยของใครบ้าง แล้วเสีย ๒ อย่าง ๑. อยู่ในตำแหน่งนั้น ทำงานไม่ได้ ๒. คนที่ทำงานได้ในหน่วยงานของคุณหมดกำลังใจ นั่นคือสิ่งที่เกิดขึ้น ก็บั่นทอนสมรรถนะที่ไปแข่งขันกับคนอื่นเหมือนกัน คุณไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ ประเทศชาติเสียหาย ประชาชนเสียหาย

๑.๒ ภาคบ่าย - การอภิปรายเรื่อง “ความท้าทายของการศึกษาไทยกับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน”

นายวัลลภ รongพล : รองผู้อำนวยการสำนักเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต ๒ ในฐานะที่เป็นผู้ปฏิบัติที่ผมได้อยู่ในพื้นที่ ผมทำงานวิจัยเรื่องของดัชนีชี้วัดเกี่ยวกับโรงเรียนคุณภาพ แต่สิ่งที่ติดใจคือพอลงไปทำในพื้นที่แล้ว ติดขัด ไม่ได้ตั้งใจ หมายความว่าเราพยายามเอาทฤษฎีของฝรั่งมาใช้ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของล่าสุด Flip you classroom ฝรั่งสอนเด็กอย่างเดียว เขาไม่ได้มาหุงข้าว ห่ออาหารให้เด็กกิน สิ่งต่าง ๆ เรามีคณะกรรมการการศึกษาอยู่ตรงนี้ ผมก็ขอเรียนว่าลดภาระของครูลงได้หรือไม่ภาระครูสำคัญที่สุด ๙.๓๐ นาฬิกา โรงเรียนขนาดเล็กต้องหุงหาอาหารให้เด็กกิน แล้วคุณภาพการศึกษาจะมาทันกับโรงเรียนดัง ๆ ได้อย่างไร ลดภาระครู เรื่องการโรงกิตติ ผมดีใจที่ท่านประกอบได้ต้นเรื่องนี้

เรื่องที่ ๒ การประเมินผลการศึกษา ทั้ง สทศ. ONET ทั้ง NT นาน ๆ ก็มีพิชเข้ามาอีกตัวหนึ่ง ทำให้ครูไม่ต้องทำอะไรเลยในปีการศึกษา ต้องเตรียมพร้อมในการประเมิน อันนี้เอาอะไรสักอย่างหนึ่งได้หรือไม่ จะเอาของท่านสมเกียรติผมเห็นด้วยที่ท่านมุ่งตรงมาเลย เอาตัวชี้วัดอะไรตัวหนึ่งเลย แล้วทำกันทั้งประเทศไม่ต้องไปดู O-Net ไม่ต้องไปดูพิชซ้ำ ดู NT ครูไม่ต้องทำอะไรเลย ประเมินตรงนี้อย่างเดียว

สุริยพร ทศนิยกร : จากโรงเรียนเอกชน จังหวัดเชียงราย เป็นโรงเรียนที่สอนชนเผ่าชาติพันธุ์ ก็ขอเป็นตัวแทนเรียนถามว่าเรื่องของการจัดการศึกษาของไทยเราจะเน้นเรื่องของความเสมอภาค แต่ก็ยังไม่เสมอภาค เพราะว่าในปี ๒๕๕๕ รัฐได้ตัดนักเรียนออกจากสารบบของการอุดหนุนการศึกษา ที่ไม่มีเลข ๑๓ หลัก แต่สำหรับนักเรียน ๔๐๐ กว่าคน ที่มีเลข ๑๓ หลัก แต่ไม่มีสัญชาติเรียนได้ แต่ถ้าไม่มีเลข ๑๓ หลัก เรียนไม่ได้ ก็ไม่ให้อุดหนุนการศึกษา ซึ่งผิดพระราชบัญญัติการศึกษา แล้วก็รัฐธรรมนูญของมาตรา ๔๙ ที่จะทำให้การศึกษาแก่เด็กทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน

ประการที่ ๒ เมื่อเด็กชาติพันธุ์เมื่อจบการศึกษาไม่ว่าจะสูงขนาดใด แต่ถ้าคุณจะไปทำงาน เขาจะต้องขอดูเรื่องของทะเบียนบ้าน บัตรประชาชน เพราะฉะนั้นพวกนี้เป็นกลุ่มของแรงงานได้ดี แต่ว่าไม่มีปัญญาทำงาน เพราะว่าไม่มีบัตร เพราะฉะนั้นตรงนี้ได้ยินท่านวิทยากรกล่าวถึงว่าเรา Import แรงงานเข้ามาในประเทศไทย เพราะฉะนั้นทำไมไม่ดูพวกที่อยู่รากหญ้า แต่ว่าอยู่ชายขอบ เขามีความสามารถมีความรู้ ไม่ว่าจะทำอาชีพอะไรเขาก็มี แต่ว่ามีปัญหาเรื่องของบัตร แรงงานบอกว่าคุณต้องไปทำ Passport แรงงานก่อน เพราะฉะนั้นเขาจะไปทำได้อย่างไรในเมื่อเขาเกิดในประเทศไทย อันนี้เป็นปัญหาที่ดิฉันพูดถึงเพราะว่าสัมผัสอยู่กับเด็กชาติพันธุ์มา ๔๐ ปี ของจังหวัดเชียงราย เพราะฉะนั้นเลยเข้าใจบริบทของประชากรชายขอบของเรา ไม่ใช่เฉพาะเชียงราย เพราะได้ยินว่าทางภาคใต้ ทางจังหวัดตากก็มีปัญหาเช่นนี้เหมือนกัน

นายวิจิตร : จากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต ๔ อำเภอกันทรลักษณ์ อีสานใต้ติดชายแดนเขมร ขอเรียนภาคเอกชนก็แล้วกัน เรื่องปรัชญาการศึกษาของไทยนี้ละว่าจะเอาอย่างไรแน่ ใน พ.ร.บ. ก็ต้องการจะเน้นการศึกษาเพื่อชีวิต แต่เอาเข้าจริง ๆ มุ่งบริหาร หรือว่านักการเมือง หรือรัฐมนตรีก็ไม่เอาด้วย ก็ต้องการจะเอาพิชชา เอาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนซึ่งคุณภาพการศึกษาของไทยก็รู้อยู่ว่าพอตั้งกระทรวงศึกษาธิการคุณภาพก็มีปัญหามาโดยตลอด ก็ตกต่ำ ปีนี้ก็จะเร่งกัน เร่งไม่ถูกที่ หมายความว่าเร่งไม่เน้นกระบวนการ ไปตัว ไปเตรียมไป Train ไปอะไร ผลออกมาเหมือนเดิม ยิ่งต่ำกว่าเก่า ก็ถือว่าเราเดินถูกทางหรือไม่ ที่นี้ไปดูโครงสร้าง โครงสร้างของกระทรวงศึกษาธิการ พ.ร.บ. ก็จะทำให้กระจายอำนาจไปสู่โรงเรียน สู่เขตพื้นที่ นี่พอเอาเข้าจริง ๆ แล้ว ก็ดึงเข้ามาเหมือนเดิม ทั้งสอบครู ทั้งสอบอะไร เป็นปัญหากันอยู่เรื่อยมาในลักษณะนี้ ซึ่งถือว่าออกแบบมาจะแก้ปัญหาคนรอบข้างได้หรือไม่

เรื่องที่ ๒ เรื่องอาเซียนอีกนิดหนึ่ง เรื่องอาเซียนก็พยายามที่จะเปลี่ยนจากการสอน บอก มาสอนคิดสอนคิดวิเคราะห์ วิเคราะห์อะไรพวกนี้ ที่นี้เกี่ยวกับภาษา ภาษาครูก็ไม่คุ้น ไม่คุ้นภาษาอังกฤษ บอกว่าไม่เป็นเมืองขึ้น แต่ก่อนรัฐบาลก็ไม่สอนภาษาอังกฤษก็ได้ ให้เป็นวิชาเลือก เพื่อเอาคณิตศาสตร์ เอาการงานอาชีพ มาสอนแทนภาษาอังกฤษก็ได้ ก็เป็นลักษณะนี้มาโดยตลอด ที่นี้ก็เป้นมรดกตกทอด เดียวนี้ถ้าเป็นภาษาอังกฤษก็ไม่กล้าสอน เพราะสอนไม่เป็น นี่คือปัญหา ผมเห็นด้วยกับท่านกอบกาญจน์ที่กรุณาว่า ครูที่สุดครู ครูคือบุคลากรที่สำคัญที่สุด สิ่งที่จะสร้างให้กับเขา คือใจรักที่จะเป็นคนดี สุ้งาน เดียวนี้ต้องสอนเด็กให้สุ้งาน ต้องฝึก ถ้าสอนไม่เชื่อต้องฝึกเขา พาเขาทำ เป็นโคขฝึกเรื่องใจให้แข็งแกร่ง เห็นด้วยกับท่านท่านก็กรุณาไปทำต่อด้วยที่โรงงาน ก็ถือว่าเป็นบุญคุณอย่างล้นหลามของการศึกษาไทยนะครบ ทั้งถามด้วยทั้งเสนอด้วย ก็ขอแนะนำเรียนเพียงเท่านี้ ขอขอบคุณ

นายจรัส สุขเสรี : ผู้อำนวยการโรงเรียนกลับใหญ่่องกุศลกิจพิทยาคม จังหวัดราชบุรี ก็ต้องการจะสอบถามท่านผู้ดำเนินรายการ แล้วก็ทุกท่าน ก็คือตรงนี้ ณ ตอนนี้อย่าภาคส่วนเขาก็พอมีอะไรไปในเรื่องของการศึกษาเขาก็จะเล็งมาที่โรงเรียน เล็งมาที่กระทรวงศึกษาธิการ แต่จริง ๆ แล้วการศึกษาไม่ใช่อยู่ที่โรงเรียนเป็นหน่วยเดียว ทำไมเราไม่เอาหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งหมดมาช่วยกันขับเคลื่อน ใครที่เกี่ยวข้องอย่างเช่นว่า บ้าน กระทรวงมหาดไทยเกี่ยวข้องหรือไม่ เกี่ยวข้องเหมือนกันอย่างเช่นว่า อำเภอ อบต. ปลัดเทศบาลอะไรต่าง ๆ เหล่านี้ ดำรวจเกี่ยวข้องหรือไม่ เกี่ยวข้องเหมือนกันในการส่งเสริมสนับสนุนและช่วยส่งเสริมปราบปรามพฤติกรรมอะไรต่าง ๆ เหล่านี้ ในเรื่องของศาสนาเกี่ยวข้องหรือไม่ เกี่ยวข้องเหมือนกัน ดังนั้นผมบอกว่าถ้าจะปฏิรูปการศึกษาให้ก้าวหน้า แล้วก็รองรับประชาคมอาเซียนได้สำเร็จ กระทรวงศึกษาธิการกระทรวงเดียวทำได้ไม่สำเร็จ ผมมั่นใจอย่างนั้น เพราะว่าผมสัมผัสอยู่ แล้วก็อะไรต่าง ๆ เหล่านี้ ผลปรากฏว่าเหมือนกับที่ว่ากระทรวงศึกษาธิการทำโดด ๆ ไป โรงเรียนทำไป อย่างเช่น ยกตัวอย่างว่า กระทรวงบอกว่าโรงเรียนหนึ่งโรงเรียนหนึ่งตำรวจ แต่พอเวลาให้ข่าวอะไรไปก็เหมือนเดิมไม่มีอะไรแต่พอเรื่องปรับจรรยาบรรณอะไรก็รวดเร็วทันใจ ตรงนี้โรงเรียนขอความร่วมมือไปยังหน่วยงานท้องถิ่น โรงเรียนขาดงบประมาณในการที่จะจัดทำกิจกรรมอะไรต่าง ๆ ท้องถิ่นบอกว่าผิด ขัดต่อหลักการ ไม่สามารถช่วยเหลือได้ โรงเรียนก็ต้องทำอยู่ ๆ ทำอย่างไรละ ๑. ทอดผ้าป่าใช้หรือไม่ ๒. เทศมหาชาติ ๓. จัดงานเลี้ยงโต๊ะจีนเพื่อหาเงินมาจัดกิจกรรมในการเรียนการสอน คราวนี้พอมาตรงจุดนี้ทำให้โรงเรียนบางครั้งเหมือนกับโดดเดี่ยว หน่วยเหนือบอกทุกสิ่งทุกอย่าง หลักการทุกสิ่งทุกอย่าง แต่หน่วยเหนือไม่ได้ให้ปัจจัยมาสนับสนุนแต่พอผลสัมฤทธิ์ต่ำไปเขตนี้ทำไมเป็นอย่างนี้ เขตนี้เป็นอย่างนี้ ผอ. เขตก็ไล่ไปโรงเรียนต่อ แล้วทำไมโรงเรียนแต่ละโรงเรียน ทำไมผลสัมฤทธิ์คุณเป็นอย่างนี้ ๆ แต่คราวนี้มองกลับไปก็เหมือนกับที่ว่าทุกสิ่งทุกอย่างให้นโยบาย ให้ทุกสิ่งทุกอย่างไป แต่ผลสุดท้ายเป็นสิ่งที่ว่าให้โรงเรียนไปชวนขายด้วยลำพังของโรงเรียนตรงนี้เป็นสิ่งที่ต้องการจะให้ทางหน่วยเหนือให้ความสำคัญตรงนี้ แล้วก็สนับสนุนตรงนี้

นายวัชรโรจน์ ชัยวิเศษ : คณะวิทยากรที่เคารพ ผม วัชรโรจน์ ชัยวิเศษ รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครพนม เขต ๒ ผมฟังแล้วก็รู้สึกที่บ้านเมืองของเรานั้นจะต้องพัฒนากันอย่างเข้มข้นกันจริง ๆ ส่วนหนึ่งผมเห็นด้วยกับท่านดอกเตอร์สมเกียรติ พวกเราทำอะไรซ้ำแล้วก็ท่านรองเลขาธิการสภาพัฒน์ ขออนุญาตที่อาจจะผิด มีแผนก็จริง เรามีแผนแต่ว่าการไปสู่วิธีปฏิบัตินั้นเราทำไมค่อยจริงจัง ส่วนหนึ่งผมต้องการจะฝากอย่างนี้ได้หรือไม่ว่า ต้องการจะเห็นบ้านเมืองนี้มี Master plan ในการพัฒนาการศึกษา ในการพัฒนาคนโดยที่ไม่ต้องเปลี่ยนเลย กระทรวงศึกษาธิการมีรัฐมนตรีเปลี่ยน ใครเข้ามาก็เปลี่ยน นโยบายเปลี่ยนไปเกือบทุกคนที่เข้ามา พวกผมอยู่ฝ่ายปฏิบัติในระดับพื้นที่ แผนกลยุทธ์ที่ทำรัฐมนตรีเข้ามาเราก็เปลี่ยนใหม่อีก ผมต้องการจะเห็นความเที่ยง ความมั่นคง ทิศทาง การเดินทางของการพัฒนาคนของประเทศไทยว่าจะทำอย่างไร ไม่ว่าจะแผนการจัดการศึกษา แผนพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของคนว่าเราจะเอาไปอย่างไร มีภาคส่วนใดเข้ามามีส่วนร่วม ต้องการจะเห็นตรงนี้

ประการที่ ๒ สพฐ. เคยพัฒนาโรงเรียนในฝันแบบ Fast tract ผมก็ต้องการจะเห็นการพัฒนาบุคลากรครูอาจารย์ โดยเฉพาะครูนี้ละ ให้ Fast tract เตรียมเข้าสู่อาเซียน เหลืออีก ๙๐๐ กว่าวันที่ท่านรองเบญจลักษณ์ได้นำเรียน เราจะทำอย่างไร วันที่ ๑ เราจะเป็นอย่างไร วันที่ ๒ เราจะเป็นอย่างไรโดยเฉพาะเรื่องของครู หรือผู้บริหารให้สามารถที่จะสื่อสารทางภาษาอังกฤษได้ เขตพื้นที่การศึกษาเราที่ลงทุน ลงทุนแต่ละครึ่งใช้บไม่ใช่น้อย ๆ ไปจ้างฝรั่งมาพัฒนาผู้บริหารให้อบรมครูผู้บริหาร แต่เอาจริง ๆ แล้วคล้าย ๆ กับว่าอบรมไปแล้วก็เงียบไป คล้าย ๆ กับไม่กล้า เหนียวอายหรืออย่างไรก็ไม่ทราบในการที่จะพูดภาษาอังกฤษ สื่อสารเป็นภาษาอังกฤษ ทำอย่างไรฝากท่านรองเบญจลักษณ์ จะช่วยกันอย่างไร

๒) สรุปประเด็นปัญหา

๑. ประเทศเราจะเติบโตได้จะไปได้จำเป็นจะต้องเอาวิทยาศาสตร์เข้ามาเป็นพื้นฐานของชาติ ถ้ามองการสร้างคนเพื่อแข่งขันให้อยู่รอดประชาคมอาเซียนในอนาคต เราต้องสร้างคนให้เก่งมีความสามารถ มีความรู้ ระบบการศึกษาพยายามคัดเลือกเด็กที่เก่ง เด็กที่มีความสามารถ มีความรู้ ดังนั้นในเรื่องต่าง ๆ เหล่านี้มีกระทรวงศึกษาธิการมีการเตรียมความพร้อมในเรื่องดังกล่าวอย่างไร

๒. การเตรียมความพร้อมด้านการศึกษาสู่ประชาคมอาเซียน โดยกระทรวงศึกษาธิการมีนโยบายการเปิดปิดภาคเรียนของสถานศึกษาตามปฏิทินอาเซียน จึงอาจเกิดปัญหากระทบต่อสังคมและวัฒนธรรมของประเทศ เนื่องจากสภาพสังคมวัฒนธรรมของแต่ละประเทศในประชาคมอาเซียนมีความแตกต่างกัน ดังนั้น ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องจะทำอย่างไร ในการปรับตัวในเรื่องดังกล่าวเพื่อให้เกิดประโยชน์และมีประสิทธิภาพมากที่สุด โดยไม่ให้ขัดกับหลักเกณฑ์ของประชาคมอาเซียน

๓. จะทำอย่างไรที่จะลดภาระของครูที่จะต้องไปทำงานที่ไม่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนนักเรียนเพื่อให้ครูได้มีโอกาสได้พัฒนาตนเอง และทำหน้าที่เต็มตามศักยภาพในการเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๔. กระทรวงศึกษาธิการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะแก้ปัญหาเรื่องการจัดการศึกษาของไทยสำหรับโรงเรียนสอนชนเผ่าชาติพันธุ์และโรงเรียนชายขอบเพื่อให้เกิดความเสมอภาคซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาการจัดการศึกษาให้กับโรงเรียนเหล่านั้นเพื่อให้สอดคล้องกับการเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียนได้อย่างไร

๓) ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้เข้าร่วมการสัมมนา

๑. การเตรียมพร้อมที่จะให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางการศึกษาของอาเซียน (Education Hub) เราจึงจำเป็นต้องพัฒนาเรื่องคุณภาพการศึกษา เปิดหลักสูตรนานาชาติเพิ่มขึ้นเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ระหว่างกัน และสิ่งสำคัญคือการเตรียมความพร้อมด้านภาษาโดยใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษากลางพร้อมกับการเรียนรู้ภาษาของกลุ่มประเทศประชาคมอาเซียน และการมีสังคมและวัฒนธรรมอันดีงาม เพื่อดึงดูดให้นักเรียนนักศึกษาจากกลุ่มประเทศสมาชิก รวมทั้งประชาคมโลกเข้ามาศึกษาในประเทศไทย โดยอาจเริ่มจากกลุ่มประเทศเพื่อนบ้านที่มีอาณาเขตติดต่อกับไทยก่อน

๒. วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเป็นสิ่งสำคัญที่ช่วยขับเคลื่อนในการพัฒนาประเทศ ดังนั้นรัฐบาลต้องทำให้เป็นนโยบายสำคัญของประเทศ โดยต้องจัดสรรงบประมาณในเรื่องการวิจัยอย่างเพียงพอ พร้อมทั้งจัดสรรงบประมาณในการจัดบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการศึกษาค้นคว้าวิจัยดังกล่าว

๓. ควรสร้างวัฒนธรรมและปลูกฝังให้คนไทยมีความภาคภูมิใจในอาชีพของตน (Professional Lisim) เพื่อทำหน้าที่ของตนอย่างมีความรับผิดชอบด้วยจิตสำนึกและศรัทธาในอาชีพด้วยความซื่อสัตย์สุจริต และต้องน้อมนำหลักการเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้เพื่อเป็นการสร้างคุณลักษณะที่ดีในการที่จะแข่งขันกับกลุ่มประเทศประชาคมอาเซียน และประชาคมโลก เพื่อเป็นกำลังแรงงานสำคัญในการพัฒนาประเทศต่อไป

.....

ภาคผนวก ก

โครงการสัมมนา

เรื่อง “คุณภาพการศึกษาเพื่อเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน ปี พ.ศ. ๒๕๕๘”

โดย

คณะกรรมการการศึกษา สภาผู้แทนราษฎร

ร่วมกับ

สถาบันพระปกเกล้า

๑. หลักการและเหตุผล

อาเซียนมีเป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์ด้านการให้ความสำคัญกับการศึกษา โดยเน้นการบูรณาการด้านการศึกษาให้เป็นวาระการพัฒนาของอาเซียน การสร้างสังคมความรู้ โดยส่งเสริมการเข้าถึงการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างทั่วถึง ส่งเสริมการเลี้ยงดูและพัฒนาเด็กปฐมวัย และการสร้างความตระหนักรู้เรื่องอาเซียนในกลุ่มเยาวชนผ่านทางการศึกษาและกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อสร้างอัตลักษณ์อาเซียนบนพื้นฐานของมิตรภาพและความร่วมมือซึ่งกันและกัน

ทั้งนี้ อาเซียนได้มีการกำหนดมาตรการสำคัญหลายมาตรการด้วยกัน อาทิ ให้ประเทศสมาชิกอาเซียนเข้าถึงการศึกษาขั้นพื้นฐานภายในปี พ.ศ. ๒๕๕๘ โดยจัดการไม่รู้หนังสือและให้หลักประกันทางการศึกษาภาคบังคับอย่างเท่าเทียมกันทุกเพศ โดยเปิดโอกาสอย่างเท่าเทียม โดยไม่คำนึงถึงสถานะทางสังคม เชื้อชาติ หรือชาติพันธุ์หรือความพิการ การปรับปรุงคุณภาพและความเหมาะสมของการศึกษารวมทั้งการฝึกอบรมทางด้านเทคนิควิชาชีพและทักษะในการศึกษาในภูมิภาคอาเซียน ส่งเสริมการสร้างเครือข่ายทางด้านการศึกษาในทุกระดับ ระหว่างสถาบันการศึกษา และสานต่อการสร้างเครือข่ายระหว่างมหาวิทยาลัย ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยนนักเรียน เจ้าหน้าที่ด้านการศึกษาและการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เชี่ยวชาญ รวมทั้งจัดตั้งกลุ่มวิจัยระหว่างสถาบันการศึกษาชั้นสูงในอาเซียน จัดทำหลักสูตรเกี่ยวกับอาเซียนศึกษาทั้งในระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษาและการศึกษาขั้นสูง (บางส่วนของมาตรการที่กำหนดไว้ในแผนงานการจัดตั้งประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน)

อย่างไรก็ตาม จากรายงานความเห็นและข้อเสนอแนะ เรื่องการเตรียมความพร้อมของประเทศไทยเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ในด้านการศึกษาพบว่ายังมีข้อจำกัดในหลายเรื่อง ความไม่ต่อเนื่องของนโยบายด้านการศึกษาอันมีผลมาจากการเปลี่ยนรัฐบาล การปฏิรูปการศึกษาที่ผ่านมาเน้นการให้ความสำคัญกับการเพิ่มเงินเดือน เงินวิทยฐานะ สวัสดิการต่าง ๆ ของครูผู้สอน มากกว่าการปฏิรูปโดยเน้นผู้เรียนอย่างแท้จริง การขาดแคลนครูผู้สอนที่มีความเชี่ยวชาญในสาขาวิชาภาษาอังกฤษ วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ โดยเฉพาะในระดับมัธยมศึกษา และที่สำคัญมากที่สุดคือ คนไทยส่วนใหญ่ยังไม่เห็นความสำคัญของภาษาอังกฤษและภาษาของประเทศเพื่อนบ้าน เด็กที่จบมัธยมศึกษาตอนปลายไม่สามารถใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารได้ เป็นต้น

การก้าวเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ในปี พ.ศ. ๒๕๕๘ อาจกล่าวได้ว่ามีทั้งความท้าทาย และโอกาสที่จะเกิดขึ้นกับประเทศไทยในหลายมิติ การเตรียมความพร้อมของประเทศจึงนับได้ว่าเป็นที่สำคัญมากต่อการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นนี้ คณะกรรมการการศึกษา สภาผู้แทนราษฎร และสถาบันพระปกเกล้าจึงได้ร่วมมือในการจัดสัมมนาเรื่อง “คุณภาพการศึกษาเพื่อเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน ปี พ.ศ.๒๕๕๘” เพื่อเป็นการเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจ และเตรียมความพร้อมต่อการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้น

๒. วัตถุประสงค์

- ๑) เพื่อเตรียมความพร้อมให้กับบุคลากรด้านการศึกษา ในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน
- ๒) เพื่อสร้างความตระหนักรู้ และความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนในด้านการศึกษา
- ๓) เพื่อรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่อการดำเนินนโยบายด้านการศึกษาในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

๓. รูปแบบการสัมมนา

- ๑) ปาฐกถาพิเศษ
- ๒) อภิปราย
- ๓) แลกเปลี่ยนความคิดเห็น

๔. กลุ่มเป้าหมาย (ผู้เข้าร่วมสัมมนา)

- ผู้เข้าร่วมสัมมนาในครั้งนี้ จำนวน ๕๐๐ คน ประกอบด้วย
- ๑) ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาและมัธยมศึกษา จำนวน ๒๒๕ เขต
 - ๒) ท้องถิ่น (อบจ. , อบต., เทศบาล , กทม. , เมืองพัทยา)
 - ๓) ผู้บริหารระดับสูงของกระทรวงศึกษาธิการ จำนวน ๕ แห่ง
 - ๔) ประธานที่ประชุมอธิการบดีแห่งประเทศไทย และประธานที่ประชุมคณบดี (มหาวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏ, และมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล)
 - ๕) นายกสมาคมอาชีวศึกษาทุกจังหวัด
 - ๖) นายกสมาคมครูและโรงเรียนเอกชน
 - ๗) นายกสมาคมครูภาคใต้
 - ๘) ผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ
 - ๙) ผู้บริหารโรงเรียน และผู้แทนอธิการบดีมหาวิทยาลัย
 - ๑๐) สื่อมวลชน
 - ๑๑) คณะกรรมการและคณะที่ปรึกษาในคณะกรรมการการศึกษา

๕. เวลาและสถานที่

วันศุกร์ที่ ๒๑ มิถุนายน ๒๕๕๖ เวลา ๐๘.๓๐ – ๑๖.๓๐ นาฬิกา ณ ห้องรักตะกนิษฐ ๒ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต กรุงเทพมหานคร

๖. งบประมาณ

- ๑) งบประมาณคณะกรรมการการศึกษา สภาผู้แทนราษฎร
- ๒) งบประมาณของสถาบันพระปกเกล้า

๗. หน่วยงานผู้รับผิดชอบ

- ๑) คณะกรรมการการศึกษา สภาผู้แทนราษฎร
- ๒) สำนักส่งเสริมวิชาการรัฐสภา สถาบันพระปกเกล้า

๘. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

- ๑) บุคลากรด้านการศึกษาเกิดความตระหนักรู้เพื่อเตรียมพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน
- ๒) เพื่อรับทราบข้อมูลอันจะเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินงานของคณะกรรมการการศึกษา
- ๓) คณะกรรมการการศึกษามีแนวทางในการติดตามการดำเนินงานตามนโยบายของรัฐบาล เพื่อให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพศึกษา

ภาคผนวก ข

กำหนดการสัมมนา
คณะกรรมการการศึกษา สภาผู้แทนราษฎร
ร่วมกับ
สถาบันพระปกเกล้า
เรื่อง “คุณภาพการศึกษาเพื่อเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน พ.ศ. ๒๕๕๘”
วันศุกร์ที่ ๒๑ มิถุนายน ๒๕๕๖
ณ หอประชุมรักตะกนิษฐ ๒ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต กรุงเทพมหานคร

เวลา ๐๘.๓๐ – ๐๙.๐๐	นาฬิกา	- ลงทะเบียนเข้าร่วมสัมมนา
เวลา ๐๙.๐๐ – ๐๙.๑๐	นาฬิกา	- กล่าวรายงานเปิดการสัมมนา โดย นายประกอบ รัตนพันธ์ ประธานคณะกรรมการการศึกษา สภาผู้แทนราษฎร
เวลา ๐๙.๑๕ – ๐๙.๓๐	นาฬิกา	- กล่าวเปิดการสัมมนา โดย นายวิสุทธิ์ ไชยณรุณ รองประธาน สภาผู้แทนราษฎร คนที่สอง
เวลา ๐๙.๓๕ – ๑๑.๓๕	นาฬิกา	- ปาฐกถาพิเศษเรื่อง “ความพร้อมของการศึกษาไทย ในประชาคมอาเซียน” โดย นายสุรินทร์ พิศสุวรรณ อดีตเลขาธิการอาเซียน
เวลา ๑๑.๔๐ – ๑๓.๐๐	นาฬิกา	- พักรับประทานอาหารกลางวัน
เวลา ๑๓.๑๐ – ๑๕.๓๐	นาฬิกา	- การอภิปรายเรื่อง “ความท้าทายของการศึกษาไทยกับ การเข้าสู่ประชาคมอาเซียน” โดย ๑. นางเบญจลักษณ์ น้ำฟ้า รองเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ๒. นายสมเกียรติ อ่อนวิมล นักวิชาการอิสระ ๓. นางสาวรณิ คำมัน รองเลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคม แห่งชาติ ๔. นางกอบกาญจน์ สิริยสัต์ย์ วัฒนวรังกูร รองประธานกรรมการหอการค้าแห่งประเทศไทย และ ประธานกรรมการบริหารบริษัท โตชิบา ไทยแลนด์ จำกัด ดำเนินการอภิปรายโดย นายบัญญัติ เจตนจันทร์ เลขานุการคณะกรรมการการศึกษา สภาผู้แทนราษฎร

เวลา ๑๕.๓๕ – ๑๖.๓๐ นาฬิกา

เวลา ๑๖.๓๐ นาฬิกา

- ถาม-ตอบ แสดงความคิดเห็นจากผู้เข้าร่วมสัมมนา
- กล่าวปิดการสัมมนา โดย นายประกอบ รัตน์พันธ์
ประธานคณะกรรมการการศึกษา สภาผู้แทนราษฎร

ภาคผนวก ค

ข้อมูลเกี่ยวกับอาเซียน

รู้จักประชาคมอาเซียน

อาเซียน : จากสมาคมสู่ประชาคม

ตลอดช่วงระยะเวลากว่า ๔๐ ปีที่ผ่านมา สมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้หรืออาเซียน ได้มีพัฒนาการมาเป็นลำดับ และไทยก็มีบทบาทสำคัญในการผลักดันความร่วมมือของอาเซียนให้มีความคืบหน้ามาโดยตลอด โดยเมื่อเริ่มก่อตั้งเมื่อปี ๒๕๑๐ สภาพแวดล้อมในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้มีความตึงเครียด อันเป็นผลมาจากสงครามเย็น ซึ่งมีความขัดแย้งด้านอุดมการณ์ ระหว่างประเทศที่สนับสนุนอุดมการณ์เสรีนิยมประชาธิปไตยกับประเทศที่ยึดมั่นในอุดมการณ์สังคมนิยมคอมมิวนิสต์

ในขณะเดียวกัน ความขัดแย้งด้านดินแดนระหว่างประเทศในภูมิภาค เช่น ความขัดแย้งระหว่างมลายาและฟิลิปปินส์ ในการอ้างกรรมสิทธิ์เหนือดินแดนซาบาห์และซาราวัก รวมทั้งการที่สิงคโปร์แยกตัวออกจากมลายา ทำให้หลายประเทศเริ่มตระหนักถึงความจำเป็นในการร่วมมือกันระหว่างประเทศในภูมิภาค

ดร. ถนัด คอมันตร์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศของไทยในขณะนั้น ได้มีบทบาทสำคัญในการเดินทางไปเจรจาไกล่เกลี่ยความขัดแย้งระหว่างประเทศเพื่อนบ้านเหล่านี้ และได้เชิญให้รัฐมนตรีต่างประเทศของประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้อีก ๔ ประเทศ คือ มาเลเซีย อินโดนีเซีย ฟิลิปปินส์ และสิงคโปร์ มารื้อร่วร่วมกันที่แหลมแท่น จ. ชลบุรี อันนำมาสู่การลงนามในปฏิญญากรุงเทพ เพื่อก่อตั้งอาเซียนที่วังสราญรมย์ เมื่อวันที่ ๘ สิงหาคม ๒๕๑๐ ไทยจึงถือเป็นทั้งประเทศผู้ร่วมก่อตั้งและเป็น ‘บ้านเกิด’ ของอาเซียน

อาเซียนได้ขยายสมาชิกภาพขึ้นมาเป็นลำดับ โดยบรูไนได้เข้าเป็นสมาชิกเป็นประเทศที่ ๖ ในปี ๒๕๒๗ และภายหลังเมื่อประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ที่เหลืออีก ๔ ประเทศ คือ เวียดนาม ลาว พม่า และกัมพูชา ได้ทยอยกันเข้าเป็นสมาชิกจนครบ ๑๐ ประเทศ เมื่อปี ๒๕๔๒ นับเป็นก้าวสำคัญที่ไทยได้มีบทบาทเชื่อมโยงประเทศที่ตั้งอยู่บนภาคพื้นทวีปและประเทศที่เป็นหมู่เกาะทั้งหมดในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ให้เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน โดยมีประเทศไทยเป็นจุดศูนย์กลาง ถึงแม้ว่า ปฏิญญากรุงเทพ จะมีได้ระบุถึงความร่วมมือด้านการเมืองและความมั่นคง โดยกล่าวถึงเพียงความร่วมมือกันด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม การศึกษา การเกษตร อุตสาหกรรม การส่งเสริมสันติภาพและเสถียรภาพในภูมิภาค แต่อาเซียนได้มีบทบาทสำคัญในการเสริมสร้างความไว้วางใจระหว่างประเทศในภูมิภาค ลดความหวาดระแวง และช่วยเสริมสร้าง

สภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อการพัฒนาทางเศรษฐกิจ และที่สำคัญ ไทยได้เป็นแกนนำร่วมกับอินโดนีเซียและประเทศสมาชิกอาเซียนดั้งเดิมในการแก้ไขปัญหาภัยพิบัติ รวมทั้งความร่วมมือในการแก้ไขปัญหาผู้ลี้ภัยอินโดนีเซียจนประสบความสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี และช่วยเสริมสร้างสันติภาพ เสถียรภาพ และความมั่นคงในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อไทยซึ่งเป็นประเทศด่านหน้า นอกจากนี้ ประเทศไทย โดยท่านอดีตนายกรัฐมนตรีอานันท์ ปันยารชุน ก็ได้มีบทบาทสำคัญในการผลักดันความร่วมมือทางเศรษฐกิจของอาเซียนให้มีความคืบหน้า โดยการริเริ่มให้มีการจัดตั้งเขตการค้าเสรีอาเซียน หรือ ASEAN Free Trade Area (AFTA) ขึ้นเมื่อปี ๒๕๓๕ โดยตกลงที่จะลดภาษีศุลกากรระหว่างกันให้เหลือร้อยละ ๐-๕ ในเวลา ๑๕ ปี ซึ่งต่อมาได้ลดเวลาลงเหลือ ๑๐ ปี โดยประเทศสมาชิกเก่า ๖ ประเทศ ได้ดำเนินการแล้วเสร็จในปี ๒๕๔๖ ในขณะที่ประเทศสมาชิกใหม่ ๔ ประเทศ คือ กัมพูชา ลาว พม่า และเวียดนาม ดำเนินการเสร็จสิ้นในปี ๒๕๕๑

ในปัจจุบัน บริบททางการเมือง เศรษฐกิจและสังคม รวมทั้งความสัมพันธ์ระหว่างประเทศได้เปลี่ยนแปลงไปอย่างมาก โดยเฉพาะการขยายตัวทางเศรษฐกิจอย่างรวดเร็วของประเทศในภูมิภาคใกล้เคียง คือ จีนและอินเดีย รวมทั้งแนวโน้มการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจของประเทศในภูมิภาคอื่น ตลอดจนปัญหาท้าทายความมั่นคงในรูปแบบใหม่ เช่น โรคระบาด การก่อการร้าย ยาเสพติด การค้ามนุษย์สิ่งแวดล้อม และภัยพิบัติ ทำให้อาเซียนจำเป็นต้องปรับตัวเพื่อให้สามารถรับมือกับการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมระหว่างประเทศ รวมทั้งเพื่อจัดการกับปัญหาท้าทายเหล่านี้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ ปฏิญญากรุงเทพ ที่ก่อตั้งอาเซียน เมื่อปี ๒๕๑๐ ได้ระบุวิสัยทัศน์และวางรากฐานสำหรับการรวมตัวเป็นประชาคมของอาเซียนตั้งแต่แรกเริ่ม แต่โดยที่สถานการณ์ทางการเมืองในภูมิภาคในขณะนั้น ไม่เอื้ออำนวย เนื่องจากอยู่ในยุคของสงครามเย็น แนวคิดเรื่องบูรณาการในภูมิภาคจึงไม่ได้รับการพิจารณาอย่างจริงจัง แต่ต่อมาเมื่อสงครามเย็นสิ้นสุดลง ประเทศในภูมิภาคจึงสามารถหันหน้าเข้าหากันและร่วมมือกันมากขึ้น ส่งผลให้แนวคิดที่จะมีการรวมตัวอย่างเหนียวแน่นได้รับการฟื้นฟูขึ้นมาอีกครั้งหนึ่ง โดยอาจกล่าวได้ว่า ข้อริเริ่มของท่านอดีตนายกรัฐมนตรีอานันท์ ปันยารชุน ในการจัดตั้งเขตการค้าเสรีอาเซียน นับเป็นจุดเริ่มต้นสำคัญของการรวมตัวเป็นประชาคมของอาเซียนโดยเริ่มจากเสาเศรษฐกิจ ต่อมาที่ประชุมสุดยอดอาเซียนที่บาหลี เมื่อปี ๒๕๔๖ ได้แสดงเจตนารมณ์ร่วมกันที่จะสร้าง ประชาคมอาเซียน โดยมีการจัดทำแผนงานด้านต่าง ๆ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายดังกล่าว นำมาสู่การจัดทำกฎบัตรอาเซียน เพื่อวางกรอบทางกฎหมายและโครงสร้างองค์กรของอาเซียน ทำให้อาเซียนเป็นองค์กรที่มีกฎกติกาในการทำงาน มีประสิทธิภาพ และเป็นองค์กรเพื่อประชาชนอย่างแท้จริง ทั้งนี้ กฎบัตรฯ ได้เริ่มมีผลใช้บังคับแล้วตั้งแต่วันที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๕๑ ซึ่งเป็นช่วงเวลาเดียวกับที่ประเทศไทยได้เข้าดำรงตำแหน่งประธานอาเซียน ที่ประชุมสุดยอดอาเซียน ครั้งที่ ๑๔ ที่ประเทศไทยเป็นเจ้าภาพ เมื่อเดือนกุมภาพันธ์ ๒๕๕๒ ได้รับรองปฏิญญาชะอำ-หัวหินว่าด้วยแผนงานสำหรับการจัดตั้งประชาคมอาเซียนในทั้ง ๓ เสาหลัก คือ ประชาคมการเมืองความมั่นคง ประชาคมเศรษฐกิจ และประชาคมสังคมและวัฒนธรรม เพื่อดำเนินการให้บรรลุเป้าหมายของการจัดตั้งประชาคมอาเซียนภายในปี ๒๕๕๘

ประชาคมอาเซียน คืออะไร

ประชาคมอาเซียน หรือ สมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (Association of South East Asian Nations : ASEAN) เป็นองค์กรระหว่างประเทศระดับภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ มีจุดเริ่มต้นโดยประเทศไทย มาเลเซีย และฟิลิปปินส์ ได้ร่วมกันจัดตั้ง สมาคมอาสา (Association of South East Asia) เมื่อเดือน ก.ค.๒๕๐๔ เพื่อการร่วมมือกันทาง เศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม แต่ดำเนินการไปได้เพียง ๒ ปี ก็ต้องหยุดชะงักลง เนื่องจากความผกผันทางการเมืองระหว่างประเทศอินโดนีเซียและประเทศมาเลเซีย จนเมื่อมีการฟื้นฟูสัมพันธ์ทางการทูตระหว่างสองประเทศ จึงได้มีการแสวงหาหนทางความร่วมมือกันอีกครั้ง

สมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ จึงก่อตั้งขึ้นเมื่อวันที่ ๘ ส.ค.๒๕๑๐ หลังจากการลงนามในปฏิญญาสมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (Declaration of ASEAN Concord) หรือเป็นที่รู้จักกันในอีกชื่อหนึ่งว่า ปฏิญญากรุงเทพ (The Bangkok Declaration)

โดยสมาชิกผู้ก่อตั้งมี ๕ ประเทศ ได้แก่ อินโดนีเซีย ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ และไทย ซึ่งผู้แทนทั้ง ๕ ประเทศที่ร่วมลงนามในปฏิญญากรุงเทพ ประกอบด้วย

๑.นายอาดัม มาลิก รัฐมนตรีต่างประเทศอินโดนีเซีย

๒.ตุน อับดุล ราซิก บิน ฮุสเซน รองนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรีกลาโหมและรัฐมนตรีกระทรวงพัฒนาการแห่งชาติมาเลเซีย

๓.นายนาซิโซ รามอส รัฐมนตรีต่างประเทศฟิลิปปินส์

๔.นายเอส ราชารัตนัม รัฐมนตรีต่างประเทศสิงคโปร์

๕.พันเอก (พิเศษ) ถนัด คอมันตร์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ จากประเทศไทย

หลังจากจัดตั้ง ประชาคมอาเซียนเมื่อ ๘ ส.ค.๒๕๑๐ แล้ว อาเซียนได้เปิดรับสมาชิกใหม่จากประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้เพิ่มเติมเป็นระยะ ตามลำดับ ได้แก่

- บรูไนดารุสซาลาม เข้าเป็นสมาชิกเมื่อ ๘ มกราคม ๒๕๒๗

- สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม เข้าเป็นสมาชิกเมื่อ ๒๘ กรกฎาคม ๒๕๓๘

- สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว เข้าเป็นสมาชิกเมื่อ ๒๓ กรกฎาคม ๒๕๔๐

- สหภาพพม่า เข้าเป็นสมาชิกเมื่อ ๒๓ กรกฎาคม ๒๕๔๐

- ราชอาณาจักรกัมพูชา เข้าเป็นสมาชิกเมื่อ ๓๐ เมษายน ๒๕๔๒

วัตถุประสงค์ในการก่อตั้งประชาคมอาเซียน

ประชาคมอาเซียน ก่อตั้งขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เริ่มแรกเพื่อสร้างสันติภาพในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ อันนำมาซึ่งเสถียรภาพทางการเมือง และความเจริญก้าวหน้าทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม และเมื่อการค้าระหว่างประเทศในโลกมีแนวโน้มกีดกันการค้ารุนแรงขึ้น ทำให้อาเซียนได้หันมามุ่งเน้นกระชับและขยายความร่วมมือด้านเศรษฐกิจการค้าระหว่างกันมากขึ้น

วัตถุประสงค์หลักที่กำหนดไว้ในปฏิญญาอาเซียน (The ASEAN Declaration) มี ๗ ประการ ดังนี้

๑. ส่งเสริมความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ ความก้าวหน้าทางสังคมและวัฒนธรรม

๒. ส่งเสริมการมีเสถียรภาพ สันติภาพและความมั่นคงของภูมิภาค

๓. ส่งเสริมความร่วมมือทางเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม วิชาการ วิทยาศาสตร์ และด้านการบริหาร

๔. ส่งเสริมความร่วมมือซึ่งกันและกันในการฝึกอบรมและการวิจัย

๕. ส่งเสริมความร่วมมือในด้านเกษตรกรรมและอุตสาหกรรม การค้า การคมนาคม การสื่อสาร และปรับปรุงมาตรฐานการดำรงชีวิต

๖. ส่งเสริมการมีหลักสูตรการศึกษาเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

๗. ส่งเสริมความร่วมมือกับองค์กรระดับภูมิภาคและองค์กรระหว่างประเทศ

AEC คืออะไร

AEC หรือ Asean Economics Community คือการรวมตัวของชาติใน Asean ๑๐ ประเทศ โดยมี ไทย, พม่า, ลาว, เวียดนาม, มาเลเซีย, สิงคโปร์, อินโดนีเซีย, ฟิลิปปินส์, กัมพูชา, บรูไน เพื่อที่จะให้มีผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจร่วมกัน จะมีรูปแบบคล้าย กลุ่ม Euro Zone นั่นเอง จะทำให้มีผลประโยชน์, อำนาจต่อรองต่าง ๆ กับคู่ค้าได้มากขึ้น และการนำเข้า ส่งออกของชาติในอาเซียนก็จะเสรี ยกเว้นสินค้าบางชนิดที่แต่ละประเทศอาจจะขอไว้ไม่ลดภาษีนำเข้า (เรียกว่าสินค้าอ่อนไหว)

Asean จะรวมตัวเป็น ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนและมีผลจริงจัง ณ วันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๕๘ ณ วันนั้นจะทำให้ภูมิภาคนี้เปลี่ยนไปอย่างมากอย่างที่คิดไม่ถึงทีเดียว

AEC Blueprint (แบบพิมพ์เขียว) หรือแนวทางที่จะให้ AEC เป็นไปคือ

๑. การเป็นตลาดและฐานการผลิตเดียวกัน
๒. การเป็นภูมิภาคที่มีขีดความสามารถในการแข่งขันสูง
๓. การเป็นภูมิภาคที่มีการพัฒนาทางเศรษฐกิจที่เท่าเทียมกัน
๔. การเป็นภูมิภาคที่มีการบูรณาการเข้ากับเศรษฐกิจโลก

โดยให้แต่ละประเทศใน AEC ให้มีจุดเด่นต่าง ๆ ดังนี้

พม่า : สาขาเกษตรและประมง

มาเลเซีย : สาขาผลิตภัณฑ์ยาง และสาขาสิ่งทอ

อินโดนีเซีย : สาขาภาพยนตร์และสาขาผลิตภัณฑ์ไม้

ฟิลิปปินส์ : สาขาอิเล็กทรอนิกส์

สิงคโปร์ : สาขาเทคโนโลยีสารสนเทศ และสาขาสุขภาพ

ไทย : สาขาการท่องเที่ยว และสาขาการบิน (ประเทศไทยอยู่ตรงกลาง ASEAN)

สัญลักษณ์อาเซียน คือ ต้นข้าวสีเหลือง ๑๐ ต้น มัดรวมกันไว้ หมายถึง ประเทศสมาชิกรวมกันเพื่อมิตรภาพและความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน

สีน้ำเงิน หมายถึง สันติภาพและความมั่นคง

สีแดง หมายถึง ความกล้าหาญและความก้าวหน้า

สีขาว หมายถึง ความบริสุทธิ์ และ

สีเหลือง หมายถึง ความเจริญรุ่งเรือง

คำขวัญของอาเซียน “หนึ่งวิสัยทัศน์ หนึ่งเอกลักษณ์ หนึ่งประชาคม” “One Vision, One Identity, One Community”

ประเทศสมาชิกอาเซียน

- ๑) เนการาบรูไนดารุสซาลาม (Negara Brunei Darussalam)
- ๒) ราชอาณาจักรกัมพูชา (Kingdom of Cambodia)
- ๓) สาธารณรัฐอินโดนีเซีย (Republic of Indonesia)
- ๔) สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว (Lao People's Democratic Republic)
- ๕) ประเทศมาเลเซีย (Malaysia)
- ๖) สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาร์ (Republic of Union of Myanmar)
- ๗) สาธารณรัฐฟิลิปปินส์ (Republic of The Philippines)

๘) สาธารณรัฐสิงคโปร์ (Republic of Singapore)

๙) ราชอาณาจักรไทย (Kingdom of Thailand)

๑๐) สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม (Socialist Republic of Viet Nam)

โครงสร้างและกลไกการดำเนินงานขององค์กรของอาเซียน

กฎบัตรอาเซียน ซึ่งเปรียบเสมือนกฎหมายสูงสุดของอาเซียน ซึ่งมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๕๑ เป็นเอกสารหลักที่กำหนดโครงสร้างองค์กรของอาเซียน ไว้ในหมวดที่ ๔ ดังนี้

๑. ที่ประชุมสุดยอดอาเซียน (ASEAN Summit) ที่ประชุมสุดยอดอาเซียน (ASEAN Summit) ประกอบด้วย ประมุขหรือหัวหน้ารัฐบาล มีอำนาจหน้าที่ในการกำหนดนโยบายสูงสุดและแนวทางความร่วมมือของอาเซียน และตัดสินใจในเรื่องสำคัญ โดยให้ประเทศสมาชิกซึ่งเป็นประธานอาเซียนเป็นเจ้าภาพจัดการประชุม ๒ ครั้งต่อปี หรือเรียกประชุมพิเศษหรือเฉพาะกิจเมื่อมีความจำเป็น

๒. คณะมนตรีประสานงานอาเซียน (ASEAN Coordinating Councils : ACCs) คณะมนตรีประสานงานอาเซียน ประกอบด้วยรัฐมนตรีต่างประเทศของประเทศสมาชิกอาเซียน ทำหน้าที่เตรียมการประชุมสุดยอดอาเซียน ประสานงานความตกลงและข้อตัดสินใจของที่ประชุมสุดยอดอาเซียน ประสานงานระหว่าง ๓ เสาหลัก ดูแลการดำเนินงานและกิจการต่าง ๆ ของอาเซียนในภาพรวม คณะมนตรีประสานงานอาเซียนจะมีการประชุมกันอย่างน้อย ๒ ครั้งต่อปี

๓. คณะมนตรีประชาคมอาเซียน (ASEAN Community Councils) คณะมนตรีประชาคมอาเซียน ประกอบด้วย คณะมนตรีประชาคม ๓ เสาหลัก อันได้แก่คณะมนตรีการเมืองและความมั่นคงอาเซียน คณะมนตรีประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน และคณะมนตรีประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน ซึ่งเป็นผู้แทนที่ประเทศสมาชิกแต่งตั้งให้เป็นผู้รับผิดชอบแต่ละเสาหลัก มีอำนาจหน้าที่ในการประสานงานและติดตามการทำงานตามนโยบาย โดยเสนอรายงานและข้อเสนอแนะต่อที่ประชุมผู้นำ มีการประชุมอย่างน้อยปีละ ๒ ครั้ง ประธานการประชุมเป็นรัฐมนตรีที่เหมาะสมจากประเทศสมาชิกซึ่งเป็นประธานอาเซียน

๔. องค์กรระดับรัฐมนตรีอาเซียนเฉพาะสาขา (ASEAN Sectoral Ministerial Bodies) องค์กรระดับรัฐมนตรีอาเซียนเฉพาะสาขา(เช่น ด้านสาธารณสุข ด้านกลาโหม ด้านการศึกษา ฯลฯ) ประกอบด้วยรัฐมนตรีเฉพาะสาขา มีหน้าที่ปฏิบัติตามข้อตกลงและข้อตัดสินใจของที่ประชุมสุดยอดอาเซียนที่อยู่ในขอบข่ายการดำเนินงานของตน และเสริมสร้างความร่วมมือในสาขาของแต่ละองค์กรให้เข้มแข็งขึ้น เพื่อสนับสนุนการรวมตัวของประชาคมอาเซียน

๕. เลขาธิการอาเซียนและสำนักเลขาธิการอาเซียน (Secretary-General of ASEAN and ASEAN Secretariat) สำนักเลขาธิการอาเซียนได้จัดตั้งขึ้นตามข้อตกลงที่ลงนามโดยรัฐมนตรีต่างประเทศอาเซียนในระหว่างการประชุมสุดยอดอาเซียน ครั้งที่ ๑ ในปี ๒๕๑๙ เพื่อทำหน้าที่ประสานงานและดำเนินงานตามโครงการและกิจกรรมต่าง ๆ ของสมาคมอาเซียน และเป็นศูนย์กลางในการติดต่อระหว่างสมาคมอาเซียน คณะกรรมการ ตลอดจนสถาบันต่าง ๆ และรัฐบาลของประเทศสมาชิกสำนักเลขาธิการอาเซียนตั้งอยู่ที่กรุงจาการ์ตา ประเทศอินโดนีเซีย โดยมีหัวหน้าสำนักงาน เรียกว่า “เลขาธิการอาเซียน” (ASEAN Secretary-General) ซึ่งได้รับการแต่งตั้งโดยที่ประชุมสุดยอดอาเซียน โดยมีวาระการดำรงตำแหน่ง ๕ ปี และต้องได้รับเลือกจากคนชาติของรัฐสมาชิก โดยหมุนเวียนตามลำดับตัวอักษร ผู้ดำรงตำแหน่งเลขาธิการอาเซียนคนปัจจุบันคือ นายลี เลื่อง มินห์ จากเวียดนาม ซึ่งดำรงตำแหน่งต่อจาก ดร. สุรินทร์ พิศสุวรรณ (ในช่วงปี ๒๕๕๑-๒๕๕๕)

๖. คณะกรรมการผู้แทนถาวรประจำอาเซียน (Committee of Permanent Representatives to ASEAN) คณะกรรมการผู้แทนถาวรประจำอาเซียน เป็นผู้แทนระดับเอกอัครราชทูตที่แต่งตั้งจากประเทศสมาชิก

ให้ประจำที่สำนักงานใหญ่อาเซียน กรุงจาการ์ตา ประเทศอินโดนีเซีย มีหน้าที่สนับสนุนการทำงานของคณะมนตรีประชาคมอาเซียนและองค์กรระดับ รัฐมนตรีเฉพาะสาขา ประสานงานกับเลขาธิการสำนักงานอาเซียน และสำนักงานเลขาธิการอาเซียนในเรื่องที่เกี่ยวข้อง และประสานงานกับสำนักงานเลขาธิการอาเซียนแห่งชาติ และองค์กรระดับรัฐมนตรีอาเซียนเฉพาะสาขา

๗. สำนักงานอาเซียนแห่งชาติ หรือกรมอาเซียน (ASEAN National Secretariat) เป็นหน่วยงานระดับกรมในกระทรวงการต่างประเทศของประเทศสมาชิกอาเซียน ซึ่งแต่ละประเทศได้จัดตั้งขึ้นเพื่อทำหน้าที่รับผิดชอบประสานงาน สนับสนุนภารกิจและความร่วมมือต่าง ๆ เกี่ยวกับอาเซียนในประเทศนั้น สำหรับประเทศไทยหน่วยงานที่รับผิดชอบ คือ กรมอาเซียน กระทรวงการต่างประเทศ

๘. องค์กรสิทธิมนุษยชนอาเซียน (ASEAN Human Rights Body) เป็นองค์กรที่จัดตั้งขึ้นโดยความประสงค์และหลักการของกฎบัตรอาเซียนเกี่ยวกับการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนและเสรีภาพขั้นพื้นฐาน ซึ่งคณะทำงานและอำนาจหน้าที่จะได้กำหนดโดยที่ประชุมรัฐมนตรีต่างประเทศอาเซียนต่อไป

๙. มูลนิธิอาเซียน (ASEAN Foundation) มูลนิธิอาเซียนสนับสนุนเลขาธิการอาเซียนและดำเนินการร่วมกับองค์กรของอาเซียนที่เกี่ยวข้องในการสนับสนุนการสร้างประชาคมอาเซียน โดยการส่งเสริมความสำนึกที่เพิ่มขึ้นเกี่ยวกับอัตลักษณ์ของอาเซียน การมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างประชาชน การดำเนินงานร่วมกันที่ใกล้ชิดระหว่างภาคธุรกิจ ภาคประชาสังคม นักวิชาการ และผู้มีส่วนได้เสียอื่นในอาเซียน

ประเทศไทยกับการดำรงตำแหน่งประธานอาเซียน

เมื่อไทยเข้าดำรงตำแหน่งประธานอาเซียนต่อจากสิงคโปร์เมื่อเดือนกรกฎาคม ๒๕๕๑ นับเป็นช่วงหัวเลี้ยวหัวต่อที่สำคัญในการสร้างประชาคมอาเซียน รวมทั้งอยู่ในช่วงเดียวกับที่คนไทย คือ ดร. สุรินทร์ พิศสุวรรณ ดำรงตำแหน่งเลขาธิการอาเซียน ไทยจึงให้ความสำคัญต่อการวางรากฐานสำหรับการสร้างประชาคมอาเซียนเพื่อให้เป็นประชาคมที่คำนึงถึงผลประโยชน์ของประชาชนเป็นสำคัญ โดยการเสริมสร้างประสิทธิภาพของกลไกต่าง ๆ ของอาเซียนให้สามารถเข้าไปร่วมแก้ไขปัญหาที่มีผลกระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนได้อย่างทันทั่วทั้ง ที่ ปัญหาที่เกี่ยวกับความมั่นคงด้านอาหารและพลังงาน ผลกระทบของวิกฤติเศรษฐกิจและการเงินโลก สิ่งแวดล้อม รวมทั้งการป้องกันและควบคุมโรคระบาดต่าง ๆ เช่น การประสานมาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจโดยการสร้างอุปสงค์ (demand) ภายในภูมิภาคเพื่อรองรับผลกระทบ จากวิกฤติการณ์ทางการเงินโลก การเตรียมความพร้อมเพื่อรับมือกับภัยพิบัติต่าง ๆ โดยมอบหมายให้เลขาธิการอาเซียนเป็นผู้ประสานงานในกรณีที่เกิดภัยพิบัติขนาดใหญ่ รวมทั้งการจัดการประชุมรัฐมนตรีสาธารณสุขอาเซียนกับประเทศคู่เจรจาในเอเชียตะวันออก อีก ๓ ประเทศ คือ จีน ญี่ปุ่น และเกาหลีใต้ เพื่อประสานนโยบายและมาตรการในการควบคุมการแพร่ระบาดของไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ (H๑N๑)

นอกจากนี้ ไทยได้ผลักดันให้กลไกใหม่ ของอาเซียนที่กำหนดไว้ในกฎบัตรฯ สามารถดำเนินงานได้อย่างครบถ้วน ทั้งการจัดตั้งคณะกรรมการผู้แทนถาวรประจำอาเซียนที่กรุงจาการ์ตา คณะมนตรีประสานงานอาเซียน และคณะมนตรีประจำประชาคมอาเซียนทั้ง ๓ เสาหลัก รวมทั้งเปิดโอกาสให้ประชาชนและภาคประชาสังคมต่าง ๆ ได้เข้ามามีส่วนร่วม เพื่อช่วยกันสร้างประชาคมอาเซียน ดังจะเห็นได้จากริเริ่มให้มีการพบปะอย่างไม่เป็นทางการระหว่างผู้นำอาเซียนกับผู้แทนสมัชชารัฐสภาอาเซียน เยาวชนอาเซียน และภาคประชาสังคมอาเซียน ในระหว่างการประชุมสุดยอดอาเซียน ครั้งที่ ๑๔ และครั้งที่ ๑๕ ที่เซา-หัวหิน

เป้าหมายสำคัญประการหนึ่งของไทยในการสร้างประชาคมอาเซียนให้เป็น ‘ประชาคมเพื่อประชาชน’ ก็คือ การจัดตั้งกลไกสิทธิมนุษยชนอาเซียนเพื่อให้เป็นหน่วยงานหลักในการประสานความร่วมมือระหว่างประเทศสมาชิกอาเซียนกับองค์กรระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องและองค์กรภาคประชาสังคมต่าง ๆ ในการ

ส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิของประชาชนในภูมิภาค ซึ่งเป็นที่น่ายินดีที่ เป้าหมายดังกล่าวได้บรรลุผลอย่างเป็นรูปธรรมในระหว่างการประชุมสุดยอดอาเซียน ครั้งที่ ๑๕ ที่ชะอำ-หัวหิน เมื่อเดือนตุลาคม ๒๕๕๒ ซึ่งมีการประกาศจัดตั้ง คณะกรรมาธิการระหว่างรัฐบาลอาเซียนว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ขึ้นอย่างเป็นทางการ ซึ่งนับเป็นความสำเร็จประการหนึ่งที่ไทยในฐานะประธานอาเซียนได้มีบทบาทสำคัญในการผลักดัน

อาเซียน : วิสัยทัศน์ในอนาคต

ถึงแม้ว่าอาเซียนจะประสบความสำเร็จในด้านการเสริมสร้างความมั่นคงและความร่วมมือในภูมิภาคจนเป็นที่ยอมรับจากนานาประเทศ แต่ก็ยังมีปัญหาที่จำเป็นต้องแก้ไขให้ลุล่วงเพื่อมิให้เป็นอุปสรรคต่อความร่วมมือและพัฒนาการในอนาคต ที่สำคัญ คือ ปัญหาความล่าช้าในการดำเนินงานและการที่ประเทศสมาชิกไม่ปฏิบัติตามข้อตกลงต่าง ๆ ดังจะเห็นได้ว่า ในแต่ละปีอาเซียนมีการประชุมกว่า ๗๐๐ การประชุม รวมทั้งมีการประเมินว่า ในบรรดาความตกลงทางเศรษฐกิจที่ประเทศสมาชิกจัดทำไว้ร่วมกันรวม ๑๓๔ ฉบับ มีเพียง ๘๗ ฉบับ ที่ได้ให้สัตยาบันและมีผลใช้บังคับแล้ว ซึ่งคิดเป็นเพียงร้อยละ ๖๕ เท่านั้น นอกจากนี้ ในการดำเนินการให้บรรลุเป้าหมายเรื่องการจัดตั้งประชาคมภายในปี ๒๕๕๘ อาเซียนจำเป็นต้องให้ความสำคัญกับประชาชนทั้งในเรื่องการให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมและรู้สึกเป็นเจ้าของประชาคมที่จะสร้างขึ้น ทั้งนี้ บทเรียนจากสหภาพยุโรปชี้ให้เห็นว่า ประชาคมจะไม่สามารถบรรลุผลได้หากประชาชนไม่ให้การสนับสนุน ดังนั้น ในช่วงเวลานับจากนี้จนถึงปี ๒๕๕๘ ไทยจะพยายามผลักดันให้อาเซียนเป็นประชาคมที่มุ่งเน้นการปฏิบัติ (Community of Action) มีการเชื่อมโยงและติดต่อสื่อสารระหว่างกัน อย่างใกล้ชิด (Community of Connectivity) รวมทั้งเป็นประชาคมเพื่อประชาชนอย่างแท้จริง (Community of People)

ในประเด็นแรก ไทยจะผลักดันให้เร่งรัดการดำเนินการตามข้อตกลงต่าง ๆ ของอาเซียนให้เกิดผลในทางปฏิบัติ โดยเลขาธิการอาเซียนจะมีบทบาทสำคัญในการติดตามให้ประเทศสมาชิกปฏิบัติตามพันธกรณีต่าง ๆ รวมทั้ง จะต้องพัฒนากรอบความร่วมมือของอาเซียนให้สามารถแก้ไขปัญหาที่มีผลกระทบต่อประชาชนได้อย่างทันท่วงที เช่น ความร่วมมือระหว่างอาเซียนกับประเทศคู่เจรจาเพื่อพัฒนาเทคโนโลยีในการผลิตวัคซีนป้องกันโรคต่าง ๆ หรือการนำความสำเร็จของกลไกสามฝ่ายระหว่างอาเซียน-สหประชาชาติและพม่าในการให้ความช่วยเหลือแก่ผู้ประสบภัยจากไซโคลนนาร์กีสในพม่ามาประยุกต์ใช้ในการแก้ไขปัญหาผู้หลบหนีเข้าเมืองชาวโรฮิงญา เป็นต้น สำหรับการสร้างเครือข่ายเชื่อมโยงในภูมิภาค นั้น จะต้องดำเนินการทั้งในด้านกายภาพ คือ การพัฒนาเส้นทางคมนาคม ทั้งทางบก ทางน้ำ และทางอากาศ ตลอดจนเครือข่ายเทคโนโลยีสารสนเทศต่าง ๆ เพื่ออำนวยความสะดวกในด้านการติดต่อค้าขาย การท่องเที่ยว และการเดินทางไปมาหาสู่กันระหว่างประชาชนนอกจากนั้น ยังต้องให้ความสำคัญต่อการสร้างความเชื่อมโยงในเชิงจิตวิญญาณคือ การทำให้ประชาชนในภูมิภาคมีความรู้สึกเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันและตระหนักถึงการเป็นประชากรของอาเซียนร่วมกัน ถึงแม้ว่าภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้จะเป็นภูมิภาคที่มีความหลากหลายในด้านเชื้อชาติ และศาสนา แต่ประเทศต่าง ๆ ในภูมิภาคนี้ ก็มีรากฐานทางประวัติศาสตร์และอารยธรรมร่วมกัน เนื่องจากเป็นภูมิภาคที่เป็นจุดบรรจบของอารยธรรมจีนและอินเดีย ดังนั้น ประเด็นที่ท้าทายสำหรับอาเซียนในอนาคต ก็คือ การเสริมสร้างอัตลักษณ์ หรือ คุณลักษณะร่วมกันของประชาชนในอาเซียน โดยผ่านการศึกษา การแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรม สื่อสารมวลชน และการส่งเสริมการปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้นับถือศาสนาต่าง ๆ เพื่อเสริมสร้างความเข้าใจระหว่างประชาชนให้ยอมรับถึงความแตกต่างและสามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างสงบสุข

นอกจากนี้ ยังมีความจำเป็นที่จะต้องส่งเสริมให้ประชาชนของแต่ละประเทศมองประเทศเพื่อนบ้านอาเซียนในลักษณะที่เป็นมิตร และไม่นำประเด็นความขัดแย้งในประวัติศาสตร์มาเป็นอุปสรรค ต่อการพัฒนาความร่วมมือระหว่างกันในอนาคต ซึ่งในเรื่องนี้ ไทยจะริเริ่มให้มีการพิจารณาประวัติศาสตร์ของภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ร่วมกันในเชิงความร่วมมือมากขึ้น

ประโยชน์ที่ไทยจะได้รับ

ตลอดระยะเวลา ๔๐ กว่าปีที่ผ่านมาไทยได้ประโยชน์หลายประการจากอาเซียน ทั้งในแง่การเสริมสร้างความมั่นคงซึ่งช่วยเอื้ออำนวยต่อการพัฒนาทางเศรษฐกิจ โดยในปัจจุบันอาเซียนเป็นคู่ค้าอันดับ ๑ ของไทย มีมูลค่าการค้าระหว่างกันกว่า ๑.๗๕ ล้านล้านบาทต่อปี หรือคิดเป็นร้อยละ ๑๙.๒ ของมูลค่าการค้าทั้งหมดของไทย ในจำนวนนี้ เป็นการส่งออกจากไทยไปอาเซียนร้อยละ ๒๐.๗ ของมูลค่าการส่งออกทั้งหมด โดยไทยเป็นฝ่ายได้ดุลมาตลอด

การรวมตัวกันอย่างใกล้ชิดยิ่งขึ้นทางด้านเศรษฐกิจ ประกอบกับการขยายความร่วมมือเพื่อเชื่อมโยงโครงสร้างพื้นฐาน เช่น เส้นทางคมนาคม ระบบไฟฟ้า โครงข่ายอินเทอร์เน็ต ฯลฯ ยังช่วยเพิ่มโอกาสทางการค้าและการลงทุนให้กับไทย โดยขยายตลาดให้กับสินค้าไทยจากประชาชนไทย ๖๐ ล้านคนเป็นประชาชนอาเซียนเกือบ ๖๐๐ ล้านคน และเป็นแหล่งเงินทุนและเป้าหมายการลงทุนของไทย ซึ่งไทยจะได้เปรียบประเทศสมาชิกอื่นเพราะมีที่ตั้งอยู่ใจกลางอาเซียน สามารถเป็นศูนย์กลางทางการคมนาคมและขนส่งในภูมิภาค

ในอนาคต คนไทยจะได้รับประโยชน์จากการรวมตัวเป็นประชาคมของอาเซียนมากขึ้นน้อยเพียงใด ย่อมขึ้นอยู่กับความพร้อมของเรา ดังนั้น การสร้างความตื่นตัวและให้ความรู้กับประชาชนจึงเป็นเรื่องสำคัญ เพื่อให้ตระหนักถึงโอกาสและเสริมสร้างความสามารถในการแข่งขันซึ่งจะช่วยให้คนไทยได้รับประโยชน์อย่างเต็มที่ ในขณะที่เดียวกันก็ต้องป้องกันไม่ให้เกิดผลกระทบในทางลบแก่ภาคส่วนต่าง ๆ

กฎบัตร ปฏิญญา และแผนต่าง ๆ

กฎบัตรอาเซียน (ASEAN Charter) คืออะไร

กฎบัตรอาเซียน เปรียบเสมือนรัฐธรรมนูญของอาเซียนที่จะทำให้อาเซียนมีสถานะเป็นนิติบุคคล เป็นการวางกรอบทางกฎหมายและโครงสร้างองค์กรให้กับอาเซียน โดยนอกจากจะประมวลสิ่งที่ถือเป็นค่านิยม หลักการ และแนวปฏิบัติในอดีตของอาเซียนมาประกอบกันเป็นข้อปฏิบัติอย่างเป็นทางการของประเทศสมาชิกแล้ว ยังมีการปรับปรุงแก้ไขและสร้างกลไกใหม่ขึ้น พร้อมกำหนดขอบเขตหน้าที่ความรับผิดชอบขององค์กรที่สำคัญในอาเซียนตลอดจนความสัมพันธ์ในการดำเนินงานขององค์กรเหล่านี้ให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงในโลกปัจจุบัน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของอาเซียนให้สามารถดำเนินการบรรลุตามวัตถุประสงค์และเป้าหมาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งการขับเคลื่อนการรวมตัวของประชาคมอาเซียน ให้ได้ภายในปี พ.ศ. ๒๕๕๘ ตามที่ผู้นำอาเซียนได้ตกลงกันได้

ทั้งนี้ผู้นำอาเซียนได้ลงนามรับรองกฎบัตรอาเซียน ในการประชุมสุดยอดอาเซียน ครั้งที่ ๑๓ เมื่อวันที่ ๒๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๐ ณ ประเทศสิงคโปร์ ในโอกาสครบรอบ ๔๐ ของการก่อตั้งอาเซียน แสดงให้เห็นว่าอาเซียนกำลังแสดงให้เห็นถึงศักยภาพของอาเซียนที่กำลังจะก้าวเดินไปด้วยกันอย่างมั่นใจระหว่างประเทศสมาชิกต่าง ๆ ทั้ง ๑๐ ประเทศ และถือเป็นเอกสารประวัติศาสตร์ชิ้นสำคัญที่จะปรับเปลี่ยนอาเซียนให้เป็นองค์กรที่มีสถานะเป็นนิติบุคคลในฐานะที่เป็นองค์กรระหว่างรัฐบาล ประเทศสมาชิกได้ให้สัตยาบันกฎบัตรอาเซียน ครบทั้ง ๑๐ ประเทศแล้วเมื่อวันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๑ กฎบัตรอาเซียนจึงมีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๑๕ ธ.ค. ๒๕๕๑ เป็นต้นไป

วัตถุประสงค์ของกฎบัตรอาเซียน

วัตถุประสงค์ของกฎบัตรอาเซียน คือ ทำให้อาเซียนเป็นองค์กรที่มีประสิทธิภาพ มีประชาชนเป็นศูนย์กลาง และเคารพกฎกติกาในการทำงานมากขึ้น นอกจากนี้ กฎบัตรอาเซียนจะให้สถานะนิติบุคคลแก่อาเซียนเป็นองค์กรระหว่างรัฐบาล (intergovernmental organization)

โครงสร้างและสาระสำคัญของกฎบัตรอาเซียน

กฎบัตรอาเซียน ประกอบด้วยบทบัญญัติ ๑๓ หมวด ๕๕ ข้อ ได้แก่

หมวดที่ ๑ ความมุ่งประสงค์และหลักการของอาเซียน

หมวดที่ ๒ สภาพบุคคลตามกฎหมายของอาเซียน

หมวดที่ ๓ สมาชิกภาพ (รัฐสมาชิก สิทธิและพันธกรณีของรัฐสมาชิก และการรับสมาชิกใหม่

หมวดที่ ๔ โครงสร้างองค์กรของอาเซียน

หมวดที่ ๕ องค์กรที่มีความสัมพันธ์กับอาเซียน

หมวดที่ ๖ การคุ้มกันและเอกสิทธิ์

หมวดที่ ๗ กระบวนการตัดสินใจ

หมวดที่ ๘ การระงับข้อพิพาท

หมวดที่ ๙ งบประมาณและการเงิน

หมวดที่ ๑๐ การบริหารและขั้นตอนการดำเนินงาน

หมวดที่ ๑๑ อัตลักษณ์และสัญลักษณ์ของอาเซียน

หมวดที่ ๑๒ ความสัมพันธ์กับภายนอก

หมวดที่ ๑๓ บทบัญญัติทั่วไปและบทบัญญัติสุดท้าย

กฎบัตรอาเซียนช่วยให้อาเซียนทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น เสริมสร้างกลไกการติดตามความตกลงต่าง ๆ ให้มีผลเป็นรูปธรรม และผลักดันอาเซียนให้เป็นประชาคมเพื่อประชาชนอย่างแท้จริง

กฎบัตรอาเซียนช่วยให้อาเซียนทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้นได้อย่างไร มีข้อกำหนดใหม่ ที่ช่วยปรับปรุงโครงสร้างการทำงานและกลไกต่าง ๆ ของอาเซียนให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น และเพิ่มความยืดหยุ่นในการแก้ไขปัญหา เช่น

๑. กำหนดให้เพิ่มการประชุมสุดยอดอาเซียนจากเดิมปีละ ๑ ครั้ง เป็นปีละ ๒ ครั้ง เพื่อให้ผู้นำมีโอกาสหารือกันมากขึ้น พร้อมทั้งแสดงให้เห็นถึงเจตจำนงทางการเมืองที่จะผลักดันอาเซียนไปสู่การรวมตัวกันเป็นประชาคมในอนาคต

๒. มีการตั้งคณะมนตรีประจำประชาคมอาเซียนตามเสาหลักทั้ง ๓ ด้าน คือ การเมืองความมั่นคง เศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม

๓. กำหนดให้ประเทศสมาชิกแต่งตั้งเอกอัครราชทูตประจำอาเซียนไปประจำที่กรุงจาการ์ตา ซึ่งไม่เพียงแต่จะแสดงให้เห็นถึงความตั้งใจแน่วแน่ของอาเซียนที่จะทำงานร่วมกันอย่างใกล้ชิดเพื่อมุ่งไปสู่การรวมตัวกันเป็นประชาคมอาเซียนในอนาคต และยังช่วยลดค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปร่วมประชุมและเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการประสานงานระหว่างประเทศสมาชิก

๔. หากประเทศสมาชิกไม่สามารถตกลงกันได้โดยหลักฉันทามติ ให้ใช้การตัดสินใจรูปแบบอื่นได้ตามที่ผู้นำกำหนด

๕. เพิ่มความยืดหยุ่นในการตีความหลักการไม่แทรกแซงกิจการภายใน โดยมีข้อกำหนดว่าหากเกิดปัญหาที่กระทบต่อผลประโยชน์ส่วนร่วมของอาเซียน หรือเกิดสถานการณ์ฉุกเฉิน ประเทศสมาชิกต้องหารือกันเพื่อแก้ปัญหา และกำหนดให้ประธานอาเซียนเสนอวิธีการแก้ปัญหาดังกล่าว

กฎบัตรอาเซียนจะเสริมสร้างกลไกการติดตามความตกลงต่าง ๆ ให้มีผลเป็นรูปธรรมได้อย่างไร

กฎบัตรอาเซียนสร้างกลไกตรวจสอบและติดตามการดำเนินการตามความตกลงต่าง ๆ ของประเทศสมาชิกในหลากหลายรูปแบบ เช่น

๑. ให้อำนาจเลขาธิการอาเซียนดูแลการปฏิบัติตามพันธกรณีและคำตัดสินขององค์กรระงับข้อพิพาท

๒. หากการปฏิบัติหรือไม่ปฏิบัติตามข้อตกลงต่าง ๆ ทำให้เกิดข้อพิพาทระหว่างรัฐสมาชิกสามารถใช้กลไกและขั้นตอนระงับข้อพิพาททั้งที่มีอยู่แล้ว และที่จะตั้งขึ้นใหม่เพื่อแก้ไขข้อพิพาทที่เกิดขึ้นโดยสันติวิธี

๓. หากมีการละเมิดพันธกรณีในกฎบัตรฯ อย่างร้ายแรง ผู้นำอาเซียนสามารถกำหนดมาตรการใดที่เหมาะสมว่าจะดำเนินการอย่างไรต่อรัฐผู้ละเมิดพันธกรณีกฎบัตรอาเซียนช่วยให้อาเซียนเป็นประชาคมเพื่อ

ประชาชนได้อย่างไร ในกฎบัตรอาเซียนแสดงให้เห็นว่าอาเซียนกำลังผลักดันองค์กรให้เป็นประชาคมเพื่อประชาชนอย่างแท้จริง จึงกำหนดให้การลดความยากจนและลดช่องว่างการพัฒนาเป็นเป้าหมายหนึ่งของอาเซียนกฎบัตรอาเซียนเปิดโอกาสให้ภาคประชาชนและภาคประชาสังคมเข้ามามีส่วนร่วมในอาเซียนผ่านการมีปฏิสัมพันธ์กับองค์กรต่าง ๆ ของอาเซียนมากขึ้น ทั้งยังกำหนดให้มีความร่วมมือระหว่างอาเซียนกับสมาชิกรัฐสภาอาเซียน ซึ่งเป็นองค์กรความร่วมมือระหว่างรัฐสภาของประเทศสมาชิกกำหนดให้มีการจัดตั้งกลไกสิทธิมนุษยชนของอาเซียน เพื่อส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนและสิทธิขั้นพื้นฐานของประชาชน

ความสำคัญของกฎบัตรอาเซียนต่อประเทศไทย

กฎบัตรอาเซียน ให้ความสำคัญกับการปฏิบัติตามพันธกรณีต่าง ๆ ของประเทศสมาชิก ซึ่งจะช่วยสร้างเสริมหลักประกันให้กับไทย ว่าจะสามารถได้รับผลประโยชน์ตามที่ตกลงกันไว้อย่างเต็มเม็ดเต็มหน่วย

นอกจากนี้ การปรับปรุงการดำเนินงานและโครงสร้างองค์กรของอาเซียนให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น และการเสริมสร้างความร่วมมือในทั้ง ๓ เสาหลักของประชาคมอาเซียนจะเป็นฐานสำคัญที่จะทำให้อาเซียนสามารถตอบสนองต่อความต้องการและผลประโยชน์ของรัฐสมาชิก รวมทั้งยกสถานะและอำนาจต่อรอง และภาพลักษณ์ของประเทศสมาชิกในเวทีระหว่างประเทศได้ดียิ่งขึ้น ซึ่งจะเอื้อให้ไทยสามารถผลักดันและได้รับผลประโยชน์ด้านต่าง ๆ เพิ่มมากขึ้นด้วย ตัวอย่างเช่น

อาเซียนขยายตลาดให้กับสินค้าไทยจากประชาชนไทย ๖๐ ล้านคน เป็นประชาชนอาเซียนกว่า ๕๕๐ ล้านคน ประกอบกับการขยายความร่วมมือเพื่อเชื่อมโยงโครงสร้างพื้นฐาน เช่น เส้นทางคมนาคม ระบบไฟฟ้า โครงข่ายอินเทอร์เน็ต ฯลฯ จะช่วยเพิ่มโอกาสทางการค้าและการลงทุนให้กับไทย

นอกจากนี้ อาเซียนยังเป็นทั้งแหล่งเงินทุนและเป้าหมายการลงทุนของไทย และไทยได้เปรียบประเทศสมาชิกอื่น ที่มีที่ตั้งอยู่ใจกลางอาเซียน สามารถเป็นศูนย์กลางทางการคมนาคมและขนส่งของประชาคม ซึ่งมีการเคลื่อนย้ายสินค้า บริการ และบุคคล ระหว่างประเทศสมาชิกที่สะดวกขึ้น

อาเซียนช่วยส่งเสริมความร่วมมือในภูมิภาคเพื่อเผชิญกับภัยคุกคามที่ส่งผลกระทบต่อประชาชนโดยตรง เช่น SARs ไข้หวัดนก การค้ามนุษย์ ภัยพิบัติทางธรรมชาติ หมอกควัน ยาเสพติดปัญหาโลกร้อน และปัญหาความยากจน เป็นต้น

อาเซียนจะช่วยเพิ่มอำนาจต่อรองของไทยในเวทีโลก และเป็นเวทีที่ไทยสามารถใช้ในการผลักดันให้มีการแก้ไขปัญหาของเพื่อนบ้านที่กระทบมาถึงไทยด้วย เช่น ปัญหาพม่า ในขณะเดียวกันความสัมพันธ์พหุภาคีในกรอบอาเซียนจะเกื้อหนุนความสัมพันธ์ของไทยในกรอบทวิภาคี เช่น ความร่วมมือกับมาเลเซียในการแก้ไขปัญหา ๓ จังหวัดชายแดนใต้ด้วย

ประชาคมอาเซียนประกอบด้วยเสาหลัก ๓ เสา

๑.ประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน (ASEAN Security Community – ASC) มุ่งให้ประเทศในภูมิภาคอยู่ร่วมกันอย่างสันติ มีระบบแก้ไขความขัดแย้ง ระหว่างกันได้ด้วยดี มีเสถียรภาพอย่างรอบด้าน มีกรอบความร่วมมือเพื่อรับมือกับภัยคุกคามความมั่นคงทั้งรูปแบบเดิมและรูปแบบใหม่ เพื่อให้ประชาชนมีความปลอดภัยและมั่นคง

๒.ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community – AEC) มุ่งให้เกิดการรวมตัวกันทางเศรษฐกิจ และการอำนวยความสะดวกในการติดต่อค้าขายระหว่างกัน อันจะทำให้ภูมิภาคมีความเจริญ มั่งคั่ง และสามารถแข่งขันกับภูมิภาคอื่น ได้เพื่อความอยู่ดีกินดีของประชาชนในประเทศอาเซียน โดย

(ก) มุ่งให้เกิดการไหลเวียนอย่างเสรีของ สินค้า บริการ การลงทุน เงินทุน การพัฒนาทางเศรษฐกิจ และการลดปัญหาความยากจนและความเหลื่อมล้ำทางสังคมภายในปี ๒๐๒๐

(ข) ทำให้อาเซียนเป็นตลาดและฐานการผลิตเดียว (single market and production base)

(ค) ให้ความช่วยเหลือแก่ประเทศสมาชิกใหม่ของอาเซียนเพื่อลดช่องว่างการพัฒนาและช่วยให้ประเทศเหล่านี้เข้าร่วมกระบวนการรวมตัวทางเศรษฐกิจของอาเซียน

(ง) ส่งเสริมความร่วมมือในนโยบายการเงินและเศรษฐกิจมหภาคตลาดการเงินและตลาดทุน การประกันภัยและภาษีอากร การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและการคมนาคม พัฒนาความร่วมมือด้านกฎหมาย การเกษตร พลังงาน การท่องเที่ยว การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์โดยการยกระดับการศึกษาและการพัฒนาฝีมือแรงงาน

กลุ่มสินค้าและบริการนำร่องที่สำคัญ ที่จะเกิดการรวมกลุ่มกัน คือ สินค้าเกษตร / สินค้าประมง / ผลิตภัณฑ์ไม้ / ผลิตภัณฑ์ยาง / สิ่งทอ / ยานยนต์ / อิเล็กทรอนิกส์ / เทคโนโลยีสารสนเทศ (e-ASEAN) / การบริการด้านสุขภาพ, ท่องเที่ยวและการขนส่งทางอากาศ (การบิน) กำหนดให้ปี พ.ศ. ๒๕๕๘ เป็นปีที่เริ่มรวมตัวกันอย่างเป็นทางการ โดยผ่อนปรนให้กับประเทศ ลาว กัมพูชา พม่า และเวียดนาม

ประเทศไทยได้รับมอบหมายให้ทำ Roadmap ทางด้านท่องเที่ยวและการขนส่งทางอากาศ (การบิน)

๓.ประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน (ASEAN Socio-Cultural Community – ASCC)
เพื่อให้ประชาชนแต่ละประเทศอาเซียนอยู่ร่วมกันภายใต้แนวคิดสังคมที่เอื้ออาทร มีสวัสดิการทางสังคมที่ดี และมีความมั่นคงทางสังคม

ความร่วมมืออาเซียน-ไทย

ความร่วมมือด้านการเมืองและความมั่นคง

อาเซียนมีความร่วมมือเพื่อธำรงรักษาสันติภาพและความมั่นคงของภูมิภาค เช่น การจัดทำปฏิญญา กำหนดให้ภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้เป็นเขตแห่งสันติภาพ เสรีภาพ และความเป็นกลาง หรือ Zone of Peace, Freedom and Neutrality (ZOPFAN) ในปี ๒๕๑๔ การจัดทำสนธิสัญญาไมตรี และความร่วมมือในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ หรือ Treaty of Amity and Cooperation (TAC) ในปี ๒๕๑๙ สนธิสัญญา เขตปลอดอาวุธนิวเคลียร์ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (SEANWFZ) และการริเริ่มการประชุมอาเซียนว่าด้วยความร่วมมือด้านการเมืองและความมั่นคงในภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิก หรือ ASEAN Regional Forum (ARF) เพื่อเสริมสร้างความไว้วางใจกันระหว่างประเทศในเอเชียแปซิฟิกซึ่งไทยได้เป็นเจ้าภาพจัดการประชุมครั้งแรกในปี ๒๕๓๗

ไทยได้เสนอแนวคิดเรื่อง ASEAN Troika ในช่วงที่ไทยเป็นประธานอาเซียน ปี ๒๕๔๒ ในการประชุมสุดยอดอาเซียนอย่างไม่เป็นทางการ ASEAN Troika ประกอบด้วยรัฐมนตรีต่างประเทศของประเทศที่เป็นประธานอาเซียน ประเทศที่เป็นประธานอาเซียน ประเทศที่เป็นประธานก่อนหน้านั้น และประเทศที่จะเป็นประธานต่อไป เพื่อเป็นกลไกในการหารือแก้ไขสถานการณ์ที่อาจเกิดขึ้นในภูมิภาคโดยไม่ก้าวล่วงกิจการภายในของประเทศสมาชิกดังเช่นต่อมา เมื่อวันที่ ๑๑ กันยายน ๒๕๔๔ ได้เกิดเหตุการณ์ก่อการร้ายขึ้นในสหรัฐอเมริกา แนวคิดเรื่อง ASEAN Troika กลายเป็นกลไกรับมือกับสถานการณ์ฉุกเฉินที่อาจกระทบต่อประเทศสมาชิกและภูมิภาคทำให้การจัดตั้ง ASEAN Troika ของไทยช่วยปรับปรุงการทำงานของอาเซียนให้คล่องตัวมากขึ้นเพื่อให้อาเซียนได้ร่วมหารือและประสานความร่วมมือที่เป็นรูปธรรมและทันต่อเหตุการณ์

ความร่วมมือด้านสังคมและความร่วมมือเฉพาะด้าน

เป็นความร่วมมือในด้านอื่นที่มีใช้ด้านการเมืองและด้านเศรษฐกิจ ซึ่งประกอบด้วยความร่วมมือด้านต่าง ๆ ได้แก่ แรงงาน วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สาธารณสุข วัฒนธรรมและสารสนเทศ การศึกษาการขจัดความยากจน การพัฒนาสตรี เด็กและเยาวชน การพัฒนาชนบท การพัฒนาและส่งเสริมสวัสดิการสังคม การจัดการด้านสิ่งแวดล้อม และการจัดการด้านภัยพิบัติ เป็นต้น

ไทยเล็งเห็นความสำคัญของความร่วมมือด้านสังคมเพื่อสันติสุขในภูมิภาค จึงสนับสนุนให้อาเซียน กระชับความร่วมมือในการแก้ไขปัญหาอาชญากรรมข้ามชาติ เช่น การค้ายาเสพติด การค้ามนุษย์

การก่อการร้าย การค้าอาวุธ อาชญากรรมทางเศรษฐกิจและคอมพิวเตอร์ เป็นต้น รวมทั้งให้ความสำคัญกับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เพื่อเป็นกลไก ลดช่องว่างระหว่างประเทศสมาชิกเก่าและใหม่ของอาเซียนซึ่งจะมีส่วนช่วยสนับสนุนการรวมตัวของอาเซียน

ไทยมีบทบาทสำคัญในการผลักดันให้เกิดเครือข่ายมหาวิทยาลัยอาเซียน หรือ ASEAN University Network (AUN) เพื่อเป็นแกนหลักในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของภูมิภาค ขณะเดียวกัน ได้เสนอให้ตั้ง “มูลนิธิอาเซียน” หรือ ASEAN Foundation เพื่อส่งเสริมการแลกเปลี่ยนนักศึกษาและนักวิชาการ ตลอดจนการมีส่วนร่วมของประชาชนเพื่อสร้างความตระหนักรู้เกี่ยวกับอาเซียน รวมทั้งยังได้สนับสนุนการจัดทำโครงข่ายรองรับทางสังคม หรือ Social safety nets เพื่อบรรเทาผลกระทบทางสังคมจากวิกฤตเศรษฐกิจ

ปี ๒๕๔๔ ไทยผลักดันให้อาเซียนมีมติรับรองการจัดให้มีปีแห่งการปลูกจิตสำนึกในการต่อต้านยาเสพติดในอาเซียน ระหว่างปี ๒๕๔๕-๒๕๔๖ และสนับสนุนให้มีประชุมยอดอาเซียน ครั้งที่ ๗ รับรองปฏิญญาว่าด้วยเชื้อ HIV เนื่องจากไทยสูญเสียทรัพยากรจำนวนมากในการแก้ไขปัญหาเสพติดปัญหาโรคเอดส์และจำเป็นต้องได้รับความร่วมมือระดับภูมิภาค

ความร่วมมือกับประเทศภายนอกอาเซียน

ไทยมีบทบาทสนับสนุนให้อาเซียนมีความร่วมมือกับประเทศนอกอาเซียน เพื่อเสริมสร้างการเชื่อมโยงกับภูมิภาคอื่นดังปรากฏในรูปของความร่วมมืออาเซียน+๓ (ASEAN plus ๓) ซึ่งประกอบประเทศสมาชิกอาเซียน ๑๐ ประเทศ ร่วมกับญี่ปุ่น จีน และสาธารณรัฐเกาหลี รวมทั้งได้ทำการสถาปนาความสัมพันธ์ในลักษณะของประเทศคู่เจรจา (ASEAN plus ๑) กับอีก ๙ ประเทศ ได้แก่ ออสเตรเลีย แคนาดา นิวซีแลนด์ สหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น จีน สาธารณรัฐเกาหลี อินเดีย และรัสเซีย และมีความร่วมมือกับหนึ่งกลุ่มประเทศ ได้แก่ สหภาพยุโรป นอกจากนี้ อาเซียนยังมีความร่วมมือกับองค์การระหว่างประเทศ คือ โครงการเพื่อการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ (UNDP) มีความสัมพันธ์เฉพาะด้าน (sectoral dialogue) กับปากีสถาน และมีสถานะเป็นผู้สังเกตการณ์ขององค์การสหประชาชาติด้วย

กรอบการดำเนินงานด้านการศึกษาในอาเซียน

กฎบัตรอาเซียน

กฎบัตรอาเซียน (ASEAN Charter) กล่าวถึงการศึกษาไว้ในบทที่ ๑ ข้อย่อยที่ ๑๐ ว่า “เพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ผ่านความร่วมมือที่ใกล้ชิดยิ่งขึ้นด้านการศึกษาระดับอุดมศึกษาและด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเพื่อเสริมสร้างพลังประชาชนและเสริมสร้างความเข้มแข็งแก่ประชาคมอาเซียนซึ่งผู้นำอาเซียนเห็นว่าการร่วมมือด้านการศึกษาเป็นหัวใจสำคัญในการเพิ่มขีดความสามารถของประเทศสมาชิกอาเซียนและเป็นมิติที่สำคัญของเสาหลักทั้งสามด้านของประชาคมอาเซียนและได้ย้ำถึงบทบาทของการศึกษาในการเพิ่มความตระหนักในความเป็นอาเซียนและอัตลักษณ์ของอาเซียนรวมทั้งการส่งเสริมความเข้าใจในความหลากหลายทางวัฒนธรรมในอาเซียน

ปฏิญญาชะอำ-หัวหิน ว่าด้วยการเสริมสร้างความร่วมมือด้านการศึกษาเพื่อบรรลุประชาคมอาเซียนที่เอื้ออาทรและแบ่งปัน

ที่ประชุมสุดยอดอาเซียน ครั้งที่ ๑๕ ที่ชะอำ-หัวหิน เมื่อวันที่ ๒๔ ตุลาคม ๒๕๕๒ ประกอบด้วยประมุขรัฐและหัวหน้ารัฐบาลของสมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (อาเซียน) ของบรูไน ดารุสซาลาม กัมพูชา อินโดนีเซีย ลาว มาเลเซีย พม่า ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ ไทย และเวียดนาม ได้เห็นชอบปฏิญญาชะอำ-หัวหินว่าด้วยการเสริมสร้างความร่วมมือด้านการศึกษาเพื่อบรรลุประชาคมอาเซียนที่เอื้ออาทรและแบ่งปัน เพื่อยืนยันภารกิจในการสนับสนุนการก่อตั้งประชาคมอาเซียน ซึ่งประกอบด้วย ๓ เสาหลัก ได้แก่ความร่วมมือด้านการเมืองและความมั่นคง ความร่วมมือด้านเศรษฐกิจ และความร่วมมือด้าน

สังคมและวัฒนธรรม ทั้ง ๓ เสาหลักต่างสนับสนุนซึ่งกันและกันให้สำเร็จภายในปี ๒๕๕๘ ตามที่ได้ตกลงกันโดยผู้นำในการประชุมสุดยอดอาเซียนครั้งที่ ๑๒ เมื่อวันที่ ๑๓ มกราคม ๒๕๕๐ (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. ๒๕๕๒ ก: ๑๖-๑๗) ดังมีรายละเอียดดังนี้

ปฏิญญาหวิ้น-ชะอำ ว่าด้วยแผนงานการจัดตั้งประชาคมอาเซียน (พ.ศ. ๒๕๕๒-๒๕๕๘) ประกอบด้วยร่างแผนงานของ ๓ ประชาคม และแผนปฏิบัติงานสำหรับข้อริเริ่มเพื่อการรวมตัวของอาเซียนฉบับที่ ๒ ที่เน้นการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในฐานะเป็นกุญแจสำคัญต่อการพัฒนาประชาคมอาเซียน โดยมีสาระสำคัญดังต่อไปนี้

๑. บทบาทของภาคการศึกษาในเสาการเมืองและการมั่นคง

ได้แก่ การสร้างความเข้าใจและตระหนักถึงความสำคัญของกฎบัตรอาเซียน การส่งเสริมหลักการของประชาธิปไตย การส่งเสริมการศึกษาด้านสิทธิมนุษยชน ตระหนักถึงคุณค่าและค่านิยมทางวัฒนธรรมการสร้างเครือข่ายผู้บริหารโรงเรียน เพื่อบูรณาการความร่วมมือด้านการศึกษา การจัดงานฉลองวันอาเซียนในประเทศสมาชิก ในเดือนสิงหาคม ซึ่งเป็นวันสถาปนาอาเซียน

๒. บทบาทของภาคการศึกษาในเสาเศรษฐกิจ

ได้แก่ การจัดทำกรอบการพัฒนาทักษะในอาเซียน การพัฒนากรอบทักษะ ในการถ่ายโอนนักเรียน การเคลื่อนย้ายแรงงานที่มีความชำนาญการในภูมิภาค การพัฒนามาตรฐานอาชีพที่เน้นศักยภาพในอาเซียน ที่สนองตอบความต้องการของภาคอุตสาหกรรม

๓. บทบาทของภาคการศึกษาในเสาสังคมและวัฒนธรรม

ได้แก่ การจัดการศึกษาที่มีคุณภาพ การสร้างความตระหนักเกี่ยวกับอัตลักษณ์อาเซียน การวิจัยและพัฒนาของอาเซียน การสร้างความตระหนักกับรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม การเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อบรรลุเป้าหมายการศึกษาเพื่อปวงชน การจัดทำเนื้อหาอาเซียนร่วมกัน ตลอดจนการแบ่งปันทรัพยากรและจัดตั้งกองทุนเพื่อการพัฒนาการศึกษาในภูมิภาค

ปฏิญญาดังกล่าวจึงเป็นกรอบการดำเนินงานของอาเซียนที่ให้ความสำคัญต่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ผ่านเสาหลักอาเซียนเพื่อเสริมสร้างศักยภาพในการแข่งขันโดยเฉพาะการพัฒนาศักยภาพของแรงงานและการจัดระบบรองรับมาตรฐานฝีมือแรงงาน ที่เน้นความสามารถของแรงงานอาเซียน (ASEAN Workforce Competency)

๔. แผนงานการจัดตั้งประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน (ASEAN Socio-Cultural Community) (พ.ศ. ๒๕๕๒ – ๒๕๕๘)

ในปีพ.ศ. ๒๕๕๒ ผู้นำอาเซียนได้ให้การรับรองแผนการจัดตั้งประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน (เล่มเขียวของตุ้มนงานวิพากษ์แผนอาเซียน หน้า๒๓) ในระหว่างการประชุมสุดยอดอาเซียน ครั้งที่ ๑๔ โดยมีเป้าหมายในการจัดตั้งประชาคมอาเซียน ที่มีประชาชนเป็นศูนย์กลาง และมีสังคมที่เอื้ออาทรและแบ่งปัน (Caring and Sharing Society) เพื่อความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียว และความเป็นเอกภาพในหมู่สมาชิกอาเซียน โดยเสริมสร้างอัตลักษณ์ ส่งเสริมคุณภาพชีวิต ความเป็นอยู่ และสวัสดิการ ที่สามารถตอบสนองความต้องการของ ภูมิภาคและการพัฒนาอย่างยั่งยืน ทั้งนี้ยุทธศาสตร์ในการมุ่งสู่เป้าหมายดังกล่าว อาเซียนจะส่งเสริมโอกาสทางการศึกษาและการพัฒนาอย่างเที่ยงธรรม ส่งเสริมการลงทุนทางการศึกษา การศึกษาตลอดชีวิต การฝึกอบรมและการเพิ่มขีดความสามารถ ส่งเสริมนวัตกรรมและการประกอบการ การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเชิงประยุกต์ในกิจกรรมด้านสังคมและเศรษฐกิจ

แผนงานการจัดตั้งประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียนให้ความสำคัญต่อการบูรณาการการศึกษาเข้ากับวาระของอาเซียนด้านการพัฒนาและการสร้างสังคม แห่งการเรียนรู้ โดยเข้าถึงการศึกษาอย่างทั่วถึง การส่งเสริมการเลี้ยงดูเด็กตั้งแต่ปฐมวัย และการปลูกฝังเรื่องของอาเซียนในกลุ่มเยาวชนผ่านการศึกษาและ กิจกรรมต่าง ๆ เพื่อเสริมสร้างอัตลักษณ์อาเซียน

๕. ยุทธศาสตร์ระยะ ๕ ปี ด้านการศึกษาของอาเซียน (ASEAN ๕-Year Plan on Education ๒๐๑๑ – ๒๐๑๕)

ที่ประชุมรัฐมนตรีศึกษาอาเซียน ครั้งที่ ๖ ได้รับรอง แผนยุทธศาสตร์ ๕ ปี ด้านการศึกษาของอาเซียน เพื่อใช้เป็นกรอบการดำเนินงานด้านการศึกษาของอาเซียน ดังนี้

ยุทธศาสตร์ที่ ๑ การเสริมสร้างอัตลักษณ์อาเซียนผ่านความตระหนักเกี่ยวกับอาเซียน

อาเซียนมีเป้าหมายในการเสริมสร้างอัตลักษณ์อาเซียน ด้วยการสร้างความตระหนักในคุณค่าการเป็นพลเมืองอาเซียนในสังคมทุกระดับทั้งในสาขาการศึกษา ยุทธศาสตร์ ในการดำเนินการดังกล่าวประกอบด้วย การส่งเสริมสนับสนุนการจัดทำโครงการอาเซียนศึกษา ในภูมิภาค หลักสูตรของโรงเรียนในอาเซียนในชั้นประถมศึกษาและมัธยมศึกษาให้รวมการเรียนการสอนเกี่ยวกับอาเซียนไว้ด้วย รวมทั้งจัดทำโครงการฝึกอบรมครูและ พัฒนาสื่อการเรียนการสอนในภูมิภาค รวมทั้งการแลกเปลี่ยนนักศึกษาและวัฒนธรรมระหว่างสมาชิกอาเซียน

ยุทธศาสตร์ที่ ๒ ประกอบด้วย ๒ ยุทธศาสตร์ย่อย ดังนี้

ยุทธศาสตร์ที่ ๒.๑ การเสริมสร้างโอกาสในการได้รับการศึกษาในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา เพื่อบรรลุ เป้าหมายการจัดการศึกษาเพื่อปวงชน ในปี ๒๕๕๘

ยุทธศาสตร์ที่ ๒.๒ การเพิ่มคุณภาพการศึกษา การจัดมาตรฐานการศึกษา การศึกษาตลอดชีวิตและการพัฒนาอาชีพ ด้วยการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาในระดับประถมและมัธยมศึกษา ส่งเสริมการจัดการศึกษาทั้งในระบบและนอกระบบโรงเรียน รวมทั้งการศึกษาตลอดชีวิต รวมทั้งมีระบบการตอบแทนครูที่มีผลงานเป็นเลิศ

ยุทธศาสตร์ที่ ๓ การเคลื่อนย้ายข้ามพรมแดนและการจัดการศึกษาให้มีความเป็นสากลโดยการจัดการศึกษาในปัจจุบันมีวัตถุประสงค์ดังนี้

๑. ตอบสนองความต้องการของตลาดแรงงานและสภาพเศรษฐกิจของโลกยุคโลกาภิวัตน์ซึ่งต้องอาศัยแรงงานที่มีทักษะและความชำนาญสูงและสามารถเคลื่อนย้ายข้ามภูมิภาคได้

๒. การจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษาจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาในด้านคุณภาพ การให้บริการในสาขาต่าง ๆ ที่มีทางเลือกอย่างหลากหลายและมีความเชี่ยวชาญโดยเฉพาะ

๓. สภาพสังคมเศรษฐกิจฐานความรู้ทำให้ทุกประเทศต้องการแรงงานที่มีความรู้ ความชำนาญสูงและต้องได้รับการพัฒนาเฉพาะด้านอย่างต่อเนื่อง รัฐบาลของประเทศต่าง ๆ จึงตั้งเป้าหมายเพื่อจัดการศึกษาข้ามพรมแดน ส่งผลให้การพัฒนาการศึกษา ต้องคำนึงถึงคุณภาพ การเสริมสร้างเศรษฐกิจ และประสานสัมพันธ์กับประเทศต่าง ๆ ในภูมิภาค

เครือข่ายมหาวิทยาลัยอาเซียน (ASEAN University Network – AUN)

ก่อตั้งเมื่อเดือนพฤศจิกายน ๒๕๓๘ ตามมติของที่ประชุมสุดยอดอาเซียน ครั้งที่ ๔ ที่ประสงคในการสร้างอัตลักษณ์อาเซียนและพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ผ่านการเสริมความเข้มแข็งของเครือข่ายมหาวิทยาลัยและสถาบันอุดมศึกษาที่มีอยู่แล้ว ดังนั้น AUN มีส่วนสำคัญที่ช่วยให้บรรลุการจัดตั้งประชาคมอาเซียน โดยอำนาจหน้าที่ของกฎบัตรอาเซียนและบันทึกข้อตกลงในการจัดตั้ง AUN คือ

๑. ส่งเสริมความร่วมมือระหว่างนักปราชญ์ นักวิชาการ และนักวิทยาศาสตร์ ในภูมิภาค

๒. พัฒนาทรัพยากรมนุษย์ด้านวิชาการและอาชีพในภูมิภาค

๓. ส่งเสริมการเผยแพร่ข้อมูลสารสนเทศระหว่างชุมชนนักวิชาการอาเซียน

ปัจจุบันเครือข่ายมหาวิทยาลัยอาเซียนเป็นที่ยอมรับในบทบาทเด่นชัดในการเป็นศูนย์รวมผู้เชี่ยวชาญและทำงานอย่างหนักเพื่อสนับสนุนการจัดตั้งประชาคมอาเซียนในปี พ.ศ. ๒๕๕๘ นับแต่ก่อตั้งในปี ๒๕๓๘ AUN ประสบความสำเร็จดังต่อไปนี้

๑. ส่งเสริมโปรแกรมอาเซียนศึกษาในภูมิภาค

๒. เสริมสร้างความรู้สึกร่วมในอัตลักษณ์ของภูมิภาคในระหว่างเยาวชนในอาเซียน

๓. ส่งเสริมการยอมรับในคุณวุฒิวิชาการระหว่างมหาวิทยาลัยในภูมิภาค

๔. สนับสนุนความร่วมมือด้านงานวิจัยและการสร้างเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศในกิจกรรมที่อยู่ในลำดับความสำคัญเพื่อบรรลุเป้าประสงค์ของอาเซียนเพื่อการบูรณาการอย่างใกล้ชิดในด้านเศรษฐกิจ ความมั่นคงและสังคมและวัฒนธรรม

กิจกรรมที่ AUN ได้ดำเนินการมีดังต่อไปนี้

๑. โปรแกรมอาเซียนศึกษา (ASEAN Study Programme) มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมการมีปฏิสัมพันธ์ อัตลักษณ์ และความร่วมมือระดับอุดมศึกษา โปรแกรมอาเซียนศึกษามีลักษณะสหวิทยาว่าด้วยการพัฒนาอาเซียน และระบบบรรณาภิบาลภายใต้การเปลี่ยนแปลงของโลกอย่าง

๒. การประชุมด้านการศึกษาของ AUN และการแข่งขันพูดของเยาวชน (AUN Education Forum and Young Speakers Contest) มีวัตถุประสงค์คือเพื่อเปิดโอกาสให้นักศึกษาอาเซียนแบ่งปันและรับรู้ค่านิยมและทัศนคติระหว่างกัน เพื่อจัดหาเวทีให้เยาวชนอาเซียนได้แสดงออกความคิดและทัศนคติเกี่ยวกับประเด็นปัญหาของอาเซียน และเสริมสร้างเครือข่ายมิตรภาพของเยาวชนกิจกรรมทั้งสองจัดขึ้นพร้อมกันเป็นระยะเวลา ๒ สัปดาห์ โดยมหาวิทยาลัยที่เป็นสมาชิกจัดส่งนักศึกษา ๒ คน พร้อมอาจารย์ ๑ คน

สำหรับกิจกรรมที่จัดประกอบด้วยการแข่งขันกล่าวสุนทรพจน์ การประชุมเชิงปฏิบัติการและการนำเสนอในหัวข้อที่เป็นประเด็นปัญหาของอาเซียน การศึกษาดูงาน และกิจกรรมด้านวัฒนธรรม

๓. การประชุมด้านวัฒนธรรมของเยาวชนอาเซียน (ASEAN Youth Cultural Forum) เป็นกิจกรรมที่ริเริ่มโดย De La Salle University เมื่อเดือนมีนาคม ๒๕๔๖ ภายใต้หัวข้อ “Culture as a way of fostering regional solidarity and identity” เพื่อเปิดโอกาสให้เยาวชนอาเซียนที่มีความสามารถด้านการเต้นรำ ดนตรี และร้องเพลงได้แสดงออก และสร้างเครือข่ายเยาวชน โดยมหาวิทยาลัยที่เป็นสมาชิก AUN จัดส่งนักศึกษา ๕ คน พร้อมอาจารย์ ๑ คน เข้าร่วมกิจกรรมซึ่งประกอบด้วย การบรรยายเกี่ยวกับดนตรี การร้องเพลง และการเต้นรำ การประชุมเชิงปฏิบัติการ การแสดงทางวัฒนธรรม และการศึกษาดูงานด้านวัฒนธรรม

๔. โครงการแลกเปลี่ยนนักเรียน (AUN Student Exchange Programme) เป็นโครงการที่มอบทุนแก่นักศึกษาของมหาวิทยาลัยที่เป็นสมาชิก AUN ไปศึกษาในมหาวิทยาลัยที่เป็นสมาชิก เป็นเวลา ๑ ภาคการศึกษา หรือ ๑ ปีการศึกษา ในสาขาภาษา ศาสนา การศึกษาข้ามวัฒนธรรม ฯลฯ ทั้งนี้เพื่อเป็นการส่งเสริมการเคลื่อนย้ายนักศึกษาในภูมิภาค สร้างปฏิสัมพันธ์ระหว่างกัน รวมทั้งส่งเสริมความร่วมมือและสร้างเครือข่ายระหว่างผู้เชี่ยวชาญ นักวิชาการและนักเรียนในอาเซียน

๕. โครงการแลกเปลี่ยนคณาจารย์/ผู้เชี่ยวชาญของ AUN (AUN Distinguished Scholars Programme) เป็นโครงการที่เริ่มตั้งแต่ปี ๒๕๔๓ ภายใต้การสนับสนุนของ the United Nations Development Programme (UNDP) และมูลนิธิอาเซียน มีชื่อว่า Distinguished Professor Programme โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมการเคลื่อนย้ายและสร้างเครือข่ายระหว่างคณาจารย์/ผู้เชี่ยวชาญโดยเปิดโอกาสให้คณาจารย์ในมหาวิทยาลัยไปแลกเปลี่ยนการสอนในมหาวิทยาลัยที่เป็นสมาชิก AUN เพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ ความชำนาญและประสบการณ์ และเพื่อส่งเสริมความร่วมมือระหว่างมหาวิทยาลัยที่เป็นผู้ส่งและผู้รับคณาจารย์/ผู้เชี่ยวชาญ ทั้งนี้ คณาจารย์/ผู้เชี่ยวชาญ หรืออาจารย์มหาวิทยาลัยที่เข้าร่วมโครงการจะบรรยายเตรียมกิจกรรมให้ห้องปฏิบัติการวิทยาศาสตร์ สาธิต รวมทั้งเป็นที่ปรึกษานักศึกษาในการทำวิจัย รวมทั้ง

ร่วมพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอน โดยมหาวิทยาลัยที่เป็นผู้ส่งผู้เชี่ยวชาญ/อาจารย์จะรับผิดชอบค่าเครื่องบิน ค่าภาษีสนามบิน และค่าประกันสุขภาพ ส่วนมหาวิทยาลัยผู้รับจะรับผิดชอบค่าเดินทางในประเทศ ค่าที่พัก และค่าอาหาร

๖. ความร่วมมือด้านการวิจัย (Collaborative Research) เป็นโครงการที่ริเริ่มเมื่อปี ๒๕๔๓ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมความร่วมมือด้านการทำวิจัยในอาเซียนเพื่อหาข้อสรุปในประเด็นที่เป็นปัญหาของภูมิภาคและสนับสนุนการตัดสินใจในสาขาที่ประชุมสุดยอดอาเซียนให้ความสำคัญ ๒๕๔๗ และได้จัดพิมพ์และเผยแพร่ไปยังมหาวิทยาลัยที่เป็นสมาชิก และหน่วยงานอาเซียนรายสาขาที่เกี่ยวข้อง

๗. การสร้างเครือข่ายสารสนเทศของ AUN (AUN Information Networking) AUN ได้ดำเนินการอย่างต่อเนื่องในการสร้างเครือข่ายระหว่างสมาชิกระดับตั้งแต่ ๒๕๔๐ เพื่ออำนวยความสะดวกในการเผยแพร่และความร่วมมือระหว่างสมาชิกและเพื่อสร้างและพัฒนาระบบแลกเปลี่ยนข้อมูลออนไลน์ในมหาวิทยาลัยที่เป็นสมาชิก โดยในระยะแรก AUN ได้ใช้โฮมเพจที่ <http://www.aun.chula.ac.th> และต่อมาได้เปลี่ยนเป็น <http://www.aun-sec.org> ทั้งนี้ มหาวิทยาลัยที่เป็นสมาชิก AUN มีเครือข่ายห้องสมุดออนไลน์ เพื่อแบ่งปันทรัพยากรดิจิทัลอย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ ความคิดริเริ่มดังกล่าวเริ่มตั้งแต่เดือนกันยายน ๒๕๔๕ ด้วยการแต่งตั้งคณะทำงานว่าด้วยห้องสมุดออนไลน์ของ AUN (AUN Inter-Library Online Working Committee) โดยคณะทำงานดังกล่าวมีการประชุมมาแล้ว ๖ ครั้ง

๘. การประกันคุณภาพการศึกษาของ AUN (AUN Quality Assurance – AUN-QA) มีวัตถุประสงค์ (AUN-QA Criteria) เพื่อส่งเสริมการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษาในฐานะเป็นเครื่องมือเพื่อการรักษาและปรับปรุงการวิจัยด้านการสอน และมาตรฐานทางวิชาการของมหาวิทยาลัยที่เป็นสมาชิกของ AUN

๙. เครือข่ายบัณฑิตสาขาธุรกิจและเศรษฐศาสตร์ของ AUN (AUN Graduate Business and Economics Programme Network (AGBEP Network) เป็นเครือข่ายย่อยของ AUN ให้ความสำคัญในการสร้างความร่วมมือระหว่างบัณฑิตในสาขาธุรกิจและเศรษฐศาสตร์ของมหาวิทยาลัยที่เป็นสมาชิก AUN โดยมีวัตถุประสงค์ในการพัฒนาคุณภาพของบัณฑิตในสาขาดังกล่าวที่จัดสอนในมหาวิทยาลัยสมาชิก AUN กิจกรรมที่จัดขึ้นประกอบด้วย โครงการแลกเปลี่ยนนักเรียนและคณาจารย์ หนังสือวารสารวิจัยด้านธุรกิจและเศรษฐศาสตร์ การประชุมประจำปีของเครือข่ายจำนวน ๖ ครั้ง ที่อินโดนีเซีย (กันยายน ๒๕๔๓) มาเลเซีย (พฤศจิกายน ๒๕๔๔) สิงคโปร์ (พฤศจิกายน ๒๕๔๕) บรูไน ดารุสซาลาม (มกราคม ๒๕๔๗) ฟิลิปปินส์ (ธันวาคม ๒๕๔๗) และไทย (ธันวาคม ๒๕๔๘) การประชุมเครือข่าย AGBEP ประจำปี ๒๕๕๒ (๑๕-๑๖ มกราคม ๒๕๕๒) และประจำปี ๒๕๕๓ (๑๘-๑๙ มกราคม ๒๕๕๓)

๑๐. การประชุมอธิการบดีของมหาวิทยาลัยเครือข่าย AUN (AUN Rectors' Meeting) มีวัตถุประสงค์เพื่อประสานความร่วมมือด้านการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาระหว่างผู้บริหารระดับผู้กำหนดนโยบายของมหาวิทยาลัยที่เป็นสมาชิกเครือข่ายมหาวิทยาลัยอาเซียน

นโยบาย ๕ ประการ ของกระทรวงศึกษาธิการในการดำเนินงานตามปฏิญญาอาเซียนด้านการศึกษา เพื่อจัดทำแผนปฏิบัติการอาเซียนด้านการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ

กระทรวงศึกษาธิการจึงได้แต่งตั้งคณะกรรมการระดับชาติเพื่อขับเคลื่อนการศึกษา ในอาเซียนสู่เป้าหมายในการจัดตั้งประชาคมอาเซียนในปี พ.ศ. ๒๕๕๘ ประกอบด้วยผู้แทนจากองค์กรหลัก ได้แก่ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ผู้แทนสำนักงานเลขาธิการคุรุสภา ผู้อำนวยการเครือข่ายมหาวิทยาลัยอาเซียน ผู้แทนกรมอาเซียน

กระทรวงการต่างประเทศ โดยมีรัฐมนตรีว่าการ กระทรวงศึกษาธิการเป็นประธาน ทั้งนี้ที่ประชุมเมื่อวันที่ ๒๓ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๕๓ ได้เห็นชอบนโยบายการขับเคลื่อนการศึกษาในอาเซียนสู่เป้าหมายการจัดตั้งประชาคมอาเซียนในปี พ.ศ. ๒๕๕๘ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

นโยบายที่ ๑ การเผยแพร่ความรู้ ข้อมูลข่าวสารและเจตคติที่ดีเกี่ยวกับอาเซียน เพื่อสร้างความตระหนักและเตรียมความพร้อมของครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา นักเรียน นักศึกษา และประชาชน เพื่อก้าวสู่ประชาคมอาเซียน ภายในปี ๒๕๕๘

นโยบายที่ ๒ การพัฒนาศักยภาพของนักเรียน นักศึกษา และประชาชนให้มีทักษะที่เหมาะสม เพื่อเตรียมความพร้อมในการก้าวสู่ประชาคมอาเซียน เช่น ความรู้ภาษาอังกฤษ ภาษาเพื่อนบ้าน เทคโนโลยีสารสนเทศ ทักษะและความชำนาญการที่สอดคล้องกับการปรับตัวและเปลี่ยนแปลงทางอุตสาหกรรมและการเพิ่มโอกาสในการหางานทำของประชาชนรวมทั้งการพิจารณาแผนผลิตกำลังคน

นโยบายที่ ๓ การพัฒนามาตรฐานการศึกษา เพื่อส่งเสริมการหมุนเวียนของนักศึกษา ครู และอาจารย์ในอาเซียน รวมทั้งเพื่อให้มีการยอมรับในคุณสมบัติทางวิชาการร่วมกันในอาเซียน การส่งเสริมความร่วมมือระหว่างสถาบันการศึกษาต่าง ๆ และการแลกเปลี่ยนเยาวชน การพัฒนาระบบการศึกษาทางไกล ซึ่งช่วยสนับสนุนการศึกษาตลอดชีวิต การส่งเสริมและปรับปรุงการศึกษาด้านอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมทางอาชีพทั้งในขั้นต้นและขั้นต่อเนื่อง ตลอดจนส่งเสริมและเพิ่มพูนความร่วมมือระหว่างสถาบันการศึกษาของประเทศสมาชิกของอาเซียน

นโยบายที่ ๔ การเตรียมความพร้อมเพื่อเปิดเสรีการศึกษาในอาเซียน เพื่อรองรับการก้าวสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ประกอบด้วย การจัดทำความตกลงยอมรับร่วมด้านการศึกษา การพัฒนาความสามารถประสบการณ์ในสาขาวิชาชีพสำคัญต่าง ๆ เพื่อรองรับการเปิดเสรีการศึกษาควบคู่กับการเปิดเสรีด้านการเคลื่อนย้ายแรงงาน

นโยบายที่ ๕ การพัฒนาเยาวชน เพื่อเป็นทรัพยากรสำคัญในการก้าวสู่ประชาคมอาเซียน

ปัญหาและอุปสรรคที่สำคัญของประชาคมอาเซียน

๑. ประเทศสมาชิกอาเซียน มีสภาพภูมิศาสตร์คล้ายคลึงกัน จึงมีสินค้าเกษตรหรือแร่ธาตุที่คล้ายคลึงกัน บางครั้งจึงมีการแย่งตลาดกันเอง และสินค้าส่วนใหญ่เป็นผลผลิตทางการเกษตรที่ยังไม่ได้แปรรูป ทำให้ราคาสินค้าตกต่ำ นโยบายเขตการค้าเสรีในภูมิภาคนี้จึงดำเนินไปอย่างช้ามากจะแก้ไขปัญหานี้ได้จะต้องมีการแบ่งการผลิตตามความถนัดของแต่ละประเทศแล้วนำมาแลกเปลี่ยนกันจึงจะเกิดการรวมกลุ่มกันได้ แต่ถ้าต่างคนต่างผลิตโดยไม่มีการกำหนดมาตรฐานร่วมกันในการวางแผนการผลิตก็ถือว่าเป็นปัญหาใหญ่ในการรวมกลุ่ม

๒. สินค้าอุตสาหกรรมในกลุ่มอาเซียนนั้นก็เป็นอุตสาหกรรมประเภทเดียวกัน แต่ละประเทศต่างก็มุ่งจะพัฒนาประเทศให้เป็นประเทศที่พัฒนาแล้วตามแบบอย่างตะวันตก จึงต้องมีการจัดซื้อเทคโนโลยีขั้นสูงประเทศในกลุ่มอาเซียนที่พอจะผลิตสินค้าเทคโนโลยีได้ก็คือสิงคโปร์ แต่ประเทศสมาชิกก็เกี่ยงว่ายังไม่มีคุณภาพจึงจำที่จะต้องพึ่งพาสินค้าจากประเทศอุตสาหกรรมนอกกลุ่มอาเซียน ทำให้การค้าขายระหว่างกันในกลุ่มอาเซียนทำได้ยาก วิธีการแก้ไขจะต้องมีการแบ่งงานกันทำและยอมรับสินค้าประเทศในภูมิภาคเดียวกัน รวมทั้งจะต้องมีการพัฒนาคุณภาพสินค้าภายในกลุ่มประเทศอาเซียนให้ดีขึ้น

๓. ประเทศในอาเซียนพยายามพัฒนาอุตสาหกรรมภายในประเทศเพื่อทดแทนการนำเข้า แต่ละประเทศพยายามส่งเสริม พัฒนา และคุ้มครองอุตสาหกรรมในประเทศตน โดยการใช้กำแพงภาษีหรือกำหนดโควตา ซึ่งสวนทางกับหลักการในการรวมกลุ่มและตลาดการค้าเสรี ซึ่งเป็นประเทศสมาชิกรวมกลุ่มกันต้องยกเลิกข้อเลือกปฏิบัติทางการค้าระหว่างประเทศเพื่อก่อให้เกิดการค้าเสรี (Free Trade) ดังนั้นข้อตกลงใน AFTA ของอาเซียนหลายข้อจึงยังไม่ได้รับการปฏิบัติ

๔. ประเทศสมาชิกยังคงปกป้องผลประโยชน์แห่งชาติของตนเป็นหลัก และการหารายได้เข้าของรัฐประเทศในอาเซียนมีลักษณะเหมือนกัน คือรายได้หลักของประเทศมาจากการเก็บภาษีศุลกากรสินค้าเข้าและขาออก ซึ่งการรวมกลุ่มเป็นประชาคมอาเซียนให้ยกเลิกการเก็บภาษีระหว่างกันหรือเก็บภาษีให้น้อยลง แต่ประเทศสมาชิกไม่สามารถสละรายได้ในส่วนนี้ได้ เนื่องจากเป็นเงินที่ต้องนำมาพัฒนาประเทศ การรวมกลุ่มเพื่อให้เกิดการค้าเสรีระหว่างประเทศในภาคีจึงยังทำได้ยาก

๕. ความแตกต่างกันทางการเมืองและการปกครอง กฎบัตรอาเซียนได้กำหนดไว้ชัดเจนถึงหลักการประชาธิปไตยและให้ประเทศสมาชิกยึดมั่นต่อรัฐบาลที่มาจากวิถีทางรัฐธรรมนูญ การสร้างประชาคมความมั่นคงอาเซียนก็จะช่วยยกระดับความร่วมมือในการส่งเสริมประชาธิปไตยของแต่ละประเทศอันมีผลต่อความสงบเรียบร้อยทางการเมืองในภูมิภาคด้วย แต่การปกครองของประเทศสมาชิกอาเซียนมีหลากหลายรูปแบบประกอบด้วย

๕.๑ แบบประชาธิปไตยในระบบรัฐสภา มี ๔ ประเทศ คือ ไทย กัมพูชา สิงคโปร์ และ มาเลเซีย

๕.๒ ประชาธิปไตยในระบบประธานาธิบดี ๒ ประเทศ คือ อินโดนีเซีย และฟิลิปปินส์

๕.๓ เผด็จการสังคมนิยมคอมมิวนิสต์ ๒ ประเทศ คือ ลาวและเวียดนาม

๕.๔ เผด็จการทหาร ๑ ประเทศ คือ เมียนมาร์ หรือพม่า

๕.๕ สมบูรณาญาสิทธิราชย์ ๑ ประเทศ คือ บรูไน

สมาชิกในกลุ่มอาเซียนมีความแตกต่างกันอย่างเห็นได้ชัด สมาชิกบางประเทศยังมีปัญหาด้านความเป็นประชาธิปไตย และยังปกครองในรูปแบบเผด็จการและต้องการรักษาอำนาจของตนไว้ ทำให้อาเซียนพัฒนาได้อย่างยากลำบาก

๖. ความขัดแย้งระหว่างประเทศอาเซียน ประเทศสมาชิกในกลุ่มอาเซียนยังมีปัญหาความขัดแย้งระหว่างประเทศอยู่ เช่น ปัญหาพรมแดนระหว่างประเทศไทย - กัมพูชา ปัญหาพรมแดนระหว่าง มาเลเซีย - ฟิลิปปินส์ - อินโดนีเซีย

๗. ความแตกต่างด้านสังคมและวัฒนธรรม ภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้เป็นดินแดนซึ่งมีความหลากหลายทางเชื้อชาติ ศาสนา โดยสามารถแบ่งกลุ่มประเทศตามศาสนาที่ประชากรส่วนใหญ่ ของประเทศนับถือได้ ดังนี้ - ประเทศที่ประชากรส่วนใหญ่นับถือศาสนาอิสลาม คือ บรูไน อินโดนีเซีย และมาเลเซีย - ประเทศที่ประชากรส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ คือ กัมพูชา ลาว พม่า เวียดนาม สิงคโปร์ และประเทศไทย - ส่วนในฟิลิปปินส์ประชากรส่วนใหญ่นับถือศาสนาคริสต์ นอกเหนือจากความแตกต่างทางศาสนาแล้ว ปัญหาชนกลุ่มน้อยที่มีจำนวนมาก ซึ่งแน่นอนว่าย่อมจะมีความแตกต่างทางความเชื่อ วิถีชีวิต ภาษา ขนบธรรมเนียมประเพณี และวัฒนธรรม ก็เป็น อุปสรรคต่อการหลอมรวมสร้างความเป็นหนึ่งเดียว

ข้อมูลทั่วไปและระบบการศึกษาของประเทศอาเซียนที่ควรรู้

ปัจจุบันประเทศในอาเซียน มีอยู่ ๑๐ ประเทศ โดยมีข้อมูลของแต่ละประเทศ ดังนี้

๑. ประเทศบรูไน ดารุสซาลาม (Brunei Darussalam)

เมืองหลวง : บันดาร์ เสรี เบกาวัน

ภาษา : ภาษามลายู เป็นภาษาราชการ รองลงมาเป็นอังกฤษและจีน

ประชากร : ประกอบด้วย มาเลย์ ๖๖%, จีน ๑๑%,อื่น ๒๓%

นับถือศาสนา : อิสลาม ๖๗%, พุทธ ๑๓%, คริสต์ ๑๐%

ระบบการปกครอง : ระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์

ข้อควรรู้

- ประชาชนของประเทศในกลุ่มอาเซียนสามารถทำวีซ่าที่ ตม.ที่ประเทศบรูไนฯ มีระยะเวลาอยู่ในบรูไนฯ ได้ ๒ สัปดาห์

- ควรหลีกเลี่ยงเสื้อผ้าสีเหลืองเพราะถือเป็นสีของพระมหากษัตริย์
- การทักทายจะจับมือกันเบา และสตรีจะไม่ยื่นมือให้บุรุษจับ
- การใช้นิ้วชี้ไปที่คนหรือสิ่งของถือว่าไม่สุภาพ แต่จะใช้หัวแม่มือชี้แทน
- จะไม่ใช้มือซ้ายในการส่งของให้ผู้อื่น
- สตรีเวลานั่งจะไม่ให้เท้าชี้ไปทางผู้ชายและไม่ส่งเสียงหรือหัวเราะดัง

ระบบการศึกษา

- ไม่มีการศึกษาภาคบังคับ แต่การศึกษาเป็นสากล และจัดให้ฟรีสำหรับประชาชนทั่วไป การศึกษาแบ่งออกเป็นระดับก่อนประถมศึกษา ๑ ปี ระดับประถมศึกษา ๖ ปี ระดับมัธยมศึกษา ๗-๘ ปี ซึ่งแบ่งเป็นระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ๓ ปี ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ๒-๓ ปี และระดับเตรียมอุดมศึกษา ๒ ปี และระดับมหาวิทยาลัย ๓-๔ ปี

• ระดับก่อนประถมศึกษา เด็กทุกคนต้องเข้าศึกษาในระดับก่อนประถมศึกษา ๑ ปี เมื่ออายุ ๕ ปี หลังจากนั้นจึงเข้าศึกษาในระดับประถมศึกษา

• ระดับประถมศึกษา แบ่งออกเป็นสองระดับคือ ระดับประถมต้น ๓ ปี และประถมปลาย ๒-๓ ปี หลังจากจบการศึกษาระดับประถมศึกษา ๖ ปี นักเรียนจะต้องเข้ารับการทดสอบข้อสอบกลาง (PCE : Primary Certificate of Examination) ซึ่งการศึกษาในระดับนี้มีจุดประสงค์เพื่อปูพื้นฐานด้านการเขียน การอ่าน และการคำนวณให้นักเรียน เพื่อจะได้นำความรู้เหล่านี้ไปใช้ในการพัฒนาตนเอง

• ระดับมัธยมศึกษา การศึกษาระดับมัธยมศึกษาใช้เวลา ๗-๘ ปี (มัธยมศึกษา ๑-๕ และเตรียมอุดมศึกษา ๒ ปี)

- ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น มีระยะเวลา ๓ ปี หลังมัธยมศึกษาตอนต้นแล้ว นักเรียนจะต้องทดสอบ BJCE (Brunei Junior Certificate of Education) จึงสามารถเรียนต่อระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย หรือเลือกเรียนวิชาด้านช่าง และเทคนิคพื้นฐานที่สถาบันการศึกษาทางเทคนิคและอาชีวศึกษา

- ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายมีระยะเวลา ๒-๓ ปี นักเรียนจะเลือกเรียนสายศิลป์ สายวิทย์ หรือสายอาชีพ ตามแต่ผลการสอบ BJCE หลังจากเรียนจบระดับมัธยมศึกษาตอนปลายแล้ว (ระดับ ๕) เด็กต้องสอบข้อสอบ Brunei-Cambridge General Certificate of Education : BCGCE “O” level หรือสำเร็จการศึกษาระดับ ๖ เด็กต้องสอบข้อสอบ Brunei-Cambridge General Certificate of Education : BCGCE “A” level แล้วจึงจะมีสิทธิ์เรียนต่อระดับเตรียมอุดมศึกษา

- ระดับเตรียมอุดมศึกษา มีระยะเวลา ๒ ปี

• ระดับปริญญาตรีจัดให้กับเด็กที่มีผลการศึกษาคดี มีศักยภาพในการศึกษาต่อได้ หรือศึกษาในสาขาที่เป็นความต้องการของประเทศ ซึ่งมีทั้งมหาวิทยาลัย สถาบันอาชีวฯ และเทคนิคต่าง ๆ วิทยาลัยต่าง ๆ โรงเรียนเอกชน (Non-Government Schools) มีบทบาทในการช่วยแบ่งเบาภาระการจัดการศึกษาของรัฐบาล โดยโรงเรียนเอกชนที่ขึ้นทะเบียนกับกระทรวงศึกษาธิการมี ๕ ประเภท ได้แก่ โรงเรียนภาคบังคับตามปกติ (ตั้งแต่ระดับอนุบาลจนถึงระดับมัธยมศึกษา) โรงเรียนกวดวิชา โรงเรียนสอนคอมพิวเตอร์ โรงเรียนสอนดนตรี โรงเรียนสอนตัดเสื้อ การศึกษา และการฝึกหัดด้านอาชีวฯและเทคนิค กรมการศึกษาด้านเทคนิค (Department of Technical Education – DTE) เป็นผู้รับผิดชอบดูแลการจัดการศึกษา และการฝึกหัดด้านอาชีวฯและเทคนิค (Technical and Vocational Education and Training) และโปรแกรมเกี่ยวกับการศึกษาต่อ (Continuing Education-CE) ระบบการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๒๘ กำหนดให้ใช้ภาษาอังกฤษ

และภาษามลายูในการสอนตั้งแต่ระดับอนุบาลจนถึงประถมศึกษาปีที่ ๓ ครูจะสอนทุกวิชาด้วยภาษามลายู ยกเว้นวิชาภาษาอังกฤษซึ่งใช้ภาษาอังกฤษในการสอน สำหรับระดับประถมศึกษาปีที่ ๔ ขึ้นไป โรงเรียนจะใช้ทั้งภาษามลายู และภาษาอังกฤษในการสอน โดยภาษามลายูใช้สำหรับสอนวิชาเกี่ยวกับมาเลย์ ความรู้เกี่ยวกับศาสนาอิสลาม พลศึกษา ศิลปะและการช่าง และวิชาหน้าที่พลเมือง ส่วนภาษาอังกฤษใช้ในการสอน วิชาวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ ภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ และภาษาอังกฤษ เป็นต้น

๒. ประเทศกัมพูชา (Cambodia)

เมืองหลวง : กรุงพนมเปญ

ภาษา : ภาษาเขมร เป็นภาษาราชการ รองลงมาเป็นอังกฤษ, ฝรั่งเศส, เวียดนามและจีน

ประชากร : ประกอบด้วย ชาวเขมร ๙๔%, จีน ๔%, อื่น ๒%

นิกายศาสนา : พุทธ(เถรวาท) เป็นหลัก

ระบบการปกครอง : ประชาธิปไตยแบบรัฐสภา โดยมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุขภายใต้รัฐธรรมนูญ

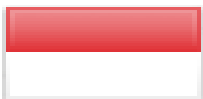
ข้อควรรู้

- เมื่อเดินทางถึงท่าอากาศยานกรุงพนมเปญ โดยกรอกแบบฟอร์ม Visa on Arrival พร้อมยื่นรูปถ่าย และค่าธรรมเนียม ๒๐ ดอลลาร์สหรัฐ

- ผู้ที่เดินทางเข้ากัมพูชา และประสงค์จะอยู่ทำธุรกิจเป็นระยะเวลาเกิน ๓ เดือน ควรฉีดยาป้องกันโรคไทฟอยด์ และไวรัสเอและบี

ระบบการศึกษา

การเปลี่ยนแปลงทางการเมือง และเศรษฐกิจสังคม นำไปสู่การปฏิรูปด้านการศึกษาของกัมพูชาก่อนปี พ.ศ.๒๕๑๘ ยึดระบบการศึกษาแบบฝรั่งเศสซึ่งให้มีการศึกษาภาคบังคับ ๑๓ ปี (๖+๔+๒+๑) ภายหลังปี พ.ศ. ๒๕๒๒ กระทรวงศึกษาใช้ระบบการศึกษาแบบ ๑๐ ปี (๔+๓+๓) และต่อมาได้ขยายเป็นแบบ ๑๑ ปี และใช้สืบเนื่องจากปี พ.ศ.๒๕๒๙ ถึง ๒๕๓๙ กระทรวงศึกษาฯ ยังคงดำเนินการพัฒนาระบบการศึกษา มีการปฏิรูปหลักสูตร มีการพัฒนาตำราเรียนใหม่และนำเทคนิคการสอนใหม่ มาให้กับครูเพื่อเตรียมสำหรับการนำระบบการศึกษาแบบ ๑๒ ปีมาใช้ (๖+๓+๓) ในปีการศึกษา ๒๕๓๙ – ๒๕๔๐ โดยระบบใหม่นี้ จะแบ่งเป็นการศึกษาก่อนประถมศึกษา ๓ ปี ประถมศึกษา ๖ ปี มัธยมศึกษาตอนต้น ๓ ปี มัธยมศึกษาตอนปลาย ๓ ปี และระดับอุดมศึกษา ๔ – ๗ ปี ส่วนการจัดการศึกษาด้านอาชีวและเทคนิคจัดให้ตั้งแต่ ๑ ปี ไปจนถึง ๓ – ๕ ปี การจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษานี้ บางสถาบันการศึกษาอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของกระทรวงเกษตร สาธารณสุขหรือแรงงาน การจัดการศึกษานอกระบบจะเน้นการฝึกทักษะ ให้กับประชาชน

๓. ประเทศอินโดนีเซีย (Indonesia)

เมืองหลวง : จาการ์ตา

ภาษา : ภาษาอินโดนีเซีย เป็นภาษาราชการ

ประชากร : ประกอบด้วย ชนพื้นเมืองหลายกลุ่ม มีภาษามากกว่า ๕๘๓ ภาษา ร้อยละ ๖๑ อาศัยอยู่บนเกาะ
ชวา

นับถือศาสนา : อิสลาม ๘๗%, คริสต์ ๑๐%

ระบบการปกครอง : ประชาธิปไตยที่มีประธานาธิบดีเป็นประมุข และหัวหน้าฝ่ายบริหาร

ข้อควรรู้

- ไม่ควรใช้มือซ้ายในการรับ-ส่งของ หรือรับประทานอาหารคนมุสลิมอินโดนีเซียถือว่ามือซ้าย
ไม่สุภาพ

- ไม่จับศีรษะคนอินโดนีเซียรวมทั้งการลูบศีรษะเด็ก

- การครอบครองยาเสพติด อาวุธ หนังสือรูปภาพอนาจาร มีบทลงโทษหนัก อาทิ การนำเข้าและ
ครอบครองยาเสพติดมีโทษถึงประหารชีวิต

- บทลงโทษรุนแรงเกี่ยวกับการค้าและส่งออกพืชและสัตว์กว่า ๒๐๐ ชนิด จึงควรตรวจสอบก่อนซื้อหรือ
นำเข้าพืชและสัตว์ออกนอกประเทศ

ระบบการศึกษา

ระบบการศึกษาในโรงเรียนประกอบด้วยระดับการศึกษาชั้นต่าง ๆ ดังนี้คือ การศึกษาขั้นพื้นฐาน
การศึกษาชั้นมัธยมและการศึกษาระดับสูง นอกเหนือจากระดับการศึกษาดังกล่าวข้างต้นแล้ว ยังมีการศึกษา
ก่อนวัยเรียนเพื่อเตรียมความพร้อมของเด็กด้วย

การศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามเกณฑ์จะใช้เวลา ๙ ปีโดยเรียนชั้นประถมศึกษา ๖ ปีและชั้นมัธยมศึกษา
ตอนต้น ๓ ปี มีเป้าหมายเพื่อจัดหาทักษะพื้นฐานในการพัฒนาตนเองในฐานะที่เป็นปัจเจกชน สมาชิกในสังคม
ประชากรในประเทศและโลก เท่ากับที่เตรียมก้าวเข้าสู่การศึกษาระดับมัธยมศึกษา โรงเรียนประถมศึกษาจะ
กำหนดโครงการการศึกษาเป็นเวลา ๖ ปีซึ่งโรงเรียนจะมีลักษณะแตกต่างกัน ๒ แบบ คือ โรงเรียนประถมศึกษา
แบบทั่วไป (general primary school) และโรงเรียนประถมศึกษาพิเศษสำหรับเด็กพิการ (special primary
school for handicapped children) สำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นจะกำหนดการเรียนเป็นเวลา ๓ ปี
และมีลักษณะแบบเดียวกับของโรงเรียนระดับประถมศึกษาคือ มีโรงเรียนแบบทั่วไปและโรงเรียนพิเศษสำหรับเด็กพิการ

โรงเรียนมัธยมศึกษา รับผู้จบการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ใช้เวลาเรียน ๓ ปี โดยมีรูปแบบ
ของการจัดการศึกษาหลายแบบ เช่น แบบสามัญทั่วไป แบบสามัญวิชาชีพ แบบสามัญทางศาสนา แบบสามัญ
บริการ และแบบการศึกษาพิเศษ วัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษามีดังนี้คือ

๑.พัฒนาความรู้แก่นักเรียนให้ได้ศึกษาต่อเนื่องไปถึงขั้นสูง และเพื่อพัฒนาตนเองให้สอดคล้องกับการ
พัฒนาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและศาสตร์แขนงต่าง ๆ

๒.พัฒนาความสามารถของนักเรียนในฐานะเป็นสมาชิกของสังคม ให้มีปฏิสัมพันธ์ต่อสังคม วัฒนธรรม
และสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ

การศึกษาระดับมัธยมศึกษาทั่วไป หลักสูตรประกอบด้วยโครงการวิชาการสอนทั่วไปและการสอน
เฉพาะวิชา เพื่อเตรียมความรู้และพัฒนาทักษะสำหรับการศึกษาในระดับอุดมศึกษาต่อไป

การศึกษาระดับมัธยมศึกษาทางวิชาชีพ เหมาะสำหรับผู้ต้องการเข้าสู่วิชาชีพ สามารถแยกการศึกษา
นี้ออกเป็น ๖ กลุ่มในสาขาวิชาชีพต่าง ๆ ดังนี้คือ

- เกษตรกรรมและการป่าไม้
- เทคโนโลยีและอุตสาหกรรม
- ธุรกิจและการจัดการ
- ความเป็นอยู่ของชุมชน
- การท่องเที่ยว

• ศิลปหัตถกรรม

การศึกษาระดับมัธยมศึกษาด้านศาสนา เป็นการจัดการศึกษาด้านศาสนาโดยเฉพาะการศึกษาระดับมัธยมศึกษาแบบบริการ เป็นการจัดการศึกษาเพื่อเตรียมความรู้ความสามารถสำหรับผู้ที่เข้าเป็นพนักงานหรือข้าราชการ การศึกษาระดับมัธยมศึกษาพิเศษ เป็นการจัดการศึกษาสำหรับนักเรียนที่พิการทางร่างกายและ/หรือจิตใจ

การศึกษาระดับสูง หรืออุดมศึกษา เป็นการขยายไปจากการศึกษาระดับมัธยมศึกษา ระดับปริญญาตรีใช้เวลาเรียน ๓-๔ ปี ปริญญาโท ๒ ปี และปริญญาเอก ๓ ปี สถาบันที่ให้การศึกษาระดับสูงนี้มีลักษณะเป็นสถาบันวิชาการ โพลีเทคนิค สถาบันการศึกษาและมหาวิทยาลัย

๔. ประเทศลาว (Laos)

เมืองหลวง : นครหลวงเวียงจันทน์

ภาษา : ภาษาลาว เป็นภาษาราชการ

ประชากร : ประกอบด้วย ชาวลาวลุ่ม ๖๘%, ลาวเทิง ๒๒%, ลาวสูง ๙% รวมประมาณ ๖๘ คนเผ่า

นับถือศาสนา : ๗๕% นับถือพุทธ, นับถือผี ๑๖%

ระบบการปกครอง : สังคมนิยมคอมมิวนิสต์ (ทางการลาวใช้คำว่า ระบบประชาธิปไตยประชาชน)

ข้อควรรู้

-ลาว มีตัวอักษรคล้ายของไทย ทำให้คนไทยอ่านหนังสือลาวได้ไม่ยากนัก ส่วนคนลาวอ่านหนังสือไทยได้ค่อนข้างมาก

-ลาวขับรถทางขวา

ระบบการศึกษา

สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว (Lao People's Democratic Republic) เป็นประเทศที่อยู่ในวงล้อมของ ๕ ประเทศ คือ เวียดนาม กัมพูชา ไทย พม่า และจีน เป็นประเทศที่ไม่มีทางออกทะเล พื้นที่ประเทศทั้งหมด ๒๓๖,๘๐๐ ตารางกิโลเมตร ซึ่งส่วนใหญ่เป็นเขาและที่ราบสูง ใช้ภาษาลาวเป็นภาษาราชการ เมืองหลวงชื่อเวียงจันทน์ (Vientiane) ปกครองในระบบสังคมนิยม

การจัดการศึกษาของลาวเริ่มด้วยการศึกษาในระดับอนุบาลและก่อนวัยเรียน โรงเรียนอนุบาลในประเทศลาวจะมีทั้งโรงเรียนที่เป็นของรัฐบาลและเอกชน เปิดรับนักเรียนตั้งแต่อายุ ๓-๖ ปี ใช้เวลาเรียน ๓ ปี แบ่งเป็นชั้นอนุบาล ๑-๓ เมื่อจบชั้นอนุบาลแล้วจะเข้าเรียนในระดับประถมศึกษาต่อไป

นับตั้งแต่ลาวได้เปลี่ยนการปกครองเมื่อปี ค.ศ.๑๙๗๕ (พ.ศ.๒๕๒๘) เป็นต้นมา ลาวได้ใช้ระบบการศึกษาเป็นแบบ ๑๑ ปี คือระบบ ๕ : ๓ : ๓ ดังนี้

• ประถมศึกษา

ใช้เวลาในการศึกษา ๕ ปี เด็กจะเริ่มเข้าเรียนเมื่ออายุ ๖ ปี การศึกษาในระดับนี้คือการศึกษากภาคบังคับ เด็กทุกคนต้องจบการศึกษาในระดับนี้ แต่ในทางปฏิบัติการศึกษากภาคบังคับจะมีผลดีแต่เฉพาะเด็กในเมืองใหญ่เท่านั้น เนื่องจากลาวมีพื้นที่ประเทศกว้างขวางและประชากรกระจายกันอยู่

• มัธยมศึกษาตอนต้น

ใช้เวลาในการศึกษา ๓ ปี และในอนาคตจะให้เด็กได้เรียนภาษาอังกฤษเพิ่มมากขึ้น

• มัธยมศึกษาตอนปลาย ใช้เวลาในการศึกษา ๓ ปี

การศึกษาขั้นพื้นฐานในระบบ ๕ -๓ -๓ นี้อยู่ในความดูแลและรับผิดชอบของกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ

• อุดมศึกษาหรือการศึกษาขั้นสูง รวมการศึกษาด้านเทคนิค สถาบันการศึกษาขั้นสูงหรือมหาวิทยาลัย อยู่ในความดูแลและรับผิดชอบของกรมอาชีวศึกษาและมหาวิทยาลัย กระทรวงศึกษาธิการ ยกเว้นการศึกษา เฉพาะทางซึ่งอยู่ในความดูแลของกระทรวงอื่น โดยเมื่อเด็กจบการศึกษาในระดับประถมและมัธยมศึกษาแล้ว จะมีการคัดเลือกนักเรียนเพื่อเสนอกระทรวงศึกษาธิการให้เด็กได้เข้าศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น ได้แก่

- สายอาชีพ

ใช้เวลาศึกษา ๓ ปี ในวิทยาลัยเทคนิคต่าง ๆ เช่น ทางด้านไฟฟ้า ก่อสร้าง บัญชี ป่าไม้ เป็นต้น

- มหาวิทยาลัยและสถาบันการศึกษาที่สำคัญได้แก่

๑. มหาวิทยาลัยแพทยศาสตร์ (เวียงจันทน์) ใช้เวลาศึกษา ๖ ปี ขึ้นกับกระทรวงสาธารณสุข

๒. มหาวิทยาลัยแห่งชาติ (ดงโคก) ใช้เวลาศึกษา ๔ ปี

๓. สถาบันสตรพวิชา (National Polytechnic Institute) ใช้เวลาศึกษา ๖ ปี

๕.ประเทศมาเลเซีย (Malaysia)

เมืองหลวง : กรุงกัวลาลัมเปอร์

ภาษา : ภาษามาเลย์ เป็นภาษาราชการ รองลงมาเป็นอังกฤษและจีน

ประชากร : ประกอบด้วย มาเลย์ ๔๐%, จีน ๓๓%, อินเดีย ๑๐%, ชนพื้นเมืองเกาะบอร์เนียว ๑๐%

นับถือศาสนา : อิสลาม ๖๐%, พุทธ ๑๙%, คริสต์ ๑๑%

ระบบการปกครอง : ประชาธิปไตยในระบอบรัฐสภา

ข้อควรรู้

-ผู้ที่นับถือศาสนาอิสลามจะได้รับสิทธิพิเศษ คือ เงินอุดหนุนทางการศึกษา สาธารณสุข การคลอดบุตร งานแต่งงานและงานศพ

-มาเลเซียมีปัญหาประชากรหลากหลายเชื้อชาติ ชาติพันธุ์ในมาเลเซียประกอบด้วยชาวมาเลย์ กว่าร้อยละ ๔๐ ที่เหลืออีกกว่าร้อยละ ๓๓ เป็นชาวจีนร้อยละ ๑๐ เป็นชาวอินเดีย และ อีกร้อยละ ๑๐ เป็นชนพื้นเมืองบนเกาะบอร์เนียว

ระบบการศึกษา

อยู่ในความรับผิดชอบของกระทรวงศึกษาธิการ แบ่งระดับการบริหารเป็น ๕ ระดับ คือ ระดับชาติ ระดับรัฐ ระดับอำเภอ ระดับกลุ่มโรงเรียนและระดับโรงเรียน

-การบริหารการศึกษาระดับชาติอยู่ในความรับผิดชอบของรัฐบาลกลาง (Federal Government)

-การศึกษาทุกประเภททุกระดับอยู่ภายใต้ความรับผิดชอบของกระทรวงศึกษาธิการเพียงกระทรวงเดียว ยกเว้นการศึกษาที่มีลักษณะเป็นการศึกษานอกระบบ (Non-formal Education) จะมีกรมจากกระทรวงอื่น ที่เกี่ยวข้องรับผิดชอบ เช่น กรมแรงงาน กรมเกษตร เป็นต้น

ระบบการจัดการศึกษาของมาเลเซีย (National Education System) เป็นระบบ ๖:๓:๒ คือ

- ระดับประถมศึกษา หลักสูตร ๖ ปีการศึกษา
- ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น หลักสูตร ๓ ปีการศึกษา
- ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย หลักสูตร ๒ ปีการศึกษา
- ระดับเตรียมอุดมศึกษา หลักสูตร ๑ หรือ ๒ ปีการศึกษา

- ระดับอุดมศึกษา หลักสูตรเฉลี่ยประมาณ ๓ ปีครึ่งถึง ๔ ปีการศึกษา และแบ่งการศึกษาออกเป็น ๕ ระดับดังนี้

๑. การศึกษาระดับประถมศึกษา (Pre-school Education)
๒. การศึกษาระดับประถมศึกษา (Primary Education)
๓. การศึกษาระดับมัธยมศึกษา (Secondary Education)
๔. การศึกษาระดับหลังมัธยมศึกษาหรือเตรียมอุดมศึกษา (Post-secondary Education)
๕. การศึกษาระดับอุดมศึกษา (Higher Education)

ส่วนสถานศึกษาที่ทำหน้าที่จัดการศึกษาระดับต่าง ๆ นั้น แบ่งออกเป็น ๓ ประเภท คือ

๑. สถานศึกษาของรัฐบาล (Government Education Institutions)
๒. สถานศึกษาในอุปถัมภ์ของรัฐบาล (Government-aided Educational Institutions)
๓. สถานศึกษาเอกชน (Private Educational Institutes)

ในโรงเรียนของรัฐบาลกำหนดให้ใช้ภาษาประจำชาติคือ ภาษามลายู (Bahasa Malayu) ที่เขียนด้วย อักษรรูมี (อักษรภาษาอังกฤษ) เป็นภาษาหลักในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

๖. ประเทศพม่า (Myanmar)

เมืองหลวง : เนปีดอ (Naypyidaw)

ภาษา : ภาษาพม่า เป็นภาษาราชการ

ประชากร : ประกอบด้วยเผ่าพันธุ์ ๑๓๕ มี ๘ เชื้อชาติหลัก ๘ กลุ่ม คือ พม่า ๖๘%, ไทยใหญ่ ๘%, กะเหรี่ยง ๗%, ยะไข่ ๔% จีน ๓% มอญ ๒% อินเดีย ๒%

นับถือศาสนา : นับถือพุทธ ๘๐%, คริสต์ ๕% อิสลาม ๓.๘%

ระบบการปกครอง : เผด็จการทางทหาร ปกครองโดยรัฐบาลทหารภายใต้สภาพสันติภาพและการพัฒนาแห่งรัฐ

ระบบการศึกษา

กระทรวงศึกษาธิการของพม่า เป็นผู้รับผิดชอบในการบริหารการศึกษาของประเทศ ใช้ระบบการศึกษาเป็นระบบ ๕ : ๔ : ๒ ดังนี้ :-

- ประถมศึกษา ๕ ปี (อนุบาล ๑ ปี และประถม ๔ ปี)
 - มัธยมศึกษาตอนต้น ๔ ปี
 - มัธยมศึกษาตอนปลาย ๒ ปี
- และอาชีวศึกษา ๑-๓ ปี อุดมศึกษา ๔-๖ ปี

กรมการศึกษาพื้นฐานของพม่า รับผิดชอบเกี่ยวกับการวางแผนนโยบายและบริหารการศึกษาระดับก่อน ประถมศึกษา มัธยมศึกษา รวมทั้งการฝึกหัดครู แต่เดิมนั้นเป็นระบบบริหารซึ่งรวมอำนาจไว้ที่ศูนย์กลาง ต่อมาได้มีการกระจายอำนาจการบริหารออกไปสู่ระดับรัฐและหัวเมืองต่าง ๆ โดยมีหัวหน้าส่วนการศึกษานั้น เป็นผู้ควบคุมดูแลและประสานงาน รัฐเป็นผู้สนับสนุนด้านงบประมาณของทุกโรงเรียน โดยนักเรียนจะเสียค่าเล่าเรียนเฉพาะในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายเท่านั้น รัฐบาลพม่าพยายามที่จะจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานให้ครอบคลุมทุกพื้นที่ของประเทศแต่ยังมีปัญหาที่ไม่สามารถจัดหาอาคารสถานที่ วัสดุและอุปกรณ์ให้กับโรงเรียนในบางท้องถิ่นได้ และตั้งเป้าหมายที่จะให้มีโรงเรียนอย่างน้อยหนึ่งแห่งในทุกหมู่บ้าน

กรรมการเทคโนโลยี เกษตรและอาชีวศึกษา ดูแลการศึกษาด้านเกษตรกรรม พณิชยกรรม วิศวกรรมเครื่องกล การประมง คหกรรมและการฝึกหัดครู ทางด้านช่างเทคนิค การเรียน-การสอนมีทั้งเต็มเวลาและนอกเวลา มีทั้งหลักสูตรระยะยาวและระยะสั้น เพื่อรองรับความต้องการของตลาดแรงงานในสภาพเศรษฐกิจและสังคมของพม่าที่กำลังเปลี่ยนแปลง กรมอุดมศึกษา ทำหน้าที่วางแผนนโยบายและดำเนินการด้านอุดมศึกษาของประเทศ จัดการศึกษาในรูปแบบของมหาวิทยาลัยใน ๓ เมืองสำคัญ คือ มหาวิทยาลัย Yangon Mandalay และ Manlamine นอกจากนี้ยังมีสถาบันเทคโนโลยีที่จัดการศึกษาวิชาชีพพระดับสูงที่ใช้เวลาในการศึกษา ๔-๖ ปี ตามลักษณะวิชาอีกด้วย

๗. ประเทศฟิลิปปินส์ (Philippines)

เมืองหลวง : กรุงมะนิลา

ภาษา : ภาษาฟิลิปปิน และภาษาอังกฤษ เป็นภาษาราชการ รองลงมาเป็น สเปน, จีนฮกเกี้ยน, จีนแต้จิ๋ว ฟิลิปปินส์ มีภาษาประจำชาติคือ ภาษาตากาล็อก

ประชากร : ประกอบด้วย มาเลย์ ๔๐%, จีน ๓๓%, อินเดียน ๑๐%, ชนพื้นเมืองเกาะบอร์เนียว ๑๐%

นับถือศาสนา : คริสต์โรมันคาทอลิก ๘๓% คริสต์นิกายโปรเตสแตนต์, อิสลาม ๕%

ระบบการปกครอง : ประชาธิปไตยแบบประธานาธิบดีเป็นประมุขและหัวหน้าฝ่ายบริหาร

ข้อควรรู้

-การเข้าไปประกอบธุรกิจในฟิลิปปินส์ในลักษณะต่าง ๆ เช่น การลงทุนร่วมกับฝ่ายฟิลิปปินส์ จำเป็นต้องมีการศึกษาข้อมูลให้ละเอียด โดยเฉพาะในด้านกฎหมาย การจดทะเบียนภาษี และปัญหาทางด้านแรงงาน เป็นต้น

ระบบการศึกษา

ระบบการศึกษาของประเทศฟิลิปปินส์มีทั้งแบบที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ โดยการศึกษาแบบที่เป็นทางการนั้นมีลำดับขั้นตอนของการเรียนอยู่สามระดับนั่นคือ ระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษาและระดับอุดมศึกษา ในระดับประถมศึกษานั้นจะใช้เวลาศึกษาภาคบังคับหกปีที่โรงเรียนของรัฐบาลหรือเจ็ดปีในโรงเรียนของเอกชนนอกเหนือจากหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยซึ่งนักเรียนสามารถเลือกเรียนได้ โดยการศึกษาในระดับนี้รวมถึงการเรียนชั้นอนุบาลและอาจเป็นหลักสูตรเตรียมประถมศึกษาได้ นักเรียนที่มีอายุระหว่างสามหรือสี่ปีจะเข้าเรียนในสถานรับเลี้ยงเด็กก่อนวัยเรียนจนกระทั่งมีอายุครบ ๕-๖ ปี จึงจะเลื่อนขึ้นชั้นประถมศึกษาปีที่หนึ่ง

การศึกษาระดับมัธยมศึกษาใช้เวลาสี่ปีโดยนักเรียนต้องเรียนจบชั้นประถมศึกษาตอนปลายก่อน นักเรียนส่วนใหญ่ที่เรียนชั้นมัธยมศึกษาจะมีอายุ ๑๒ ปีและเรียนจบเมื่ออายุ ๑๕ ปี ส่วนระดับอุดมศึกษานั้นนักเรียนส่วนใหญ่จะมีอายุประมาณ ๑๖ ปี การศึกษาระดับนี้แบ่งเป็นระดับปริญญาตรี ปริญญาโทและปริญญาเอกในหลากหลายสาขาวิชา นอกจากนั้น การศึกษาระดับหลังมัศึกษายังรวมถึงหลักสูตรอาชีวศึกษาแบบสองหรือสามปีที่อาจไม่มีการมอบปริญญาก็ได้

ระบบการศึกษาในประเทศฟิลิปปินส์ใกล้เคียงกับระบบการศึกษาแบบเป็นทางการของสหรัฐอเมริกา ในขณะที่ระบบการศึกษาของประเทศอื่น ในทวีปเอเชียมักจะได้รับอิทธิพลจากประเทศอังกฤษ ฝรั่งเศส หรือ เนเธอร์แลนด์ การศึกษาแบบไม่เป็นทางการซึ่งรวมถึงการรับความรู้นอกโรงเรียนนั้นมีวัตถุประสงค์หลักสำหรับ

ผู้เรียนกลุ่มเฉพาะ เช่น เยาวชนหรือผู้ใหญ่ที่ไม่สามารถเข้าเรียนต่อที่โรงเรียนหรือมหาวิทยาลัยได้ ตัวอย่างได้แก่หลักสูตรการศึกษาผู้ใหญ่ที่ไม่รู้หนังสือซึ่งบูรณาการการเขียนและการอ่านเบื้องต้นเข้ากับทักษะในชีวิตประจำวัน

หน้าที่ในการบริหาร ควบคุม และดำเนินการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (ระดับประถมและมัธยมศึกษา) นั้นจะเป็นของแผนการศึกษา วัฒนธรรมและกีฬา ในขณะที่คณะกรรมการการอุดมศึกษาจะรับผิดชอบเกี่ยวกับการศึกษาระดับสูง ส่วนการศึกษาด้านเทคนิคหลังมัศึกษานั้นจะดำเนินการโดยเจ้าหน้าที่ด้านการพัฒนาทักษะและการศึกษาด้านเทคนิคซึ่งยังมีหน้าที่ปฐมนิเทศ ให้การฝึกอบรมและการพัฒนาด้านทักษะอาชีพแก่เยาวชนที่ไม่ได้เข้าเรียนในโรงเรียนและผู้ใหญ่ที่ว่างงาน

นอกจากนี้ประเทศฟิลิปปินส์ใช้การเรียนการสอนแบบทวิภาษา บางวิชาจะส่วนเป็นภาษาอังกฤษ ส่วนวิชาอื่น จะสอนเป็นภาษาฟิลิปปินส์

๘. ประเทศสิงคโปร์ (Singapore)

เมืองหลวง : สิงคโปร์

ภาษา : ภาษามลายู เป็นภาษาราชการ รองลงมาคือจีนกลาง ส่งเสริมให้พูดได้ ๒ ภาษาคือ จีนกลาง และให้ใช้อังกฤษ เพื่อติดต่อกิจการและชีวิตประจำวัน

ประชากร : ประกอบด้วยชาวจีน ๗๖.๕%, มาเลย์ ๑๓.๘%, อินเดีย ๘.๑%

นับถือศาสนา : พุทธ ๔๒.๕%, อิสลาม ๑๔.๙%, คริสต์ ๑๔.๕%, ฮินดู ๔%, ไม่นับถือศาสนา ๒๕%

ระบบการปกครอง : สาธารณรัฐ (ประชาธิปไตยแบบรัฐสภา มีสภาเดียว) โดยมีประธานาธิบดีเป็นประมุข และนายกรัฐมนตรีเป็นหัวหน้าฝ่ายบริหาร

ข้อควรรู้

- หน่วยราชการเปิดทำการวันจันทร์ – ศุกร์ ระหว่างเวลา ๐๘.๓๐ น.-๑๓.๐๐ น. และ ๑๔.๐๐ น. – ๑๖.๓๐ น. และวันเสาร์ เปิดทำการระหว่างเวลา ๐๘.๐๐ น. – ๑๓.๐๐ น.

- การหลบหนีเข้าสิงคโปร์และประกอบอาชีพเร่ขายบริการผิดกฎหมาย จะถูกลงโทษอย่างรุนแรง

- การลักลอบนำยาเสพติด อาวุธปืนและสิ่งผิดกฎหมายอื่น จะได้รับโทษอย่างรุนแรงถึงขั้นประหารชีวิต

ระบบการศึกษา

แบ่งออกเป็นระดับประถม ๖ ปี ระดับมัธยมศึกษา ๔ ปี ซึ่งรวมแล้วเป็นการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างน้อย ๑๐ ปี แต่ผู้ที่เข้าศึกษาในระดับมหาวิทยาลัยจะต้องศึกษาขั้นเตรียมมหาวิทยาลัยอีก ๒ ปี

การศึกษาภาคบังคับของสิงคโปร์จะต้องเรียนรู้ ๒ ภาษาควบคู่กันไป ได้แก่ ภาษาอังกฤษเป็นภาษาหลัก และเลือกเรียนภาษาแม่ (Mother Tongue) อีก ๑ ภาษา คือ จีน (แมนดาริน) มาเลย์ หรือทมิฬ (อินเดีย)

รัฐบาลสิงคโปร์ให้ความสำคัญกับการศึกษามาก โดยถือว่าประชาชนเป็นทรัพยากรที่สำคัญ และมีค่าที่สุดของประเทศ ในการนี้ รัฐบาลได้ให้การอุดหนุนด้านการศึกษาจนเสมือนกับเป็นการศึกษาแบบให้เปล่า โรงเรียนในระดับประถม และมัธยมล้วนเป็นโรงเรียนของรัฐบาลหรือกึ่งรัฐบาล สถานศึกษาของเอกชนในสิงคโปร์ มีเฉพาะในระดับอนุบาล และโรงเรียนนานาชาติเท่านั้น

มหาวิทยาลัยในสิงคโปร์มี ๓ แห่ง คือ :-

๑. National University of Singapore (NUS)

๒. Nanyang Technological University

๓. Singapore Management University (SMU)

โดยมหาวิทยาลัย NUS จะให้การศึกษาครอบคลุมเกือบทุกสาขาวิชา สำหรับมหาวิทยาลัย SMU จะเน้นเรื่องธุรกิจการจัดการ

วิทยาลัยเทคนิค (Polytechnic) ของสิงคโปร์มี ๔ แห่งได้แก่ Singapore Polytechnic, Ngee Ann Polytechnic, Temasek Polytechnic และ Nanyang Polytechnic ส่วนวิทยาลัยผลิตครูของสิงคโปร์มีอยู่เพียงแห่งเดียว คือ National Institute of Education นอกจากนี้ ยังมี Institute of Technical Education : ITE เป็นสถาบันที่จัดการศึกษาสำหรับผู้ต้องการทักษะทางช่าง และช่างฝีมือ

ผู้ปกครองนักเรียนของสิงคโปร์จะส่งบุตรหลานเข้ารับการเตรียมความพร้อมในโรงเรียนเมื่อเด็กมีอายุได้ ๒ ขวบครึ่ง เมื่อเด็กอายุได้ ๖ ขวบก็จะเข้าเรียนในระดับประถมศึกษาปีที่ ๑

ระดับประถมศึกษาของสิงคโปร์แบ่งออกเป็น ๒ ช่วง ได้แก่ ป.๑-ป.๔ เรียกว่า Foundation Stage และ ป.๕-ป.๖ เรียกว่า Orientation Stage ชั้นประถมต้นจะเรียน ๓ วิชาหลัก คือ ภาษาอังกฤษ ภาษาแม่ และคณิตศาสตร์ นอกจากนั้น จะมีวิชาดนตรี ศิลปะ หัตถกรรม หน้าที่พลเมือง สุขศึกษา สังคม และพลศึกษา แต่ในช่วงประถมปลาย หรือ Orientation Stage นั้น นักเรียนจะถูกแยกออกเป็น ๓ กลุ่มทางภาษา คือ EM ๑, EM ๒, และ EM ๓. การแยกนักเรียนเข้ากลุ่มทางภาษานั้น ขึ้นอยู่กับความสามารถทางภาษาของแต่ละคน เมื่อจบ ป.๖ แล้วจะมีการสอบที่เรียกว่า Primary School Leaving Examination (PSLE) เพื่อที่จะเข้าศึกษาต่อในระดับมัธยมศึกษาต่อไป ผลการเข้าสอบมีส่วนสำคัญอย่างยิ่งต่อการศึกษาต่อในระดับมัธยมศึกษา

การศึกษาในระดับมัศึกษานั้น จะมี ๓ หลักสูตรให้เลือกตามความสามารถ และความสนใจ โดยใช้เวลา ๔-๕ ปี หลักสูตรในระดับมัธยมศึกษา ได้แก่

- หลักสูตรพิเศษ (Special Course)
- หลักสูตรเร่งรัด (Express Course)
- หลักสูตรปกติ (Normal Course)

เมื่อจบหลักสูตรจะมีการสอบ โดยหลักสูตรพิเศษ และหลักสูตรเร่งรัดจะต้องผ่านประกาศนียบัตร GCE (General Certificate of Education) ในระดับ “O” Level ส่วนหลักสูตรปกติจะต้องผ่าน GCE “N” Level แต่ถ้าต้องศึกษาต่อในระดับเตรียมอุดมศึกษา ก็ต้องสอบให้ผ่าน GCE “O” Level เช่นเดียวกัน

เมื่อจบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาแล้ว ผู้ที่สนใจเรียนสายวิชาชีพเทคนิค หรืออาชีวศึกษา ก็สามารถแยกไปเรียนตามสถาบันต่าง ๆ ได้ ส่วนผู้ที่เรียนต่อในมหาวิทยาลัยก็จะเข้าศึกษาต่อใน Junior College อีก ๒ ปี เมื่อจบแล้วจะต้องสอบ GCE “A” Level เพื่อนำผลคะแนนไปตัดสินใจการเข้าเรียนต่อระดับมหาวิทยาลัย ผู้ที่เข้ามหาวิทยาลัยไม่ได้ก็อาจศึกษาในสายอาชีพ หรือหางานทำต่อไป

ปีการศึกษาของสิงคโปร์จะแบ่งออกเป็น ๔ ภาคเรียน ภาคเรียนละ ๑๐ สัปดาห์ เริ่มเปิดการศึกษาตั้งแต่วันที่ ๒ มกราคมของทุกปี ช่วงระหว่างภาคเรียนที่ ๑ กับที่ ๒ และที่ ๓ กับที่ ๔ จะมีการหยุด ๑ สัปดาห์ ระหว่างภาคเรียนที่ ๒ กับที่ ๓ หยุด ๔ สัปดาห์ และมีช่วงหยุด ๖ สัปดาห์ เมื่อสิ้นสุดปีการศึกษา

๙. ประเทศเวียดนาม (Vietnam)

เมืองหลวง : กรุงฮานอย

ภาษา : ภาษาเวียดนาม เป็นภาษาราชการ

ประชากร : ประกอบด้วยชาวเวียดนาม ๘๐%, เขมร ๑๐%

นับถือศาสนา : พุทธนิกายมหายาน ๗๐%, คริสต์ ๑๕%

ระบบการปกครอง : ระบบสังคมนิยม โดยพรรคคอมมิวนิสต์เป็นพรรคการเมืองเดียว

ข้อควรรู้

- หน่วยงานราชการ สำนักงาน และองค์กรให้บริการสาธารณสุข เปิดทำการระหว่างเวลา ๐๘.๐๐ น. – ๑๖.๓๐ น. ตั้งแต่วันจันทร์ – ศุกร์
- เวียดนามไม่อนุญาตให้ถ่ายภาพอาคารที่ทำการต่าง ๆ ของรัฐ
- หากนำเงินตราต่างประเทศติดตัวเข้ามามากกว่า ๗,๐๐๐ ดอลลาร์สหรัฐ ต้องแจ้งให้ศุลกากรเวียดนามทราบการนำเงินตราออกประเทศมากกว่า ๗,๐๐๐ ดอลลาร์สหรัฐ ต้องได้รับอนุญาตจากธนาคารแห่งชาติหรือธนาคารกลางในท้องถิ่นก่อน มิเช่นนั้นจะถูกยึดเงิน
- บทลงโทษของเวียดนามในคดีอาชญากรรมฉ้อโกงหน่วยงานของรัฐมีโทษประหารชีวิต

ระบบการศึกษา

ปัจจุบันเวียดนามแบ่งลักษณะของการจัดการศึกษาไว้ ๕ ลักษณะ คือ

๑. การศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา (Pre-School Education) ประกอบด้วยการเล่นดูเด็ก สำหรับเด็กอายุ ๖ เดือนถึง ๓ ปี และอนุบาลสำหรับเด็กอายุ ๓-๕ ปี
๒. การศึกษาสามัญ (๕ - ๔ - ๓)
 - ระดับประถมศึกษาเป็นการศึกษาภาคบังคับ ๕ ปี ชั้น ๑-๕
 - ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น คือชั้น ๖-๙
 - ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย คือชั้น ๑๐-๑๒
๓. การศึกษาด้านเทคนิคและอาชีพ มีเทียบเคียงทั้งระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย
๔. การศึกษาระดับอุดมศึกษา แบ่งเป็นระดับอนุปริญญา (Associate degree) และระดับปริญญา
๕. การศึกษาต่อเนื่อง เป็นการศึกษาสำหรับประชาชนที่พลาดโอกาสการศึกษาในระบบสายสามัญและสายอาชีพ

การศึกษาสามัญ ๑๒ ปี (General Education) ของเวียดนามนั้นเวียดนามมีวัตถุประสงค์ที่จะให้ประชาชนได้มีวิถียุทธในความเป็นสังคมนิยม มีเอกลักษณ์ประจำชาติ และมีความสามารถในด้านอาชีพ ในอดีตการศึกษาสามัญของเวียดนามมีเพียง ๑๐ ปีเท่านั้น และไม่มีอนุบาลศึกษามาก่อนจนถึงปีการศึกษา ๒๕๓๒ - ๒๕๓๓ จึงมีการศึกษาถึงชั้นปีที่ ๙ ทั้งประเทศ ซึ่งได้เรียกการศึกษาสามัญ ๙ ปี ดังกล่าวนี้นี้ว่าการศึกษาขั้นพื้นฐาน (Basic Education) และเมื่อได้ขยายไปถึงปีที่ ๑๒ แล้วจึงได้เรียกการศึกษาสามัญ ๓ ปีสุดท้ายว่ามัธยมชั้นสูง (Upper Secondary School) ปี ๒๕๓๕-๒๕๓๖ ระบบการศึกษาสามัญในเวียดนามจึงกลายเป็นระบบ ๑๒ ชั้นเรียนทั้งประเทศ โดยเด็กที่เข้าเรียนในชั้นปีที่ ๑ จะมีอายุย่างเข้าปีที่ ๖

เมื่อเวียดนามได้ใช้ระบบการศึกษาเป็น ๑๒ ปีแล้ว จำนวนนักเรียนในทุกระดับชั้นยังมีน้อย ดังนั้นปี ๒๕๓๔ สภาแห่งชาติของเวียดนามจึงได้ออกกฎหมายการกระจายการศึกษาระดับประถมศึกษา (Law of Universal Primary Education) ซึ่งถือเป็นกฎหมายฉบับแรกว่าด้วยการศึกษาของเวียดนาม

๑๐. ประเทศไทย (Thailand)

เมืองหลวง : กรุงเทพมหานคร

ภาษา : ภาษาไทย เป็นภาษาราชการ

ประชากร : ประกอบด้วยชาวไทยเป็นส่วนใหญ่

นับถือศาสนา : พุทธนิกายเถรวาท ๙๕%, อิสลาม ๔%

ระบบการปกครอง : ระบบประชาธิปไตยแบบรัฐสภา อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

ระบบการศึกษา

ระบบการศึกษาไทยปัจจุบันตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๔๒ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) ๒๕๔๕ มีการจัดระบบการศึกษาขั้นประถมศึกษา ๖ ปี (๖ ระดับชั้น) การศึกษาขั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ๓ ปี (๓ ระดับชั้น) และการศึกษาขั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ๓ ปี (๓ ระดับชั้น) หรือระบบ ๖-๓-๓

นอกจากนี้ระบบการศึกษาไทยยังจัดเป็นระบบการศึกษาในระบบโรงเรียน การศึกษานอกระบบโรงเรียน และการศึกษาตามอัธยาศัย ในการจัดระบบการศึกษาตามแนวพระราชบัญญัติฉบับนี้ จะไม่พิจารณาแบ่งแยกการศึกษาในระบบโรงเรียนออกจากการศึกษานอกระบบโรงเรียน แต่จะถือว่าการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยเป็นเพียงวิธีการเรียนการสอน หรือรูปแบบของการเรียนการสอนที่ภาษาอังกฤษใช้คำว่า "Modes of learning" ฉะนั้น แนวทางใหม่คือสถานศึกษาสามารถจัดได้ทั้ง ๓ รูปแบบ และให้มีระบบเทียบโอนการเรียนรู้ทั้ง ๓ รูปแบบ โดยพระราชบัญญัติการศึกษาฯ มาตรา ๑๕ กล่าวว่า การจัดการศึกษามีสามรูปแบบ คือ การศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย คือ

(๑) **การศึกษาในระบบ** เป็นการศึกษาที่กำหนดจุดมุ่งหมาย วิธีการศึกษา หลักสูตร ระยะเวลาของการศึกษา การวัดและการประเมินผล ซึ่งเป็นเงื่อนไขของการสำเร็จการศึกษาที่แน่นอน

(๒) **การศึกษานอกระบบ** เป็นการศึกษาที่มีความยืดหยุ่นในการกำหนดจุดมุ่งหมาย รูปแบบวิธีการจัดการศึกษา ระยะเวลาของการศึกษา การวัดและประเมินผล ซึ่งเป็นเงื่อนไขสำคัญของการสำเร็จการศึกษา โดยเนื้อหาและหลักสูตรจะต้องมีความเหมาะสมสอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของบุคคลแต่ละกลุ่ม

(๓) **การศึกษาตามอัธยาศัย** เป็นการศึกษาที่ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเองตามความสนใจศักยภาพ ความพร้อมและโอกาส โดยศึกษาจากบุคคล ประสบการณ์ สังคม สภาพแวดล้อม หรือแหล่งความรู้อื่น

สถานศึกษาอาจจัดการศึกษาในรูปแบบใดรูปแบบหนึ่งหรือทั้งสามรูปแบบก็ได้ให้มีการเทียบโอนผลการเรียนที่ผู้เรียนสะสมไว้ในระหว่างรูปแบบเดียวกันหรือต่างรูปแบบได้ไม่ว่าจะเป็นผลการเรียนจากสถานศึกษาเดียวกันหรือไม่ก็ตาม รวมทั้งจากการเรียนรู้นอกระบบตามอัธยาศัย การฝึกอาชีพ หรือจากประสบการณ์การทำงานการสอน และจะส่งเสริมให้สถานศึกษาจัดได้ทั้ง ๓ รูปแบบ

การศึกษาในระบบมีสองระดับคือ การศึกษาขั้นพื้นฐานและการศึกษาระดับอุดมศึกษา

๑. การศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย การศึกษาซึ่งจัดไม่น้อยกว่าสิบสองปีก่อนระดับอุดมศึกษา การแบ่งระดับและประเภทของการศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง การแบ่งระดับหรือการเทียบระดับการศึกษานอกระบบหรือการศึกษาตามอัธยาศัยให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

การศึกษาในระบบที่เป็นการศึกษาขั้นพื้นฐานแบ่งเป็นสามระดับ

๑.๑ การศึกษาก่อนระดับประถมศึกษา เป็นการจัดการศึกษาให้แก่เด็กที่มีอายุ ๓ - ๖ ปี

๑.๒ การศึกษาระดับประถมศึกษา โดยปกติใช้เวลาเรียน ๖ ปี

๑.๓ การศึกษาระดับมัธยมศึกษา แบ่งเป็นสองระดับ ดังนี้

- การศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โดยปกติใช้เวลาเรียน ๓ ปี

- การศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยปกติใช้เวลาเรียน ๓ ปี แบ่งเป็นสองประเภท

ดังนี้

๑) **ประเภทสามัญศึกษา** เป็นการจัดการศึกษาเพื่อเป็นพื้นฐานในการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา

๒) **ประเภทอาชีพศึกษา** เป็นการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาความรู้และทักษะในการประกอบอาชีพ หรือ ศึกษาต่อในระดับอาชีพขั้นสูงต่อไป

๒. การศึกษาระดับอุดมศึกษาแบ่งเป็นสองระดับ คือ ระดับต่ำกว่าปริญญาและระดับปริญญา การใช้คำว่า "อุดมศึกษา" แทนคำว่า "การศึกษาระดับมหาวิทยาลัย" ก็เพื่อให้ครอบคลุมการศึกษาในระดับประกาศนียบัตรหรืออนุปริญญาที่เรียนภายหลังที่จบการศึกษาขั้นพื้นฐานแล้ว

ทั้งนี้ การศึกษาภาคบังคับจำนวนเก้าปีโดยให้เด็กซึ่งมีอายุย่างเข้าปีที่เจ็ดเข้าเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจนอายุย่างเข้าปีที่สิบหก เว้นแต่สอบได้ชั้นปีที่เก้าของการศึกษาภาคบังคับหลักเกณฑ์และวิธีการนับอายุให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

การศึกษภาคบังคับนั้นต่างจากการศึกษาขั้นพื้นฐานซึ่งการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่บังคับให้ประชาชนต้องเข้าเรียนแต่เป็นสิทธิของคนไทย ส่วนการศึกษภาคบังคับเป็นการบังคับให้เข้าเรียนถือเป็นหน้าที่ของพลเมืองตามมาตรา ๖๙ ของรัฐธรรมนูญ

คำศัพท์ที่เกี่ยวข้องกับอาเซียน

RTA

คำอธิบาย

Regional Trade Agreement หมายถึง ข้อตกลงทางการค้า ระหว่างประเทศตั้งแต่สองประเทศขึ้นไป เพื่อการรวมตัวทาง เศรษฐกิจในรูปแบบต่าง ๆ กัน โดยจะมีความเข้มข้นของความ สัมพันธ์ทางเศรษฐกิจที่แตกต่างกันไป เช่น ข้อตกลงการให้สิทธิพิเศษของศุลกากร (Partial-union) เขตการค้าเสรี (Free Trade Areas) สหภาพศุลกากร (Customs Union) ตลาดร่วม (Common Market) เป็นต้น

FTA

คำอธิบาย

Free Trade Agreement หรือความตกลงการค้าเสรี เป็นความตกลงที่ประเทศตั้งแต่ ๒ ประเทศขึ้นไปจัดทำขึ้นเพื่อให้เกิดการรวมตัวทางเศรษฐกิจเข้าด้วยกัน โดยจะลด และ/หรือยกเลิกอุปสรรคทางการค้าระหว่างกัน ซึ่งในอดีต FTA ในระยะเริ่มแรกมุ่งเน้นเรื่องการค้าเสรีนำเข้าระหว่างกัน แต่ปัจจุบันความตกลงเขตการค้าเสรี มักมีขอบเขตที่กว้างขวางขึ้น คือ รวมเรื่องการค้าเสรีการค้าและการลงทุน ข้อกำหนด/ระเบียบกฎเกณฑ์ในประเทศที่เป็นอุปสรรคต่อการค้าบริการและการลงทุน และมีแนวโน้มที่จะครอบคลุมกว้างขวางมากขึ้น โดยรวมประเด็นใหม่ อาทิ แรงงาน สิ่งแวดล้อมทรัพย์สินทางปัญญา นโยบายอื่น ที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น

ASEAN Charter

คำอธิบาย

กฎบัตรอาเซียน เป็นธรรมนูญของอาเซียน ซึ่งทำให้อาเซียนมีสถานะเป็นองค์กรระหว่างประเทศ

AC

คำอธิบาย

ASEAN Community คือ เป้าหมายในการรวมกลุ่มของอาเซียนในปี ๒๕๕๘ (ค.ศ. ๒๐๑๕) โดยประชาคมอาเซียนมีโครงสร้างตามที่ระบุ ในกฎบัตรอาเซียนรวมแล้ว ๓ ด้านหรือเสาหลัก ได้แก่ ประชาคมการเมือง-ความมั่นคงอาเซียน (ASEAN Political - Security Community A P SC) ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community: AEC) และประชาคมสังคม-วัฒนธรรมอาเซียน (ASEAN Socio-Cultural Community: ASCC) ซึ่งแต่ละเสาหลักจะมีคณะมนตรีประจำเสาหลักเป็นผู้กำกับดูแลการดำเนินการไปสู่เป้าหมายที่กำหนดไว้

ACC

คำอธิบาย

ASEAN Coordinating Council คณะมนตรีประสานงานอาเซียน ประกอบด้วยรัฐมนตรีกระทรวง

การต่างประเทศของทุกประเทศ สมาชิกอาเซียนทำหน้าที่ประสานงานการดำเนินการในด้านต่าง ๆ ของอาเซียน

AEC

คำอธิบาย

ASEAN Economic Community หรือ ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนเป็นหนึ่งในสามองค์ประกอบของประชาคมอาเซียน ซึ่งวางเป้าหมายการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจของอาเซียนในปี ๒๕๕๘ (ค.ศ. ๒๐๑๕) ซึ่งมีองค์ประกอบหลายด้าน ทั้งการเปิดเสรีการค้าสินค้า (ได้แก่ เขตการค้าเสรีอาเซียนหรือ AFTA ซึ่งนับได้ว่าเป็นความตกลง FTA ฉบับแรกของไทย) การค้าบริการ และการลงทุน ตลอดจนร่วมมือกัน กำหนดกฎเกณฑ์กฎระเบียบทางการค้าและการลงทุน ปรับประสาน นโยบายการแข่งขัน และทรัพย์สินทางปัญญา เป็นต้น จึงกล่าวได้ว่า AEC นั้นมีลักษณะเป็น FTA ยุคปัจจุบัน

APSC

คำอธิบาย

ASEAN Political-Security Community หรือประชาคมการเมืองความมั่นคงอาเซียน เป็นหนึ่งในสามองค์ประกอบของประชาคมอาเซียน มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างสันติสุขในภูมิภาค การแก้ไขปัญหาโดยสันติวิธี และยึดมั่นในหลักความมั่นคงรอบด้าน

ASCC

คำอธิบาย

ASEAN Socio-cultural Community หรือประชาคมสังคมวัฒนธรรมอาเซียน เป็นหนึ่งในสามองค์ประกอบของประชาคมอาเซียน มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ภูมิภาคอาเซียนเป็นสังคมที่เอื้ออาทรประชาชนมีความเป็นอยู่ดี ได้รับการพัฒนาในทุกด้าน และมีความมั่นคงทางสังคม

AEC Blueprint

คำอธิบาย

ASEAN Economic Community Blueprint หรือ แผนงานการจัดตั้งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน เป็นแผนงานที่ครอบคลุมการดำเนินงานด้านเศรษฐกิจทุกด้าน เพื่อเป็นแนวทางในภาพรวมสำหรับการดำเนินการมาตรการต่าง ๆ ไปสู่การเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนภายในปี ๒๕๕๘ (ค.ศ. ๒๐๑๕) ซึ่งหากเปรียบเทียบกับการสร้างบ้านแผนงานนี้ก็เปรียบเสมือนพิมพ์เขียวที่จะช่วยบอกส่วนประกอบและรูปร่างหน้าตาของบ้านหลังนี้ว่า เมื่อสร้างเสร็จแล้วจะมีรูปร่างหน้าตาอย่างไร แผนงานการจัดตั้งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนนี้ประกอบด้วยมาตรการทางเศรษฐกิจทุกด้าน เพื่อนำอาเซียนไปสู่การเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนที่มีลักษณะสำคัญ ๔ ประการ ได้แก่

(๑) การเป็นตลาดและฐานการผลิตเดียวโดยการเปิดเสรีสินค้า บริการการลงทุน แรงงาน และเงินทุน

(๒) การสร้างขีดความสามารถในการ แข่งขันทางเศรษฐกิจของอาเซียนโดยการดำเนินความร่วมมือเรื่องนโยบายการแข่งขัน การคุ้มครองผู้บริโภค สิทธิในทรัพย์สินทางปัญญา พาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ นโยบายภาษี และการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน เช่น การเงิน การขนส่ง เทคโนโลยีสารสนเทศ และพลังงาน

(๓) การพัฒนาเศรษฐกิจอย่างเสมอภาคโดยการพัฒนา SMEs และการลดช่องว่างของการพัฒนาทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศ สมาชิก และ

(๔) การบูรณาการเข้ากับเศรษฐกิจโลกผ่านการจัดทำความตกลงการค้าเสรี (Free Trade Agreement) ระหว่างอาเซียน กับประเทศคู่เจรจา

AEC Scorecard

คำอธิบาย

ASEAN Economic Community Scorecard เป็นเครื่องมือวัดผลการดำเนินงานการไปสู่การเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ที่จัดทำขึ้นตามข้อตัดสินใจของรัฐมนตรีเศรษฐกิจอาเซียนเพื่อใช้เป็นเครื่องมือติดตามประเมินผลการปฏิบัติตามพันธกรณีภายใต้แผนงาน การจัดตั้งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC Blueprint) ของประเทศสมาชิกอาเซียน โดย AEC Scorecard ประกอบด้วยตารางติดตามผลการดำเนินงานมาตรการในด้านต่าง ๆ อาทิ การเปิดเสรีการค้า บริการการลงทุน การปรับประสานมาตรฐานด้านต่าง ๆ การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ที่ประเทศสมาชิกอาเซียนต้องดำเนินการตามกรอบเวลาภายใต้แผนงานการจัดตั้งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน และคณะมนตรีประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC Council) จะนำผลการดำเนินการของประเทศสมาชิกอาเซียนที่มีการวัดผลด้วย AEC Scorecard นี้ เสนอให้ผู้นำอาเซียนรับทราบเป็นประจำทุกปี

AEC Council

คำอธิบาย

ASEAN Economic Community Council หรือ คณะมนตรีประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ทำหน้าที่กำกับดูแลการดำเนินงานเพื่อมุ่งสู่การเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน และให้แนวทางในการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจ รวมทั้งดูแลการดำเนินงานของรัฐมนตรี รายสาขาที่เกี่ยวข้องกับด้านเศรษฐกิจ เช่น รัฐมนตรีเศรษฐกิจ รัฐมนตรีการคลัง รัฐมนตรีขนส่ง และรัฐมนตรีเกษตรและป่าไม้

MPAC

คำอธิบาย

Master Plan on ASEAN Connectivity หรือ แผนแม่บทว่าด้วยความเชื่อมโยงระหว่างกันในอาเซียน เป็นแผนงานโดยละเอียดสำหรับการดำเนินการตามข้อริเริ่มของอาเซียนที่มุ่งจะสร้างความเชื่อมโยงในด้านต่าง ๆ ระหว่างกันภายในภูมิภาคทั้งเรื่องการคมนาคมการค้าการลงทุน และความสัมพันธ์อันดีระหว่างประชาชน เพื่อส่งเสริมความเข้มแข็งเป็นปึกแผ่นของประชาคมอาเซียนที่กำลังจะมาถึงในปี ๒๕๕๘ ประกอบไปด้วยมาตรการที่ประเทศสมาชิกอาเซียนจะดำเนินการร่วมกันเพื่อเชื่อมโยงปัจจัยสำคัญที่จะช่วยสร้างให้อาเซียนเป็นภูมิภาคที่เข้มแข็งรวม ๓ ประการ ได้แก่ (๑) การ เชื่อมโยงทางกายภาพ ได้แก่ เครือข่ายเส้นทางการคมนาคมขนส่งเทคโนโลยีสารสนเทศ และพลังงาน (๒) การเชื่อมโยงทางสถาบันหรือกฎระเบียบ ได้แก่ การเปิดเสรีและอำนวยความสะดวกทางการค้าสินค้า การค้าบริการ การลงทุน การปรับประสานกฎระเบียบอำนวยความสะดวกทางการขนส่งผ่านแดน และการให้ความช่วยเหลือทางวิชาการแก่ประเทศสมาชิกอาเซียนที่ยังมีระดับการพัฒนาน้อยและ (๓) การเชื่อมโยงประชาชน ได้แก่ การส่งเสริมการท่องเที่ยวการศึกษา และวัฒนธรรม

RCEP

คำอธิบาย

Regional Closer Economic Partnership หมายถึง ข้อริเริ่มของอาเซียนในการขยายการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจในภูมิภาคโดยการจัดทำความตกลงการค้าเสรีร่วมกันเป็นฉบับเดียว โดยเริ่มแรกมี เป้าหมายจะจัดทำความตกลงดังกล่าวกับประเทศภาคี FTAs ปัจจุบันของอาเซียน ๖ ประเทศ (จีน เกาหลี ญี่ปุ่น อินเดีย ออสเตรเลียนิวซีแลนด์) ที่สนใจเข้าร่วมก่อน ส่วนประเทศอื่น นอกเหนือจากนั้นจะสามารถเข้าร่วมได้ภายหลังการเจรจาเสร็จสิ้น โดยคาดว่าจะเริ่มเจรจาได้ภายในสิ้นปี ๒๕๕๕ หรือต้นปี ๒๕๕๖

ASEAN Plus

คำอธิบาย

ASEAN Plus หมายถึง กรอบความร่วมมือระหว่างอาเซียนกับประเทศคู่เจรจา กรอบความร่วมมือเหล่านี้มีหลายด้าน ทั้งในด้านการเมือง ความมั่นคง สังคม และเศรษฐกิจ และปัจจุบัน มีการนำคำศัพท์ ASEAN Plus มาใช้ในหลายบริบท ดังนี้

ASEAN Plus One (ASEAN+๑) หมายถึงกรอบความร่วมมือระหว่างอาเซียนกับประเทศคู่เจรจา ๑ ประเทศ ตัวอย่างเช่น ความตกลงเขตการค้าเสรีอาเซียน-จีน และความตกลงเขตการค้าเสรี อาเซียน-ญี่ปุ่น จัดเป็นเขตการค้าเสรีแบบ ASEAN Plus One

ASEAN Plus Three (ASEAN +๓) หมายถึงกรอบความร่วมมือ ระหว่างอาเซียนกับจีน ญี่ปุ่น สาธารณรัฐเกาหลี ซึ่งริเริ่มขึ้นตั้งแต่ ปี ๒๕๔๐

ASEAN Plus Six (ASEAN+๖) โดยทั่วไปใช้อ้างอิงถึงข้อริเริ่มใน กรอบการประชุมสุดยอดเอเชียตะวันออก (East Asia Summit: E AS) ซึ่งมีการประชุมครั้งแรกในปี ๒๕๔๘ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ข้อริเริ่มเรื่อง การจัดทำพันธมิตรทางเศรษฐกิจอย่างใกล้ชิดใน เอเชียตะวันออก (Closer Economic Partnership in East Asia: CEPEA) เนื่องจากเวทีการประชุมสุดยอดเอเชียตะวันออกในช่วง เริ่มต้นมีประเทศผู้เข้าร่วมรวม ๑๖ ประเทศ คือ อาเซียน ๑๐ ประเทศ จีน เกาหลี ญี่ปุ่น อินเดีย ออสเตรเลีย และนิวซีแลนด์

ASEAN Plus Eight (ASEAN+๘) ใช้อ้างอิงอย่างไม่เป็นทางการถึง ข้อริเริ่มในกรอบการประชุมสุดยอดเอเชียตะวันออกเช่นกัน เนื่องจากเวทีนี้มีการขยายสมาชิกภาพเมื่อปี ๒๕๕๓ โดยรับรัสเซีย และ สหรัฐอเมริกาเข้ามาเป็นสมาชิกเพิ่มอีก ๒ ประเทศ

ASEAN Plus Plus (ASEAN++) หมายถึง การขยายการรวมกลุ่ม ทางเศรษฐกิจในอนาคตที่กว้างขวางไปกว่ากรอบ ASEAN +๑ กล่าวคือ ในอนาคต อาเซียนอาจจะจัดทำความตกลงเขตการค้าเสรี กับ ประเทศคู่เจรจามากกว่าหนึ่งประเทศขึ้นไปขึ้นอยู่กับ ความพร้อมของประเทศคู่เจรจาแต่ละประเทศเอง อาเซียน จึงเรียกแนวทางนี้ว่า ASEAN Plus Plus เพราะไม่ได้ระบุไว้ว่า ประเทศคู่เจรจาที่อาจขอเข้าร่วมกับ อาเซียนนั้น ในท้ายที่สุด แล้วจะมีจำนวนเท่าใด

AEM

คำอธิบาย

ASEAN Economic Minister หรือ การประชุมรัฐมนตรีเศรษฐกิจอาเซียนเป็นส่วนหนึ่งของกลไกการดำเนินงานด้านเศรษฐกิจของอาเซียน ปกติจะประชุมอย่างเป็นทางการปีละ ๑ ครั้ง ประมาณเดือนสิงหาคม โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อกำหนดแนวนโยบายความร่วมมือทางเศรษฐกิจของอาเซียน พิจารณาการขยายกรอบ หรือริเริ่มความร่วมมือใหม่ รวมทั้งความร่วมมือด้านเศรษฐกิจการค้าระหว่างอาเซียนกับประเทศคู่เจรจา และจะมีการประชุมอย่างไม่เป็นทางการ(AEM Retreat) อีกปีละ ๑ ครั้ง ในช่วงไตรมาสแรกของปีเพื่อให้ แนวทาง และแก้ไขปัญหาความร่วมมือทางเศรษฐกิจที่เป็นเรื่องจำเป็น เร่งด่วน หรือเป็นพิเศษ นอกจากนี้ ยังอาจมีการประชุมรัฐมนตรี เศรษฐกิจอาเซียนอย่างไม่เป็นทางการ (Informal AEM) หรือสมัยพิเศษ (Special AEM) ได้ อีก ตามแต่โอกาสและความจำเป็น โดยไม่มีการระบุระยะเวลาที่แน่นอน ทั้งนี้ ในส่วนของประเทศไทย หัวหน้าคณะผู้แทนไทยในการประชุมรัฐมนตรีเศรษฐกิจอาเซียน คือรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์โดยตำแหน่ง

SEOM

คำอธิบาย

Senior Economic Official Meeting หรือ การประชุมเจ้าหน้าที่อาวุโสด้านเศรษฐกิจอาเซียนเป็น เวทีการประชุมของผู้แทนหน่วยงานหลักด้านเศรษฐกิจของทุกประเทศสมาชิกอาเซียน โดยแต่ละประเทศจะมี หัวหน้าคณะผู้แทนเรียกว่า SEOM Leader ซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ภาครัฐระดับอธิบดีของหน่วยงานภายใต้สังกัด

กระทรวงที่ ทำหน้าที่ดูแลภาพรวมของเศรษฐกิจการค้าของประเทศ ทัวไปจะมี สมัยประชุมปกติปีละ ๓ ครั้ง แต่อาจมีการประชุมสมัยพิเศษได้อีกตามที่ประเทศสมาชิกพิจารณาว่าเหมาะสม โดยประเทศสมาชิกอาเซียนจะ หมุนเวียนเป็นเจ้าภาพ อย่างไรก็ตาม มีแนวปฏิบัติว่า ประเทศสมาชิกที่ดำรงตำแหน่งประธานอาเซียนในแต่ละปีปฏิทินจะ รับเป็นเจ้าภาพการประชุมเจ้าหน้าที่อาวุโสด้านเศรษฐกิจอาเซียนสมัยปกติครั้งแรกของปีนั้น ทั้งนี้ SEOM เป็นเวทีที่ประเทศสมาชิกอาเซียนใช้หารือเพื่อกำหนดแนวทางการดำเนินงานและขยายความร่วมมือทางเศรษฐกิจของอาเซียนในทุกด้าน และความร่วมมือระหว่างอาเซียนกับประเทศคู่เจรจาต่าง ๆ รวมทั้ง พิจารณาแนวทางการแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับความร่วมมือทางเศรษฐกิจที่อาจเกิดขึ้นภายในระหว่าง ประเทศสมาชิกอาเซียนด้วยกันเอง และปัญหาเกี่ยวกับความร่วมมือทางเศรษฐกิจระหว่างอาเซียนกับประเทศคู่ เจรจา โดยสำหรับประเทศไทย อธิบดีกรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์ (ปัจจุบัน คือ นางศรีรัตน์ รัษฐปานะ)ทำหน้าที่เป็นหัวหน้าคณะ หรือ SEOM Leader ของไทยในการประชุมSEOM

ATIGA

คำอธิบาย

ASEAN Trade in Goods Agreement หรือ ความตกลงว่าด้วยการ ค้าสินค้าของอาเซียนเป็นความ ตกลงที่อาเซียนลงนามในปี ๒๕๕๒ เพื่อนำมาใช้ทดแทนความตกลงว่าด้วยอัตราภาษีพิเศษที่เท่ากันสำหรับการค้าเสรีอาเซียน (Agreement on the Common Effective Preferential Tariff Scheme for the ASEAN Free Trade Area: CEPT - AFTA) โดย ATIGA มีขอบเขตกว้างกว่า CEPT-AFTA กล่าวคือ ครอบคลุมทั้งการลดภาษีสินค้ามาตรการ ที่ไม่ใช่ภาษี การอำนวยความสะดวกทางการค้า กระบวนการด้าน ศุลกากร มาตรการสุขอนามัยพืชและสัตว์ และกฎระเบียบทางเทคนิคที่เป็นอุปสรรคทางการค้า ส่วนในเรื่อง การลดภาษีภายใต้

ATIGA ยังเป็นไปตามพันธกรณีเดิมของ CEPT - AFTA คือประเทศสมาชิกเดิม ๖ ประเทศ คือ บรูไน อินโดนีเซีย มาเลเซียฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ และไทยต้องยกเลิกภาษีสินค้าทุกรายการที่ ค่าขายกันระหว่างประเทศ สมาชิกอาเซียนภายในปี พ.ศ. ๒๕๕๓ ส่วนอีก ๔ ประเทศที่เหลือ คือ กัมพูชา ลาว พม่า และเวียดนาม หรือที่ เรียกวมสั้น ว่า CLMV ต้องดำเนินการแบบเดียวกันนั้นภายในปี ๒๕๕๘ แต่มีความยืดหยุ่นให้สินค้าบาง รายการไปถึงปี ๒๕๖๑

ASW

คำอธิบาย

ASEAN Single Window หรือ ระบบศุลกากรหน้าต่างเดียว หมายถึงระบบการอำนวยความสะดวก ทางการค้าของอาเซียนเพื่อให้ ผู้ประกอบการสามารถผ่านขั้นตอนการอนุญาตจากหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ในการรับรองเอกสารหลักฐานพร้อมกัน ณ จุดเดียว เพื่อให้สามารถปฏิบัติพิธีการนำเข้า ส่งออกและนำสินค้า ผ่านแดนได้ตามข้อกำหนด กฎ ระเบียบที่เกี่ยวข้อง โดยอาเซียนตั้งเป้าหมายจะ ดำเนินการให้เสร็จสิ้นภายในปี ๒๕๕๘

Self-certification

คำอธิบาย

ระบบการรับรองถิ่นกำเนิดสินค้าด้วยตนเอง ซึ่งเปิดโอกาสให้ผู้ส่งออกที่ได้รับสถานะ เป็น Certified Exporter ทำการรับรองแหล่ง กำเนิดของสินค้าของตนเองได้ โดยในปัจจุบัน บรูไน มาเลเซีย สิงคโปร์เริ่มดำเนินโครงการนำร่องระบบการรับรองถิ่นกำเนิดสินค้า ด้วยตนเองตั้งแต่ปี ๒๕๕๓ ในขณะที่ไทย ดำเนินการตั้งแต่ปลายปี ๒๕๕๔ และล่าสุด อินโดนีเซีย ลาว และฟิลิปปินส์ ก็ได้เริ่มต้นดำเนิน โครงการนำร่อง ระบบดังกล่าวด้วยแล้ว

CO

คำอธิบาย

Certificate of Origin หรือหนังสือรับรองแหล่งกำเนิดสินค้า เป็นเอกสารที่ออกให้โดยหน่วยงานผู้มีอำนาจของประเทศผู้ส่งออก โดยหน่วยงานดังกล่าวต้องตรวจสอบและรับรองแหล่งกำเนิดของสินค้าตามเงื่อนไขของข้อตกลงทางการค้าฉบับต่าง ๆ สำหรับประเทศไทยหน่วยงานที่เป็นผู้ออกหนังสือรับรองแหล่งกำเนิดสินค้าคือ กรมการค้าต่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์

ROO

คำอธิบาย

Rules of Origin เป็นเกณฑ์ที่ใช้ในการพิจารณาว่าสินค้านั้นมีแหล่งกำเนิดจากประเทศใดเนื่องจากปัจจุบันการผลิตสินค้า อาจไม่ได้ผลิตภายในประเทศหนึ่งประเทศใดเท่านั้น แต่มีการนำเข้าวัตถุดิบหรือชิ้นส่วนจากหลายประเทศเพื่อให้ต้นทุนการผลิตต่ำและได้ผลกำไรมากที่สุด ซึ่งเป็นการยากที่จะระบุได้ว่า สินค้านั้น มีถิ่นกำเนิดในประเทศใด กฎแหล่งกำเนิดสินค้าสามารถนำมาใช้ประกอบการดำเนินนโยบายการค้าต่าง ๆ เช่น การกำหนดอัตราภาษีศุลกากรสำหรับสินค้านำเข้า การกำหนดปริมาณโควตา การให้สิทธิประโยชน์ทางการค้า ทั้งในรูปการให้สิทธิพิเศษทางภาษีศุลกากรแก่ประเทศกำลังพัฒนา (Generalized System of Preference GSP) และการให้สิทธิ พิเศษแก่สมาชิกในเขตการค้าเสรีเดียวกัน (Free Trade Area) การเก็บภาษีตอบโต้การทุ่มตลาดหรือภาษีต่อต้านการอุดหนุนการใช้มาตรการปกป้อง และการจัดซื้อโดยรัฐ นอกจากนี้ ยังใช้ในการเก็บข้อมูลสถิติทางการค้าและการติดตามสินค้าว่าผลิตจากประเทศใด เป็นต้น

NTBs

คำอธิบาย

Non-tariff Barriers หมายถึง มาตรการที่มีใช้ภาษีศุลกากรซึ่งเป็น กฎระเบียบข้อบังคับของภาครัฐบาลที่เป็นอุปสรรคต่อการค้า ระหว่างประเทศ

e-ASEAN Initiative

คำอธิบาย

หมายถึง การดำเนินงานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของกลุ่มสมาชิกอาเซียน โดยมีสาระสำคัญของการดำเนินการประกอบด้วย ๕ ด้านหลักได้แก่ (๑) การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านโทรคมนาคม (๒) การกำหนดนโยบายและกฎหมายที่อำนวยความสะดวกต่อการพาณิชย์ อิเล็กทรอนิกส์ (๓) การเปิดเสรีการค้าสินค้า บริการ และการลงทุนด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ (๔) การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ และ (๕) การส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในภาครัฐ

รายงานพิเศษ/บทความ

อุดมศึกษาไทยพร้อมรับ ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

ใกล้เข้ามาทุกขณะสำหรับการเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน(ASEAN Economic Community: AEC) ในปี ๒๕๕๘ หลายภาคส่วนมีการปรับตัวเพื่อรับมือกับความเปลี่ยนแปลง ที่อาจจะเกิดขึ้นหลังเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนแล้วทั้งนี้รวมถึงในส่วนของภาคการศึกษาด้วยซึ่งอาจจะต้องมีการปรับตัวเพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมให้กับนิสิตนักศึกษา ทั้งยังให้มีโอกาสเพิ่มในการที่จะรับนักศึกษาที่จะหลั่งไหลเข้ามาด้วย

รศ.ดร.วันชัย ศิริชนะ อธิการบดีมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง (มฟล.) กล่าวว่า บางมหาวิทยาลัยอาจจะต้องมีการปรับปรุงหลักสูตรบ้างเพื่อให้ผู้เรียนสามารถที่จะสื่อสารและทำงานกับเพื่อนบ้านที่อยู่ในประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนได้ ในส่วนของมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวงเตรียมตัวอะไรเป็นพิเศษเพื่อที่จะก้าวเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนต้องตอบว่าไม่ได้เตรียมอะไรเป็นพิเศษ เพราะว่าเราเปิดการเรียนการสอนทุกหลักสูตรเป็นภาษาอังกฤษมาตั้งแต่แรกแล้วแต่ยกเว้นพวกที่เรียนเฉพาะทางคือสำนักวิชาพยาบาลศาสตร์กับสำนักวิชานิติศาสตร์ การที่มีการตื่นตัวเรื่องประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนมากขึ้นทำให้มีเด็กมาเรียนที่เรามากขึ้นเนื่องจากเรามีความพร้อมมากเช่นเรื่องภาษาเรื่องวัฒนธรรมเรื่องความรู้เกี่ยวกับอาเซียน เราเปิดสอนมานานแล้วเป็น ๑๐ ปี เช่นภาษาจีนนี่เราสอนมา ๑๐ กว่าปีแล้วเราสอนเป็นภาษาจีนกลางอย่างเดียวเพราะอะไรรู้ไหม เพราะว่าที่ประเทศจีนภาษาจีนกลางถือว่าเป็นภาษาสากลดังนั้นจึงเหมือนกับเราเตรียมพร้อมรองรับอาเซียนมาเป็น ๑๐ ปีเลย อันที่จริง คิดว่าเรื่องประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนยังไม่ต้องเป็นห่วงหรอก ประชาคมอาเซียนมี ๑๐ ประเทศ คือ ไทย สิงคโปร์ ลาว อินโดนีเซีย กัมพูชา บรูไน เวียดนาม พม่า ฟิลิปปินส์ มาเลเซีย ที่น่าจะต้องเตรียมตัวก็คือประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนบวกสามก็คือ ๑๐ ประเทศที่วามารวมกับประเทศจีนเกาหลีใต้ ญี่ปุ่น ตรงนั้นเราต้องเตรียมตัวเรื่องของการแข่งขันทางการค้ามากขึ้น

รองศาสตราจารย์ ร.ต.อ.หญิง ดร.ยุพิน อังสุโรจน์ คณบดีคณะพยาบาลศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กล่าวถึงการเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนที่จะเกิดขึ้นในปี ๒๕๕๘ ว่า ในส่วนของนิสิตผู้เรียนในคณะพยาบาลนั้นไม่ต้องเป็นห่วงเนื่องจากอาชีพพยาบาลเป็นวิชาชีพที่เกี่ยวข้องกับชีวิตของคนเราเปิดสอนระดับปริญญาโทและปริญญาเอกเท่านั้นเพราะเราต้องการยกระดับวิชาชีพพยาบาลให้สูงขึ้นซึ่งหลักสูตรปริญญาโทที่เปิดสอนคือ พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการพยาบาลสาขาวิชาพยาบาลศาสตร์และสาขาวิชาการพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช เรียกว่าครอบคลุมในทุกด้านของพยาบาลหลักสูตรปริญญาโทนี้ไม่ใช่หลักสูตรนานาชาติหรือหลักสูตรอินเตอร์ฯ ยังเป็นหลักสูตรภาษาไทยอยู่ แต่การเรียนการสอนนั้นมีการปรับเราปรับเพื่อให้บัณฑิตต่างชาติเข้ามาเรียนกับเราด้วย เรามีนิสิตพยาบาลจากประเทศเพื่อนบ้านมาเรียนร่วมกับนักศึกษาไทยเราประมาณ ๑๐ เปอร์เซ็นต์ ซึ่งนิสิตจะเรียนร่วมกันทั้งหมดโดยใช้ภาษาอังกฤษเป็นหลัก เรื่องภาษานี้ไม่ต้องห่วงเมื่อเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนเพราะศัพท์เฉพาะทางของวิชาชีพพยาบาลจะเป็นมาตรฐานสากลส่วนหลักสูตรปริญญาเอกเป็นหลักสูตรนานาชาติซึ่งมีการจัดการเรียนการสอนเป็นแบบนานาชาติทั้งหมดส่วนเนื้อหาการเรียนการสอนศาสตร์ในการพยาบาลจะต้องเป็นมาตรฐาน หากการเรียนการสอนไม่ได้มาตรฐานแล้วจะไม่ได้รับการยอมรับจากต่างประเทศ คณะพยาบาลศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยมีความร่วมมือกับสถาบันการศึกษาต่างประเทศพอสมควร นิสิตระดับปริญญาเอกมีการเดินทางไปศึกษาหาความรู้เพื่อนำมาพัฒนางานวิจัยกับสถาบันชั้นนำในต่างประเทศ เมื่อเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนแล้วคิดว่านิสิตจากต่างประเทศไม่ได้แย่งงานของนิสิตไทยเราหรอกแต่คิดว่าเป็นการพัฒนาวิชาชีพพยาบาลพัฒนาวิชาความรู้ให้พยาบาลของเราอยู่ในระดับขั้นน่าสามารถเป็นที่พึ่งของสังคมได้สำหรับนิสิตที่จบปริญญาโทปริญญาเอกถ้าเป็นนิสิตไทยของเรา เราพัฒนาให้เป็นนักวิจัย เป็นผู้นำทางการพยาบาลสามารถปฏิบัติการทางวิชาชีพขั้นสูงได้ส่วนนิสิตต่างชาติเมื่อเขาจบแล้วเขาสามารถสร้างคุณประโยชน์ให้กับคนได้มากมาย

อ. สลิลทิพย์ ทิพย์ไกรศร อาจารย์ประจำคณะบริหารธุรกิจและศูนย์นวัตกรรมลอจิสติกส์ (CiL) สถาบันการจัดการปัญญาภิวัฒน์(PIM) กล่าวว่า ในการเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน เราไม่สามารถปฏิเสธการแข่งขันที่จะรุนแรงขึ้นโดยเฉพาะโอกาสในการทำงาน ดังนั้นการเตรียมความพร้อมในด้านการศึกษาก็เป็นสิ่งสำคัญ เพราะธุรกิจต่าง ๆ มีโอกาสเลือกพนักงานมากขึ้น องค์กรต่าง ๆ ต้องการผู้ที่มีความสามารถหรือมีความเชี่ยวชาญเฉพาะทาง และที่สำคัญคือต้องสามารถปฏิบัติงานได้ ดังนั้นจึงอาจเป็นปัญหาสำหรับนักศึกษาจบใหม่ที่ยังไม่มีประสบการณ์การทำงานดังนั้นรูปแบบการเรียนการสอนในรูปแบบของการเรียนรู้ผ่านการปฏิบัติงาน(Work-Based Learning) คือการเรียนเชิงทฤษฎีควบคู่ไปกับการเรียนรู้จากการปฏิบัติงานจริง เพราะจะช่วยให้นักศึกษาเข้าใจและเชื่อมโยงจากภาคทฤษฎีสู่การปฏิบัติได้ซึ่งจะช่วยให้ศึกษามีประสบการณ์ทำงาน และสามารถทำงานได้อย่างรู้ลึกจริง นั่นก็จะทำให้นักศึกษาที่ผ่านการเรียนรูปแบบ Work-Based Learning มีโอกาสในการทำงานมากขึ้นนั่นเอง ส่วนตัวครูผู้สอนนั้นอาจต้องปรับเปลี่ยนทั้งเนื้อหาที่สอน และเพราะการก้าวเข้าสู่ AEC ทำให้มุมมองในทุกด้านเปลี่ยนแปลงไป แต่เดิมหากเราสอนด้านลอจิสติกส์ ก็อาจพิจารณาเส้นทางการขนส่งเพียงแคในประเทศแต่หากเปิด AEC อาจต้องพิจารณาโครงสร้างพื้นฐานที่ทางภาครัฐลงทุนใหม่ รวมทั้งเส้นทางหรือตำแหน่งที่ตั้งคลังสินค้านั้นต้องเชื่อมโยงกับประเทศสมาชิกอาเซียน ดังนั้นครูผู้สอนเองก็ต้องศึกษาข้อมูลต่าง ๆ เพื่อปรับปรุงและพัฒนาเนื้อหาและรูปแบบการเรียนการสอนให้สอดคล้องความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นซึ่งสุดท้ายประโยชน์ก็จะตกไปสู่ลูกศิษย์นั่นเอง

การเปิดเสรีด้านการศึกษาระดับภูมิภาคอาเซียน

การเตรียมความพร้อมของประเทศไทยเพื่อก้าวสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในปี๒๕๕๘ นับเป็นเรื่องสำคัญและเร่งด่วนของประเทศไทยในวันนี้ ในช่วงหนึ่งปีที่ผ่านมาผู้เขียนได้มีโอกาสเข้าร่วมโครงการวิจัยเรื่องการพัฒนาบุคลากรและผลิตภาพบุคลากรเพื่อรองรับการเปิดเสรีอาเซียน ซึ่งมี รศ.ดร.พัชรพล วังศ์บุญสิน อาจารย์ประจำวิทยาลัยประชากรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเป็นหัวหน้าโครงการ และคณะผู้วิจัยประกอบด้วยอาจารย์หลายท่านจากวิทยาลัยประชากรศาสตร์ คณะเศรษฐศาสตร์ และคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยในส่วนของผู้เขียนได้เน้นศึกษาการเปิดเสรีการศึกษาระดับอุดมศึกษา ร่วมกับ Dr Chantal Herberholz อาจารย์ประจำคณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย สำหรับโครงการวิจัยนี้มีที่มาจากแนวคิดว่า การเปิดเสรีด้านการศึกษาก่อให้เกิดการเคลื่อนย้ายองค์ความรู้ภาษา และวัฒนธรรม และจะมีผลต่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ดังนั้นภาคส่วนที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาจึงจำเป็นต้องปรับตัวเพื่อเตรียมความพร้อมสำหรับสถานการณ์ที่กำลังเปลี่ยนแปลง หลายท่านคงทราบ ว่า บริการด้านการศึกษานับเป็นสาขาหนึ่งของการค้าบริการในบริบทของการค้าระหว่างประเทศ ซึ่งการเปิดเสรีการศึกษาของไทย จัดได้ว่าอยู่ในบริบทแวดล้อม ๒ ระดับ ได้แก่

๑.ระดับพหุภาคี โดยอยู่ภายใต้ความตกลงทั่วไปว่าด้วยการค้าบริการ (General Agreement on Trade in Services : GATS) ขององค์การการค้าโลก หรือที่เรารู้จักกันในนาม WTO (World Trade Organization)

๒.ระดับภูมิภาคอาเซียน โดยอยู่ภายใต้ความตกลงการค้าบริการของอาเซียน(ASEAN Framework Agreement on Services : AFAS)

โดยการเปิดเสรีการค้าบริการในระดับภูมิภาคอาเซียน อิงหลักการตามความตกลงทั่วไปว่าด้วยการค้าบริการขององค์การการค้าโลก แต่เน้นให้เป็นไปในลักษณะที่กว้างและลึกกว่าที่ประเทศสมาชิกอาเซียนได้ผูกพันไว้ภายใต้ความตกลงทั่วไปว่าด้วยการค้าบริการขององค์การการค้าโลก ซึ่งการเปิดเสรีการค้าบริการของอาเซียนมีการจัดทำข้อผูกพันในด้านการเข้าสู่ตลาด (Market Access) และการปฏิบัติเยี่ยงคนชาติ(National Treatment) และมีรูปแบบการค้าบริการ ๔ รูปแบบ ได้แก่

รูปแบบที่ ๑ (Mode ๑) ได้แก่ การให้บริการข้ามพรมแดน (Cross Border Supply) ยกตัวอย่างเช่น การที่ประเทศมาเลเซียสั่งซื้อโปรแกรมเพื่อการศึกษาจากประเทศสิงคโปร์

รูปแบบที่ ๒ (Mode ๒) ได้แก่ การบริโภคบริการในต่างประเทศ (Consumption Abroad) เช่น การที่นักศึกษาจากประเทศลาวเดินทางไปศึกษาต่อระดับปริญญาโทที่ประเทศอินโดนีเซีย

รูปแบบที่ ๓ (Mode ๓) ได้แก่ การจัดตั้งธุรกิจเพื่อให้บริการ (Commercial Presence) เช่น การที่มหาวิทยาลัยจากประเทศไทยไปตั้งสาขาที่ประเทศพม่า

รูปแบบที่ ๔ (Mode ๔) ได้แก่ การเคลื่อนย้ายบุคลากร (Movement of Natural Persons) เช่น การที่ครูจากประเทศฟิลิปปินส์เดินทางไปสอนภาษาอังกฤษที่ประเทศเวียดนาม

ทั้งนี้ ประเทศสมาชิกอาเซียนมีลักษณะการเปิดเสรีด้านการศึกษาที่เป็นไปในรูปแบบเดียวกับกลุ่มประเทศสมาชิกองค์การการค้าโลก โดยมีการเปิดเสรีในระดับที่มากกว่าสำหรับรูปแบบการค้าบริการรูปแบบที่ ๑ และ ๒ เมื่อเทียบกับรูปแบบที่ ๓ และ ๔ โดยหลายประเทศมีข้อจำกัดสำหรับรูปแบบการค้าบริการรูปแบบที่ ๓ และยังคงแทบจะไม่มีเปิดเสรีในกรณีของรูปแบบที่ ๔

ประเทศไทยมีระดับการเปิดเสรีด้านการศึกษาน้อยเพียงใด คำตอบคือค่อนข้างมากค่ะ ประเทศไทยมีข้อผูกพันการเปิดเสรีการค้าบริการด้านการศึกษาในทุกระดับการศึกษา และในหลายประเภทของการศึกษาในแต่ละระดับโดยจัดว่ามีจำนวนของระดับและประเภทของการศึกษาที่มีข้อผูกพันการเปิดเสรีการค้าบริการด้านการศึกษามากกว่าประเทศส่วนใหญ่ในอาเซียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งระดับมัธยมศึกษาและระดับอุดมศึกษา ประเทศไทยมีข้อผูกพันที่ครอบคลุมทุกประเภทของการศึกษาใน ๒ ระดับนี้

นับถอยหลัง AEC ก้าวแรกต้อง..ปฏิรูปการศึกษาไทย

เหลืออีกเพียง ๒ ปีเศษ ประเทศไทย จะเปิดประตูเข้าสู่ประชาคมอาเซียน เราจะเตรียมตัวอย่างไรให้พร้อมกับการเปลี่ยนแปลงครั้งสำคัญนี้ ไม่ใช่แค่ให้ภาคอุตสาหกรรมที่ต้องปรับตัวตั้งรับเท่านั้น ภาคการศึกษาเองก็ต้องปรับระบบการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับบริบทที่จะต้องเปลี่ยนแปลงในอนาคตทั้งในด้านทักษะวิชาชีพและภาษา เพราะเมื่อมีการเปิดตัวเข้าสู่ประชาคมอาเซียนแล้วทุกอย่างจะอยู่บนพื้นฐานของการแข่งขัน

ดังนั้น การเรียนการสอนควรมีการ ปฏิรูป ไม่ใช่ปฏิรูปแต่องค์กรเพราะการสอนให้เด็กคิดเป็น ไม่ใช่เรื่องง่าย ก่อนอื่นอาจารย์ต้องคิดเป็นก่อน ต้องปรับเปลี่ยน กลยุทธ์ในการเรียนการสอน ไม่ควรแยกระหว่างอุดมศึกษากับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ถ้าหากว่าครูหรืออาจารย์มีความรู้หรือข้อ มูลน้อยกว่าเด็กแล้วจะสอนเด็กได้อย่างไร เพราะในปัจจุบันเด็กมีการใช้เทคโนโลยีและศึกษาข้อมูลได้ดีกว่าผู้ใหญ่มีความคล่องตัวมากกว่า ขณะที่อาจารย์ยังใช้เอกสารตำราเล่มเก่า แต่เด็กมีการค้นคว้าจากอินเทอร์เน็ตมาก่อนเรียบร้อยแล้ว

นายสมเกียรติ อ่อนวิมล นักวิชาการด้านสื่อมวลชน ได้ให้ความเห็น ในเรื่องนี้ว่า การที่ประเทศไทยจะเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community) ในปี ๒๕๕๘ ในภาคส่วนของประชาชนทั้งประชาชนทั่วไป นักเรียน นักศึกษา และคนในท้องถิ่น ต้อง ปรับตัวเพื่อตั้งรับกับการแข่งขันในระดับประเทศ ประชาชนทั่วไปต้องถามตัวเองว่า ประกอบอาชีพอะไร อยากก้าวหน้าในอาชีพในระดับอาเซียนหรือไม่ ถ้าอยากก้าวหน้าต้องแข่งขันกับชาติอื่นให้ได้คือ

- ๑.หาความรู้ว่าอาเซียนคืออะไร
๒. กระแทกกับตัวเองในส่วนไหนบ้าง
๓. ปรับปรุงตัวเอง หาความรู้ว่าควรจะทำอะไร

หากจะทำอาชีพนี้ ต้องมีการประชุม อบรม สัมมนาหาความรู้จากผู้มีความรู้โดยเฉพาะ ซึ่งเป็นหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตั้งแต่ระดับหมู่บ้าน ตำบล จังหวัดจนถึงกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นที่จะจัดระบบเผยแพร่ความรู้ให้ตรงไปสู่ หมู่บ้านหรือ อบต. อบจ. เพื่อชาวบ้านจะได้ฟังและตั้งคำถามว่า

ตนต้องการอะไรบ้าง ซึ่งกรมการปกครองส่วนท้องถิ่นกำลังทดลองอยู่ ถ้าทุกตำบลมีกระบวนการให้ความรู้ก็จะสามารถพัฒนาไปได้ ในขณะที่ยังไม่รู้ก็ต้องหาความรู้จากสิ่งต่าง ๆ รอบตัว และปรับปรุงการสื่อสารของตัวเอง คือต้องรู้ภาษา อังกฤษและถ้าเป็นไปได้ให้รู้ภาษาที่ ๓ ด้วย คือภาษาในอาเซียนอีกภาษาหนึ่ง

“เราอยู่ในประชาคมอาเซียนตามความตกลง ๑๐ ประเทศว่าจะทำอะไรรวม กันแข่งกับประเทศอื่น นอกอาเซียนบ้าง แข่งกันเองภายในบ้าง เป็นเรื่องที่ต้องดูแล ตัวเองให้ทัดเทียมกับประเทศอื่น อีก ๙ ประเทศที่อาจจะจริงจังและขยันกว่าเรา ประเทศไทยต้องตั้งตัวเองให้ทัดเทียมกับสิงคโปร์ มาเลเซีย และอินโดนีเซีย สิ่งที่เราควรจะเร่งทำอย่างต่อเนื่องคือ รัฐบาล ต้องทำตามประเทศอาเซียนตกลงกันในแผนปฏิบัติการไปสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน หรือที่เรียกว่า Blueprint และแผนอื่น อีกหลายแผน รัฐบาลต้องทำในเชิงโครงสร้าง นโยบาย และงานส่วน กลาง ต้องทำแผนไปสู่ประชาคมการศึกษา อาเซียนให้เป็นไปตามแผนประชาคมสังคม และวัฒนธรรมอาเซียน คือต้องมีแผนแม่ บทของประเทศไทยว่าควรทำอะไร จัดงบประมาณ ผลักดันและทำงานที่รัฐบาลไม่ได้ปูพื้นฐานไว้” นายสมเกียรติ กล่าว

นายสมเกียรติ ยังเป็นห่วงเรื่องการ ศึกษาที่อาเซียนเองก็ไม่ได้ตื่นตัว ที่เห็นก็มีแต่เอกสาร คำประกาศ แถลงการณ์ และ ปฏิญญาครั้งสุดท้ายที่ประกาศโดยประเทศ ไทยเป็นประธานที่ชะอำ หัวหิน ปี ๒๕๕๒ ให้อาเซียนทำแผนการศึกษา ๕ ปี จนปัจจุบัน ๓-๔ ปีแล้วยังไม่มี ฉะนั้นในภาพ รวมอาเซียนจึงไม่ตื่นตัวมากนักทางด้านการศึกษา ส่วนแต่ละประเทศเท่าที่ดูก็ไม่มี อะไรโดดเด่นหรือน่าตกใจ ทุกคนไปกันเรื่อย ยกเว้นบางประเทศที่เจริญกว่าเรา ก็จะทำตามแผนแม่บทหรือแผนปฏิบัติการ แล้วเช่น การเชื่อมโยงด้วยระบบ ICT เพื่อให้ทุกโรงเรียนได้เข้าถึง Internet ความ เร็วสูง โดยรัฐจัดการให้ทุกโรงเรียนพูดถึง ในแวดวงอาเซียน ในข้อนี้ประเทศไทยด้อย กว่าประเทศต่าง ๆ มากมาย สิงคโปร์ มาเลเซีย อินโดนีเซีย เสร็จไปนานแล้ว อย่างน้อยก็ปีกว่าแล้ว อินโดนีเซียก็เพิ่งเสร็จไป ปีเศษที่แล้ว ประเทศไทยยังเพิ่งแค่ทดลอง ใช้คอมพิวเตอร์ คุณภาพต่ำ ที่เรียกว่า Tablet กับเด็กนักเรียน ป.๑ บางคน ที่อื่นเค้า ไปกันคุณภาพสูง ฟรี ทุกโรงเรียนและเด็กทุกคนมีใช้ อันนี้เราล่าช้ามาก

พูดถึงการตื่นตัวในเรื่องการเรียนรู้ การปรับหลักสูตร ประเทศลาวทำเสร็จไป ประมาณ ๓ ปีที่แล้ว หลักสูตรอาเซียนศึกษา ทั้ง ที่ยังไม่มีแผนกลางกับอาเซียน ประเทศไทยยังไม่มีหลักสูตรอะไรเลยเกี่ยวกับอาเซียน เพราะฉะนั้นจึงล่าช้ากว่าเพื่อนและหยุดนิ่ง รัฐบาลยังไม่ได้ทำอะไรเลย ไม่ได้ทำหลักสูตรใหม่ ไม่ได้เตรียมเนื้อหาพื้นฐานที่อาเซียนกำหนด แต่ทุกโรงเรียนเริ่มต้นตัวกันเอง ถือเป็น ข้อดีที่โรงเรียนทำตามนโยบายที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดไว้ เพราะฉะนั้น ในแง่การศึกษา ภาพรวมคือรัฐบาลไทย ไม่ตื่นตัว ไม่ทำโครงสร้างอะไรให้การ ศึกษา แต่กระทรวงศึกษาธิการตื่นตัวอยู่เสมอในนามของข้าราชการประจำ คือมีงบประมาณน้อยก็ทำโรงเรียนนำร่องประมาณ ๕๐ กว่าโรงเรียน รวม แล้วคือ การตื่นตัวในสถาบันการศึกษานั้นทำกันเอง ส่วนใหญ่ได้แค่การประชุม สัมมนาให้ความรู้และบรรยาย ประชาคมอาเซียนจะเกิดขึ้นได้ การศึกษา คือกระบวนการหนึ่งของการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในการยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนให้มั่นคงและยั่งยืนอย่างเท่าเทียมกัน

เปรียบเทียบเวียดนามและไทยด้านการศึกษา,ภาษาและการลงทุน ใน AEC

หลังสิ้นสุดความวุ่นวายทางการเมืองที่ทอดยาวมาเป็นเวลานานนั้นเสียได้ นับถอยกลับไปหลังจากที่อเมริกาถอนทหารจากเวียดนามได้อย่างเป็นทางการ ในปี พ.ศ.๒๕๑๖ กองกำลังเวียดนามเหนือและเวียดกงยึดไซ่ง่อนและเวียดนามใต้ได้ทั้งหมด ในปี พ.ศ.๒๕๑๘ เวียดนามเหนือ-ใต้ รวมเป็นหนึ่งเดียวกันได้ เมื่อ ๒ กรกฎาคม พ.ศ.๒๕๑๙ กลายเป็น สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม ระยะ ๓๖ ปีกว่า นับแต่นั้นเป็นต้นมา เวียดนามกำลังกลายเป็นพญามังกรที่กางปีกเต็มที่ และพร้อมแล้วกับการบินทุกรูปแบบ ทั้งสูง ผาดโผน และนุ่มนวล โดยเฉพาะเมื่อมีโอกาสบินในสมรภูมิรบที่คุ้นเคย ซึ่งบัดนี้ได้เปลี่ยนเป็นสมรภูมิการค้าเสรีใหญ่โตด้วยแล้ว ยิ่งทำให้เวียดนามขยับตัวเข้าใกล้เป้าหมายเบอร์ ๑ ของอาเซียนได้ไม่ยากนัก ความโดดเด่นข้อนี้ดูเหมือน

หลายประเทศจะวิเคราะห์ตรงกันว่า อนาคตเวียดนามอาจก้าวเข้ามาเป็นแกนกลางอาเซียนได้เร็วขึ้น หากมีความพร้อมและฉลาดที่จะเร่งสร้างโอกาสที่ดีทางการเมือง ความมั่นคง เศรษฐกิจ และที่สำคัญคือสามารถทำตลาดการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมได้ตามที่ตั้งเป้าไว้

โอกาสและความท้าทายของการขยายตัวทางการตลาดของเวียดนาม จาก ๘๙ ล้านคน ถือเป็นประเทศที่มีประชากรมากที่สุด เป็นอันดับ ๑๓ ของโลก ออกไปเป็น ๖๐๐ ล้าน และจะเพิ่มมากขึ้นเมื่อรวมมูลค่าทางการตลาดของจีนและอินเดียซึ่งจะตกอยู่ที่กว่า ๓,๖๐๐ ล้านคน ในอีกไม่กี่ปีข้างหน้า ไม่เพียงแต่เวียดนามจะได้ประโยชน์มหาศาลเท่านั้น ขณะเดียวกันก็จะทำให้การเติบโตและความรุ่งเรืองของเอเชียเติบโตเป็นแม่เหล็กสำคัญในการลงทุนของโลกในอนาคต ท่ามกลางความตกต่ำทางเศรษฐกิจของอเมริกาเหนือและกลุ่มอียู

นักลงทุนต่างเห็นตรงกันว่า การลงทุนในตลาดเดี่ยวย่อมจะเป็นผลดี เมื่อดูจากดัชนีด้านต้นทุนรวมถึงข้อดี อย่างเช่น ความชัดเจนของการเป็นประชาคมที่มีอัตลักษณ์เฉพาะที่เน้นความเอื้ออาทร การแบ่งปันการยอมรับในเอกภาพภายใต้ความแตกต่างทางภาษา ศาสนาและวัฒนธรรมของอาเซียนเอง

อย่างไรก็ตาม หากมองไปที่ผลสำรวจระดับความตื่นตัวของรัฐสมาชิกอาเซียน ๑๐ ประเทศ เวียดนามถือว่าอยู่ในเกณฑ์ดีผลสำรวจแต่ละครั้งอยู่ในลำดับต้นตลอด คือติดอยู่ ๑ ใน ๓ จาก ๑๐ ประเทศ ขณะนี้ต้องยอมรับว่าคนหนุ่มสาวส่วนใหญ่ในเวียดนามทั้ง ๕๔ จังหวัด และอีก ๕ เทศบาลนคร โดยเฉพาะในนครฮานอย และนครโฮจิมินห์ มีทัศนคติค่อนข้างดีและมีการปรับตัวทางการศึกษาอย่างคึกคัก เหตุผลสำคัญคือกลุ่มคนหนุ่มสาวสมัยใหม่ในเวียดนามค่อนข้างมั่นใจว่าการศึกษาและทักษะการใช้ภาษาอังกฤษได้ดี เป็นตัวแปรสำคัญที่มีผลต่อชีวิตและสถานะของครอบครัว อีกทั้งจะเป็นประตูสู่ความสำเร็จที่จะนำตัวเองไปสู่โอกาสทางสังคมและฐานะทางเศรษฐกิจที่ดีขึ้นด้วย

การศึกษาไทยเองก็ต้องให้ความสำคัญจุดนี้ให้มากด้วยเช่นกัน เพราะหากเทียบทักษะคนหนุ่มสาวไทย-เวียดนามที่อยู่ในช่วงระดับเดียวกันแล้ว คนไทยหาได้เปรียบอยู่หรือไม่ เมื่อพิจารณาจากการใช้ภาษาอังกฤษเป็นเกณฑ์ในการวัด ราชอาณาจักรไทยเองในฐานะประเทศร่วมก่อตั้งอาเซียน ต้องลงทุนเรื่องมหาวิทยาลัยภาษาและวัฒนธรรมให้มาก งบประมาณต้องตั้งไว้อย่างเพียงพอเพื่อผลิตบุคลากรด้านนี้ให้ทันใช้งานในเวทีแข่งขันข้างหน้าที่มีการเปลี่ยนแปลงจะมีอยู่เสมอ

ความสามารถในการใช้ภาษา โดยเฉพาะภาษาอังกฤษ ที่ถูกกำหนดให้เป็นภาษากลางของอาเซียน เป็นเรื่องที่คนไทยในฐานะพลเมืองอาเซียนไม่สามารถหลีกเลี่ยง ดังนั้น การไม่สามารถสื่อสารด้วยภาษาอังกฤษในระดับที่ใช้งานได้ ย่อมหมายความว่าความสามารถที่มีในการแข่งขันหดหายไปด้วย ซึ่งเป็นเรื่องที่น่าเสียดายที่สำคัญการอุดมศึกษาไทยต้องมีการปรับเปลี่ยนการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เทคโนโลยี อย่างมียุทธศาสตร์ด้วย ตัวอย่างนโยบายการศึกษาประชาคมอาเซียน ที่ประชาชนจับต้องได้และรัฐบาลน่าจะทำให้เป็นจริงเป็นจัง อย่างเช่น นโยบายภายใต้ความรับผิดชอบของ รร.ศึกษาธิการ (นายศักดา คงเพชร) ที่ตั้งใจขับเคลื่อนมาตรฐานการศึกษาตามโครงการส่งเสริมให้ครูไทยไปฝึกอบรมภาษาอังกฤษและภาษาอาเซียน เพื่อให้บุคลากรมีความตื่นตัว เกิดการแลกเปลี่ยนหมุนเวียนนักเรียนและครูในอาเซียน ที่สำคัญคือนโยบายนี้จะทำให้เกิดการยอมรับในคุณสมบัติร่วมกันทางการศึกษาของภูมิภาคสู่การมีความพร้อมในการเปิดเสรีการศึกษา ตลอดจนการแสวงหาแนวทางใหม่ ในการยกระดับมาตรฐานการพัฒนาทรัพยากรบุคคลของอาเซียนให้สูงขึ้น

ย้อนกลับมาวิเคราะห์การที่เวียดนามเข้าเป็นสมาชิกอาเซียน นอกจากจะทำให้เวียดนามได้รับความช่วยเหลือทางเศรษฐกิจรอบด้านจากอาเซียนแล้ว ยังทำให้มีโอกาสเรียนรู้ประสบการณ์ในการพัฒนาประเทศ ส่งผลให้เศรษฐกิจการตลาดของเวียดนามโตวันโตคืน

ขณะนี้เวียดนามเองต้องการมีบทบาทต่อระบบเศรษฐกิจในภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิก และมูลค่าทางการตลาดทั้งโลกด้วย ที่สำคัญคือส่วนแบ่งในตลาดเกิดใหม่อย่าง เขตการค้าเสรี อาเซียน ที่จะส่งผลไปถึงตลาดในกลุ่ม APEC และ WTO อีกด้วย แน่นอน ประโยชน์ด้านการค้าและการลงทุนเวียดนามกับอาเซียนและตลาดอื่น ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๓๐-๔๐ จะเกิดขึ้น พร้อม กับการได้รับสิทธิพิเศษทางการค้า อย่างเช่น GSP อย่างน้อย ๑๐ ปี ที่จะกลายเป็นแต้มต่อที่สำคัญให้เวียดนามด้วย นับตั้งแต่เวียดนามประกาศใช้กฎหมายว่าด้วยการลงทุนต่างชาติ ประเทศสมาชิกอาเซียนสนใจลงทุนในเวียดนามสูงขึ้นทันที เพราะเวียดนามเองก็ถือเป็นตลาดใหญ่กว่า ๘๙ ล้านคน สมบูรณ์พร้อมด้วยทรัพยากรธรรมชาติ มีแรงงานที่มีค่าแรงถูก ศักยภาพของเวียดนามส่งผลให้ปัจจุบันมีสมาชิกอาเซียนอย่างสิงคโปร์เข้าไปลงทุนมากเป็นอันดับ ๑ มูลค่า ๕.๓ พันล้านเหรียญสหรัฐ มาเลเซีย และไทยลงทุนเป็นอันดับ ๒ และ ๓ ตามลำดับ โดยกลุ่มธุรกิจที่เวียดนามเปิดให้มีการลงทุนและพัฒนาส่วนใหญ่อยู่ในกลุ่มอุตสาหกรรมการผลิต การก่อสร้างที่อยู่อาศัย การผลิตสินค้าอุปโภคบริโภคและการแปรรูปอาหาร

ประชากร AEC อยากทำอาชีพอะไร และตลาดการศึกษาของแต่ละประเทศ

การผนวกรวมด้านเศรษฐกิจ การเมืองความมั่นคง และวัฒนธรรมภายใต้กฎบัตรอาเซียน ซึ่งเป็นเหมือนกรอบกติกาการอยู่ร่วมกันของผู้คนในประชาคมอาเซียน ที่ไม่เพียงแต่จะดำรงอัตลักษณ์ทางเชื้อชาติใน ๑๐ ประเทศสมาชิก เท่านั้น แต่พลเมืองในประเทศเหล่านี้ยังจะถูกเรียกขาน ในฐานะ “พลเมืองอาเซียน” ซึ่งย่อมเป็นคนรุ่นใหม่ ที่จะเติบโตและเป็นผู้กุมชะตาความเป็นไปในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ การเปลี่ยนแปลงที่เห็นผลเป็นระยะ เพื่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน อยู่ที่เสาหลักด้านเศรษฐกิจ ซึ่งปัจจุบันจะได้ยินคำว่า “เออีซี” หรือ “ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน”

ดังนั้นการได้ทราบว่า “พลเมืองอาเซียน รุ่นใหม่” กำลังมุ่งหน้าตั้งเข็มทิศอนาคตของตัวเองกันไว้อย่างไร แล้วคนรุ่นใหม่ในอาเซียนสนใจฝึกฝนทักษะความรู้ความสามารถเพื่อพัฒนาสู่การทามาหาเลี้ยงชีพในเรื่องใด จึงเป็นประเด็นที่น่าสนใจ เพราะเมื่ออาเซียนคือตลาดและฐานผลิตเดียวกัน เคลื่อนย้ายทุน สินค้า แรงงานก็มีฝีมืออย่างเสรีไปมาระหว่างกัน โอกาสของคนไทย รุ่นใหม่ในการออกไปทำงานในประเทศเพื่อนบ้านย่อมมีพอ กับคนในประเทศเพื่อนบ้านจะเข้ามาทำงานในประเทศไทย แต่ความต่างคือทักษะทางอาชีพและความคล่องตัว ยืดหยุ่นที่แต่ละคนจะเปิดรับและฝึกฝนได้มากแค่ไหน หากจะดูอนาคตอาเซียน อาจต้องเริ่มพินิจที่ทัศนคติของเยาวชนอาเซียนกันก่อนว่า พวกเขาหรือเธอมีเป้าหมายใดในชีวิต

จากผลสำรวจหัวข้อ “อาชีพในฝัน” ของเด็กในวัย ๗-๑๔ ปี ในไทย สิงคโปร์ และมาเลเซีย โดยอเด็คโก้ การสำรวจในประเทศไทยเมื่อเดือนมกราคม ๒๕๕๕ พบว่า ๕ อาชีพในฝันของเด็กไทย คือ แพทย์ ครู หนายความ พ่อครัว นักธุรกิจ และสัตวแพทย์ ขณะที่ ๕ อาชีพในฝันของเด็กวัยเดียวกันในสิงคโปร์ คือ ครู แพทย์ นักบิน พนักงานต้อนรับบนเครื่องบิน และศิลปิน ส่วนในมาเลเซีย ซึ่งมีข้อมูล ผลการสำรวจของปี ๒๕๕๔ เป็นชุดล่าสุดระบุว่า ๕ อาชีพ ในฝันของเด็กชาวมาเลเซีย คือ แพทย์ นักบิน ตำรวจ หนายความ และครู เป็นที่น่าสนใจว่า เด็กทั้ง ๓ ชาติให้ความสนใจกับอาชีพแพทย์เป็นอย่างมาก และอาชีพแพทย์คือ ๑ ใน ๘ สาขาอาชีพนารองที่จะเปิดให้เคลื่อนย้ายแรงงานเสรีเมื่อเกิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ซึ่งในขณะนี้ประเทศสมาชิก ได้ร่วมกันกำหนดมาตรฐานของผู้ประกอบอาชีพ (MRAs) แล้ว นอกจากนี้ในรายงานการวิเคราะห์ตลาดการศึกษา โดยบริติช เคาน์ซิล ยังระบุว่า ตลาดการศึกษาในอาเซียนกำลังมีการเติบโตอย่างก้าวกระโดด โดยเฉพาะในเวียดนาม คนรุ่นใหม่ให้ความสำคัญกับการศึกษาในระดับปริญญาโทเพิ่มขึ้นกว่า ๑๓๔% ในระยะ ๑๐ ปีที่ผ่านมา ขณะที่รัฐบาลเวียดนามก็ให้ความสำคัญกับการลงทุนด้านการศึกษาระดับสูงแก่เยาวชน ในประเทศเป็นภารกิจหลัก เนื่องจากเห็นว่าเป็นวิถีทาง บริหารความมั่งคั่งยุคใหม่ โดยสาขาวิชาที่มีผู้ต้องการศึกษามากที่สุด ได้แก่ การบริหารจัดการธุรกิจ การเงิน การท่องเที่ยว เทคโนโลยีสารสนเทศ วิทยาศาสตร์ประยุกต์ โดยเฉพาะวิศวกรรมศาสตร์นับว่าเป็นสาขาที่มี ชาวเวียดนามรุ่นใหม่สนใจเรียนจำนวนมาก

ขณะที่รายงานของบริติช เคาน์ซิลในฟิลิปปินส์ซึ่งจัดทำเมื่อปี ๒๕๕๓ ระบุว่า นักศึกษาฟิลิปปินส์สนใจเรียนในหลักสูตรที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพเป็นอันดับต้น ไม่ว่าจะเป็น การแพทย์ ทันตแพทย์ พยาบาล ตามมาด้วยสาขาที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจ โดยเฉพาะด้านการจัดการธุรกิจ การตลาด ส่วนสาขาที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีสารสนเทศกำลังอยู่ในความสนใจที่มีเพิ่มขึ้นเรื่อย นอกจากนี้ชาวฟิลิปปินส์รุ่นใหม่ยังมุ่งมั่นกับการไปศึกษาต่อในต่างประเทศในสาขาที่หลากหลาย อาทิ วิศวกรรมศาสตร์ ศิลปศาสตร์ สถาปัตยกรรมศาสตร์ กฎหมาย สิ่งแวดล้อม การท่องเที่ยวและการโรงแรม โดยมีข้อมูลระบุว่า เด็กฟิลิปปินส์ ๕๐% สนใจเรียนในสาขาการจัดการธุรกิจ และอีก ๓๑% สนใจศึกษาต่อในระดับปริญญาโท และปริญญาเอกในต่างประเทศ

ขณะที่ในอินโดนีเซีย ประเทศที่มีประชากรมากที่สุดในอาเซียน คือราว ๒๓๒ ล้านคนและประชากรกว่า ๓๐% อยู่ในวัยต่ำกว่า ๑๕ ปี กลับมีผู้เข้าสู่วัยศึกษาขั้นสูง (ปริญญาตรีขึ้นไป) ประมาณ ๔.๘ ล้านคน โดยคนเหล่านี้มีความสนใจที่จะไปศึกษาต่อในต่างประเทศเพื่อสร้างโอกาสในการหางาน เนื่องจากมีผลสำรวจระบุว่า นายจ้างในอินโดนีเซีย ยินดีรับผู้จบการศึกษาจากต่างประเทศมากกว่า ซึ่งใน ด้านหนึ่งเป็นการสะท้อนปัญหาความไม่สมดุลระหว่างดีมานด์ และซัพพลายในการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพในประเทศ ซึ่งทำให้เยาวชนอินโดนีเซียต้องออกไปแสวงหาการศึกษา ขั้นสูงในต่างประเทศ ด้านมาเลเซีย ซึ่งมีเป้าหมายยกฐานะเป็นประเทศพัฒนาแล้วโดยสมบูรณ์ภายในปี ๒๕๖๓ ดังนั้นมาเลเซียจึงมีมาตรการและเครื่องมือหลายด้านเพื่อผลักดันให้ไปสู่ เป้าหมายดังกล่าว ซึ่งการลงทุนสร้างทุนมนุษย์อย่างมโหฬารเป็นวิธทางหนึ่งที่จะพามาเลเซียไปถึงเป้าหมายที่วางไว้ แต่อย่างไรก็ตามในปี ๒๕๕๔ มีรายงานระบุว่า มาเลเซียมีกำลังแรงงานที่จบการศึกษาระดับปริญญาตรี ขึ้นไปเพียง ๒๓% ด้วยเหตุนี้ หากมาเลเซียต้องการยกระดับสู่การเป็นประเทศรายได้สูงหรือประเทศที่พัฒนาแล้ว ก็จำเป็นต้องเพิ่มสัดส่วนกำลังแรงงานที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไปให้ได้ ๓๗% ภายในปี ๒๕๕๘ เป้าหมายเหล่านี้กระตุ้นให้รัฐบาลมาเลเซียออกแรงผลักดันให้มหาวิทยาลัยของรัฐรับอาจารย์ที่จบการศึกษาระดับปริญญาเอกมากขึ้น จากปัจจุบันมีอาจารย์ระดับปริญญาเอกในมหาวิทยาลัยรัฐทั่วประเทศ ๓๖% ขณะที่ภาครัฐ ตั้งเป้าหมายผลิตผู้จบปริญญาเอกให้ได้จำนวน ๑๘,๐๐๐ คน ภายในปี ๒๕๕๘ ซึ่งเป็นปีที่มาเลเซียจะเป็นส่วนหนึ่งของประชาคมอาเซียนเช่นสมาชิกอีก ๔ ชาติในภูมิภาคนี้ ความเคลื่อนไหวต่อการพัฒนาทุนมนุษย์ในแต่ละประเทศสมาชิกอาเซียนและความผันผู่ต่ออาชีพในอนาคตของพลเมืองอาเซียนรุ่นใหม่ กำลังชี้ให้เห็นถึงอนาคตของภูมิภาคนี้ และเป็นโอกาสของตลาดการศึกษาขั้นสูงที่จะจับกระแสและจับอาการของตลาดนี้ได้

การศึกษาอาเซียน AEC และการศึกษาของประเทศสิงคโปร์

เมื่อพิจารณาถึงความต้องการแรงงานของอาเซียน จะเห็นได้ว่า มีการกำหนดสาขาวิชาชีพหลักที่มีการจัดทำข้อตกลงยอมรับร่วมกัน หรือ MRA (Mutual Recognition Agreement) เพื่อรับรองคุณสมบัติวิชาชีพ และช่วยอำนวยความสะดวกในการเคลื่อนย้ายแรงงาน ซึ่งปัจจุบันมีอยู่ ๘ สาขา คือ แพทย์ ทันตแพทย์ พยาบาล วิศวกรรม สถาปัตยกรรม บัญชี การสำรวจ และการท่องเที่ยว นั่นหมายความว่า วิชาชีพเหล่านี้จะมีการแข่งขันกันสูง เราจึงต้องพัฒนาให้พร้อมกับการแข่งขัน และในอนาคต เป็นไปได้ที่อาเซียนจะพิจารณาให้เปิดเสรีในสาขาวิชาชีพอื่นด้วย ในการพัฒนาบุคลากรวิชาชีพทั้ง ๘ สาขา นอกจากต้องให้ความสำคัญกับวิชาพื้นฐาน ตลอดจนการใช้เทคโนโลยีให้ได้เป็นอย่างดีแล้ว ก็จำเป็นต้องพัฒนาทักษะด้านภาษาอังกฤษควบคู่ไปด้วย เนื่องจากกฎบัตรอาเซียนข้อ ๓๔ บัญญัติเอาไว้ว่า “ภาษาที่ใช้ในการทำงานของอาเซียน คือ ภาษาอังกฤษ” (The working language of ASEAN shall be English) ประเทศที่จะแข่งขันในเวทีอาเซียนได้ จึงต้องมีความชำนาญในภาษาอังกฤษด้วย

หากเราพิจารณาดัชนีการพัฒนามนุษย์โดยข้อมูลจาก Human Development Report ๒๐๑๑ ของ UNDP พิจารณาเฉพาะดัชนีการศึกษา (Education Index) ที่คำนวณจากอัตราการรู้หนังสือของผู้ใหญ่ และสัดส่วนของเด็กวัยเรียนที่ได้รับการศึกษาระดับประถมจนถึงอุดมศึกษา ซึ่งมีการแบ่งกลุ่มและจัดอันดับจากทั้งหมด ๑๘๗ ประเทศ แต่จะเปรียบเทียบเฉพาะสมาชิกอาเซียนทั้ง ๑๐ ประเทศ ปรากฏว่า

กลุ่มประเทศที่มีการพัฒนามนุษย์ระดับสูงมาก

- สิงคโปร์ (อันดับที่ ๒๖)
- บรูไน (อันดับที่ ๓๓)

กลุ่มประเทศที่มีการพัฒนามนุษย์ระดับสูง

- มาเลเซีย (อันดับที่ ๖๑)

กลุ่มประเทศที่มีการพัฒนามนุษย์ระดับปานกลาง

- ไทย (อันดับที่ ๑๐๓)
- ฟิลิปปินส์ (อันดับที่ ๑๑๒)
- อินโดนีเซีย (อันดับที่ ๑๒๔)
- เวียดนาม (อันดับที่ ๑๒๘)
- สปป.ลาว (อันดับที่ ๑๓๘)
- กัมพูชา (อันดับที่ ๑๓๙)

กลุ่มประเทศที่มีการพัฒนามนุษย์ในระดับต่ำ

- พม่า (อันดับที่ ๑๔๙)

จากข้อมูลดังกล่าว จะเห็นได้ว่าประเทศอาเซียนทั้ง ๑๐ ประเทศ มีความแตกต่างทางการศึกษาค่อนข้างมาก จึงเป็นเรื่องยากที่จะแข่งขันกันได้อย่างเป็นธรรม อีกทั้งยังมีปัญหาเรื่องการยอมรับในคุณภาพการศึกษาของประเทศ ที่มีอันดับการพัฒนามนุษย์ที่ต่ำกว่า คำถามคือ เราจะทำอย่างไรให้ทุกประเทศในอาเซียนมีการพัฒนามนุษย์ที่เท่าเทียมกัน ที่น่าสนใจคือประเทศที่เป็นผู้นำด้านการศึกษาอย่างสิงคโปร์ มีนโยบายอะไร ที่ทำให้บุคลากรของประเทศมีคุณภาพ เมื่อศึกษาดูจะพบว่า สิงคโปร์ใช้นโยบาย “สอนให้น้อยลง เรียนรู้ให้มากขึ้น” (Teach Less, Learn More) เป็นกรอบวิสัยทัศน์ด้านการศึกษาเพื่อเตรียมประเทศเข้าสู่ ศตวรรษที่ ๒๑ และใช้แนวคิดเรื่องชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ” ช่วยเติมกรอบความคิดในการเปลี่ยนแปลงสิงคโปร์ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

หลายคนอาจสงสัยว่า การสอนให้น้อยลง และเรียนรู้ให้มากขึ้น นั้นหมายความว่าอะไร ตามความคิดของสิงคโปร์ ไม่ได้หมายความว่าสอนให้น้อยลงจริง แต่จะใช้วิธีการสอนที่ หลากหลายและลึกซึ้ง อย่างเช่น วิธีแบบปฏิสัมพันธ์ การลงมือปฏิบัติ การเรียนรู้แบบประสม การเรียนรู้ที่ สอดคล้องกับการทำงานของสมอง การเรียนรู้จากปัญหา และการเรียนรู้ผ่านกรณีศึกษา ผ่านการทำงานเป็นทีม หรือที่ เรียกว่าชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ที่สำคัญ ประเทศที่มีการพัฒนาในอันดับต้น อย่างสิงคโปร์ และมาเลเซีย ต่างก็ใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาทางการ ทำให้บุคลากรของประเทศเหล่านี้ได้เปรียบในการแข่งขันเป็นอย่างมาก ประเทศไทยจึงควรเน้นการเรียนการสอนโดยใช้ภาษาอังกฤษให้มากขึ้น และเน้นที่การฟังและการพูดเพื่อสื่อสารกับเพื่อนร่วมงานและลูกค้าชาวอาเซียนในอนาคตได้ แต่อย่างไรก็ตาม ไม่ควรลดระดับความสำคัญของเนื้อหาสาระในวิชาอื่น ลง

สรุปแล้ว ถ้าเราพัฒนาบุคลากรของประเทศไม่ทัน เราจะแข่งขันกับประเทศที่มีศักยภาพสูงอย่าง สิงคโปร์และมาเลเซียได้ยาก นอกจากนี้ การแข่งขันกับแรงงานชาวฟิลิปปินส์ที่สามารถติดต่อสื่อสารโดยใช้ภาษาอังกฤษได้เป็นอย่างดี ก็ค่อนข้างยากเช่นกัน สถาบันการศึกษาต่าง ๆ จึงต้องเร่งส่งเสริมพัฒนาหลักสูตรวิชาชีพให้ได้มาตรฐานอาเซียน รวมทั้งปรับปรุงรูปแบบวิธีการเรียนการสอน ตลอดจนเทคโนโลยีทางการศึกษา

เพื่อกระตุ้นการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น ทั้งนี้ เพื่อให้แรงงานไทยก้าวสู่ตลาดแรงงานฝีมือระดับนานาชาติได้ และหากเป็นไปได้ ประเทศสมาชิกอาจจะกำหนดให้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาทางการภายในประเทศด้วย เพื่อก้าวข้ามกำแพงทางภาษาของคนรุ่นใหม่ และนำไปสู่อัตลักษณ์อาเซียนอย่างแท้จริง

นักศึกษาจบใหม่กับสิ่งที่เป็นไปได้ใน AEC

นับถอยหลังสู่การเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน” (ASEAN Economic Community: AEC) ในปี ๒๕๕๘ สำหรับการเตรียมพร้อมสู่การเป็นประชาคมอาเซียนอย่างเต็มตัว

จากการได้ติดตามข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ พบว่าคนส่วนใหญ่ยังไม่ได้มีความเข้าใจหรือตระหนักถึงการเกิด AEC ในปี ๒๕๕๘ มากนัก โดยเฉพาะอย่างยิ่งนิสิตนักศึกษาที่กำลังจะก้าวเข้าสู่ตลาดแรงงานอันใกล้ต่างมองว่าเป็นเรื่องไกลตัว ซึ่งแนวคิดเช่นนี้น่าห่วงยิ่งนัก อย่างที่ทราบกันดีว่า AEC เกิดจากการรวมกลุ่มระหว่าง ประเทศไทยกับอีก ๙ ประเทศเพื่อนบ้าน อันประกอบไปด้วย สิงคโปร์ อินโดนีเซีย มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ บรูไน เวียดนาม พม่า ลาว และกัมพูชา นั้นหมายความว่า การเคลื่อนที่ของแรงงานของ ๑๐ ประเทศที่กล่าวมาสามารถเดินทางทำงาน ณ ประเทศต่าง ๆ ได้สะดวกมากยิ่งขึ้น มองดูแล้วเป็นเหรียญสองด้านทั้งด้านแสงส่องสว่างแห่งโอกาสและด้านมืดจากอุปสรรค

การสร้างคนให้ได้รับด้านหัวแห่งโอกาสจึงเป็นเรื่องที่ไม่สามารถสร้างได้แค่การบอกกล่าวเล่าให้นิสิตฟังในห้องเรียนจากการสอดแทรกในรายวิชาที่สอนเท่านั้น แต่ควรจะมีวิชาที่ว่าด้วยประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนเปิดสอนในทุกระดับการศึกษาซึ่งเนื้อหาควรกล่าวถึงทั้งทางด้านภาษาที่ใช้โดยเน้นให้นิสิตนักศึกษาได้ศึกษาภาษาของประเทศในกลุ่มสมาชิกในระดับที่สามารถใช้สื่อสารได้อย่างน้อยก็ในระดับพื้นฐานเพื่อใช้ในชีวิตประจำวัน พร้อมกับเพิ่มความเข้มข้นในการเรียนการสอนภาษาอังกฤษควบคู่กันไปด้วยเพราะสำหรับประเทศไทยนั้นเมื่อเปรียบเทียบกับทักษะการใช้ภาษาอังกฤษจากผลการสำรวจล่าสุดของสถาบันเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (TDRI) พบว่าศักยภาพและความพร้อมของไทยอยู่ในระดับ ”กลาง” เมื่อเทียบกับประเทศอื่นในอาเซียน และตามหลังอินโดนีเซีย มาเลเซียและสิงคโปร์ ซึ่งถือได้ว่าเป็นประเทศที่มีศักยภาพการใช้ภาษาอังกฤษสูงที่สุด

นอกจากการให้ความสำคัญในด้านการสื่อสารด้วยการใช้ภาษาต่าง ๆ แล้วควรให้ความสำคัญกับการจัดให้มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์โดยจัดให้มีโครงการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ในการเรียน การฝึกงานแก่นิสิตนักศึกษาระหว่างประเทศในกลุ่มอาเซียน เพื่อก่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน ซึ่งการมีองค์ความรู้ที่รอบด้านเปรียบได้กับการรู้เขารู้เรา ซึ่ง ณ เวลานั้นเรารู้เราแต่เราไม่รู้เขามากแค่ไหน ที่กล่าวเช่นนี้เนื่องจากในช่วงสองสามปีที่ผ่านมาได้มีโอกาสสอนนิสิตนักศึกษาชาวต่างชาติที่ มาจากประเทศเพื่อนบ้านมากขึ้น ทั้งกัมพูชา สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว และเวียดนาม นิสิตต่างชาติเหล่านี้ล้วนคาดหวังการทำงานในไทยหลังจากเรียนจบ นั้นหมายความว่าตำแหน่งแรงงานในไทยจะถูกแทนที่จากนิสิตต่างชาติเหล่านี้จึงหวังว่าระบบการศึกษาไทยจะเข้มแข็งขึ้น และสามารถตอบโจทย์ตลาดแรงงานที่จะเปลี่ยนแปลงไปได้ทัน

ซึ่งตลาดแรงงานที่กำลังจะเกิดขึ้นในระยะอันใกล้ที่แรงงานจำเป็นต้องมีความรู้และความเข้าใจซึ่งหมายถึง รู้จักภาษาอังกฤษ ภาษาเพื่อนบ้าน และที่สำคัญคือมีความเข้าใจใน ศาสนา วัฒนธรรม ความเชื่อ เพราะในสังคมนั้นเราอยู่กันด้วยความรู้ความสามารถอย่างเดียวนั้นไม่ได้ ต้องมีความเข้าใจเป็นองค์ประกอบด้วย ดังนั้น การเตรียมความพร้อมทั้งหลายเหล่านี้จึงไม่อาจเตรียมกันได้ในช่วงข้ามคืนแต่หากต้องมีการบ่มเพาะปลูกฝังตั้งแต่วัยเด็ก ซึ่งในปัจจุบันจะเห็นว่ารัฐให้ความสำคัญและพยายามเตรียมความพร้อมเพื่อรับมือกับการเปลี่ยนแปลงเพิ่มมากขึ้น อาทิ การพัฒนาทางด้านภาษาอังกฤษโดยจัดให้มีนโยบายการพูดภาษาอังกฤษในโรงเรียนอาทิตั้งแต่วันหรือโครงการ English Speaking Year ๒๐๑๒ โดยวัตถุประสงค์ของโครงการดังกล่าวเกิดขึ้นเพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมและส่งเสริมการสื่อสารภาษาอังกฤษระหว่างครูและนักเรียน รวมทั้งต้องการฝึกให้เกิดความเคยชินในการสื่อสารด้วยภาษาอังกฤษซึ่งถือว่าเป็นความพยายามในการพัฒนาทักษะ

ทางด้านภาษาอังกฤษให้แก่เยาวชนโดยมุ่งหวังให้สามารถใช้ภาษาอังกฤษได้เทียบเท่ากับประเทศเพื่อนบ้านในหลายประเทศที่สามารถใช้ภาษาอังกฤษในชีวิตประจำวันได้นับว่าเป็นความพยายามที่ดีในการเริ่มต้นถึงแม้ว่าอาจจะดูซุกซนเล็กน้อย แต่อย่างไรก็ตาม เราต่างก็เห็นความพยายามที่จะผลักดันและสร้างสังคมไทยให้เข้มแข็งเพื่อพร้อมรับมือกับสถานการณ์ที่จะเปลี่ยนแปลงไปซึ่งถึงเวลาแล้วที่เราทุกคนควรจะตระหนักถึงการเกิด AEC และเตรียมรับมือกับการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นเพื่อเปิดรับโอกาสอย่างเต็มที่

อาชีพกับ AEC

ในการสัมมนาเรื่อง “๗+๑ วิชาชีพก้าวไกลนาพาไทยสู่ AEC” ที่สถาบันระหว่างประเทศเพื่อการค้าและการพัฒนา (ITD) ร่วมกับศูนย์อาเซียนศึกษาแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จัดขึ้นมีหลายประเด็นที่กระทรวงศึกษาธิการในฐานะผู้มีบทบาทสำคัญในการให้ความสนใจและเร่งหาทางรับมือโดยด่วน ไม่เพียงเฉพาะเสียงจากวงเสวนาล่าสุดเท่านั้น ก่อนหน้านั้นไม่ว่าจะเป็นการเสวนาวงเล็กวงใหญ่ ต่างชี้และยอมรับในทิศทางเดียวกันว่า กระทรวงศึกษาธิการยังไม่ขยับไปเท่าที่ควรในเรื่องภาษาอังกฤษ หรือแม้แต่ภาษาประเทศเพื่อนบ้านที่อยู่ติดกันที่เห็นเป็นรูปธรรมในทุกสถานศึกษากับเรื่องของประชาคมอาเซียน ๑๐ ประเทศ คือ การป้อนที่ร่วมกลุ่มและการบอกเรื่องราวแห่ง ป้ายที่ตั้งไว้ หรืออาจจะมีศูนย์ศึกษาฯ แต่ก็กลายเป็นห้องเก็บของที่ไม่ดึงดูดใจ นโยบาย ๑ วันใน ๑ สัปดาห์ ให้นักเรียนนักศึกษาและครูต้องพูดภาษาอังกฤษทั้งวันในสถานศึกษาของเสนาบติ การศึกษา ทั้ง ที่เป็นเรื่องที่ดีหวังเห็นผลเร็ววัน แต่ยังไม่ ยืนยันว่าเป็นเรื่องที่มีอาจเป็นไปได้ ไม่ว่าจะใช้กฎเหล็กใด บังคับ เพราะเป็นการแก้ที่ปลายเหตุหรือเกาไม่ถูกที่คัน

ขณะที่มีการจัดทำข้อตกลงยอมรับใน ๑๐ ประเทศอาเซียนร่วมกันว่า วิชาชีพแพทย์ ทันตแพทย์ พยาบาล วิศวกรรม สถาปัตยกรรม บริการบัญชี การสำรวจ รวมอีก ๑ วิชาชีพ คือ การบริการการท่องเที่ยว ซึ่งขอขึ้นทะเบียนและใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ ไปแล้วก็ตาม แต่ในกรณีของประเทศไทยมีการกำหนดข้อตกลงว่าจะต้องมีประสบการณ์ ไม่ใช่ผู้ที่จบการศึกษาใหม่ อาทิ พยาบาลต้องมีประสบการณ์อย่างน้อย ๓ ปี แพทย์ต้องมีประสบการณ์อย่างน้อย ๕ ปี เป็นต้น

การทำข้อตกลงร่วมกันไม่น่าห่วงเท่าไรนัก เพราะยังไม่ใช้การเปิดเสรีวิชาชีพที่แท้จริง และส่วนใหญ่เป็นแรงงานฝีมือระดับบนที่พร้อมออกไปแข่งขันโดยไม่ต้องรอให้ถึง ปี ๒๕๕๘ ยิ่งภาษาอังกฤษ ได้ถูกกำหนดให้เป็นภาษากลางในอาเซียน ทำให้เป็นห่วงถึงแรงงานไทยระดับกลางและระดับล่าง ที่อ่อนด้อยด้านภาษาอยู่แล้ว ไม่อาจออกไปผจญในระดับอาเซียนได้ คงต้องเป็นหน้าที่หลักของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สอศ.) โดยตรง

อนาคตการศึกษาอาเซียน

การรวมกลุ่มของประเทศสมาชิกอาเซียนในรูปแบบที่แน่นแฟ้นขึ้น จนเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (เออีซี) ในปี ๒๕๕๘ จะเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้ประเทศสมาชิกรวมทั้งไทยด้วย ให้ความสำคัญกับการพัฒนาการศึกษาและศักยภาพของทรัพยากรมนุษย์ในภูมิภาค เพื่อที่จะได้สามารถเก็บเกี่ยวโอกาสจากการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจให้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

นายสุรินทร์ พิศสุวรรณ เลขาธิการอาเซียน เคยกล่าวว่า การศึกษาเป็นหัวข้อหนึ่งที่อาเซียนให้ความสำคัญอย่างมาก เพราะจะเป็นกลไกสำคัญในการสร้างประชาคมอาเซียน แต่ถ้าคนในประเทศสมาชิกคิดว่าตัวเองยังเป็นเชื้อชาติของตนเอง อาเซียนก็เกิดไม่ได้ เราจึงต้องคิดถึง อัตลักษณ์อาเซียน ซึ่งจะเกิดขึ้นได้ด้วยการเรียนรู้แลกเปลี่ยนและพัฒนาพร้อมกัน

ประชาชนของอาเซียนเป็นทรัพยากรที่สำคัญที่สุด ต้องทำให้แน่ใจว่า พวกเขามีช่องทางที่เท่าเทียมกันในการเข้าถึงโอกาสในการพัฒนา และภาครัฐภาคเอกชนควรส่งเสริมและลงทุนในด้านการศึกษ การเรียนรู้ตลอดชีวิต และการเสริมสร้างศักยภาพในด้านอื่น ซึ่งเป็นการลงทุนระยะยาวเพื่ออนาคตของประชาคม และจะช่วยให้กระบวนการสร้างประชาคมเป็นไปอย่างยั่งยืน

เมื่อพิจารณาด้านความต้องการแรงงานของอาเซียน จะเห็นได้ว่า มีการกำหนดสาขาวิชาชีพหลักที่มีการจัดทำข้อตกลงยอมรับร่วมกัน หรือ MRA (Mutual Recognition Agreement) เพื่อรับรองคุณสมบัติวิชาชีพ และช่วยอำนวยความสะดวกในการเคลื่อนย้ายแรงงาน ซึ่งปัจจุบันมีอยู่ ๘ สาขา คือ แพทย์ ทันตแพทย์ พยาบาล วิศวกรรม สถาปัตยกรรม บัญชี การสำรวจ และการท่องเที่ยว นั้นหมายความว่า วิชาชีพเหล่านี้จะมีการแข่งขันกันสูง เราจึงต้องพัฒนาให้พร้อมกับการแข่งขัน และในอนาคต เป็นไปได้ที่อาเซียนจะพิจารณาให้เปิดเสรีในสาขาวิชาชีพอื่นด้วย

ในการพัฒนาบุคลากรวิชาชีพทั้ง ๘ สาขา นอกจากต้องให้ความสำคัญกับวิชาพื้นฐาน ตลอดจนการใช้เทคโนโลยีให้ได้เป็นอย่างดีแล้ว ก็จำเป็นต้องพัฒนาทักษะด้านภาษาอังกฤษควบคู่ไปด้วย เนื่องจาก กฎบัตรอาเซียนข้อ ๓๔ บัญญัติเอาไว้ว่า "ภาษาที่ใช้ในการทำงานของอาเซียน คือ ภาษาอังกฤษ" (The working language of ASEAN shall be English) ประเทศที่จะแข่งขันในเวทีอาเซียนได้ จึงต้องมีความชำนาญในภาษาอังกฤษด้วย หากเราพิจารณาดัชนีการพัฒนามนุษย์ โดยดูข้อมูลจาก Human Development Report ๒๐๑๑ ของ UNDP พิจารณาเฉพาะดัชนีการศึกษา (Education Index) ที่คำนวณจากอัตราการรู้หนังสือของผู้ใหญ่ และสัดส่วนของเด็กวัยเรียนที่ได้รับการศึกษาระดับประถมจนถึงอุดมศึกษา ซึ่งมีการแบ่งกลุ่มและจัดอันดับจากทั้งหมด ๑๘๗ ประเทศ แต่จะเปรียบเทียบเฉพาะสมาชิกอาเซียนทั้ง ๑๐ ประเทศ ปรากฏว่าสิงคโปร์ (อันดับที่ ๒๖) และบรูไน (อันดับที่ ๓๓) ถูกจัดอยู่ในกลุ่มประเทศที่มีการพัฒนามนุษย์ระดับสูงมาก มาเลเซีย (อันดับที่ ๖๑) อยู่ในกลุ่มประเทศที่มีการพัฒนามนุษย์ระดับสูง ส่วนกลุ่มประเทศที่มีการพัฒนามนุษย์ระดับกลาง มี ๖ ประเทศ ได้แก่ ไทย (อันดับที่ ๑๐๓) ฟิลิปปินส์ (อันดับที่ ๑๑๒) อินโดนีเซีย (อันดับที่ ๑๒๔) เวียดนาม (อันดับที่ ๑๒๘) สปป.ลาว (อันดับที่ ๑๓๘) และกัมพูชา (อันดับที่ ๑๓๙) สุดท้ายคือ พม่า (อันดับที่ ๑๔๙) ถูกจัดให้อยู่ในกลุ่มประเทศที่มีการพัฒนามนุษย์ในระดับต่ำ จากข้อมูลดังกล่าว จะเห็นได้ว่าประเทศอาเซียนทั้ง ๑๐ ประเทศ มีความแตกต่างทางการศึกษาค่อนข้างมาก จึงเป็นเรื่องยากที่จะแข่งขันกันได้อย่างเป็นธรรม อีกทั้งยังมีปัญหาเรื่องการยอมรับในคุณภาพการศึกษาของประเทศที่มีอันดับการพัฒนามนุษย์ที่ต่ำกว่า

คำถามคือ เราจะทำอย่างไรให้ทุกประเทศในอาเซียนมีการพัฒนามนุษย์ที่เท่าเทียมกัน ที่น่าสนใจคือ ประเทศที่เป็นผู้นำด้านการศึกษาอย่างสิงคโปร์ มีนโยบายอะไร ที่ทำให้บุคลากรของประเทศมีคุณภาพ เมื่อศึกษาดูจะพบว่า สิงคโปร์ใช้นโยบาย "สอนให้น้อยลง เรียนรู้ให้มากขึ้น" (Teach Less, Learn More) เป็นกรอบวิสัยทัศน์ด้านการศึกษาเพื่อเตรียมประเทศเข้าสู่ศตวรรษที่ ๒๑ และใช้แนวคิดเรื่อง "ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ" ช่วยเต็กรอบความคิดในการเปลี่ยนแปลงสิงคโปร์ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น หลายคนอาจสงสัยว่าการสอนให้น้อยลง และเรียนรู้ให้มากขึ้น นั้นหมายความว่าอะไร ตามความคิดของสิงคโปร์ ไม่ได้หมายความว่าสอนให้น้อยลงจริง แต่จะใช้วิธีการสอนที่หลากหลายและลึกซึ้ง อย่างเช่น วิธีแบบปฏิสัมพันธ์ การลงมือปฏิบัติ การเรียนรู้แบบประสม การเรียนรู้ที่สอดคล้องกับการทำงานของสมอง การเรียนรู้จากปัญหา และการเรียนรู้ผ่านกรณีศึกษา ผ่านการทำงานเป็นทีม หรือที่เรียกว่าชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพที่สำคัญ ประเทศที่มีการพัฒนาในอันดับต้น อย่างสิงคโปร์ และมาเลเซีย ต่างก็ใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาทางการ ทำให้บุคลากรของประเทศเหล่านี้ได้เปรียบในการแข่งขันเป็นอย่างมาก ประเทศไทยจึงควรเน้นการเรียนการสอนโดยใช้ภาษาอังกฤษให้มากขึ้น และเน้นที่การฟังและการพูดเพื่อสื่อสารกับเพื่อนร่วมงานและลูกค้าชาติอาเซียนในอนาคตได้ แต่อย่างไรก็ตาม ไม่ควรลดระดับความสำคัญของเนื้อหาสาระในวิชาอื่น ลง

สรุปแล้วหาก เราพัฒนาบุคลากรของประเทศไม่ทัน เราจะแข่งขันกับประเทศที่มีศักยภาพสูงอย่างสิงคโปร์และมาเลเซียได้ยาก นอกจากนี้ การแข่งขันกับแรงงานชาวฟิลิปปินส์ที่สามารถติดต่อสื่อสารโดยใช้ภาษาอังกฤษได้เป็นอย่างดีก็เป็นเรื่องค่อนข้างยากเช่นกัน

สถาบันการศึกษาต่าง ๆ จึงต้องเร่งส่งเสริมพัฒนาหลักสูตรวิชาชีพให้ได้มาตรฐานอาเซียน รวมทั้งปรับปรุงรูปแบบวิธีการเรียนการสอน ตลอดจนเทคโนโลยีทางการศึกษา เพื่อกระตุ้นการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น ทั้งนี้ เพื่อให้แรงงานไทยก้าวสู่ตลาดแรงงานฝีมือระดับนานาชาติได้ และหากเป็นไปได้ ประเทศสมาชิกอาจจะกำหนดให้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาทางการภายในประเทศด้วย เพื่อก้าวข้ามกำแพงทางภาษาของคนรุ่นใหม่ และนำไปสู่ อัตลักษณ์อาเซียนอย่างแท้จริง

สภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติร่วมมือกับมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือร่วมจัดทำ”โครงการพัฒนาประชากรไทยเป็นศูนย์กลางพัฒนาประชากรด้านสังคมศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และสารสนเทศของประชาคมอาเซียน” เพื่อทำการศึกษารวบรวมข้อมูลปัญหาต่าง ๆ ทางเศรษฐกิจและสังคม เพื่อเตรียมความพร้อมประชากรของประเทศ และกำหนดแนวทางการจัดการศึกษาเพื่อเป็นศูนย์กลางการพัฒนาประชากรในภูมิภาคอาเซียนที่ประเทศไทยมีศักยภาพในการแข่งขัน

การวิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดการศึกษการพัฒนาประชากรของประเทศ โดยแบ่งการศึกษออกเป็น ๒ มิติ คือ

มิติที่ ๑ การพัฒนาประชากรโดยพิจารณาจากระบบการศึกษาที่เน้นการจัดการศึกษา ใน ๓ ระดับคือการศึกษาระดับขั้นพื้นฐาน ระดับอาชีวศึกษา และระดับอุดมศึกษา

มิติที่ ๒ การพัฒนาประชากรโดยพิจารณาจากสาขาการศึกษา เพื่อการจัดการศึกษานานาชาติที่ให้ความสำคัญกับสาขาการศึกษาใน ๓ ด้านคือ สังคมศาสตร์ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และเทคโนโลยีสารสนเทศ

ผลการศึกษาได้ให้ข้อเสนอแนะทางการพัฒนา ๖ ประการ ได้แก่

(๑) การพัฒนาทักษะความสามารถด้านภาษาอังกฤษสู่การประชาคมอาเซียน ภาษาอังกฤษเป็นภาษากลางในการติดต่อสื่อสารระหว่างประเทศสมาชิกประชาคมอาเซียน ไม่เฉพาะระหว่างภาครัฐ ภาคธุรกิจ แต่ยังเกี่ยวข้องกับผู้คนจำนวนมาก ทั้งคนที่ทำงานในอาเซียน คนแสวงหาโอกาสทางการศึกษาในอาเซียน คนเดินทางท่องเที่ยวในอาเซียน ประชาชนไทยจึงต้องใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการแข่งขันและพัฒนาในฐานะพลเมืองอาเซียน

(๒) การส่งเสริมและให้ความรู้เรื่องอาเซียนศึกษา ปลูกฝังให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเป็นสังคมอาเซียนแก่นักเรียน นักศึกษา ประชาชน ในทุกภาคส่วนอย่างจริงจัง ด้วยความหลากหลายของเชื้อชาติ วัฒนธรรม ศาสนา และระบอบการปกครองของประชาคมอาเซียน จึงควรมีการกำหนดให้มีประชาคมอาเซียนศึกษาเพื่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ และตระหนักถึงความเป็นพลเมืองอาเซียน

(๓) การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานครู อาจารย์ ให้เป็นที่ยอมรับในระดับภูมิภาคอาเซียน ครูอาจารย์เป็นทรัพยากรบุคคลที่มีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาการศึกษาของประเทศโดยเฉพาะการเตรียมความพร้อมผู้เรียนเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน เป็นพลเมืองอาเซียน การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานวิชาชีพ ครู อาจารย์ ให้เป็นที่ยอมรับในระดับภูมิภาคอาเซียน เป็นการสร้างบทบาทความเป็นทรัพยากรบุคคลในการทำหน้าที่ชี้นำความเป็นพลเมืองอาเซียนต่อไป

(๔) การยกระดับคุณภาพกำลังคนเพื่อรองรับประชาคมอาเซียน คุณภาพกำลังคนเป็นทุนมนุษย์ที่เป็นปัจจัยหนึ่งที่นำพาประเทศไปสู่เป้าหมาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งกระแสของการไหลเวียนทางวัฒนธรรมและการเปิดเสรีทางการค้าและบริการส่งผลให้คนไทยต้องมีการปรับตัวและแข่งขันมากขึ้น

(๕) การขับเคลื่อนแผนพัฒนาการศึกษาชาติอย่างมีทิศทางและต่อเนื่อง นโยบายที่ชัดเจนเกี่ยวกับการส่งเสริมการศึกษาไทยในประชาคมอาเซียนจะช่วยให้สถานศึกษาทุกระดับทราบแนวทางการดำเนินการที่ชัดเจน สามารถวางแผนและปรับเปลี่ยนตนเองเพื่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนได้อย่างสมบูรณ์

(๖) การพัฒนาประเทศไทยเพื่อเป็นศูนย์กลางการศึกษาในสาขาที่ไทยมีศักยภาพในภูมิภาค อาเซียน ประเทศไทยเป็นจุดเชื่อมโยงระหว่างประเทศสมาชิกอาเซียนและประเทศนอกกลุ่มอาเซียน และยังเป็นที่ตั้งของหน่วยงานระหว่างประเทศด้านการศึกษา เช่น SEAMES, SEAMEO, RIHED, UNESCO และ AUN จึงมีโอกาสนี้จะพัฒนาเป็นศูนย์กลางการศึกษาในภูมิภาค นอกจากนี้การผลิตในภาคเกษตร อุตสาหกรรมอาหาร การท่องเที่ยวและบริการ ฯลฯ เป็นสาขาที่ประเทศไทยสามารถผลิตกำลังคนให้เป็นผู้นำในภูมิภาคได้

ทักษะแห่งศตวรรษที่ ๒๑

ทักษะแห่งศตวรรษที่ ๒๑ (21st Century Skills) ไม่ได้มีไว้สำหรับนักเรียนนักศึกษาเท่านั้น แต่เอาไว้พัฒนาบุคลากรด้วย เป้าหมายเพื่อสร้างคนให้มีคุณภาพ มีคุณค่าเป็นที่ยอมรับ สามารถทำงานและใช้ชีวิตในศตวรรษที่ ๒๑ ได้โดยไม่ตกยุค ลักษณะของคนเช่นนั้น เป็นอย่างไร ?

นอกจากการมีความรู้ในวิชาหลัก (core subjects) แล้ว จะต้องรู้ในลักษณะสหวิทยาการ (interdisciplinary) และต้องมีความรู้รอบตัวอื่น ด้วย เช่น global awareness เศรษฐกิจ การเงิน การประกอบธุรกิจ หน้าที่พลเมือง สุขภาพ และสิ่งแวดล้อม เป็นต้น

รู้วิชาอย่างเดียวก็ไม่ได้ เพราะความรู้ท่วมหัว มักเอาตัวไม่รอด ชีวิตไม่ได้มีมิติเดียว จะต้องมียุทธศาสตร์ชีวิต และทักษะอาชีพด้วย (Life and Career Skills) เช่น ทักษะการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลซึ่งต้องมีทั้งศาสตร์และศิลป์ ทักษะทางสังคม การมองโลกในแง่ดี การควบคุมอารมณ์ ทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นมีภาวะผู้นำ รู้จักการให้ ทำดีโดยไม่หวังผลตอบแทน

การเรียนรู้ ต้องเรียนกันตลอดชีวิต ดังนั้น ต้องมีทักษะการเรียนรู้และสร้างนวัตกรรมใหม่ (Learning and Innovation Skills) มั่นฝึกฝน พัฒนาตัวเอง เรียนให้เกิดทักษะ เรียนโดยการปฏิบัติ (learning by doing) การคิดวิเคราะห์ เรียนรู้วิธีการแก้ปัญหา มีความคิดสร้างสรรค์ มีทักษะในการสื่อสาร และทักษะแห่งความร่วมมือ หรือเรียกง่ายว่า ต้องมี ๔C คือ Communication, Collaboration, Creativity และ Critical Thinking

และที่ขาดไม่ได้คือ ทักษะด้านสารสนเทศ สื่อ และเทคโนโลยี (Information, Media and Technology Skills)

จากการศึกษาบทความ เรื่อง Twenty-First Century Student Outcomes and Support Systems ทำให้ทราบถึงองค์ประกอบของลักษณะของนักเรียนในศตวรรษที่ ๒๑ ซึ่งแสดงโมเดลเป็นรูป “รุ้ง” ดังภาพข้างต้น ได้แก่ ความรู้ ทักษะ ของนักเรียนในศตวรรษที่ ๒๑ เพื่อการก้าวสู่ความสำเร็จในการทำงานและชีวิต ดังนั้นครูควรจัดการศึกษาอย่างไรเพื่อรองรับในยุคแห่งศตวรรษนี้

ปัจจุบัน พ.ศ. ๒๕๕๕ (ค.ศ. ๒๐๑๒) โลกกำลังก้าวสู่ยุคศตวรรษที่ ๒๑ แต่ทว่ากระแสด้านการจัดการเรียนรู้เพื่อรองรับศตวรรษที่ ๒๑ ยังเป็นสิ่งที่นิยม ทันทสมัย และให้ความสำคัญอยู่ ณ ขณะนี้ ไม่น้อยไปกว่าการขับเคลื่อนสถานศึกษาสู่ประชาคมอาเซียนและการศึกษาระดับสากล (World Class Education) บทความเรื่อง “Twenty-First Century Student Outcomes and Support Systems” สะท้อนให้เห็นว่าเด็กในศตวรรษที่ ๒๑ นี้ควรมีความรู้ ความสามารถ และทักษะจำเป็นอะไรบ้าง ตลอดจนสิ่งต่าง ๆ ที่เป็นปัจจัยสนับสนุนที่จะทำให้เกิดการเรียนรู้ดังกล่าว ดังนั้นจึงเป็นแนวคิดมาสู่ครูผู้ปฏิบัติที่จะต้องปฏิรูปหลักสูตรให้สอดคล้องกับแนวคิดทฤษฎี ดังจะกล่าวต่อไปนี้

องค์ความรู้หลัก (Core Subjects) ที่มีความสำคัญในการจัดการเรียนรู้ในยุคศตวรรษที่ ๒๑ ประกอบไปด้วย ภาษาอังกฤษในฐานะภาษาแม่ (English) ทักษะการอ่าน (Reading) เพื่อให้เกิดการเรียนรู้และได้รับ

ความรู้ต่าง ๆ มากมายเพิ่มเติม โดยเชื่อว่าการอ่านเป็นทักษะพื้นฐานในการเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ทักษะการใช้ภาษาอื่น (Language Arts) ได้แก่ การฟัง การพูด และการเขียน ภาษาต่างประเทศ (World Language) ศิลปะ (Arts) คณิตศาสตร์ (Mathematics) เศรษฐศาสตร์ (Economics) วิทยาศาสตร์ (Science) ภูมิศาสตร์ (Geography) ประวัติศาสตร์ (History) การปกครองและหน้าที่พลเมือง (Government and Civics) สาขาวิชาในกลุ่มสังคมศาสตร์ (Social Science) ดังกล่าวนี้นี้ แตกต่างจากวิชาสังคมศึกษา (Social Studies) ซึ่งว่าด้วยเรื่องวิถีการดำเนินชีวิต (Way of Life) ของมนุษย์ สิ่งมีชีวิต และสิ่งแวดล้อม

นอกจากนี้ยังมีประเด็นสำคัญในยุคศตวรรษที่ ๒๑ ที่จำเป็นต้องบูรณาการในการจัดการเรียนการสอน โดยถักทอหรือประสานไปพร้อมกับองค์ความรู้หลัก จำแนกออกเป็น ๕ ด้าน ได้แก่ ๑) ความตระหนักเกี่ยวกับโลก (Global Awareness) ๒) ความรู้ความเข้าใจด้านการเงิน เศรษฐกิจ ธุรกิจ และการเป็นผู้ประกอบการ (Financial, Economics, Business and Entrepreneurial Literacy) ๓) ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหน้าที่พลเมือง (Civic Literacy) ๔) ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสุขภาพ (Health Literacy) และ ๕) ความรู้ความเข้าใจด้านสิ่งแวดล้อม (Environmental Literacy) นอกจากนี้ยังมีทักษะที่ต้องบูรณาการผลานในการเรียนการสอนในองค์ความรู้วิชาหลักควบคู่ไปกับ ๕ ประเด็นสำคัญในยุคศตวรรษที่ ๒๑ (ดังกล่าวนี้นี้) ดังนี้

๑) ทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม (Learning and Innovation) ในศตวรรษที่ ๒๑ ได้แก่ ๑) นวัตกรรมและการสร้างสรรค์ (Creativity and Innovation) ประกอบด้วย การคิดอย่างสร้างสรรค์ การทำงานร่วมกับผู้อื่นอย่างสร้างสรรค์ และการนำนวัตกรรมไปใช้ ๒) การคิดเชิงวิพากษ์และการแก้ปัญหา (Critical Thinking and Problem Solving) ประกอบด้วย การมีเหตุผล การคิดอย่างเป็นระบบ การตัดสินใจ / ตัดสิน และการแก้ปัญหา ๓) การสื่อสารและการร่วมมือกัน (Communication and Collaborative) ประกอบด้วย การสื่อสารที่ชัดเจน และการร่วมมือกับผู้อื่น

๒) ทักษะด้านข้อมูลข่าวสาร สื่อ และเทคโนโลยี (Information, Media and Technology Skills) ประกอบด้วย การอ่านออกเขียนได้ด้านข้อมูลข่าวสาร สื่อ และ ICT (Information, Communications and Technology)

๓) ทักษะชีวิตและการประกอบอาชีพ (Life and Career Skills) เด็กในศตวรรษที่ ๒๑ ควรมีทักษะที่ยืดหยุ่นและสามารถปรับตัวได้ ริเริ่มและเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง มีทักษะทางสังคมและก้าวข้ามวัฒนธรรม มีความรับผิดชอบ และสามารถผลิตสร้างสรรค์งานได้ ตลอดจนมีความเป็นผู้นำและรับผิดชอบต่อสังคม

บรรณานุกรม

- กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์ .**คำศัพท์ที่เกี่ยวข้องกับอาเซียน**[ออนไลน์]. สืบค้นข้อมูล เมื่อวันที่ ๑๒ มิถุนายน ๒๕๕๖, จาก <http://www.dtn.go.th>
- กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ. **นักศึกษาจบใหม่กับสิ่งที่เป็นไปได้ใน AEC**[ออนไลน์]. สืบค้นข้อมูล เมื่อวันที่ ๑๒ มิถุนายน ๒๕๕๖, จาก <http://www.thai-aec.com/category/aec-must-read>
- กระทรวงการต่างประเทศ. **ประโยชน์ที่ไทยจะได้รับ**[ออนไลน์]. สืบค้นข้อมูลเมื่อวันที่ ๑๒ มิถุนายน ๒๕๕๖, จาก <http://www.mfa.go.th/asean/th>
- กระทรวงการต่างประเทศ. **อาเซียน : จากสมาคมสู่ประชาคม**[ออนไลน์]. สืบค้นข้อมูลเมื่อวันที่ ๑๒ มิถุนายน ๒๕๕๖, จาก <http://www.mfa.go.th/asean/th>
- กระทรวงการต่างประเทศ. **อาเซียน : วิสัยทัศน์ในอนาคต**[ออนไลน์]. สืบค้นข้อมูลเมื่อวันที่ ๑๒ มิถุนายน ๒๕๕๖, จาก <http://www.mfa.go.th/asean/th>
- ปีทพร สุคนธมาน. **การเปิดเสรีด้านการศึกษาระดับภูมิภาคอาเซียน**[ออนไลน์]. สืบค้นข้อมูลเมื่อวันที่ ๑๑ มิถุนายน ๒๕๕๖, จาก <http://www.thai-aec.com/category/aec-must-read>
- พันธ์รบ ราชพงศา สถาบันระหว่างประเทศเพื่อการค้าและการพัฒนา (ITD). **อนาคตการศึกษาอาเซียน**[ออนไลน์]. สืบค้นข้อมูลเมื่อวันที่ ๑๒ มิถุนายน ๒๕๕๖, จาก <http://www.gotoknow.org/posts/485086>
- สำนักความสัมพันธ์ต่างประเทศ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. **กฎบัตร ปฏิญญา และแผนต่าง ๆ**[ออนไลน์]. สืบค้นข้อมูลเมื่อวันที่ ๑๑ มิถุนายน ๒๕๕๖, จาก <http://www.bic.moe.go.th>
- ศูนย์อาเซียน สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน. **ทักษะแห่งอนาคตใหม่ : การเรียนรู้ในศตวรรษที่ ๒๑**[ออนไลน์]. สืบค้นข้อมูลเมื่อวันที่ ๑๒ มิถุนายน ๒๕๕๖, จาก http://hu.swu.ac.th/hu/km/Files/๒_Changes_in_the_world๒๑.pdf
- สำนักความสัมพันธ์ต่างประเทศ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. **กรอบการดำเนินงานด้านการศึกษาในอาเซียน**[ออนไลน์]. สืบค้นข้อมูลเมื่อวันที่ ๑๑ มิถุนายน ๒๕๕๖, จาก <http://www.bic.moe.go.th>
- สำนักความสัมพันธ์ต่างประเทศ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. **เครือข่ายมหาวิทยาลัยอาเซียน**[ออนไลน์]. สืบค้นข้อมูลเมื่อวันที่ ๑๑ มิถุนายน ๒๕๕๖, จาก <http://www.bic.moe.go.th>
- สำนักความสัมพันธ์ต่างประเทศ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. **ระบบการศึกษาประเทศไทยอาเซียน**[ออนไลน์]. สืบค้นข้อมูลเมื่อวันที่ ๑๑ มิถุนายน ๒๕๕๖ เข้าถึงได้จาก <http://www.bic.moe.go.th>
- “การศึกษาอาเซียน AEC และการศึกษาของประเทศสิงคโปร์.” **กรุงเทพธุรกิจ**. สืบค้นข้อมูลเมื่อวันที่ ๑๑ มิถุนายน ๒๕๕๖ เข้าถึงได้จาก <http://www.thai-aec.com/category/aec-must-read>
- “นับถอยหลัง AEC ก้าวแรกต้องปฏิรูปการศึกษาไทย.” **สยามธุรกิจ**. สืบค้นข้อมูลเมื่อวันที่ ๑๑ มิถุนายน ๒๕๕๖, จาก <http://www.thai-aec.com/category/aec-must-read>

บรรณานุกรม (ต่อ)

- “เปรียบเทียบ เวียดนาม และไทย ด้านการศึกษา.” **ไทยโพสต์**. สืบค้นข้อมูลเมื่อวันที่ ๑๑ มิถุนายน ๒๕๕๖ จาก <http://www.thai-aec.com/category/aec-must-read>
- “ประชากร AEC อยากทำอาชีพอะไร และตลาดการศึกษาของแต่ละประเทศ.” **ประชาชาติธุรกิจ**. สืบค้นข้อมูลเมื่อวันที่ ๑๑ มิถุนายน ๒๕๕๖, จาก <http://www.thai-aec.com/category/aec-must-read>
- “อาชีพกับ AEC.” **ข่าวสด**. สืบค้นข้อมูลเมื่อวันที่ ๑๑ มิถุนายน ๒๕๕๖ เข้าถึงได้จาก <http://www.thai-aec.com/category/aec-must-read>
- “อุดมศึกษาไทยพร้อมรับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน.” **สยามธุรกิจ**. สืบค้นข้อมูลเมื่อวันที่ ๑๑ มิถุนายน ๒๕๕๖, จาก <http://www.thai-aec.com/category/aec-must-read>
- _____. **กฎบัตรอาเซียน (ASEAN Charter) คืออะไร**[ออนไลน์]. สืบค้นข้อมูลเมื่อวันที่ ๑๑ มิถุนายน ๒๕๕๖, จาก <http://ประชาคมอาเซียน.net/asean-charter>
- _____. **ข้อมูลประเทศอาเซียนที่ควรรู้**[ออนไลน์]. สืบค้นข้อมูลเมื่อวันที่ ๑๑ มิถุนายน ๒๕๕๖, จาก <http://www.thai-aec.com>
- _____. **ความร่วมมืออาเซียน-ไทย**[ออนไลน์]. สืบค้นข้อมูลเมื่อวันที่ ๑๒ มิถุนายน ๒๕๕๖, จาก http://www.bcca.go.th/asean/?name=Education_system&file=readdatas&id=1
- _____. **โครงสร้างและกลไกการดำเนินงานขององค์กรของอาเซียน**[ออนไลน์]. สืบค้นข้อมูลเมื่อวันที่ ๑๑ มิถุนายน ๒๕๕๖, จาก <http://ประชาคมอาเซียน.net/structure>
- _____. **นโยบาย 5 ประการ ของกระทรวงศึกษาธิการในการดำเนินงานตามปฏิญญาอาเซียนด้านการศึกษาเพื่อจัดทำแผนปฏิบัติการอาเซียนด้านการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ**[ออนไลน์]. สืบค้นข้อมูลเมื่อวันที่ ๑๑ มิถุนายน ๒๕๕๖, จาก http://www.bcca.go.th/asean/?name=Education_system&file=readdatas&id=1
- _____. **ภาษาอาเซียน**[ออนไลน์]. สืบค้นข้อมูลเมื่อวันที่ ๑๑ มิถุนายน ๒๕๕๖, จาก <http://www.thaifranchisecenter.com/AEC/language.php>
- _____. **ประชาคมอาเซียน คืออะไร**[ออนไลน์]. สืบค้นข้อมูลเมื่อวันที่ ๑๑ มิถุนายน ๒๕๕๖, จาก <http://ประชาคมอาเซียน.net/structure>
- _____. **ประชาคมอาเซียนประกอบด้วยเสาหลัก 3 เสา**[ออนไลน์]. สืบค้นข้อมูลเมื่อวันที่ ๑๑ มิถุนายน ๒๕๕๖, จาก nantanawk.wordpress.com/2011/08/26/ประชาคมอาเซียน-2558
- _____. **ปัญหาและอุปสรรคที่สำคัญของประชาคมอาเซียน**[ออนไลน์]. สืบค้นข้อมูลเมื่อวันที่ ๑๒ มิถุนายน ๒๕๕๖, จาก <http://ประชาคมอาเซียน.net/objections>

ภาคผนวก ง

รายนามคณะผู้จัดทำรายงาน

.....

ที่ปรึกษาคณะทำงาน

นายประกอบ รัตนพันธ์

ประธานคณะกรรมการการศึกษา

ผู้จัดทำฐานข้อมูลและผู้รวบรวมจัดทำรายงาน

นางสาวสิรินทรา ขวัญสง่า

นิติกรปฏิบัติการ

กลุ่มงานคณะกรรมการการศึกษา

ผู้จัดพิมพ์ และออกแบบปกรายงาน

นางสาวสุตาพร หงษ์สถิตย์

เจ้าพนักงานบันทึกข้อมูลปฏิบัติงาน

กลุ่มงานคณะกรรมการการศึกษา